



༡༡། ཁྱིའ་འཛིན་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་ བསམ་གཏན་སྒོ་འབྱེད།



མཛད་པ་པོ། སེར་སྤྲད་དགོ་བཤེས་ཅི་མ།

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ།	1
སྒོན་དུ་འགོ་བ་སྦྱར་བཤད་བ།	3
གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་བ།	12
ཞི་ལྷག་གི་དམིགས་ཆ་བསྟན་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ངོས་བཟུང་བ།	13
ཞི་གནས་སྦྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྦྱོང་ལམ་བཤད་བ།	17
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	19
ཞི་ལྷག་གི་ཆོགས་བཤད་བ།	21
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	33
ཞི་ལྷག་གི་དམིགས་པ་བཤད་བ།	36
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	45
སེམས་གནས་དགུ་སོགས་བཤད་བ།	48
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	53
དཔྱད་སྒྲུབ་དང་འཛིག་སྒྲུབ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	60
བན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བཤད་བ།	63
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཉེས་པ་བྱིང་ཚོད་ཐ་རགས་སོགས་བཤད་བ།	67
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	77
ཉིང་རེ་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པ་ལྟའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་བ།	91

ཞི་ལྷག་གི་ངོ་མོ་བཤད་པ།	97
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	113
བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ།	122
སྟོམས་འཇུག་གི་ལུས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	124
གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ངོས་འཛིན།	136
ཚོར་བ་སྤྲ་རགས་བཞིའི་སྐོར་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	140
ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་བཤད་པ།	145
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	156
ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ།	173
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	185
ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་ལ་རྫས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ།	200
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	203
ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་བཞི་བཤད་པ།	211
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	214
རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	225
འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	232
མཚུངས་ལྡན་སྐོར་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	239

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ།	248
དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།	250
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་བཤད་པ།	253
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་དོགས་དཔྱད།	255
རིགས་ལམ་གྱི་བཟོད་ཚུལ་བཤད་པ།	260
ཞི་གནས་བསྐྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་ ཆོགས་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱད་ན།	261
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དྲངས་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	272
བན་ཤེས་བཞིན་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	285
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཉེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	296
བྱིང་ཁྱོད་པ་རགས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	306
དབྱད་སྒྲོམ་དང་འཛོག་སྒྲོམ་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	312
འདོད་སེམས་ཤིན་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་མིན་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	323
ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	329
སྟོམས་འཇུག་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།	340
མཇུག་ཚུལ་དགེ་བ་བསྟོ་བ།	358
དབྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་དང་ལུང་འཛིན་ཁག	360

༡༡། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་བརྟམ་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་བསམ་གཏན་
སྒོ་འབྱེད་བཞུགས་སོ།།

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༡༢། །ཞི་གནས་མེད་ན་ཉིང་འཛིན་མི་གསལ་ཞིང་། །
ལྷག་མཐོང་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མི་ལྷོག་པའི། །
ཉེར་མཁོའི་ལམ་བཟང་གསལ་བར་སྟོན་མཛད་བ། །
སྟོན་པ་བཀའ་བློན་ཅན་ལ་སྦྱིང་ནས་འདུད། །

གངས་རིའི་ལྗོངས་འདིར་ཉིང་འཛིན་སྐྱབ་རིམ་རྣམས། །
སྤྱི་ཀྱང་མ་ཉོགས་བྱིང་བར་སྒོམ་འཁྱུལ་སྐབས། །
མདོ་རྒྱུད་སྒོམ་རིམ་སོགས་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ནས། །
རི་བཞིན་འབྲེལ་མཛད་ཅོང་ཁ་པ་ལ་འདུད། །

ཁམས་གསུམ་འགོ་ལ་བྱ་གཅིག་ལྟར་བཅེ་ཞིང་། །
སྤིད་གསུམ་ཀྱན་ཏུ་མཆོན་སྟན་གྱིས་བྱུང་པའི། །
མཆོག་གསུམ་ཀྱན་འདུས་འཛམ་གླིང་མིག་གཅིག་བྱ། །
ས་གསུམ་ཁྲ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་དད། །

སེམས་ཀྱི་སྒྲང་ལོ་བྲན་ཤེས་ལྷགས་ཀྱས་བཟུང་། །
ཉེས་ལྷ་འདུ་ཤེས་བརྒྱད་ཀྱིས་གནས་ནས་བསྐྱད། །
ཤིན་སྒྲངས་འབྲེན་པའི་མི་རྟོག་ཞི་ལྷག་ལ། །
ཅི་དགར་སྦྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ལ་འདུད། །

མི་ལྟོག་བརྟན་པའི་བཙོན་འགྲུས་གོ་ཆ་དང་། །
བྱིང་ཁོད་སྟོག་ལ་རམ་པའི་བྲན་ཤེས་གཉིས། །
ལྷ་མ་ལྷ་ཡིས་བདག་ལ་གཡོར་མཛོད་དང་། །
ཉོན་མོངས་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་རྗེས་སྤར་ཡང་ལུལ། །

དེང་འདིར་ཞི་ལྷག་ངོ་བོ་རབ་དབྱེ་སོགས། །
ཐལ་བྱིར་ཁུར་སྟོང་འབྲུག་ལྷར་ཆེར་སྟོག་གྲང་། །
ཉིང་འཛིན་སྒྲུབ་སྒྲངས་ཇི་བཞིན་མི་ཤེས་པ། །
དང་པོའི་ལས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་བྱིར་དུ། །

མདོ་རྒྱད་སྟོམ་རིམ་ལས་བྱུང་ཉིང་འཛིན་སྟོར། །
ལམ་རིམ་ཆེན་མོས་ཇི་བཞིན་འགྲེལ་བའི་ལམ། །
འཁྲུལ་བྲལ་ཆད་ལྡན་གཞུང་བཟང་ལ་བརྟེན་ནས། །
དོན་འགྲེལ་བསམ་གཏན་སྒོ་འབྲེད་འདི་ན་སྟེལ། །

སྒྲིན་དུ་འགྲོ་བ་སྤྱིར་བཏགས་པ།

དེ་ལ་འདིར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཉིང་འཛིན་སྐྱབ་བའི་རིམ་བུ་
བཏགས་པ་ལ།

སྒྲིན་དུ་འགྲོ་བ་སྤྱིར་རྣམ་གཞག་བཏགས་པ་དང་། སྐབས་བབས་ཀྱི་གཞུང་དོན་གྱི་བྲག་
དུ་བཏགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞལ་ནས། དེ་ཡང་བདག་
ཅག་གི་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྷན་འདས་ཀྱི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ།
འཛིན་ཉེན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་གཅིག་དུ་མཉེས་གཤིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། རིང་
མོ་ཞིག་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་རོལ་དུ་བྱོན་པ། རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བྱུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྒྲོ་བྲོས་ཀྱི་བརྒྱུ་ཁ་ཕྱེ་བས་ཤེས་བྱའི་
དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་ལ་གཟིགས་པ་དག་པའི་སྒྲིན་དང་ལྷན་པ། ཞེས་རི་སྐད་གསུངས་
པ་ལྟར་རྗེ་སྒྲ་མ་ཙོང་ཁ་བ་འདི་ཉིད་བསྐྱལ་བ་བྱངས་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་
ཟེན་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་
འདིར་བྱོན་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ལས་ལུང་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཐར་
ཆེན་མོར་མདོ་སྤེལ་གདམས་ངག་འཛོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་བྱངས་པ་ལས། ཀུན་དགའ་པོ། ད་ལྟ་
ང་ལ་ཤེས་དགར་གྱི། །སྤང་བ་སྤེར་བའི་བྱེད་འདི། །ང་ཡི་བསྟན་པ་གསོ་བྱེད་ལ། །མ་འོངས་
སྤྲེགས་མའི་དུས་སུ་ནི། །འབྲི་དང་ལྷན་གྱི་ས་མཆོམས་སུ། །དགེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པ་
འདེབས། །སྒྲོ་བཟང་ཞེས་བྱའི་མིང་ཅན་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། འཇམ་དཔལ་ཙོང་པའི་རྒྱུད་ལུང་
ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་པ་ལས། ① འཛིན་ཉེན་ང་ནི་སྤྱོད་པ་འདས། །ས་ཡི་སྤེར་ནི་སྤོངས་སྤྱར་

① བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། རྒྱུད་འབྱུང་། བ། ཞོག་ ༡༣༧

ན། །ཁྱིད་ཉིད་གྱིས་བའི་གཟུགས་གྱིས་ནི། །སངས་རྒྱས་མཛད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར། །དེ་ཆེ་
དགོན་ཆེན་རབ་དགའ་བ། །ཁ་བ་ཅན་ན་ཡོད་པ་ཡིན། །ཆུ་བོ་གསེར་དང་ལྗན་འགམ་དུ། །ང་
ནི་མུ་ངན་འདའ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཡང་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་མཁའ་འགོ་གསང་བའི་
རྒྱད་བྲངས་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་སྤྲུལ་པ་སྒྲོ་བཟང་ཞེས། །བསྟན་པ་རྒྱས་བྱེད་འོ་མཆར་
ཅན། །ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱད་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། གཞན་ཡང་བྱམས་པ་དང་བྱུག་རྩོར་
སོགས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ཆེས་མང་ངོ་། །

དེས་ན། རྗེ་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདི་ཐོག་མར་ཙོམ་
 བའི་སྐབས་སུ་ཉག་ས་དང་ཉེན་འབྲེལ་རིམ་ལྗང་བྱང་ཆུལ་ནི། འདི་ལྟར་ཉ། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་བཞུགས་གནས་སྟོང་ལུང་གནམ་ཅིང་ལྗིང་ངམ་མིང་
 གནམ་ཡངས་པ་ཅན་དེར། རྗེ་རེད་མདའ་བ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། མོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་
 དཔལ་བཟང་སྟེ་ཆོས་རྗེ་རྣམ་གསུམ་ཞལ་འཛོམས་ནས་དབྱར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དགག་
 དབྱེ་གྲོལ་ནས་རྗེ་ཉིད་རྩ་སྒྲིང་དུ་ཐེབས་ཏེ་དེར་བཞུགས་སྐབས་འབྲོམ་སྟོན་པ་ཉིད་གྱིས་
 བཞེངས་པའི་རྩོམ་པོ་སྐྱེ་འབྱུང་གིན་ཅན་དབྱུ་ཡོན་མ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་བྲགས་པའི་སྐྱེ་ཐང་ཆེ་
 བ་དེ་དབྱུ་ལྷས་སུ་གདན་དངས་ཏེ། ལམ་རིམ་བརྒྱད་པའི་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྟོ་
 འབྱེད་ལྷགས་ཙོམ་གནང་། སྐབས་དེར་ལམ་རིམ་བརྒྱད་པའི་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་གདུང་ཤུགས་
 དྲག་པོས་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མཐུས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་སྟོ་བྲག་ནམ་
 མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་བར་གྱི་བརྒྱད་པའི་ལྷ་མ་རྣམས་དང་། བྱད་པར་དུ་རྩོམ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་
 ཉི་ཤ་དང་། འབྲོམ་སྟོན་པ། པོ་ཏྲོ་བ། ཤ་ར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་བར་དུ་
 གཟེགས་ཤིང་གདམས་ངག་ཀྱང་མང་དུ་བསྐུལ་ཏེ་མཐར་པོ་ཏྲོ་བ་སོགས་རྩོམ་པོ་ལ་ཐེམ་རྩོ་
 པོས་ཀྱང་ཕྱག་གཡས་རྗེ་རང་གི་སྤྱི་བོར་བཞག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་

ཆེར་གྱིས་དང་། བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་བོས་ཀྱང་སྒྲོགས་
བྱའོ། །གསུངས་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་རྟགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་མང་
དུ་བྱུང་བ་དང་། མ་ཟད་ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་མགྱེན་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱལ་བའི་དགོ་མཆོན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་དུག་པ་ཆུ་ལོ་རྟེན་ལོ་སྟེ་
སྤྱི་ལོ་༡༩༠༣ལོར་ལྷ་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་མོ་ལྷའི་ཐོག་མ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
འདི་ཉིད་ལྷགས་ཚུམ་མཛད། དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལྷག་མཐོང་ཡན་ཆད་མཛད་ཟིན་
ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཁྱུས་པས་རྗེ་བཙུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། དེད་གྱིས་
བསྟན་པའི་ངེས་འབྱུང་སོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འབྲིད་པའི་ལམ་དེར་མ་འདུས་པ་ཡིན་ནམ་
གསུངས་པ་ན། ཡང་རྗེའི་ཞལ་ནས། དེར་འདུས་ཀྱང་དེ་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ལམ་
སྒྲོན་དང་གཞན་བཀའ་གདམས་པའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་དུ་མས་ཁ་བསྐྱངས་
ནས་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ཁྱུས་པ་དང་། ཡང་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོར་རྣམས་བཙུམས་ཀྱང་གཞན་ལ་
པན་དཀའ་བར་དགོངས་པ་ན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་ཚུམས་དང་པན་ཐོགས་
འབྲིང་ཙམ་ཡོད་གསུངས་པས། དེ་ནས་ཐུགས་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་ལྷ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་དབྱེར་
མེད་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དབྱུང་བ་མཛད་སྐབས། འབྲུམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་
འགྲེས་ཀྱང་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་སྐབས་རེར་དདུལ་གྱི་ཡི་གེ་དང་སྐབས་རེར་ཤོག་བྱའི་
ངོས་ལ་བྲིས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉམས་སྣང་དུ་དབྱུང་བ་མཛད་ངེས་ལ་འོང་བར་གསུངས།
དེའི་ཆེ་ན་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ་སོགས་དཀར་སྒྲོགས་པ་དུ་མས་མཐུན་སྒྲིལ་མང་དུ་བསྐྱབས་
པར་བརྟེན་མཐུག་གི་བསྟོ་བའི་སྐབས། ལམ་བཟང་བསྒྲིག་པའི་མཐུན་སྒྲིལ་སྐབས་བྱེད་
ཅིང་། །འགལ་སྒྲིལ་སེལ་བྱེད་མི་དང་མི་མིན་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུང་དགོས་པ་ཡང་
གནད་འདི་ལ་ཐུག་ཡོད་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཡོད། དེས་ན། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ལྷག་མཐོང་སྒྲོར་

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོས་པ་དང་པན་ཐོག་པ་འབྲིང་ཙམ་ཡོད་པ་གསུངས་པ་ནི་མཁའ་མཁའ་འབྲུག་པའི་བཞུགས་སྐོར་གཞིར་བཞག་པ་ལས་གཞན་དུ་ན་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཚུལ་རྗེས་རྒྱུ་མཐའ་ཆེན་མོར་བལྟས་ན་གསལ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོར་ར་ཁ་བྲག་དུ་བྱང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ལྷགས་ཆོས་མཛད། ༡༩༠༩ ལོར་སེ་ར་ཆོས་ལྗོངས་སུ་ཅ་ཤེས་ཤིག་ཆེན་དང་། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ཤིང་ལུག་༡༩༡༥ལོར་དབྱར་དགའ་ལྷན་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གནད་བསྐྱེད་ནས་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་མཛད་དམ་སྟུག། ༡༩༡༩ལོར་འཇུག་པའི་རྒྱལ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལྷགས་ཆོས་མཛད། འདིར་དབྱར་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྒྲིབ་དུ་མཛད་ཟེར་བ་གཅིག་དང་རྗེས་སུ་མཛད་ཟེར་བ་གཉིས་སྒྲིང་བས་དོན་དངོས་གང་ཡིན་དུ་བྱད་པར་བྱའོ། །

ཡང་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་སོགས་སུ་ཅ་ཤེས་ཤིག་ཆེན་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོའི་སྒྲིབ་དུ་མཛད་པར་གསུང་འདུག་ཀྱང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་དང་ཅ་ཤེས་ཤིག་ཆེན་གཉིས་སུ་བལྟས་ན་ཆོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་སོ། །

ཡང་འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་ལེགས་བཤད་ལ་རྒྱུས་མེད་རེ་བྱུང་གིས་རྗེ་མཁའ་ཙོང་ཁ་བའི་ལྷ་བ་དང་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་བ་མི་མཐུན་པ་དང་། དགེ་ལུགས་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ལོན་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་དང་མཁས་བྱུང་རྗེ་གཉིས་ཀྱང་ལྷ་བ་མི་མཐུན་ཟེར་བ་དང་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་བྱུང་ལ་ནང་པན་ཚུན་ཆོད་སྒྲིང་སྒྲ་ཆོགས་བཤད་པ་མ་གཏོགས་རང་ལུགས་འདི་ཡིན་ཞེས་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་མེད་ཟེར་བ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་གི་སྒྲིབ་ཡི་སྒྲིབ་དེ་ཉིད་རྗེ་མཁའ་ཡབ་སྐུ་ལ་བཀལ་བ་སྟེ། བཞེ་བརྒྱ་པ་རབ་བྱེད་བཅུ་གཉིས་པ་ལས། ① འཇིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་གང་། །དེ་ནི་ཐུབ་

① བསྐྱེད་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱེད་མ། དབྱ་མ། ཚ། ཤོག་ ༡༠༩

པའི་ལྟ་བུར་མཛོད། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་དོ། །

དེས་ན། དགོ་ཕྱོགས་སུ་མཁས་པ་རེ་བྱང་གིས་རྗེ་ལྷ་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་
འགེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་རེ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་དགོ་ལྟ་སྤྱིའི་ལྟ་བུ་ལ་ཡིད་
རྟོན་མེད་པར་བཏགས་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་ཏེ། དེས་ན། རང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་
ཡིད་རྟོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་བཏགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་སོ། །མ་ཟད་ས་སྐྱ་
དང་རྟིང་མའི་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཡིད་རྟོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བཏགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི་དེ་བས་
ཀྱང་མང་དུ་ཡོད་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་རྟོན་མེད་པར་བཏགས་ན། ཡིད་རྟོན་ཡོད་
པའི་ཆོས་ཤིག་སྤིང་གསུམ་འདི་ན་གཏན་ནས་རྟོག་རྒྱུ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་། རྗེ་ལྷ་མ་ཡབ་
སྲས་ཀྱི་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ཅིག་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ལ་རྗེས་འཇུག་སྒྲོབ་མ་
རྣམས་ཀྱི་རིགས་པའི་འགྲོས་དང་སྒོ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་འབྱུང་བ་ནི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་
ཡན་ལག་མ་གཏོགས་དགོ་ལྟ་རྟོན་ལྟུང་གི་སྒྲོན་ཞིག་ཡིན་པར་མི་སེམས་ཏེ། དགོ་ཕྱོགས་
ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་འགྲོ་བ་ལས་རྩ་བའི་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་པ་དང་རྟོན་འབྱུང་
སྟོང་པ་དང་སྟོང་པ་རྟོན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ཐ་སྙད་ཆད་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་
རྣམས་རྗེ་ལྷ་མས་སྤུབ་པ་དང་སྐྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཁུངས་དང་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་
ནས་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གཞུང་མང་དུ་གསུངས་པ་
རྣམས་ནི་རྗེའི་དགོངས་པ་འབྲུལ་མེད་དང་ཅོད་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་གཏོགས་ཐ་སྙད་ཆད་
བྱུང་མེད་པ་དང་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པ་མཐའ་བཞི་སྒྲོས་བྲལ་སྟོང་ཉིད་མཐར་སྤྱག་
ཁས་ལེན་པའི་དགོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཅོད་མེད་ཅིག་སྤར་ནས་ཀྱང་བྱོན་མ་སྟོང་ལ་
རྗེས་སུ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་རིགས་པས་བྱུབ་པོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། རྗེ་ལྷ་མས་སྤུབ་པའི་བཀའ་དང་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་

བཀའ་བ་འདི་ནོར་ཡོད་ན་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་གཤམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ནོར་བ་དང་། དཔལ་ལྷན་
སྒྲ་གཤམ་གྱིས་ནོར་མེད་ན་རྗེ་སྒྲ་མས་ཀྱང་ནོར་དོན་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། རྗེ་
སྒྲ་མའི་ལེགས་བཤད་ལ་རྒྱས་ཡོད་ཅིང་སེམས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཀུན་ལ་མཐུན་སྒྲིབ་
དུ་བྱུང་བས་སོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་མཁས་དབང་ཙུང་མེད་མང་
པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྗེ་སྒྲ་མའི་གསུང་མཇལ་བ་ན། ཐུགས་ཡིད་རབ་དུ་འཕྲོགས་ནས་བསྟོད་
བསྐྱེད་ཀྱང་མང་དུ་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བས། ཁྱེད་སྒྲོ་ཉི་མ་གཞོན་ནུ་དུས་
ཀྱི་ཆོ། །མདོ་དང་རྒྱན་གྱི་པད་ཆལ་རྒྱས་མཐོང་ནས། །བདག་སྒྲོ་ཁེངས་པའི་ཀུ་ལུ་ལྷག་པར་
བྱུང་། །ཟབ་ཡངས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང་། མདོ་སྐུགས་
མཐའ་དག་བྱུང་བར་རྟོ་རྗེའི་ཐེག་ །རྒྱད་ཕྱེ་མཐའ་དག་བྱུང་བར་སྒྲ་མེད་དོན། །རིམ་གཉིས་
མཐའ་དག་བྱུང་བར་སྐུ་ལུས་ལ། །སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏེར་ཆེན་བྱུང་ལ་འདུད། །ཅེས་
སོགས་དང་། བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་། མཁས་པ་རང་པའི་རྒྱལ་པོ་སྒོ་
བཟང་མཆོག་ །གཤམ་པ་མགྱིན་པའི་རྩ་རྩ་སྒྲོག་པ་ཅན། །ལེགས་བཤད་གཤོག་རྒྱབས་
དབང་པོའི་ཞབས་བྱུང་དུ། །འཛིགས་མེད་བྱང་བ་གཞོན་ནུ་འདི་སྐད་ལྟ། །ཞེས་དང་། ས་
བཟང་ལོ་རྩ་བས། ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུས་ཞིང་གཞན་གཤེགས་པ་ན། །དབུ་མའི་ལམ་འདི་སྟོན་
མཁས་གཞན་མེད་ཅེས། །སྒྲོ་སྐྱར་བྲག་རིའི་ཕྱང་པོ་གཞོན་སྐད་དུ། །མགོན་བྱུང་རྟོ་རྗེ་མེ་
ཆར་ལྟ་བུར་བྱུང་། །སྒྲོ་བཟང་བྱུང་ནི་ཐུབ་དབང་གཉིས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཀའ་བརྒྱད་
བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཀམ་མི་བསྟོད་རྟོ་རྗེས། བྱང་གི་ཕྱོགས་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
ལ། །པར་ཆར་ལོག་པ་འབའ་ཞིག་སྟོད་པའི་སྐབས། །འཁྲལ་མེད་བྱི་དོར་མཇེད་པའི་ཙོང་
ཁ་པ། །ཞེས་དང་། གཟུགས་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་དོ་པོ་མི་སྟོང་ཡང་། །རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡི། །སྟོང་ཉིད་སྐྱབ་པའི་ཁྲ་མཆོག་ཙོང་ཁ་པ། །ཞེས་དང་། རྟེན་

མའི་མཁས་པ་འབྲུ་མི་པམ་པས། སྤྲུལ་བཅས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་དོན་མ་ནོར་བ། །སྒྲོང་དང་
རྟེན་འབྲུང་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་ལ། །ཡིད་ཆེས་གཏིང་ནས་རྟེན་པའི་སྒྲོ་གཅིག་ལ། །ཁྲིད་ཀྱི་
ལེགས་བཏགས་རྣམས་ལས་གཞན་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཆེས་མང་ངོ་། །

དེས་ན། རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་མ་ཐེབས་གོང་དུ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདྲིར་ལྟ་བར་མ་
ཟད་སྒྲོམ་གྱི་ཐད་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་སྟེ། རྗེ་ས་པཎ་གྱིས། དམ་པའི་གདམས་པས་
སྒྲོས་པ་མ་ཆོད་པར། །ཞི་གནས་བྱིད་པོ་ཞིག་ལ་སེམས་བཟུང་ནས། །གཏི་ཐུག་ཐུན་པ་ཡང་
ཡང་སྟེལ་བྱེད་པ། །སྤྱི་བ་ཆོང་དུ་ཉལ་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཡིན། །དང་དང་འདུན་པས་སེམས་རྒྱུད་
མ་ཐུལ་བར། །འགྲན་འདོད་དཔེན་པའི་རིམ་གནས་བཅས་ཏེ། །འདོད་ཡོན་དགོས་དགྲ་ཉག་
ཏུ་ཡིད་བྱེད་པ། །གཅན་གཟན་རིམ་ཉལ་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཡིན། །ཐར་པའི་ལམ་སྟོར་ཉེས་པ་
ཀུན་སྟེལ་ནས། །བཟང་འདོད་རིམ་གྲག་གནས་པའི་དུས་འདས་ཏེ། །དེ་རྗེས་ཡོན་བདག་པོ་
མའི་གོང་ཆོག་མཁན། །ཨ་འབྲུ་ལུང་སྟོང་འགྲེམ་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཡིན། །ཆོས་བརྒྱད་འདོད་པ་
རྩ་ཡི་མེ་བཞིན་འབར། །ཁ་སྤྱི་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བའི་བཙོན་འགྲུས་ཅན། །ལོག་པའི་འཆོ་བས་ཉག་
ཏུ་འཆོ་བྱེད་པ། །ཁྲི་རྒྱན་གོང་མཐའ་ཉལ་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཡིན། །རྒྱལ་པོ་ངན་པའི་ཚུལ་འཛིན་
དུར་སྟེག་ཅན། །ཆགས་སྤང་མཆོན་སྟོར་དུ་མས་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར། །མི་དགའི་འཕྲིན་ལས་
ཕྱོགས་བཅུར་སྟེལ་བྱེད་པ། །ངན་སོང་གནས་གསུམ་སྟེལ་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཡིན། །ཞེས་བྱིང་
བ་སྒྲོམ་དུ་འཁྲལ་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་སོགས་འབྲུ་མིན་མང་དུ་གསུངས་པས་ན། །ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
གནས་པའི་ཆེན་བྱིང་བ་སྤྱི་ལུགས་སྤྱི་སྤངས་མ་ཤེས་པས་བྱིང་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོན་མེད་
དུ་འཁྲལ་བ་དང་། །དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ད་དུང་སྒྲོམ་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྒྲོམ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་
དང་། །ཡང་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་སེམས་པ་སྒྲོམ་མཆོག་སྐད་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །

དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་བ་ཁུངས་ཐུབ་པའི་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་ནས་

གསལ་བར་ངོས་མ་བཟུང་བས་ཤེས་དཀའ་བ་སྤང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་གལ་ཡང་ཆེ་སྟེ། འདི་ལ་ཉིང་
དེ་འཛིན་སྟོན་མེད་དུ་འཁྱུལ་ས་ཆེ་བར་སྤང་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། མྱོད་པ་རབ་ལ་སྒྲིམ་
རབ་ཅེས་སྐད་གསངས་མཐོན་པོས་སྟོག་པར་སྤང་ངོ། །འདི་ནི་བྱིང་བ་སྦྱེས་པ་དང་སྒྲིམ་
སྦྱེས་པ་གཉིས་མ་བྱེད་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེས་ན་བྱིང་གྲོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བའི་དབྱ་མར་བསྐྱབ་བའམ་རིགས་པར་མཉམ་འབྲུག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཆེད་དཀའོ་
ཞེས་དང་། མྱོད་པ་རབ་བྱས་པས་ཆོག་ན་དཀའ་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལས་བྱིང་
བ་སྦྱེ་བར་གསུངས་པས་ཚུལ་དེས་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྐྱབ་པ་མི་རིགས་པར་གསལ་ལོ། །ཞེས་
སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

དེས་ན། བོད་ཡུལ་འདིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་མ་པེ་བས་སྟོན་དུ་སྒྲིམ་ཆེན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་
ཀུན་ལ་བྱིང་གྲོད་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གོགས་ཡིན་པར་རྒྱུར་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་། དོན་དངོས་སུ་
པལ་མོ་ཆེས་བྱིང་གྲོད་ངོས་མ་བཟུང་བ་དང་། བྱིང་རྒྱགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་རྣམས་མ་ཤེས་
པས་བྱིང་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོན་མེད་ཅིག་ཏུ་བཟུངས་ནས་སྒྲིམ་བྱེད་པས་མི་ཆེ་སྟོང་ཟད་ལ་
སོང་བ་ཡང་མང་བ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། ད་ལྟ་བྱིང་གྲོད་ཅེས་སྒྲིམ་ཆེན་ཀུན་གྱི་
དག་ལས་རྒྱུར་ལྟར་གྲགས་ནའང་། པལ་ཆེ་ནི་མིང་ཅམ་ལས་ངོས་འཛིན་རྒྱ་མེད་ཅིང་། ངོས་
འཛིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་རྣམས་བྱིང་རྒྱགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་བྱེད་པར་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་
བྱིང་བ་མཐའ་དག་ཉིང་དེ་འཛིན་ནལ་མར་ངོས་བཟུང་ནས་རི་སུལ་དུ་མི་ཆེ་སྟོང་བར་འཇད་
པ་ཆེས་མང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྦྱིར་གངས་རིའི་ལྗོངས་འདིར་རྗེ་སྒྲིམ་མའི་སྟོན་དུ་ལྟ་བ་གཅིག་ལུར་མ་ཟད་སྒྲིམ་གྱི་
ཐད་ནས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཞན་ཆ་ཡོད་པར་སྤང་སྟེ། རྗེ་མར་པའི་ཞལ་ནས། བོད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཐམས་
ཅད་ལས་ང་འདུག་སྤངས་དགཤ། གསུངས་པ་དང་། རྗེ་བོ་རྗེས་བོད་ཀྱི་ལྟ་བརྒྱ་བསྒྲིམ་པས་

ལྷ་གཅིག་མི་འགྲུབ། རྒྱ་གར་བས་ལྷ་གཅིག་བསྐྱོམ་བས་ལྷ་བརྒྱ་འགྲུབ། ཅེས་གསུངས་པ་
ཡང་གནད་འདི་ལ་དགོངས་པར་གདོན་མི་ཟེ། །

དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་བྲི་བ་ལྷ་ག་བསམ་རབ་དཀའི་ནང་དུ། མཉམ་པར་
གཞག་དུས་བྱིང་བ་ནི། །ཕྱ་རགས་སྤྱེ་ཚུལ་རི་ལྟར་འོང་། །ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་བོད་ཀྱི་སྒྲིམ་
ཆེན་རྒྱལ་ས་ལ་བྲི་བ་མཛད་པ་ལ་བལྟས་ན་ཡང་སྤྱོད་བོད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེན་པལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་ས་
ཀྱིས་བྱིང་བ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་མེད་པར་སྤང་ངོ་། །དེས་ན། ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱོད་མེད་སྐབ་པ་ནི་
ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་ཞིང་དེ་ཡང་ཆད་ལྡན་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྒྱལ་ས་དང་བསྐྱུན་ནས་རྒྱལ་དཔྱོད་
ཀྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཙུ་བར་སྤང་ངོ་། །

ཉིང་རེ་འཛིན་སྐབ་ལུགས་མ་ཤེས་ན་ཨུ་ཚུགས་ཙམ་ཀྱིས་པན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་
དེ། གཞུང་འདི་ཉིད་ལས། དེས་ན་གཞུང་ཁུངས་ཐུབ་ཆེན་མོ་རེ་དང་བསྐྱུན་ཉེ་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་
པའི་རྒྱལ་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱོད་ནས་ཉམས་ལེན་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་ཡི།
སྤྱིང་དུས་ཙམ་ལ་རེ་བ་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྗེ་སྤྱི་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་
དབུ་མེམས་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྤྱི་སྐབ་ཡབ་སྐས་དང་། ཐོགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་
རྒྱལ་ས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ནས་བྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་གཏན་ལ་པབ་པ་
དང་། ཡང་སྤྱོད་པ་དང་སྒྲིམ་ཀྱི་ཕྱོགས་རྒྱལ་ས་ནི་གཙོ་བོ་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་དང་ཞི་
བ་ལྷའི་བསྐྱབ་སྤྱོད་གཉིས། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས། ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལའི་སྒྲིམ་རིམ་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་སོགས་ལ་ཁུངས་བཙུམ་ནས་གངས་རིའི་སྤྱོད་འདིར་སུས་ཀྱང་བཏགས་པ་ཐུབ་
པའི་སྤྱོད་མེད་པའི་ལྷ་བའི་ལེགས་བཏགས་ཆེན་མོ་ལྷ་སོགས་བསྐྱེམས་པའི་བོད་བཙོ་བརྒྱད་
པོ་འདི་ནི་རྗེ་འདིའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་ལས་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་ག་པར་དུ། ཞི་ལྷ་ག་གི་སྒྲིམ་ལ་མདོ་སྟེ་རྒྱན་སོགས་ནས་གསུངས་པ་དེ་རྒྱལ་ས་

སྒྲོལ་མ་རྣམས་ལ་བཤད་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་གནང་བར་མ་ཟད་བསྒྲོལ་དུ་བརྟུག་པས་དེ་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་དངོས་སུ་ཞི་ལྷག་གི་ཕྱོད་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱད་ལ་འབྱུངས་པ་ཡང་མང་སྟེ།
རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འདིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་
དང་། དབྱུས་མཐའ་དང་། ཀྱན་ལས་བརྟུས་དང་། ཉན་ས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གྲུང་
ལེགས་པར་བསྐྱིགས་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་མཐའ་དག་པར་གསུངས་ཤིང་། བསྒྲོལ་དུ་
བརྟུག་པས། འགའ་ཞིག་གི་རྒྱད་ལ་གསུང་རབ་དང་མཐུན་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོད་བ་ཁྱད་
པར་ཅན་འབྱུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞུང་དོན་དངོས་བཤམ་པ།

གཉིས་པ་(སྐབས་བའམ་གྱི་གཞུང་དོན་གྱི་བཀའ་ཁྱབ་པ་)ནི། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་
 རྣམས་སུ་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
 དགོན་མཆོག་སྤྱིན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་བསྐྱོམས་པའི་མདོ། རྒྱ་བ་སྐྱོན་མའི་མདོ་འམ་
 ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། བྱང་ཆུབ་ལམ་འདས་པ་ཆེན་མོའི་མདོ། ཆོས་ཡང་དག་པ་སྤྱད་
 པའི་མདོ། དབལ་སལ་ཁྱུ་ཉིད་བརྟག་པ་དང་པོའི་རབ་བྱེད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྟོན།
 མདོ་སྡེ་རྒྱན། དབུས་མཐའ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྟོམ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ། བསྐྱབ་
 བརྟུས། དབུ་མ་སྟོང་པོ། སྟོམ་རིམ་བར་མཐའ་གསུམ། བར་ཕྱིན་བསྐྱུས་པ། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ས། ཉན་ཐོས་གྱི་ས། མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས། སའི་དངོས་གཞི། ཞེར་ཕྱིན་མན་
 དག མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད། བཤད་པ་བསྟོན། ཉིང་རེ་འཛིན་
 གྱི་ལེའུ། ལམ་སྟོན། གཞན་ཡང་བཀའ་གདམས་པའི་དགོངས་པའི་བཞེས་གཉིན་རྣམས་གྱི་

གསུང་སྒྲིམ་མང་པོ་ཞིག་བྲངས་ནས་ཆེད་དུ་གཉེར་ཏེ་ལུང་དང་རིགས་པའི་རྩལ་ཏེ་ཅང་མང་
པོ་བཏོན་ནས། ༡མདོ་དང་རྒྱ་གཞུང་ཆོད་ལྡན་གྱི་ཁྲངས་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟག་པ།
༢རིགས་པས་བརྟག་ནས་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པ། ༣གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ལ་སྤྱག་ཆོ་
ལྷག་ཏུ་ཁ་གསལ་བཏང་བ་དང་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ལ་ཤེས་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་
སྤྱི་ཡོད་ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་བསྟོན་དུ་མེད་ལ། འདི་དག་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་སྟོན་
བྱོན་མཁས་པ་གཞན་ལ་མེད་པའི་བྲུང་ཆོས་སློབ་མེད་པའོ། །

ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པའི་མདོ་བསྟན་བཅས་ངོས་བཟུང་བ།

ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅས་གཙོ་
བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཁུས་ལེུ་དང་། རྒྱ་བ་སྟོན་མའི་མདོ། དགོན་
མཆོག་བརྟེན་པ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཁུས་ལེུ་
ལས། ① བྱམས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ཁྱེད་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོ་བའི་ཆོས་འདི་ཉེན་པ་དང་འདི་ཉེན་ལས་འདས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༤༡ ལས། དེ་གཅིག་སྤྱད་ཐེན་པར་འདུག་སྟེ། རང་དུ་ཡང་དག་པར་
བཞག་ནས་རྗེ་ལྷན་ལེགས་པར་བསམས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། སེམས་
གང་གིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སེམས་ནི་རང་དུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་ལ་བྱེད་
དོ། །དེ་ལྷན་ཁུགས་ཤིང་དེ་ལ་ལན་མང་དུ་གནས་པ་དེ་ལ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་

① བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྡེ། ༣། ཤོག ༡༡

སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་༤༡ལས། དེ་ལྟས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་དེ་ཐོབ་ནས་དེ་
ཉིད་ལ་གནས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤངས་ནས། རི་ལྟར་བསམ་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་ནང་དུ་
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་བརྟན་དེ་དག་ལ་ཤེས་བྱའི་དོན་དེ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་
དང་། རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པ་
དང་། བཅོད་པ་དང་འདོད་པ་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེད་པ་དང་ལྟ་བ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་
དང་། ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པ་ཞེས་པས་ལྷག་མཐོང་དེ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་བརྟན་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤང་གིས་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཨེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཟེར་ནས་རྐང་པས་བྲིལ་བ་གྲགས། ཞེས་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

དེ་ཡང་གསལ་བར་བཤད་ན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། མདོ་འདིས་ལྷག་མཐོང་སོ་སོར་རྟོག་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟན་ས་མེད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་མཐོང་ནས། རྒྱ་ནག་གི་
མཁན་སོ་ཏུ་ཤང་གིས་འདི་མདོ་སྡེ་ཨེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སྤྲས་ནས་རྐང་པས་བྲིལ་ཞེས་གྲགས་ཏེ་
དེས་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་འཛིན་དུ་བཟུང་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དོར་ཏེ་ཅི་ཡང་
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཟབ་མའི་དོན་སྒྲོམ་པར་འདོད་པ་དང་མ་མཐུན་པས་དེ་ལྟར་བྱས་པའོ། །ལྷགས་
འདི་ཡི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྤང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་ན་མདོ་འདིས་ཞེས་
པའི་མདོ་ནི་སྤང་བྲངས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་དུམ་དེ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་སྤྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་དགག་གཞག་གི་སྐབས་སུ། མཁས་པ་དག་ལ་བྱུར་བ་
སོགས་གནང་བ་ལྟ་ཅི། མཚན་དངོས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་དགོན་ཞེས་མཁས་པའི་གསུང་སྒྲོས་

ལས་འབྱུང་ཡང་། སྐབས་འདིར་རྩ་འདུལ་དགག་པ་གནང་སྐབས་རྩ་འདུལ་གི་མཚན་ནས་
ལན་དུ་མར་སློབ་ཏེ་དགག་པ་གནང་བ་འདི་དང་། མ་ཟད་རྩ་འདུལ་དགག་པ་གནང་སྐབས་
རྩ་འདུལ་གི་གཞུང་ཆོག་དངོས་སུ་མ་བྱངས་པའི་གནད་གང་ལ་སྤྱད་ཡོད་མེད་དེསྟོང་།

རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་རྩ་འདུལ་གིས་འདི་མདོ་སྡེ་ཞེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སྒྲིབ་ནས་ཀྱང་
བས་ངེལ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། རྩ་འདུལ་གིས་མདོ་
སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་ཁས་ལེན་ནས་མི་ལེན། མི་ལེན་ན། རྩ་འདུལ་
གིས་མདོ་སྡེ་བརྒྱད་ཅུ་ཁྲུངས་བྱངས་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་མ་བྱངས་པར་
ཐལ་ལ། ལེན་ན། འདི་མདོ་སྡེ་ཞེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་ཀྱང་བས་ངེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་དེསྟོང་།

གོང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་གཟུགས་བརྟན་དེ་དག་ལ་ཞེས་པའི་གཟུགས་
བརྟན་ནི་ལུལ་གྱི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་དཔྱད་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་། འདོད་པ་
དང་། རྩེ་བྲག་འབྱེད་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི།
རིམ་པ་བཞིན་ཀྱང་རྟོག་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་ན་དེ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྣམ་
པར་འབྱེད་པས་ན་དེ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རགས་པ་རྟོགས་པས་ན་དེ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་
དོན་སྤྱི་ལྟ་རྟོགས་པས་ན་དེ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་དབྱེད་པ་ལ་མི་སྤྱད་པས་ན་དེ་དང་། དབྱེད་
པ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ན་འདོད་པ་དང་། སློབ་ཁྲུང་པར་དབྱེད་ཅིང་འབྱེད་པས་ན་རྩེ་བྲག་
འབྱེད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཤིང་རྗེས་སུ་ལྟ་བས་ལྟ་བ་དང་། དེ་རྣམས་མཛོན་པར་
ཞེན་པས་ན་རྣམ་རྟོག་གོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ① སྤྱི་བ་པོ་ཡིས་ལྷན་མཐོང་དང་། །ཞི་གནས་

① ལེའུ་གསུམ་པ་༣༡

གོམས་པར་བྱས་ན་ནི། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་དང་། །མཚན་མའི་འཆིང་ལས་རྣམ་
ཐོལ་འགྱུར། །ཞེས་(འདིའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་ནི་བག་ཆགས་དང་། མཚན་མའི་འཆིང་བ་སྒྲིག་ཅི་ལོག་ལ་བྱེད་
བས་དང་པོ་ལྷག་མཐོང་དང་བྱི་མ་ཞི་གནས་གྱིས་སྒྲོང་དགོས་པའི་དོན་དེ་ཡིན།)སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིག་བ་སྒྲོན་
མའི་མདོ་ལས། ཞི་གནས་སྒྲོབས་གྱིས་གཡོ་བར་མེད་པར་འགྱུར། །ལྷག་མཐོང་གིས་ནི་རི་
དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་(འདིས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མི་གཡེང་བར་སྒྲོང་བ་དང་ལྷ་བ་ངན་པས་སྒྲུལ་མི་རྩས་པ་
གཉིས་རིམ་བཞིན་ཞི་ལྷག་གི་ལག་རྩེས་སུ་བསྒྲུབ།)དང་། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དགོན་མཆོག་བཅེགས་པ་སོགས་
ཞེན་ཏུ་མང་ངོ་། །

བསྒྲུབ་བཅོས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་། སྒྲོབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་གྱི་སྒྲོམ་རིམ། ཡེ་ཤེས་
སྒྲིང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པའི་ལམ། བེ་མ་མི་འདི་མི་རྟོག་སྒྲོམ་དོན། རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་
སྒྲོམ་དོན། སྒྲོབ་དཔོན་དཔའ་པོའི་ཀྱན་རྩྭ་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྒྲོམ། སེང་གེ་བཟང་པོའི་སྤྱད་
འགེལ་རྟོགས་སྒྲིག་ ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་སྒྲོམ་རིམ་བར་མཐའ་གསུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་
ལ་འཇུག་པ། ཐོགས་མེད་གྱི་ཉན་ས་དང་བསམ་གཏན་སྒྲོན་མ། ལྷན་ཏི་པའི་ཤེར་བྱིན་སྒྲོམ་
པའི་མན་ངག་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས། ཤེར་བྱིན་མན་ངག་ དཔལ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པའི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ། བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོགས། ལམ་
སྒྲོན་ཅ་འགེལ་སོགས་ཆེས་མང་དུ་སྒྲུབ་ངོ་། །

མདོ་སྒྲགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐྱབས་དམིགས་པ་རེ་བྱང་མ་གཏོགས་
སྤྱིའི་ཁོག་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་སྒྲིག་ མདོ་སྒྲིག་དང་། དབུས་མཐའ། ཉན་ས།
སྒྲོམ་རིམ། ཤེར་བྱིན་མན་ངག་སོགས་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་གཞུང་རྒྱས་ཤོས་རྣམས་མ་
གཏོགས། སྐྱ་སྐྱབ་དང་སྒྲིག་གྲགས་སོགས་གྱི་གཞུང་མ་དངས་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་ཞི་གནས་

སྐྱབ་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་གནས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན་གཞུང་དེ་རྣམས་སུ་
རྒྱས་པར་མི་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེར་
ཡང་གཞུང་གཅིག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཞུང་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་མི་འཆད་པས་ཞི་གནས་
དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་ཤེས་དགོས་
པར་གསུངས་པས་ཉན་ས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གཏན་ལ་དབབ་པའི་
བསྐྱབ་པའི་ཆོག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱབ་
པ་ལས། ① བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སེམས་གནས་པ་དང་ཡང་དག་པར་གནས་པ་དང་
བསྐྱས་ཏེ་གནས་པ་དང་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། དུལ་བ་དང་ཞི་བ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་
རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་འཛོག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དབང་པོ་གང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཤེས་ན། སྤྱི་གནས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་སྟེ་རྣམས་གངས་དེ་དག་གི་དོན་ནི་
འདི་ལྟ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །

ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་བཤད་པ།

དེས་ན་སྐབས་འདིར་ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་བྱུང་པའི་ཞི་
ལྷག་གི་དོ་བོ་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་ན། ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ། ཞི་
གནས་སྐྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟར་དགོས་བཤད་པ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོག་ས་
དང་། ཞི་ལྷག་གི་དམིགས་པ་བཤད་པ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་མོགས་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟར་དགོས་ཤིན། ཇོ་ཇོ་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། ཞི། ཤོག་ ༡༣༥

ཐེང་བ་ལས། སྒྲོད་ལམ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས། །གང་གི་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་
འགྱུར། །སྒྲུབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་ནས། །མི་གཉིས་སྣ་ཅེར་གཏད་བྱས་ལ། །སྣ་ནི་སྟེ་
བའི་ཆོད་དུ་བཞག། །ཕྱག་གོང་བསྐྱམས་ལ་ལྟེ་ཁྱེད་སྒྱུར། །སོ་དང་ཚུ་ནི་བདེ་བར་བཞག། །
དབྱུགས་ཀྱི་འབྱུང་རླབ་སྒྲོད་ནས་ནི། །ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ཚོ་ལ་བྲལ་བས། །རི་ལྷར་བ་བཞེན་
འབྱུང་རླབ་ནི། །སེམས་པའི་སྦྱིལ་གྱང་ལེགས་གནས་པ། །དེ་ལྷར་སྒྲོད་ལམ་དང་ལྷན་
པས། །ཡི་གེ་གཉིས་ནི་རྟག་ཏུ་གནས། །ཞེས་དང་།

སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ① སྟན་ཤེན་ཏུ་འངས་པོ་བདེ་བ་ལ་རྩེ་བཅུན་རྣམ་པར་སྤང་
མཛད་ཀྱི་སྦྱིལ་མོ་གྱང་ལྷ་བྱའམ་སྦྱིལ་མོ་གྱང་ཐེད་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། མིག་ཏུ་ཅང་ཡང་མི་དབྱེ།
ཏུ་ཅང་ཡང་མི་གཟུམ་པར་སྤེལ་ཅེ་མོར་གཏད་ཅིང་། ལུས་ཏུ་ཅང་ཡང་མི་སྒྲུ། ཏུ་ཅང་ཡང་མི་
དབྱེ་བར་བྱངས་པོར་བསྐྱངས་ལ་བྲན་པ་ནང་དུ་གཞག་སྟེ་འདུག་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་ཕྱག་པ་
མཉམ་པར་གཞག་ལ་མགོ་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་མ་གཡོ་བར་གཞག་སྟེ་སྣ་
ནས་སྟེ་བའི་བར་བྱང་པོར་གཞག་གོ། །སོ་དང་མཚུ་ཡང་ཐ་མལ་པར་གཞག་གོ། །སྦྱེ་ཡང་ཡ་
སའི་བྱང་དུ་གཞར་རོ། །དབྱུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཡང་སྒྲ་ཅན་དང་། རམས་པ་ཅན་
དང་། དབྱུགས་ཆོད་པ་ཅན་དུ་མི་བཏང་གི་ ཅི་ནས་གྱང་མི་ཆོར་བར་དལ་བྱ་དལ་བྱས་སྟུན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུགས་ནང་དུ་རླབ་པ་དང་གྱིར་འབྱུང་བ་དེ་ལྷར་བྱའོ། །ཞེས་
དང་། གཞན་ཡང་། སྒྲོམ་རིམ་ཐ་མ་སོགས་ལས་གྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་རོ། །

དེས་ན། རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ནམ་བཞུད་འདེན་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་མང་དུ་སྤང་ཡང་།
ཁྱང་པ་སྦྱིལ་གྱང་། མིག་སྣ་ཅེར་པ་པ་ལ། སྤལ་ཆོག་བྱང་པོར་བསྐྱངས་པ། ཕྱག་པ་ཐད་ཀར་
འཛོག་པ། སོ་དང་མཚུ་ཐ་མལ་བཞག་པ། སྦྱེ་ཡ་སའི་བྱང་དུ་བཞག་པ། དབྱང་པ་ཐད་ཀར་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབྱ་མ། ཀེ་ཤོག ༡༣༡

བརྒྱུད་ས་པ། དབུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་རྩམ་པ་ཅན་སོགས་མི་གཏོང་བ་དང་བརྒྱུད་དོ། །དགོས་པ་
ཡང་དང་པོ་ལ་ལྷ་ཡོད་པ་ཉན་ས་ལས་གསུངས་ལ། ལུས་དང་པོར་བསྐྱངས་པས་རྒྱུད་བདེ་
བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྲུགས་ལུགས་ལ་དོ་རྩེ་སྤྱིལ་གྱུང་གིས་ཐུར་སེལ་འཆིང་བ་དང་། མིག་
སྒྲ་ཅིར་པབ་པས་སློག་ཐུར་བསྐྱེད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དོ། །རྩེ་མར་པས་
གྱུང་བོད་ཀྱི་སློམ་ཐམས་ཅད་ལས་ངའི་འདུག་སྟངས་དགའ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་
དབྱུང་ན། གོ་རྒྱུ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་སྒྲུང་སྟེ། གཅིག་ཏུ་ན། བོད་ཀྱི་སློམ་ཆེན་རྣམས་
ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོན་མེད་དང་བྱིང་བའི་བྱུང་པར་འབྱེད་མ་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་སུ་ན།
ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐྱབས་ལུས་ཀྱི་སྟོང་ལམ་ཀྱི་ཆ་ནས་གྱུང་མ་འགྲིག་པ་མང་དུ་ཡོད་པས་ཉེ། དེ་
ལྟར་མིན་ན་དེ་འདྲ་གསུངས་དོན་མེད་དོ་སྟུང་མོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེར་ཡང་གཞུང་གཅིག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཞུང་གཞན་
དུ་རྒྱས་པར་མི་འཆད་པས། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་
ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པས་ཉན་ས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་ཚུལ་བ་ལོ་གཅིག་གིས་གཞུང་གཅིག་གི་ནང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་
ཉིད་གཞུང་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ན་མི་འཐད་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་
པའི་སློ་ནས་མ་བཤད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་གཅིག་གི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ན།

གཞན་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་ཡང་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞི་ལྷག་གི་རྣམ་གཞག་དེ་
གཞུང་གཅིག་གི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ན། གཞན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་ན་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རོགས་མེད་ཀྱིས་ཉན་ས་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པས་
བསྐྱུ་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གཞུང་དུ་མའི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་
བཤད་རིགས་ན། རོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཏིང་འཛིན་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་གཞུང་དུ་མ་ལས་རྒྱས་
པར་བཤད་མི་རིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ནས་དཔྱོད།
ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལམ་བགྲང་ཚུལ་ལ། རྩོམ་མེད་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།
སྒྲོམ་རིམ་བར་མཐའ་དང་གཞན་རྒྱ་གཞུང་ཁག་མང་པོ་ཞིག་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་
རྣམས་སུ་ཐག་པ་གཉིས་ཐད་ཀར་བཞག་པ་སྟོད་ལམ་གཅིག་ཏུ་བགྲང་མོད། སྟུང་འགྲེལ་
ཉོགས་སྒྲ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། གཞན་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་ཁ་ཤས་སུ་དེ་དོར་ནས་ལག་
གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་འདི་བགྲངས་འདུག་པས་དགོངས་པ་གང་ཡིན།

གཞན་ཡང་། ལུས་བྲང་པོར་བསྐྱངས་པ་ཡང་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལམ་དུ་བགྲང་ཡོད་མེད་
ཀྱི་བྱད་མང་དུ་ཡོད་པ་དང་། མགོ་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་མི་གཡོ་བར་
བཞག་པ་དེ་བྱར་དུ་བགྲང་ན་སྟོད་ལམ་དགྲུང་ཡང་འགྲུར་བ་དང་། ཡང་རྣམ་གྲོལ་ལག་
བཅངས་ལས། ལུས་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་དམ་ཞེས་པའི་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་ནི་རྣམ་སྤང་
ཆོས་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་དབུགས་བགྲང་བ་བསྒྲན་པས་བརྒྱད་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དཔེན་ས་
པས། ཀྱང་པ་ལག་པ་སྟེད་དང་གསུམ། །སོ་མཆུ་ལྷེ་རྣམས་བསྟོམས་པས་བཞི། །མགོ་མིག་
ཐག་པ་དབུགས་དང་བཞི། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆོས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཀྱང་པ་གཉིས་རྩོམ་སྐྱེལ་གྱིང་། འདི་ལ་རྩོགས་རིམ་བསྒྲོམ་པའི་སྐབས་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་

སེམས་སྐྱེལ་དང་། བྱེད་སྐྱེལ་ལྟ་བུས་ཚུགས་ཅེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན།
ནམ་ལྔ་གི་ཚུགས་བཤད་བཟང་ཚུལ་དང་བརྒྱད་བཟང་ཚུལ། ཡང་ཁྱེད་ལ་ན་སྐྱེན་མཆོག་བཤད་
ཅིའི་འབྲེང་བར། ལྷ་པ་འདུག་སྐྱེད་ཀྱིས་བྱིང་བ་ནི། ལས་དང་པོ་བས་འགོ་འདུག་དང་ཉལ་
པོ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ན་བྱིང་འགོ་བས་སྒྲིམ་པའི་དུས་སུ་བཞུགས་སྐྱེད་ཀྱིས་མཁུ་རྩེ་
སྐྱེལ་གྱུང་བཅས་ལ་ཤེས་པ་རྒྱར་འདོན་དབང་པོ་ལ་མདངས་བཏོན་ལ་སང་ཡེར་རེ་བསྒྲིམས་
པས་སེལ་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་དགོངས་པ་གང་སོང་ལེགས་པར་དབྱེད་དགོས་སོ། །

ཞི་ལྷན་གི་ཚུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ། ཞི་གནས་ཀྱི་ཚུགས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་སྒྲིམ་རིམ་ལས་བཤད་པའི་
ཚུལ་དང་། ཉན་ས་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། སྒྲིམ་རིམ་བར་མ་ལས། ① དེ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚུགས་གང་ཞེ་ན། མཐུན་པའི་
ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་རྒྱུར་བ་དང་། ཚུགས་ཤེས་པ་དང་། བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་
སྐྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་པར་རྟོག་
པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་མཐུན་པའི་ཡུལ་དང་། འདོད་པ་
རྒྱུར་བ། ཚུགས་ཤེས་པ། བྱ་བ་མི་མང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ། འདོད་པ་ལ་ཞེན་པ་དོར་བའི་
དེས་འབྱུང་སྟེ་དུག་གོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གྱུང་དང་པོ་དང་ལྷ་པ་དུག་པ་རྣམས་གཙོ་ཆེ་
བར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་སོ། །

དང་པོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་སྒྲིམ་རིམ་བར་མ་ལས། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྷ་དང་ལྷན་

① བཟུན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀེ་ རོག་ ༡༣༩

པ་ནི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལེའུ་བཙུ་བཞི་པ་
ཀྱང་། ① མྱོ་ལྗན་གང་དུ་སྐྱབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྟེན་དང་གནས་བཟང་དང་། །ས་
བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྗན། །ཞེས་ཟས་གོས་
སོགས་རྟེན་སྤྲོ་བ་དང་། ཆོས་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་འཆེ་བ་མེད་པའི་གནས་བཟང་བ། ནད་མི་སྐྱེ་
བའི་ས་བཟང་བ། ཆོས་ལྗན་གྱི་གྲོགས་བཟང་བ་དང་ལྗན་པ། རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་
འདུ་འཛི་དང་བྲལ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ལོ། །

ཡང་གནས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་ཞེས་པའི་གནས་དང་གྲོགས་ནི། བེའུ་བུམ་
སྟོན་པོའི་འགྲེལ་པར། རང་གི་དད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་བསྐྱབས་
གསུམ། བ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ཡུལ་གང་དུ་གནས་པས་འཕེལ་བ་དེ།
ཡན་ལག་ལྡན་དང་ལྗན་རུང་མི་ལྗན་རུང་སྟེ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡིན། གྲོགས་གང་དང་འགྲོགས་
པས་དེ་དག་འཕེལ་བ་དེ་གྲོགས་བཟང་པོ་ཡིན། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། གྲོགས་
མང་ཉུང་ཡང་བེའུ་བུམ་སྟོན་པོའི་འགྲེལ་པར། གྲོགས་གཉིས་སམ་གསུམ་ཡུན་ཆད་དང་
འགྲོགས་དགོས་ཏེ། དགོ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ཆེམས་ལས་ཀྱང་། ད་བྱིད་རྣམས་འདི་ལ་
བརྟེན་ལ་འདི་ལྟར་གྱིས་བྱ་བའི་ས་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བས། ད་བྱིན་ཆད་གསུམ་ཡན་ཆད་ལྡན་
མན་ཆད་དཔྱད་གདང་ཆོས་ལ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མདོ་སྡེ་ལ་གྱིས་ལ། ཞེས་གཉིས་
ནས་ལྗེའི་བར་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གྲོགས་གཅིག་ཕྱ་ཁོ་ན་དང་
འགྲོགས་ན་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱར་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས་མི་རུང་གསུངས་པས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱར་གནས་རུང་བ་ཡང་ཁེགས་སོ། །

མདོར་ན། གནས་དང་གྲོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བའི་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། བྱི་ ཞོག ༡༢༩

མཐུན་རྒྱུན་ལ་འགྲོ་བ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་དགོས་པ་ཡང་། བེའུ་བུམ་སྒྲོན་པོའི་འབྲེལ་བར། དགོ་བཤེས་སྒྲུག་རམ་པའི་ཞལ་ནས། རང་གི་དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྒྲ་མ་ལ་གྲུས་པ་ལ་མི་གཞོད་པར་འདུག་ན། སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་མན་ཐོགས་ཀྱང་འདོགས་དགོས། རང་གི་དེ་དག་ལ་གཞོད་པར་འདུག་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་མན་ཐོགས་ཀྱང་བཞག་ནས་རང་གི་དེ་དག་བསྐྱང་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་གནས་དང་གྲོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདུན་ཚོད་འདི་ནས་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིར་སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ① བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་གང་ཞེ་ན། ཉེ་ཚོང་ལ་སོགས་པ་ལས་ངན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་། ཁྲིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གང་དག་ཏུ་ཅང་སྒྲོས་འཛིན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་། སྒྲན་བྱེད་པ་སྐར་མ་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡང་འདི་དང་མཐུན་པོ། །འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དུ་ཡང་བྱ་བ་མི་མང་བ་ནི་ཚོང་ཁེ་སྒོགས་སྒྲན་དབྱེད་དང་སྐར་རྩེ་སོགས་བྱ་བ་མང་པོ་ལ་མི་འདུག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་རྩེ་གུང་ཐང་སྒྲ་སྒྲན་སྒྲན་རྩེ་སོགས་ལ་མགོ་འཁོར་ནས། ཞེས་པ་དང་ཁོག་གཅིག་པར་སྤང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ཉན་ས་ལས་བཞད་པའི་ཚུལ་ནི། ཉན་ས་ལས། ② དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། བདག་གི་འཕྱོར་བ་དང་། གཞན་ཀྱི་འཕྱོར་བ་དང་། དགོ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་། དབང་པོ་སྒྲོམ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ་ཉིད་དང་། བཅ་ཀྱི་ཆ་སྟོད་དང་ནམ་ཀྱི་ཆ་སྟོད་ལ་མི་ཉལ་བར་སྒྱུར་བའི་རྩེ་ས་སུ་བཙོན་པ་ཉིད་དང་། ཤེས་བཞིན་དུ་སྒྲོད་པ་ཉིད་དང་། དགོ་བའི་བཤེས་གཉིན་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། སེམས་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་། གཏོང་བ་སྤེལ་བ་དང་། དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱུ་གང་།

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི་ ཤོག ༡༩༡
② བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་ རི། ཤོག ༣༧

ནི་འགྲོ་བ་ལྷ་ཆར་ན་ཡོད་དེ། ཉི་ཆེ་བའི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དེ་དག་ཁ་ཅིག་ན་ཡང་ཡོད་
དོ། །སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་དག་ན་ནི་མེད་དོ། །ཟས་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཁམས་གསུམ་
ཆར་ན་ཡང་དམིགས་སོ། །ཞེས་ཁམ་ཟས་འགྲོ་བ་ལྷ་ཆར་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་
དང་། ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིབ་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱབ་པ་ལས། ① དེ་ལ་
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་དྲི་དང་རོ་ནི་མེད་ལ་དེ་དག་གི་ཁམས་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། དེ་གཉིས་ནི་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་མེད་པས་སྒྲིབ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དང་། སྒྲིབ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་མེད་དེ། ཞེས་གཟུགས་ཁམས་ན་དྲི་རོ་མེད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དེ་གཉིས་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱིས་བསྐྱས་པར་གསུངས་འདུག་གོ། །

དོན་གསང་དུ། ② ཟས་ནི་བཞི་སྟེ་ཞེས་པའི་མདོ་དེ་ལ་ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པའི་
ཁམས་ཁོ་ན་ནའོ། །རེག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་།
བདུན་པ་ནི། རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོད་ཕྱི་དྲོའི་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་ནས་སྟོད་ཀྱི་མེལ་ཆེ་སྐྱོན་གཅིག་ལྷག་ཅམ་
གྱི་བར་དང་། ཆ་སྟོད་ནི་རྣམ་གྱི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ཆ་ལ་མེར་ཆེ་སྐྱོན་གཅིག་ལྷག་ཅམ་བར་ཡིན་
གསུངས། མེལ་ཆེ་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྔ་དྲོ་ཕྱི་དྲོ་ནས་སྟོད་ནས་སྟོད་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཆ་
གཅིག་ལ་མེལ་ཆེ་ཟེར། དེ་གཉིས་ལ་མི་ཉལ་བར་སྒྲིབ་པ་ལ་བཙོན་པའོ། །མཚན་མོའི་སྐྱོན་
ཆོད་ལ་མེལ་ཆེ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །བརྒྱད་པ་ནི། འགྲོ་འདུག་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་རུང་མིན་
བརྟག་ནས་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་འགྲོ་མི་རུང་བ་དང་། དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་འགྲོ་མི་རུང་བ་སོགས་ལ་
མཁས་པར་བྱས་ནས་ཤེས་བཞིན་སྒྲིབ་པའོ། །དགུ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་སོགས་རྒྱ་
བརྒྱད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བཤེས་གཉིན་རྣམས་སོ། །

① བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་ཞེ། ཤོག ༡༡༣

② བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་དེ། ཤོག ༤༡༥

རྒྱ་བརྒྱད་ནི། འདི་ལྟར་ཉེ་ཆུང་ཁྱིམ་ས་དག་པ་དང་། མང་དུ་སྒྲོམ་པ། རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ། སྤྱང་བཅེ་དང་ལྡན་པ། ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བ། བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ། མི་འཇིགས་པ་དང་ལྡན་པ། ཆོག་གི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །བརྩ་བ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཉན་པའོ། །(འདིས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་པ་ཅམ་མིན་པ་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་ཉན་པ་དང་དངོས་གཞི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་སྒྲོམ་དགོས་པ་བསྟན། སྒྲོམ་རིམ་བར་པ་ལས། ① གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཞོལ་པ་དང་འབབ་པ་དང་བབ་པའོ། །ཞེས་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མ་གཏོགས་ཆོག་སྒྲོམ་བྱ་མིན་ཟེར་བ་ཡང་ཁེགས་སོ། །) བརྩ་གཅིག་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་སེམས་པའོ། །བརྩ་གཉིས་པ་ནི། རང་ལ་བརྟེན་པའི་བར་ཆད་དང་བྱི་ལ་བརྟེན་པའི་བར་ཆད་རྣམས་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་སོ། །བརྩ་གསུམ་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་དང་། བན་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའོ། །བརྩ་བཞི་པ་ནི། དག་སྦྱོང་ལ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། གཡོ་མེད་པ་དང་། དགང་སྤྱོད་པ་སོགས་བརྩ་དྲུག་གོ། དགང་སྤྱོད་པ་ནི། ཟས་ཆུང་དུས་ཀྱང་འཆོ་བར་འགྱུར་བ་དང་རན་པས་ཀྱང་འཆོ་བར་འགྱུར་བ་ལ་གོ་དགོས།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ② བསྐྱེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་བརྩ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སྤྱག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེལ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་ལ་བདག་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཟས་ལ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་མཛོན་པར་མི་དགའ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། འགོག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཆི་བའི་འདུ་

① བསྐྱེན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༡༣༣
② བསྐྱེན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། ཇི། ཤོག ༡༤༤

ཤེས་ཏེ། འདུ་ཤེས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་མི་སྤྱུག་པའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ་
སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་བའོ་
སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འདི་ནི་བདག་མེད་པའོ་སྟམ་
པའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ལྔ་པ་ནི། ཁམ་ཀྱི་ཟས་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་བའི་འདུ་
ཤེས་སོ། །དྲུག་པ་ནི། སྒོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འདི་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའོ། །བདུན་པ་ནི། ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དང་། རོན་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དང་། ཞེ་
གནས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲུང་བ་རྣམས་སེམས་པའི་འདུ་ཤེས་སོ། །བརྒྱད་པ་
ནི། འོག་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྱལ་འདོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སོ། །དགུ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་
རྣམས་འགོག་འདོད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སོ། །བཅུ་པ་ནི། རང་ཉིད་འཆི་བ་ཡང་ཡང་དུ་སེམས་པའི་
འདུ་ཤེས་སོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ① དེ་ལས་གཞན་ཡང་བསྐྱབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་
བཅུ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྒོན་ཀྱི་རྒྱ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་ཕྱང་དང་། ཚུལ་བཞིན་ལ་རབ་དུ་སྒྲོར་བ་དང་། རྟག་ཏུ་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་བྱེད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུན་བྲག་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་བསྐྱེད་དང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་
གནས་ངན་ལེན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། གདུང་བ་
མེད་པ་དང་། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་ཕྱིར་བཅོཅ་པར་བྱས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཕྱང་རྣམས་ཉན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱང་དེ་ལས་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རྩོ། ཤོག ༡༥༥

པོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐོས་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་མེས་ལྟ་བུ་དེས་མངོན་ཤེས་མ་ཐོབ་བར་དུ་
 ཚས་སྒྲ་བ་ལྟོག་པར་བྱ་བའོ། །བཞི་པ་ནི། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་འདོད་པའི་གདུང་བ་བཅད་
 བའོ། །ལྔ་པ་ནི། སྲིད་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པ་སྤང་བའོ། །དྲུག་པ་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་
 གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེར་ཤེས་པའོ། །བདུན་པ་ནི། བཙོན་འབྱུང་བྱེད་པའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། ཞི་
 ལྷན་གམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་བྱང་དུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའོ། །དགུ་པ་ནི། གོང་གི་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་ཞི་གནས་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་དང་། ཁ་ཟས། གོས།
 རྒྱུགས། སྦྱོད་ལམ་རྣམས་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའོ། །

སྤང་བར་བྱ་བ་དེ་བདུད་ལས་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་ནས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་
 ལ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་པ་འདི་ལ་མཚོན་ན། བདུད་ནི་དགའ་རབ་དབང་ལྷན་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལས་ནི་དེ་དག་གིས་འཕངས་པའི་བྲེགས་པར་བྱེད་པའི་མདའ་དང་། ཚྲིངས་
 བྱེད་གྱི་མདའ་སོགས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། དེ་དག་གང་ལ་ཕོག་པའི་གང་ཟག་དེ་
 རྣམས་ང་རྒྱལ་སོགས་རྒྱས་པས་ཐར་པ་དང་མངོན་མཐོ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །

དགའ་རབ་དབང་ལྷན་གི་འཁོར་འཛིན་རྟེན་སྦྱོང་བའི་བདུད་བཞི་ནི། འཐབ་པར་བྱེད་པའི་
 བདུད། གཡེང་བར་བྱེད་པའི་བདུད། རབ་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་བདུད། འདུད་ཤེས་ལོག་པར་
 བྱེད་པའི་བདུད་རྣམས་སོ། །བཞི་པོ་འདིས་ཀྱང་ལས་ཐ་དད་པ་བྱེད་དེ། དང་པོས་ནི། ལམ་སྒྲོམ་
 པ་དག་ལ་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ལས་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུན་བྱེད། གཉིས་པས་ནི། ལམ་སྒྲོམ་པ་དག་ལ་བྱིང་
 རྟོད་སོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་བྱེད། གསུམ་པས་ནི། དབེན་པར་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་
 རྒྱུན་བྱེད། བཞི་པས་ནི། འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་དང་། བཟའ་བཏུང་གི་བདེ་བ་སོགས་ལ་ཆགས་པར་
 བྱེད་པ་སྟེ། མདོར་ན། ཚྲིངས་པར་སྦྱོད་པ་རྣམས་ངི་མ་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་བྱེད་དོ། །

འདུ་ཤེས་ལོག་པར་བྱེད་པའི་བདུད་འདིས་པལ་ཆེར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྒྱུགས་ལ་

གཞོན་པར་བྱེད་པར་གསུངས། བཤད་མ་ཐག་པའི་བདུད་བཞི་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་དེ་ལྟར་
ཡིན་ཀྱང། ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བདུད་བཞི་སོ་ཡིས་སྒྲུ་མ་རུངས་པ་དང་ལྷ་མ་
ཡིན་མ་རུངས་པ་རྣམས་གྲོགས་སུ་བཀྱག་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱག་བསྐུལ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་
ཡི་ལོ་ཉྱལ་མ་རུངས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་སྤྱི་བུ་རྣམས་ཀྱི་སློག་འཕྲོག་པ་དང་
ལུས་ལ་ནད་མང་སོགས་བྱེད་དོ། །

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཐ་ན་མི་ལམ་དུའང་འཛིགས་སྒྲག་
སྤྱིད་པར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་ཆེན་སོ་སློག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་མཆན་བཟང་གིས་བརྒྱན་
པར་སྤྱལ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན། རྒྱལ་སོ་ཆེན་
སོ་བཞིས་ཆོས་མ་ཡིན་སྤྱིད་པ་ལ་ཆད་པ་གཅོད་པ་ལྟར། བདུད་བཞིས་ཆོས་དང་ལྡན་པ་
རྣམས་ལ་ཆད་པ་གཅོད་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལེའུར་རྣམ་རྒྱལ་
མའི་ཉྱལ་བ་བྲངས་པ་ལས། ① མི་ཟད་བརྟལ་ཞུགས་བཟུང་བ་ཡི། །སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་བདུད་ཀྱི་
རིགས། །ལྷ་མོ་འདོད་པའི་གཞུགས་དག་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་ལུས་སུ་ཡང་། །རྣམ་པ་
སྣ་ཆོགས་གཞུགས་དག་གིས། །དབང་སོ་བསྐྱམས་ལ་འཆེ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །
སྒྲུབས་འདིར་དབང་སོ་བསྐྱམས་ལ་འཆེ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཅམ་ཡིན་
གྱི། ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་བ་གང་ལ་ཡང་འཆེ་བར་བྱེད་པར་གོ་དགོས་སོ། །འོ་ན། བདུད་ཀྱི་
ལས་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་འབྱུལ་བའི་མདོ་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་ལེའུར་བྲངས་པ་ལས། ② འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་
ཀྱི་ལས་ཅི་ལས་འབྱུང་བར་རིག་པར་བྱ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྤྲས་པ། ལྷའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག་ ༥༣༩

② བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག་ ༥༣༩

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ལས་ནི་བཙོན་འགྲུས་ལས་བྱང་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་བཙོན་པ་ལ་ནི་བདུད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞུང་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཞེས་གོ་རིམ་བྱས་ནས་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་ནི། ཞི་གནས་སྐྱབ་པ་ལ་ཐོག་མར་བདུད་ལས་ཤེས་ནས་དེ་སྤོང་དགོས། དེ་
ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་པས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དགྲ་པོ་འདི་ཞི་
གནས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཞག་པ་གོ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན། །

ཚོགས་གསུམ་པ་ལྟོག་པར་བྱ་བ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལེན་ལས། ① དེ་ལྟར་ཐོས་པ་
དང་ལྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཚོས་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་
པར་ཤེས་པ་མ་ཐོབ་པར་མང་དུ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་ལ་པན་གདགས་པར་རྒྱལ་བས་མ་
གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ② དེ་བས་ན་མང་དུ་ཐོས་པ་དེས་ཐོས་པ་ཙམ་
གྱིས་ཚོས་སྐྱབ་པར་མི་བྱ་བར་དེ་ལས་ལྟོག་པར་བྱ་ཞིང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་ནས་གཞོན་
འགོ་བའི་དོན་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེས་ཀྱང་། མངོན་ཤེས་མེད་པར་
གཞན་དག་སྤྲིན་པར་མི་རུས་པས་ན་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་བསམ་ན་དང་སང་ཚོས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་མཁན་འགའ་ཞིག་ལ་མངོན་ཤེས་ཐོབ་
པ་དང་གཞུང་ཆེན་ལ་ཐོས་པར་བྱས་སྤོང་བ་ལྟ་ཞོག། ཐ་ན་ཚོགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་གྱི་དོན་
ཡང་འགྲེལ་མ་ཤེས་པར། ཚོས་བཞད་སར་འཛིག་རྟེན་དང་། འཛིག་རྟེན་བཞད་སར་ཚོས་
བཞད་དེ་ཉ་ཉུང་བསྐྱེད་པ་ལྟར་བྱས་ནས། ཉན་མཁན་རྣམས་གད་མོ་ཤོར་སོང་ན་ཚོས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག་ ༡༣༡

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག་ ༡༣༤

བཤད་པའི་དོན་འགྲུབ་སོང་བར་སྒྲུབ་ཏུ། དགའ་སྒྲོ་དགའ་སྒྲོས་ལྟ་བུ་འབྲུག་བཞིན་པ་མང་དུ་
སྒྲུབ་རྒྱུ་། །

བཞི་པ་གདུང་བར་བཅད་པ་ནི། སྒྲོང་པོ་བཞོད་པའི་མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ལེའུར་
བྲངས་པ་ལས། ① ཡང་དག་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་ནི། །ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་
པོ། །དཔེར་ན་ལ་ལ་ཆུ་ལྷུང་གིས། །སྒྲོབས་མེད་ནན་གྱིས་ཁྱེར་བ་དག། །སྒྲོམ་ནས་ཤི་བར་
འགྱུར་པ་བཞིན། །མ་བསྒྲོམ་ཆོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ། དཔེར་ན་མཆོ་
ཆེན་མཉན་པ་ཞིག། །སྒྲེ་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བྱེད་ཀྱང་། །བདག་ཉིད་དེ་ནང་འཆི་འགྱུར་
བ། །མ་བསྒྲོམ་ཆོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་མཉན་པ་ནི་བྱ་གཞིངས་
ཀྱི་དེད་དཔོན་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བརྗོད་པས་ཤེས་ཀྱིས།
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ལེའུར་དོན་དམ་པའི་རིག་པ་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། ② གང་ཞིག་སྒྲུབ་མའི་མན་
ངག་བདུད་ཅི་ཆུ། །གདུང་སེལ་བསེལ་ལྡན་དོམས་པར་མི་འཐུང་བར། །དེ་ནི་བསྐྱེད་བཅོས་
དོན་མང་ཐུང་ན་གྱི། །ཐང་ལ་སྒྲོམ་པས་གདུངས་ཏེ་ཤི་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་
དོན་ལ་བསམ་ནས། །བསྒྲོམ་པས་ཉོན་མོངས་བྱང་བར་མི་བྱེད་ན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ཅམ་
དང་། ཉེད་པ་བཀྱར་སྟེ་ཅམ་བསམ་ནས། །ཡིད་གདུང་བ་ལ་སྒྲིང་པོ་མེད་པ་དང་། དེ་བས་
བསྒྲོམ་པས་ཉོན་མོངས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དགོས་དགོངས་ནས་སྒྲུབ་ཀྱི་གདུང་བ་མེད་པར་བྱེད་
པ་ནི། གདུང་བ་བཅད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་གཞན་ཞུས་ནི་སྒྲུབ་ཏེ། །

ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། སྒྲོམ་རིམ་བར་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་
གནས་པ་སོགས་ཏུག་བཤད་དོ། །འདིར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་ཞེས་པ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། དབུ་མ། ཀི་ ཤོག ༡༤༠

② བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། དབུ་མ། ཀི་ ཤོག ༡༤༡

ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཐོག་མར་བདེ་ཞིང་
སྤྱར་དུ་ཞི་གནས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། གསུམ་པ་ཆོགས་
ནི། ཞི་གནས་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་གམ་རྒྱ་ཆོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཡན་ལག་བཙུག་བཞག་
པའི་ཡན་ལག་དང་། སྐབས་འདིར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུངས་པ་གཉིས་འཛོག་ཚུལ་མི་
འདྲ་བར་ཤེས་དགོས་སོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ལ་སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས། དེ་ལ་
ཡོན་ཏན་ལྡ་དང་ལྡན་པ་ནི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་
རྒྱུ་ལེའུ་བརྩ་བཞི་བ་ལས་ཀྱང་། ① རྫོང་ལྡན་གང་དུ་སྐྱབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྟེན་དང་
གནས་བཟང་དང་། །ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་
ལྡན། །ཞེས་ཟས་གོས་སོགས་རྟེན་སྒྲ་བ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་གསུངས་ཀྱང་། ཡུམ་བར་
མ་དང་དགོན་མཆོག་སྤྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་སུ་ཤིང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་
བརྩུར་གསུངས་པས་དབྱེད་དགོས།

ཡང་ལེའུ་བུམ་སྡོན་པོའི་འགྲེལ་བར། གྲོགས་གཉིས་སམ་གསུམ་ཡུན་ཆད་དང་
འགྲོགས་དགོས་ཏེ།ཞེས་དང་། གྲོགས་གཅིག་བྱ་ཁོ་ན་དང་འགྲོགས་ན་རང་ཉིད་གཅིག་བྱར་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། བློ་ཤོག། ༡༩༩

འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས་མི་རུང་གསུངས་ཀྱང་། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། གཞོན་
ཅུ་བསེ་རུ་ལྟ་བུར་རྒྱུར་པས་གཉིས་སུ་མེད་པར་དགོན་པ་དང་ནགས་འདབ་ཏུ་རྟག་ཏུ་
གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་། མང་པོ་དག་ནི་རྩོད་པར་
འགྱུར། །གཉིས་པོ་དག་ནི་གཏམ་བཅས་འགྱུར། །གཞོན་ཅུ་མ་ཡི་གདུ་བུ་བཞིན། །གཅིག་
ལུ་ཞིག་ནི་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་སྒྲ་མ་ལ་ཐོག་
མར་གདམས་པ་(འདི་གསུང་ཐོར་བུའི་ནང་དུ་ཡོད། མོ་མོ་ཀ་བཞི་དང་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཡོད།)ལས། བསེ་རུ་ལྟ་བུར་
གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་དབྱེད་དགོས།

ཡང་ནི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་བཤད་སྐབས་ཉན་ས་ལས། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས་གང་ཞེ་
ན། ཞེས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས་ལ་བདག་གི་འབྱོར་བ་ནས་དགེ་སྦྱོར་གི་རྒྱན་གྱི་བར་བཙུ་
བཞི་བཟངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར། ཉན་ས་ནས་བཤད་པའི་
བདག་འབྱོར་གཞན་འབྱོར་སོགས་བཙུ་བཞི་དང་ཞེས་འབྱུང་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་། ལམ་
རིམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཞེ་ལྟ་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གམ་ཆོགས་ཉན་ས་ནས་གསུངས་པའི་བཙུ་གསུམ་ལ་སོགས་
པ་ལ་འབད་པ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེད། །ཞེས་བཙུ་གསུམ་མ་གཏོགས་མ་གསུངས་པ་དང་། ལམ་
རིམ་འབྲིང་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་། ཞེ་ལྟ་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱབ་པར་འདོད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་ས་ནས་གསུངས་པའི་བཙུ་གསུམ་སོགས་ལ་འབད་པ་གཤམ་ཆེད་ཞེས་
བཙུ་བཞི་མ་གསུངས་པ་རྣམས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གསེར་སྤེང་དུ་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྐབས་འདིར་ཡང་དམ་ཆོས་ཉན་པ་དང་སེམས་
པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཟང་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡིན་ནམ་སྟམ་ཡང་དཔྱོད།

ཡང་ཉན་སར། བསྐྱབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་བཙུ་བཟང་སྐབས་མི་རྟག་པའི་འདུ་

ཤེས་གཉིས་པ་ལ་བགྱང་ནས་འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་པ་ལ་བགྱངས་འདུག་ཀྱང་། མི་རྟག་
 པའི་འདུ་ཤེས་སྒྲོམ་སྐྱབས་འཆི་བ་མི་རྟག་པར་སྒྲོམ་དགོས་སམ་མི་དགོས། དང་པོ་ལྟར་ན།
 དེ་གཉིས་ལོགས་སུ་བགྱང་དོན་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་དུས་རང་ཉིད་མི་
 རྟག་པར་སྒྲོམ་དགོས་སམ་མི་དགོས། དགོས་ན། དེ་དུས་འཆི་བ་མི་རྟག་པར་བསམ་དགོས་
 མིན་དང་། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཐོག་མར་རང་ཉིད་མི་རྟག་པར་སྒྲོམ་མི་དགོས་ན། བདག་
 མེད་ལ་ཡང་རིགས་པ་མཚུངས་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། རི་ལྟར་སྐྱོད་ཀྱི་
 བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་སྒྲོས་སྤྱར་བྱ། །ཞེས་སོགས་དང་འགལ་
 མིན་ནམས་དབྱེད།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་གཉིས། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་བསྐྱེད་པའི་
 ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བལྟས་
 བ། ཐོག་མར་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་བསྐྱེད་ནས་ད་གཞོན་སེམས་གནས་དགུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་
 དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤང་ཡང་། དོན་དངོས་སུ་སེམས་གནས་དགུ་རིམ་གྱིས་བགྱོད་ནས་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་འགྲུབ་དགོས་པས་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། བར་ཕྱིན་སྐྱབས་དང་
 པོའི་སྤྱི་དོན་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆོགས་སྒྱུར་གྱི་གནས་སྐྱབས་
 སུ་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཀྱང་། དེར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་
 ཟེན་པ་མི་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད་པ་དང་སྐྱེས་ཟེན་པ་བྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འབྲས་སྒྲུལ། གཞན་དུ་ན་སེམས་གནས་དགུ་པོ་ལ་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་
 གསུངས་པའི་ཐབས་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལས་གཞན་གོ་རྒྱུ་མེད་དོ། །

ཞི་ལྷག་གི་དམིགས་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཞི་ལྷག་གི་དམིགས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་དམིགས་པ་འདི་དངོས་པོ་བཞི་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་འདི་གཟུགས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འདི་གཟུགས་བརྟན་དང་། དངོས་པོའི་མཐའ་དང་། དགོས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་འོ། །ཞེས་དམིགས་པ་བཞི་བརྟན་ཏོ། །སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས་ཀྱང་། ① དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞི་གནས་མངོན་པར་བསྐྱབ་པར་འདོད་པས་ཐོག་མར་རེ་ཞིག་མདོའི་སྟེ་དང་། དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྟེ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞིལ་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བབ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འབབ་པའོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་དེ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཞག་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རྣམ་པ་རི་ཅམ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་གྱུར་པ་ལུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཞག་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རི་ལྟར་མཐོང་བ་དང་། རི་ལྟར་ཐོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་ལ་སེམས་གཞག་པར་སྟེ། ཞེས་དམིགས་པ་ལ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ཉན་ས་ལས། ② དེ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྲིས་པ། དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ནི་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། སྤྱད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་འོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྲིས་པ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་

① བརྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི་ འོག་ ༡༣༣

② བརྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རི། འོག་ ༡༤༣

པའི་གཟུགས་བརྒྱན་དང་། དངོས་པོའི་མཐའ་དང་། དགོས་པ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པའོ། །

དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་འདི་ན་
ལ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཐོས་པའམ། གདམས་ཤིང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་
བའམ། ཐོས་པའམ། བྱེ་བྲག་བྱེད་པའམ། ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ཉི་བར་བཟུང་སྟེ། ཤེས་པར་
བྱ་བའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་མཐུན་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ལྷག་
མཐོང་གི་རྣམ་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་ལྟ་བར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད། རབ་རྩ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད། ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་བྱེད། ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ།

དེ་ལ་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སྤྱུག་པའམ། བྱམས་པའམ།
རྟེན་འདི་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའམ། ཁམས་རབ་རྩ་དབྱེ་བའམ།
དབྱུགས་རྩབ་པའམ། དབྱུགས་འབྱུང་བ་བྲན་པའམ། སྤང་པོ་ལ་མཁས་པའམ། ཁམས་ལ་
མཁས་པའམ། སྦྱེ་མཆེད་ལ་མཁས་པའམ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པའམ།
གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའམ། ས་འོག་མ་དག་གི་རགས་པ་ཉིད་དམ། ས་
གོང་མ་དག་གི་ཞི་བ་ཉིད་དམ། བདེན་པ་སྤྱུག་བསྐྱེད་པའམ། བདེན་པ་ཀྱན་འབྱུང་བའམ།
བདེན་པ་འགོག་པའམ། བདེན་པ་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ཞེས་
བྱའོ། །ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དེའི་གདམས་ཤིང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའམ། དམ་པའི་ཆོས་ཐོས་པ་
ལ་བརྟེན་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མངོན་དུ་
བྱས་ཏེ། ཆོས་དེ་དག་ཉིད་ལ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་མོས་པར་
བྱེད་དོ། །དེ་དེའི་ཆེ་ན་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་འབྲེལ་བའི་མོས་པ་
སྦྱེ་བར་འགྱུར་གྱི། ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་ཅིང་ལྷན་པའམ། མངོན་སུམ་
དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམས་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་། མོས་པའི་མཐུ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་
པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མཐུས་ན་དེ་དེ་འབྲེལ། །དེས་དེ་ཤེས་བྱའི་དངོས་
པོ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲུབ་བས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་མཐུན་པའི་གཞུགས་
བརྟན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་
ཡང་དག་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ན། ཡོན་ཏན་དང་སྒྲོན་ངེས་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། །

རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་གཞུགས་བརྟན་གང་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེས་
གཞུགས་བརྟན་གྱི་མཚན་མ་བཟུང་ནས་རྣམ་པར་ལྟ་བར་མི་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་པར་འབྱེད་པར་
མི་བྱེད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མི་བྱེད། ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་མི་བྱེད། ཡོངས་སུ་དབྱེད་
པར་མི་བྱེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་། དམིགས་པ་དེ་ཉིད་མ་བཟང་བའི་སེམས་དེ་ཞི་གནས་གྱི་
རྣམ་པས་ཡང་དག་པར་ཞི་བར་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་
མཐུན་པའི་གཞུགས་བརྟན་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་ཁྲབ་པའི་དམིགས་པ་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་ཏོ། །

ཕྱི་མ་གཉིས་བསྟན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོའི་མཐའ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་པའི་
རི་སྟེང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་རི་སྟེང་ཡོད་
པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་པན་ཆད་གཞུགས་གྱི་སྤང་པོ་དང་ཆོར་བའི་སྤང་པོ་དང་། འདུ་ཤེས་གྱི་
སྤང་པོ་དང་། འདུ་བྱེད་གྱི་སྤང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་མེད་དོ། །ཞེས་ཆོས་ལུས་
འདུས་བྱས་གྱི་སྤང་པོ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། བཞི་པ་ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་འབྱོར་པ་དེའི་ཞི་གནས་དང་། ལྷག་
མཐོང་གི་གཞུགས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་ཅིང་གོམས་

བར་བྱས། ལན་མང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

འདིའི་དོན་བསྐྱེད་ན། ཞི་ལྷ་ག་གཉིས་ཀའི་དམིགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན། ཞེས་པ་འདིས་ལྷ་ག་མཐོང་གི་དམིགས་པ་མདོར་བསྟན་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་། ཞེས་པ་འདིས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་མདོར་བསྟན་ཏོ། །སྐབས་འདིའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་དབྱེད་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོལ་བྱེད། གཞུགས་བརྟན་ཞེས་པ་ཡང་གཞུགས་བརྟན་མཆན་ཉིད་པ་ལ་མི་བྱེད་པར་གང་བསྒྲོམ་རྒྱུའི་ཡུལ་དའི་འབྲུ་རྣམས་སྟེ་དོན་སྤྱི་ལ་བྱེད་དོ། །

དེས་ན། ཡུལ་དའི་འབྲུ་རྣམས་ཤར་བའི་སྟངས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དབྱེད་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོལ་རྟོག་པ་དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་མ་དང་འབྲུ་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ནི་དབྱེད་ནས་མི་སྒྲོམ་པར་འཛོག་སྒྲོམ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ནི་ལྷ་ག་མཐོང་གི་དམིགས་པ་རྒྱས་བཤད་དང་། དེ་མན་ཆད་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་མཐུན་པ་ཤར་བྱིན་མན་དག་ལས། ① དེ་ལ་རི་སྟེང་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དང་། རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་འོ། །རི་སྟེང་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དང་། རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་བརྟན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ལྷ་ག་མཐོང་གི་དམིགས་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་དང་གཞུགས་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྤར་ཁྱར་རོ། །གསུམ་པ་དངོས་པོའི་མཐའ་ནི། རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་དངོས་པོའི་མཐའ་སོགས་སོ། །བཞི་པ་ནི། དམིགས་པ་འདི་ལྷ་བྱུར་བྱས་ནས་ལེགས་པར་བསྒྲོམ་ན། གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ཏེ་གནས་གྱུར་པ་འོ། །

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། ཏི། ལོག ༣༠༩

དེས་ན། དམིགས་པ་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོལ་ས་འཛོགས། །
གསུམ་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡུལ་གྱི་སྒྲོལ་ས་འཛོགས། །བཞི་པ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒྲོལ་ས་འཛོགས་གོ།
ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་ནི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ་
ལས། ① དུ་ཞིག་དེ་གཉིས་ཀའི་དམིགས་པ་ལགས། བཀའ་སྤྱུལ་པ། གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
དངོས་པོའི་མཐའ་དང་། དགོས་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་ཉན་ས་ལས། ② དེ་ལ་སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།
མི་སྤྱུག་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་། རྟེན་འདི་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
དང་། ཁམས་རབ་རྟུ་དབྱེ་བ་དང་། དབྱུགས་རྟུབ་པ་དང་། དབྱུགས་འབྱུང་བར་བྲན་
བའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། མི་
སྤྱུག་པ། བྱམས་པ། རྟེན་འབྲེལ། ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། དབྱུགས་འབྱུང་རྟུབ་རྣམས་སོ། །མི་
སྤྱུག་པ་ལ་ཡང་ལྟ་སྟེ། མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱུག་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མི་སྤྱུག་པ། རན་བའི་
མི་སྤྱུག་པ། ལྟོས་བའི་མི་སྤྱུག་པ། ཉན་མོངས་བའི་མི་སྤྱུག་པ། རབ་རྟུ་འཛིག་བའི་མི་སྤྱུག་
པ་རྣམས་སོ། །འདི་བསྒྲོམ་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་བོགས་ཆེ།

བྱམས་པ་ནི་མཛའ་བོའི་ཕྱོགས་དང་། དག་བོའི་ཕྱོགས། ཐ་མལ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་
ལ་པན་བའི་བསམ་པ་ཅན་ལོ། །འདིའི་ཐ་མལ་པ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། བར་མ་ལ་
དམིགས་ནས་པན་བདེ་སྦྱབ་བའི་བསམ་པ་ལ་བཞག་འདུག་གོ། །འདི་བསྒྲོམ་ན་གཞོད་སེམས་
སྤབ་མོར་བྱེད་ཀྱས། རྟེན་འབྲེལ་ནི། དེགས་པ་བཞིའམ་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཚུལ་རྣམས་
ལ་སེམས་པ་དང་། ཡང་ན་དུས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཆོས་འདི་དང་འདི་འབྱུང་གི་གཞན་ལས་ནི་མིན་པར་སེམས་བའོ། །འདི་བསྒྲོམ་ན་གཉི་

①བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྡེ། ༣། ཤོག ༤༠
②བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་མ། ཇི། ཤོག ༡༤༩

ཐུག་གི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་གསུངས།

ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ནི། ཁམས་དྲུག་དང་དང་པོ་བཞི་ལ་རེ་རེ་ནས་བྱི་དང་ནང་གཉིས་
རེ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་མིག་སྒྲུབས་སོགས་བརྒྱད་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་དྲུག་གོ། འདི་བསྐྱོམ་ན་
ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་གསུངས། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ནི། དབྱུགས་རྒྱུ་པ་དང་
དབྱུགས་འབྱུང་བ་བློ་པའོ། །རེ་རེ་ལ་ཡང་དབྱུགས་རྒྱུ་པ་དང་བར་དུ་དབྱུགས་རྒྱུ་པ་
དབྱུགས་འབྱུང་བ་དང་བར་དུ་དབྱུགས་འབྱུང་བ་གཉིས་རེའོ། །འདི་བསྐྱོམ་ན་རྣམ་ཏོག་གི་
གཉེན་པོར་འགྲོ་འོ། །

ཡང་ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་མཁས་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤང་པོ་
ལ་མཁས་པ་དང་། ཁམས་ལ་མཁས་པ་དང་། རྒྱུ་མཆེད་ལ་མཁས་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའོ། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་མཁས་པའི་དམིགས་པ་ལའང་ལྟ་སྟེ། སྤང་པོ་དང་། ཁམས་
དང་། རྒྱུ་མཆེད་དང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་
པོ་ལྟ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་རྣམས་ལ་མཁས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་
པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་
པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་པོ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་དང་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་ལ་མཁས་པའོ། །

སྐབས་འདིའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱིར་གྱི་དམིགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། འདི་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་སྤྱི་མ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་ཙམ་པ་
ཡིན་ནོ། །ལྟ་བུ་ནི། དག་མི་དགའི་རྣམས་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་ཚུལ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ། །

① བསྐྱོན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཤོག ༡༣༩

ཡང་ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་ཉན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་བའི་དམིགས་པ་གང་ཞིན།
སྤྱོད་པ། འདོད་བའི་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་སོ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་
མིན་སྒྲིག་མཆོད་ཀྱི་བར་གྱི་ས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་རགས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་
བསམ་ཉན་མོངས་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་གཉིས་ཏེ། ས་གོང་འོག་གི་ཞི་རགས་སོ་སོའི་
མཆོད་ཉིད་དང་། བདེན་བཞེ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་གོ། དེས་ན། སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་
དམིགས་པ་ལྟ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་ལྟ། ཉན་མོངས་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་
གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །གོང་དུ་ཉན་ས་ལས། དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་
བྱའི་དངོས་སོ་ལ་མི་སྤྱད་པ་ནས་ལམ་བདེན་གྱི་བར་མ་གཏོགས་མ་བཟང་བ་ནི། འབྲེལ་བའི་
དམིགས་པ་གོང་གི་དམིགས་པ་གསུམ་སོ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འབྲེལ་བའི་དམིགས་པ་ནི་དམིགས་པ་སྤྱོད་
མ་དེ་དག་ལས་ཟུར་ན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་
པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉན་མོངས་རྣམས་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་ཞི་གནས་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བཟང་སྟེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱོད་གི་
དམིགས་པ་རྣམས་ནི། འཆད་པ་ལྟར་ཆགས་སོགས་ལྟག་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆགས་
སོགས་སྒྲིག་སྒྲིག་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྒོ་སྤྱོད་བསམ་དམིགས་པ་སྤྱད་པར་ཅན་
ཡིན་ལ། མཁས་པའི་དམིགས་པ་རྣམས་ནི། ཆོས་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་གང་ཟག་གི་
བདག་འཕྱོག་པས་བདག་མེད་ཏོགས་པའི་ལྟག་མཐོང་སྒྲིག་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཞི་
གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་བཟང་ཞིང་། ཉན་མོངས་སྤྱོད་བའི་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་ཉན་
མོངས་སྤྱོད་གཉིས་སོར་འགྲོ་བས་དོན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན། དམིགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་གང་གིས། དུལ་གང་ལ་རི་ལྟར་བཙོན་ཞེ་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཤོག ༣༣༡

ན། སྤྱད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་ནི་ནམ་གྲུས་ཁྱེས་པ་ཉན་སར་བྲངས་པ་ལས། ① རམ་གྲུབ་གལ་ཏེ་དགེ་སློང་རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམ་འབྱོར་སྤྱད་པ་དེ་འདོད་ཆགས་སྤྱད་པ་ཁོ་ན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དམིགས་པ་མི་སྤྱད་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེ་སྤང་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་བྱམས་པ་ལའོ། །གཏི་ཐུག་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་རྒྱུ་འདི་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ལའོ། །ང་རྒྱལ་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཁམས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། དེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །

རམ་གྲུབ་གལ་ཏེ་དགེ་སློང་རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམ་འབྱོར་སྤྱད་པ་སྟེ། རམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱད་པ་ཁོ་ན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དབྱུགས་རྩལ་པ་དང་། དབྱུགས་འབྱུང་པ་བྲན་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་ནས་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བའི་བར་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་རིམ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་རྣམས་ཆ་སྦྱོམས་སྤྱད་པ་དང་ཚུང་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་གང་ལ་དགའ་བ་ཞིག་ལ་དམིགས་པས་ཆོག་གི་ངེས་བཟུང་མི་དགོས་སོ། །སྤྱད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པའི་གོ་དོན་ནི་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བར་སྤྱད་པ་དེ་དང་དེ་དག་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་དམིགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་དེ་ཡིན་ནོ། །

མཁས་པའི་དམིགས་པ་ལ་གང་ཟག་གང་གིས་བཙོན་པ་ནི། རམ་གྲུས་ཁྱེས་པའི་མདོ་ཉན་སར་བྲངས་པ་ལས། ② རམ་གྲུ། གལ་ཏེ་དགེ་སློང་རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམ་འབྱོར་སྤྱད་པ་དེ་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་མོངས་པ་འཇམ། བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་། སློག་དང་། སྤྱེ་བ་པོ་དང་། གསོ་བ་པོ་དང་། གང་ཟག་གི་དངོས་པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་མོངས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། འོག ༡༡༩

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། འོག ༡༡༩

བ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། སྤང་པ་ལ་མཁས་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་ལ་ཀུན་
 ཏུ་སྒྲིངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། ཁམས་ལ་མཁས་པ་ལ་ལོ། །རྒྱེན་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྲིངས་པ་ཞིག་ཡིན་
 བ་ནི། སྤྱི་མཆེད་ལ་མཁས་པ་ལ་ལོ། །མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་
 ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྲིངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། གནས་
 དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །

ཞེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་ཚློངས་པ་ནས་བདག་མེད་པ་ལ་ཚློངས་པ་ཤས་
ཆེ་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་རིམ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པར་གསལ་བར་
གསུངས་པས། ཆ་སྟོམས་པ་དང་ཆུང་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་སྤྲ་མ་དང་མཚུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱང་བའི་དམིགས་པ་ལ་གང་ཟག་གང་གིས་བརྩོན་པ་ཡང་ནམ་
བྱས་བྱས་པའི་མདོ་ཉན་སར་བྲངས་པ་ལས། ① འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རགས་པ་ཉིད་དང་། གཟུགས་རྣམས་
ཀྱི་ཞི་བ་ཉིད་ལོ། །གཟུགས་རྣམས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་
ནི། གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་རགས་པ་ཉིད་དང་། གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞི་བ་ཉིད་ལ་སེམས་
ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །འཛིག་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལས་སེམས་སྦྱོར་བར་འདོད་ཅིང་རྣམ་
པར་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བདེན་པ་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་དང་། བདེན་པ་ཀྱན་འབྱུང་
དང་། བདེན་པ་འགོག་པ་དང་། བདེན་པ་ལམ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་སྤྲུལ་དང་འབྱུང་སྤྲུལ་སོ། །

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རི། འོག་ ༡༥༩

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གང་དག་རྟེན་དང་ཤིང་བྱ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་རྟེན་གྲས་
ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་འི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་ཤེས་
པ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་ལས། སྤྱིར་ནི་
གནས་ཅམ་ནི་རྟེན་དང་ཤིང་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པས་འགྲུབ་ཀྱང་། ཞེས་
རྟེན་དང་ཤིང་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ནི་གནས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། ལམ་
རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ཀྱང་། སྟོན་རྒྱ་གར་ནས་གཅིག་གིས་སེམས་གནས་
དམིགས་རྟེན་གཞན་ལ་མ་འགྲུབ་པར་བ་ལང་གི་རུ་ལ་དམིགས་རྟེན་གྲས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་
འགྲུབ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གང་གོམས་པ་ལ་དམིགས་རྟེན་གྲས་ཀྱང་འགྲུབ། ཅེས་
དང་། རོ་ནང་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དུ། སྟོབ་དཔོན་སྤྱ་སྤྱབ་འཁོར་སྟོང་ཅམ་དང་
བཅས་ཏེ། བྱང་སྟོགས་མུ་ཤི་རར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་སྟོབ་མ་ཤིན་དུ་སྟོ་རྩལ་བ།
ཆོགས་བཅད་གཅིག་ཁོ་ན་ཡང་ཉིན་ཞག་མང་པོར་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ། ཀྱལ་ཀའི་ཚུལ་
གྲིས་མགོ་ལ་རུ་སྤྱེས་པར་སྟོམས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པས་དེས་ཀྱང་བསྟོམས་པ་ན།
དམིགས་པ་ཤིན་དུ་ནོ་བས་དེ་མ་ཐག་དུ་རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་གྲུབ་ནས་རང་སྟོད་པའི་
ལུག་པ་ལ་རུ་ཐོགས་སོ། །དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་གྲིས་དབང་པོ་ནོ་བར་མཁྱེན་ཏེ། ཡང་རུ་དེ་
མེད་པར་སྟོམ་དུ་བཅུག་པས་མེད་པར་སོང་། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། སྤྱིར་རྟེན་དང་ཤིང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་གནས་འགྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་།
ལས་དང་པོ་བ་ལ་ནི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཁྱད་པར་དུ་
ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་གྲིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་སྟོམ་དགོས་

ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་ནི་ཚོགས་བསོགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མཐུ་ཆེ་ཞིང་འཆི་བའི་ཆེ་སངས་
རྒྱས་རྗེས་དྲན་དང་མི་འབྲལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་ཅུས་
སོ། །

སྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ① དེའི་དམིགས་པ་ལ་ངས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། ལམ་སྒྲོན་ལས། ② དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་
གཞོད་དེ། ལས་དང་པོ་བས་བྱབ་པའི་དམིགས་པ་སོགས་དམིགས་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཞིག་
ལས་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངོས་བཟུང་མེད་པའི་དོན་ནོ། །

འོ་ན། སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ③ དེ་ལྟར་གང་ལ་འདོད་པའི་དམིགས་པ་དེ་ལ་
སེམས་བཞག་ནས་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་ཞིང་རྒྱན་དུ་སེམས་བཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གང་ལ་འདོད་
པ་དེ་ལ་དམིགས་པར་བཞག་ཚོག་པར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། འདིར་གསུངས་
པའི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་འདོད་པ་དེ་ལ་དམིགས་ཚོག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་དཔའ་བོས། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དུ། །ཞེས་དང་། ལམ་སྒྲོན་
ལས། ④ དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡང་། །ཞེས་དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ངོས་བཟུང་
བ་དང་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྒྲུ་མ་དང་འབྲའོ། །

གཞན་ཡང་། ཉན་ས་ལས། ⑤ དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ནི་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལྟ་སྟེ། བྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱབ་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན།
སྒྲིམ་པ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག ༡༩
② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། བི། ༡༩༥
③ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག ༡༣༣
④ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། བི། ༡༩༥
⑤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་ཇི། ཤོག ༡༡༣

པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་། ཞེས་འབྲུང་བས་
ན། བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་
ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་
གཞུགས་བརྟན་གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་ཡང་དཔྱད།

ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པའི་ཐོག་མའི་དམིགས་རྟེན་བཤད་སྐབས།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ཐོག་མར་སེམས་གང་ལ་འཛིན་པའི་དམིགས་རྟེན་རྟེན་པའི་
ཆད་ནི། དབྱ་དང་ཕྱག་གཉིས་དང་སྐྱའི་ཁོག་གཞན་དང་ཞབས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་
འགའ་བྱང་གསལ་གདབ་ལ། དེའི་མཐར་སྐྱའི་སྐྱི་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་ཡིད་ངོར་ཡན་ལག་
རགས་པ་རྣམས་ཆ་བྱེད་ཅམ་འཆར་བྱབ་པ་བྱུང་ན། འོད་དང་བཅས་པའི་གསལ་པོ་མ་བྱུང་
ཡང་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་བབྱང་དགོས་སོ། །ཞེས་སྐྱའི་སྐྱི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་ན་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་བྱེད་ཅམ་འཆར་བྱབ་ན་དམིགས་རྟེན་རྟེན་པའི་ཆད་དུ་
གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་བྱུང་ཆད་གྱིས་སྐྱའི་སྐྱི་ལ་བབྱང་ཞིང་སྐྱ་དེའི་ཆ་
ཤས་འགའ་ཞིག་ཆེས་གསལ་བར་སྒྲུང་ན་དེ་ལ་བབྱང་། དེ་མི་གསལ་བར་སོང་ན་ཡང་སྐྱི་ལ་
བབྱང་ངོ་། །ཞེས་སྐྱའི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་མི་གསལ་བར་སྐྱའི་སྐྱི་ལ་དམིགས་རྟེན་བབྱང་
ནས་ཆ་ཤས་གང་ཡང་མི་གསལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞིག་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད།

ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དང་། སྒྲོམ་རིམ་ཐ་མ་སོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐྱ་གཞུགས་སེར་པོ་སྒྲོམ་དགོས་པ་གསུངས་པ་ཅི། དམར་པོ་སོགས་སོ་སོའི་སྒོ་ལ་གང་
འཆམ་པ་ཞིག་སྒྲོམ་པས་ཀྱང་མི་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལས་དང་པོ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཤུག་བྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ།
འོ་ན། སྟོན་པ་ཤུག་བྱབ་པའི་སྐྱ་གཞུགས་ལ་སེར་པོ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན།

མདོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁ་དོག་ནི་ཆད་མེད་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
ཡོངས་གྲགས་སུ་སྟོན་པ་ཤིང་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་གཟུགས་སེར་པོ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་ཅི་རིགས་པ་
ཡོད་པར་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། འཕགས་པ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན་
ཡང་། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བ་གྲགས་པ་ལ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་བྱ་བུའི་ཕྱང་པོ་
ལྟ་བུ་ཞིག་ཞལ་གཟིགས་པ་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྲུང་དུ་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་། རྗེ་བཙུན་
འཇམ་པའི་དབྱངས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན་སྒྲ་མ་དབུ་མ་པ་ལ་མདོ་སྐྱེད་དུ་ཞལ་གཟིགས་ཆེ་སྐྱེ་
མདོག་ནག་པོ་ཞིག་དང་སྟོ་བྲག་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཞིག་དང་རྗེ་
ཙོང་ཁ་བ་ལ་སྐྱེ་མདོག་སྐྱེག་པོ་ཞིག་ཞལ་གཟིགས་པ་ལོ་རྒྱས་ཁག་ཏུ་གསལ་བས་སོ། །འོན་
ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངས་ཏེ། སྐགས་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་རྗེའི་གསུང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་རྗེ་
བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བསྟོད་བྲག་མཛད་པ་ན། དམར་སེར་སྐྱེ་ཡི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
དང་། དམར་སེར་སྐྱེ་ལ་རལ་པའི་བྱར་ཕྱད་ཅེས་མང་དུ་འབྲུང་འདུག་གོ།

སེམས་གནས་དགུ་སོགས་བཤད་པ།

བཞི་པ་ནི་སེམས་གནས་དགུ་པོ་འདི་ལ་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་སྒྲུང་ཡང་ཉན་ས་
ལས། ① དེ་ལ་སེམས་གནས་པ་དགུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་དགེ་སློང་སེམས་ནང་ཁོ་ནར་འཛོག་
པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་ཏེ་འཛོག་པར་བྱེད་པ་
དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་
བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྗེ། ཤོག ༣༣༥

དེ་ལ་དང་པོ་ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆད་ལྟན་གྱི་གཞུང་རྣམས་དང་སྒྲ་
མ་དམ་པའི་མན་ངག་རྣམས་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་ནང་དུ་ཐོག་མར་འཛིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དང་པོའི་གནས་སྐབས་ལས་ཅུང་ཟད་རྒྱ་རིང་དུ་བསྐྱངས་
ཀྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱིང་ཆོད་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་བྱས་ནས་
སེམས་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞོར་བའམ་ཞོར་ཉེ་བ་ན་དེ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་
ནས་སྤར་གྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །བཞི་
པ་ནི། བྱིང་ཆོད་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་བྱས་ནས་སེམས་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞོར་བའམ་ཞོར་དུ་ཉེ་བ་ན་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ནས་སྤར་གྱི་དམིགས་པ་ལ་སྤར་
འདོགས་ཏེ་རྒྱུན་རིང་དུ་གནས་སྟབས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །

ལྔ་པ་ནི། སྐབས་འདིར་ཆོད་པ་རགས་པ་སྤངས་ཟེན་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པའི་
སྐབས་སུ་ཆགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་སེམས་མི་འཕྲོ་བར་སྤར་ལས་ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གནས་
ཆ་རྒྱུན་རིང་དུ་བསྐྱངས་ཀྱས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །དྲུག་པ་ནི། སྐབས་འདིར་བྱིང་བ་རགས་
པ་སྤངས་ཟེན་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གསལ་ཆ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ནོ། །བདུན་པ་ནི། བྱིང་ཆོད་སྤོམ་པའི་གཉེན་པོར་བྱེད་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གསལ་ཆ་དང་
གནས་ཆ་སྤར་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །བརྒྱད་པ་ནི། དན་
ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་པ་ལྷགས་ཆེན་པོས་སེམས་སྤང་ན་བྱིང་ཆོད་གང་གིས་ཀྱང་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་གང་ལ་ཡང་བར་དུ་གཙོད་མི་ཀྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ནོ། །དགུ་པ་ནི། དན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་པ་ལྷགས་ཆེར་མ་བསྟེན་ཀྱང་སྤོམ་ཅམ་
ཀྱིས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་ཀྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ཐོར་དུ་ཞུང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས་ཟེན་གྱིས་སུ་བཏབ་

པའི་ཞི་ལྷན་གྱི་དཀར་གནད་ལས། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་
སེམས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་ཀྱི་བྱ་ར་བསྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཡིན་ལ། ཞེས་
སེམས་གནས་བརྒྱུད་པ་དང་དགུ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་
ལམ་རིམ་སྟེང་ཁུ་ལས་ཀྱང་། བྱེད་ཆོད་མེད་ཀྱང་བརྒྱུད་པའི་གནས་སྐབས་ན། །འཛིན་ཤེས་
བར་མ་ཆད་ཏུ་བསྟེན་དགོས་པས། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལམ་ཚོལ་བཅས་ཟེར། །དགུ་
བར་འདི་མི་དགོས་པས་ཚོལ་མེད་བཏགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ། །

འདིར་སེམས་གནས་བརྒྱུད་པ་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྟོན་འདོགས་པ་
དང་། ཡང་མདོ་དང་ཉན་ས་སོགས་སུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞེས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྟོན་འདོགས་པ་གཉིས་མིང་འབྲེལ་དོན་མི་
འབྲས་ཏེ། སྒྲ་མ་ནི་སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་ཤེས་བསྟེན་ན་བྱེད་ཆོད་ཀྱི་དབང་
དུ་མི་འགོ་བ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གནས་ཐུབ་པ་ལ་བྱེད་ལ། བྱི་མ་ནི་དེ་དང་མི་འབྲེལ་བ་བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་མི་གཡོ་བར་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཡུན་རིང་
དུ་གནས་ཐུབ་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་བྱའོ། །

སྟོབས་བྱུག་ནི། ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་སྟོབས་རྣམས་བྱུག་གིས་ནི་སེམས་གནས་
པ་རྣམས་པ་དགུ་པོ་དག་འབྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐོས་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་པའི་སྟོབས་
དང་། འཛིན་པའི་སྟོབས་དང་། ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྟོབས་དང་། བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་
དང་། ཡོངས་སུ་འཕྲིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོབས་བྱུག་པོ་འདི་
རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གནས་གང་དང་གང་འབྲུབ་ཚུལ་ནི་འདི་འབྲེལ་ཞིག་སྟེ། ཐོས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་འབྲུབ། བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་གཉིས་པ་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རྩི། ཞོག་ ༣༢༥

འགྲུབ། དན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་འགྲུབ། ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་གཉིས་འགྲུབ། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་འགྲུབ། ཡོངས་སུ་འབྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སེམས་གནས་དགུ་པ་འགྲུབ་སོ། །

དེ་ཡང་སེམས་གནས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་གནས་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་གནས་བདུན་པའི་སྐབས་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་རྫོགས་པ། སེམས་གནས་དགུ་པ་ནི་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། སྤར་སེམས་གནས་བརྒྱད་པོ་སྟོན་དུ་སོང་བས་ན་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པས་སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཚོལ་བ་དག་པོས་བྱིང་གོད་སྤང་མི་དགོས་པའི་སེམས་གནས་དགུ་པ་ངང་གིས་འབྱུང་བས་སོ། །

ཡིད་བྱེད་བཞི་ནི། ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་སེམས་གནས་པ་དགུ་པོ་དག་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ཚོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་གནས་དགུ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་རིམ་ལྔ་མེད་པར། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལྔ་པོ་དེ་ལ་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ལ་སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། སེམས་གནས་དགུ་པ་ལ་ཚོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཆད་ངོ་། །དེ་ཡང་སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱེམས་ཏེ་

① བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པའི་བསྐྱེམས་ཏེ་སེམས་ཚམ། རི། སོག་ ༣༣༩

འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་འཛིན་སྟེ། སྐབས་འདིར་བྱིང་ཁྱོད་ཆེས་མང་བས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
སེམས་ནང་དུ་ཅུང་ཟད་བཞག་པ་ལ་ཡང་བསྐྱེམས་དགོས་པས་སོ། །

འོ་ན། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་མི་
འཛིན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁྱོད་པ་སྤྲ་རགས་ཀྱིས་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཙོད་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཅུང་ཟད་ལས་མི་གནས་ཞིང་། ཆད་པ་
ཆེས་མང་བས་ན་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་མ་བཟང་ལ། བར་པ་ལྡེའི་སྐབས་
སུ། ཉིང་དེ་འཛིན་དམིགས་པ་ལ་རིང་དུ་གནས་ཀྱང་བྱིང་ཁྱོད་གང་རུང་གིས་བར་དུ་གཙོད་
པས་ན་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་བཞག་གོ། །

བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། བྱིང་ཁྱོད་སྤྲ་རགས་རྣམས་སྤངས་པས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་
དེ་འཛིན་རང་གི་དམིགས་ཉེན་ལ་འཕྲོ་མི་ཆད་པས་ན་སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་
ཡིད་བྱེད་བཞག་གོ། །དགུ་པའི་སྐབས་སུ། དཔེ་ཤེས་ཀྱི་ཚུལ་བ་དྲག་པོས་བསྐྱེད་པའི་དགོས་
པས་ན་ཚུལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་གཞུང་གཞན་དུ་འདི་ལ་ལྷུན་གྱིས་འབྱུང་
པའི་ཡིད་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་འདུག་གོ། །

འོ་ན། སེམས་གནས་དེ་རྣམས་འབྱུང་པ་ལ་སྟོན་དུ་སྦྱར་བ་གང་ཞིག་འགྲོ་དགོས་ཤེ་
ན། ལམ་རིམ་བདུན་ཅི་སྟོང་པོར། ཞེ་གནས་ཉིང་འཛིན་གྱི། །ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་
བརྟན་པོ་དང་། །དེས་སྤངས་ཉིང་འཛིན་དོན་གཉེར་འདུན་པ་དང་། །འདུན་པ་དེས་བསྐྱེད་
ཚུལ་བའི་བཙོན་འབྱུང་དང་། །ཚུལ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་སྤངས་དང་བཞིའོ། །དམིགས་པ་
བཟུང་པའི་གཉེན་པོར་དཔེ་བཞག་དང་། །བྱིང་དང་ཁྱོད་པའི་གཉེན་པོར་ཤེས་བཞིན་དང་། །བྱིང་
ཁྱོད་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཡི། །གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་པ་ཡི་སེམས་པ་དང་། །བྱིང་ཁྱོད་
བྲལ་ཆེ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པའི། །གཉེན་པོར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་ཏེ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །

ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། མདོར་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོན་
མེད་གཅིག་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་སེམས་བྱང་ནི་རིགས་ལྷ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་ལ་དུ་དེ་ལ་སྤྱོད་བའི་
བཙུན་འགྲུས་ནི། སེམས་བྱང་སྤྱོད་བ་སྟེ། འདུན་བ་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་ཡང་དད་པ་
སྟེ། དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་བློ་བ་
དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། སེམས་བ་སྟེ་བར་དུ་གསུམ་དང་། མཐར་བཏང་སྟོམས་ཏེ། དེ་དག་
དགོས་པ་ཤེས་ན་ནི་སེམས་བྱང་ལོག་པ་སྟོམ་གྱི་ཡང་ཅེར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ལྷག་མ་
མེད་པར་ལྷོག་གོ། ཞེས་བཙུན་འགྲུས། དད་པ། བློ་ཤེས་བཞིན། སེམས་བ། བཏང་སྟོམས་
ལྷ་པོ་དེ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ས་ལས་ས་མཐོན་པོར་ཆུད་པའི་ཆེ་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྟོམ་བྱུང་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལ་སྟོམ་བྱུང་མེད་པ་ཆོས་མདོན་པ་
ལས་ལན་དུ་མར་བཤད་པའི་བྱེད་རོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མཁས་སྟོམ་འགའ་ཞིག་གིས་
སེམས་གནས་དགུ་བ་ལ་སྟོམ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཁུངས་སུ་འབྲེན་པར་སྤྱང་ཡང་འཐད་པར་མ་
མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། འདོད་སེམས་ལ་སྟོམ་བྱུང་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་
གཞུང་ཞིག་རྟེན་དགོས་པ་ལས་དེ་ཡང་མི་རྟོག་པ་དང་། མ་ཐད་གཞུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ལོགས་
དེ་མ་ཐག་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲིས་པར་བྱེད་པ་ཅི་མ་དེ་
སྟོམ་བྱུང་མ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་། སྟོམ་པ་ཡིན་པ་ཅི་ཞིག་འགལ། འགལ་ན་བསམ་གཏན་

དང་པོའི་ཉིད་བསྒྲིགས་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སྐྱེ་ལ་སྒྲིམ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་
གྲུང་བསྒྲིགས་ན་ཡང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

དེས་ན། ཁ་ཅིག་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། འདོད་པའི་ས་ལས་ས་མཐོན་པོར་རྒྱུད་པ་ཞེས་
པའི་ས་ནི་སེམས་གནས་དགུ་བ་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་སྒྲུང་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་འགལ་ཞེག་
གིས་ས་མཐོན་པོ་ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་སྐྱབས་སུ་འདོད་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཉེན་བྱས་པ་
ལས་ལམ་ཐག་མེད་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་གཞན་དག་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་སེམས་དང་
སྒྲིམ་བྱུང་གི་གཞི་མཐུན་མེད་ཀྱང་འབགས་པ་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཁུངས་སུ་འདོད་པའི་ས་ལས་
ས་མཐོན་པོར་རྒྱུད་པའི་ཆེ། ཞེས་པ་འདི་འདྲེན་པར་སྒྲུང་ངོ་། །

ཡང་སེམས་གནས་དགུའི་བར་བ་ལྗེའི་སྐྱབས་སུ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་བྱིང་
ཆོད་ཀྱིས་བར་བཅད་ནས་ཐུན་རིང་པོ་སྐྱོང་མི་རྒྱས་པས་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་
འཛིག་པ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནས་སེམས་གནས་ལྗེའི་སྐྱབས་སུ་ནི་བྱིང་ཆོད་ཀྱིས་
བར་དུ་བཅད་ནས་ཐུན་རིང་པོ་སྐྱོང་མི་རྒྱས་པས་སྐྱབས་སུ་འཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་
དང་། ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་གཞན་མང་པོ་ཞལ་འཆམ་ཡང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷུང་དུ།
སེམས་གནས་འདི་གཉིས་ལ་བྱིང་ཆོད་ཆེས་མང་ཞིང་ཉིང་དེ་འཛིན་ཉུང་དུ་ལས་མི་འོང་བས་
ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་གི་དང་པོ་བསྒྲིམས་ཏེ་འཇུག་པའི་སྐྱབས་སོ། །ཞེས་སེམས་གནས་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་བྱིང་བ་ཆེས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་དང་།

བསམ་གཏན་གསུགས་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འབད་པས་སྒྲིམ་
དགོས་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་བྱིང་ཆོད་རི་གཟར་གྱི་འབབ་ཚུ་ལྟར་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་གཅིག་སྐྱེ་
བ་འབྱུང་ནས་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་སེམས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་འགལ་བཞག་མི་རྒྱས་པས་སེམས་
དེ་གཉིས་ལ་ཡིད་བྱེད་དང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་འདུག་པས། དེ་

ལྟར་ན། སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ལྷ་པོ་ལ་བྱིང་རྒྱུ་གིས་བར་གཅོད་
ཅེས་དམིགས་གིས་བསལ་དོན་མེད་པར་དོགས་ཏེ། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་
སྤངས་བྱིང་རྒྱུ་ཆེས་མང་བའི་བྱིང་།

མཁས་མང་གི་གསུང་རྒྱུན་ལ་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་ཆ་དེ་པ་
མ་གཏོགས་བྱིང་བས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་མི་གཅོད་དེ། བྱིང་བས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བར་
དུ་གཅོད་པ་ལ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ཅུང་ཟད་བརྟན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དང་པོ་གཉིས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་གནས་མི་བྱུང་བས་བྱིང་བ་སྦྱོར་བའི་གོ་སྐབས་མེད་ཅེས་གྲགས།

ཡང་སེམས་གནས་བརྒྱུད་པ་དེ། རྟན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་པ་བྲུགས་ཆེན་པོས་
སེམས་སྤངས་ན་བྱིང་རྒྱུ་གང་གིས་ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་གང་ལ་
ཡང་བར་དུ་གཅོད་མི་རུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། དགྲུ་པ་
རྟན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་པ་བྲུགས་ཆེར་མ་བསྟེན་ཀྱང་སྤྲོ་མོ་ཅམ་གྱིས་སེམས་དམིགས་
པ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་རུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པར་གྲགས་ཀྱང་། མཁས་བྱུང་
རྗེའི་ཞེ་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། བྱིང་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་བསྟེན་དགོས་མི་དགོས་
ཡིན་ལ། ཞེས་སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་རྟན་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་བསྟེན་དགོས་
པ་དང་། དགྲུ་པའི་སྐབས་སུ་མི་དགོས་པ་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ལམ་རིམ་རྣམས་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས། དེ་ཡང་བྱིང་རྒྱུ་ཆ་དེ་པ་ནི་
སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་བར་དུ་མེད་ལ། དེའི་ཆེ་བྱིང་རྒྱུ་ཞི་ནས་ཀྱང་། ད་དུང་འབྱུང་མི་
འབྱུང་བརྟགས་ནས། གཉེན་པོའི་འབད་རྩིས་བསྟེན་པ་སེམས་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་
པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པས། ཤེས་བཞིན་གྱི་རྩིས་པ་མི་བསྟེན་པར་སྦྱོང་བས་ཆོག་པས་འདྲུ་བྱིང་
བཏང་སྦྱོམས་བསྟེན། སྦྱོང་གྱི་དམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་སྦྱོང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་

སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་མཐར་སེམས་བྱིང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཤེས་བཞིན་ཀྱི་ཚེ་ལ་བ་སྒྲོད་པ་ལ་གསུངས་ཀྱི། ཞེས་སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་
ཡང་བྲན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད་པ་ཉེས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བོད་
སྤྲུལ་དག་གིས་སྒྲོད་རབ་ལ་སྒྲོམ་རབ་ཅེས་སྒྲོད་མཆོམས་ངོས་མ་ཐེན་པར་འདིའི་གོང་དུ་
བྲན་པ་སྒྲོད་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སེམས་གནས་བརྒྱུད་པའི་སྒྲོན་དུ་བྲན་པ་སྒྲོད་ན་ཉེས་པ་དང་། བརྒྱུད་པ་ཐོབ་ནས་མ་སྒྲོད་ན་
ཉེས་པར་གསུངས་པ་དང་། ལམ་རིམ་ལེགས་གསུང་སྟོང་ཁུ་ལས་ཀྱང་། བྱིང་ཚོད་མེད་ཀྱང་
བརྒྱུད་པའི་གནས་སྐབས་ན། །ཞེས་བརྒྱུད་པའི་གནས་སྐབས་ན་བྱིང་ཚོད་མེད་པར་ལྟ་བུ་
ཞིག་གསུངས་པས་བརྟག་

ཡང་ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་ཚེ་ལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན།
སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་ཡིད་བྱེད་བཞི་
གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་བཞི་པ་ཚེ་ལ་བ་མེད་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ། སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་
འབྲས་བུའི་ཡིད་བྱེད་ལ་འཛིག་ལ། ཡང་སེམས་གནས་དགུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ས་
ལས། ② ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ནི་ཚེ་ལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་
ངོ། །ཞེས་སེམས་གནས་དགུ་པའི་སྐབས་ནས་ཚེ་ལ་མེད་དུ་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།

སེམས་གནས་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་ཚེ་ལ་མེད་གསུངས་པ་དེ་བྲན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ལ་
བར་ཤུགས་ཆེར་མ་བསྟེན་ཀྱང་སྤྲོ་མོ་ཅོམ་གྱིས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ངང་གིས་འཇུག་ཀྱས་
པས་ཚེ་ལ་མེད་དང་། ཡིད་བྱེད་བཞི་གསུངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚེ་ལ་མེད་དེ་ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་
བྱེད་བདུན་ལ་སྒྲུར་ནས་བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་དེ་ཉེར་བསྟོགས་ལས་དང་པོ་བ་དང་། འཆད་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ་སེམས་ཅམ་ཇི་ཤོག་༡༥༤

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། ཇི་ཤོག་ ༣༡༩

ཅིང་འཇུག་པ་དེ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་། འཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དེ་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་ནས་སྒྲུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་བར་དང་། ཚེ་ལ་བ་མེད་པ་དེ་སྒྲུར་བ་མཐར་སྒྲུག་པའི་
འབྲས་བུའི་ཡིད་བྱེད་ལ་སྒྲུར་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པས་མི་འདྲའམ་སྟམ་ཡང་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། ཉན་སའི་སྐབས་སུ་ཡིད་བྱེད་བཞི་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།
བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། སྐབས་སུ་འཆད་ཅིང་འཇུག་པ་
དང་། སྐབས་སུ་འཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ཚེ་ལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའོ། །ཞེས་
དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ༡༥༣ གཞན་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དད་པར་བྱ་བ་འོས་པ་དང་། སོ་
སོར་བརྟག་པར་འོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཉར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་པོ་དེ་ཡིད་
བྱེད་བྱི་མ་བཞི་ལ་རི་ལྟར་འདུ་ཞེ་ན། ལས་དང་པོ་བ་དང་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་
མོས་པ་ཡིད་བྱེད་རྣམས་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དུ་འདུ་ལ། འདི་
རྣམས་ནི་སྤྱན་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་མཐུན་པ་གསུངས་པ་ནི་སྤོང་གཉེན་དངོས་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། སྒྲུར་བའི་མཐའ་དང་། དགའ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་པ་རྣམས་ནི་སྤོང་
གཉེན་དངོས་ཡིན་པས་གཉེན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་། དགའ་སྤྱད་ཀྱི་དགའ་བ་ནི་
དད་པར་བྱ་བར་འོས་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། དཔྱད་པ་ནི་སོ་སོར་བརྟག་པར་འོས་པའི་ཡིད་
བྱེད་དུ་འདུ་འོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་ཉན་ས་ལས། ② དེ་ལ་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སོ་སོར་བརྟག་པར་འོས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ།

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཞོག་ ༡༥༣

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཞོག་ ༡༥༣

དཔྱད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དག་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བྱུང་གོ། །

ཁོ་ན་རེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཉར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་ཡིད་བྱེད་བྱི་མ་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་བཞེས་བསྟུས་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ས་ལས། ཡིད་བྱེད་དུག་སོ་དེ་དག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། གཉེན་སོ་དང་། དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པ་དག་འདུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཉར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་དུག་ཡིད་བྱེད་བཞིར་བསྟུས་ཚུལ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་མི་འགལ་ཏེ།

ལས་དང་སོ་བའི་ཡིད་བྱེད་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་གཞན་མཆོད་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཡིད་བྱེད་དང་སོ་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དུ་འཛོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདི་ཡང་སྟོང་གཉེན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པས་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དུ་ངེས་པར་འཛོག་གོ། ཉན་སར། ཡིད་བྱེད་བྱི་མ་བཞི་གསུང་སྐབས་སྐབས་རེར་དད་པར་བྱ་བ་འོས་པ་དང་། ཞེས་དང་སྐབས་རེར་དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་ཆིག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྤང་ངོ་། །

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ①ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས་ (ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཞེས་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྤང་།) ། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཞི་གནས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ས་ནས་གསུངས་པ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་བྱུང་ནས་ཞི་གནས་ཐོབ་པའམ། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟེང་གི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་

ཞེས་པའི་གྲངས་སྟུ་ཅུད་པར་འགྱུར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་སོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་བྱེད་ཅུང་ཞོས་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉན་ས་ལས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དུ། སྐབས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཡིད་བྱེད་དེ་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཞེས་གསུང་བེན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྒྲུང་བས་དབྱེད།

ཡང་དུལ་ལྟའི་སྟུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ①དེ་ནི་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། །འདི་ནི་འཇུག་པར་འདོད་པ་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་ཅིང་། རྒྱས་པའི་དངོས་སོ་འདོད་པ་སྐྱེས་ནས་འཇུག་པ་ལ་འདུན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། དེ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། །འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱན་ལྡན་དུ་རྩོམ་རྒྱས་པ་ནི་གནས་པ་སོ་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་གནས་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་གནས། འདུན་པ་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་འཕྲོགས་པའི་དད་པ་ལས་བྱུང་། ཞེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་། དུལ་ལྟའི་སྟུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ②དང་བ་གང་ཡིན་པ་དང་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་དད་པ་ནི་ནམ་པར་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དད་པ་ཁོ་རང་འདུན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་ན། དད་འདུན་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པས་དབྱེད་དགོས།

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟུར་མ། སེམས་ཙམ། ཉི། ཤོག ༤༤

②བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟུར་མ། སེམས་ཙམ། ཉི། ཤོག ༤༤

ཡང་གོང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་ན། དད་པས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
རྟེན་བྱེད་དམ་ཅི་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། འདོད་ཆགས་དེ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་མ་སྐྱེས་པ་
དང་། བྱི་མ་ལྟར་ན། གསེར་བྱེད་དུ། འདོད་ཆགས་འདུན་པའི་དངོས་འབྲས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་མིན། མ་ཟད་འདོད་ཆགས་འདུན་པ་ལས་སྐྱེ་ན། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལ་
ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་བྱེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི། ཆགས་སྤང་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་
འདོད་ཆགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་། མེད་པ་དེའི་རྒྱ་ཀྱན་
སྒོང་ལ་སྒྲོད་འཇུག་སྐབས་སུ་ཆོར་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་འཛིན་རྟེན་སྤྱད་
བསྐྱལ་ཅི་སྟེན་པ། །དེ་ཀྱན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །ཞེས་དང་། རང་ཉིད་གཅེས་འཛིན་
རྒྱད་པ་ཀྱན་གྱི་སྟོ། །ཞེས་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་འབྱུང་བ་དང་། ཅ་ཤེས་ལས། ལས་དང་
ཉོན་མོངས་རྣམ་ཏོག་ལས། །ཞེས་རྣམ་ཏོག་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་པན་ཚུན་མ་
འཛིང་པར་དབྱེད་དགོས།

དབྱེད་སྒྲོམ་དང་འཛིན་སྒྲོམ་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པ།

ཡང་སྐབས་འདིར་དབྱེད་གཞི་འགངས་ཆེན་ཞིག་ལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འཛིན་
ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལས་སེམས་སྒྲོ་བར་འདོད་ཅིང་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་
ནི། བདེན་པ་སྤྱད་བསྐྱལ་དང་བདེན་པ་ཀྱན་འབྱུང་དང་བདེན་པ་འགོག་པ་དང་བདེན་པ་ལམ་
ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་འདི་རྣམས་ནི་ལྷག་
མཐོང་གིས་དབྱེད་སྒྲོམ་བྱེད་པ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱིས་འཛིན་སྒྲོམ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀའི་

དམིགས་པར་འགྲོ་བས་ཞི་གནས་ཁོ་ནའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ནི་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པར་རུང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཞི་གནས་གྲུབ་ཟིན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལྟར་དང་པོ་བདག་མེད་པའི་དོན་གོ་བ་བཅའ་ནས་དེའི་དོན་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་ན་ནི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་མི་སྲིད་ལ། མི་དཔྱད་པར་འཛོག་སྒྲོམ་བྱེད་ན་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱོང་ཚུལ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱོང་ཚུལ་མེད་པས་བྱིས་ནས་ལྷག་མཐོང་བཅའ་དགོས་པས། ཞེས་བདག་མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་།

སྒྲོ་སྐྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས་ཀྱང་། ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་དང་ལྷན་པའི་ངང་ནས་དམིགས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་ཆེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛོན་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པ་དེ་ལ་བྱིང་ཁྱོད་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་པས། བྱིང་ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བློ་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱིང་ཁྱོད་སྤྱོད་འོང་ངོས་ཟིན་ནས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱངས་པས་སེམས་གནས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་དང་དེ་ལ་སེམས་འཛོག་གོ། རྒྱན་དུ་འཛོག་གོ། རྒྱན་ཏེ་འཛོག་གོ། ཞེས་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་དགུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དབྱུང་སྒྲོམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཞི་གནས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་བདག་མེད་དང་མི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཞི་གནས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་སོ་སྦྲུམ་མོ། །

ཡང་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་མི་དགོས་ཟེར་ན། ལམ་རིམ་

ཆེན་མོ་ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་ན་ནི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་གྲུབ་མི་སྲིད་ལ། མི་དཔྱད་པར་འཛིག་སྒྲིལ་བྱེད་ན་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིང་ཚུལ་མ་གཏོགས་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲིང་ཚུལ་མེད་པས།
ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་མ་གྲུབ་པར་དུ་དེ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིལ་ལ་འཛིག་སྒྲིལ་ཉིད་བྱའོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཁོ་ལོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཞི་གནས་མ་འགྲུབ་པར་དུ་འཛིག་
སྒྲིལ་ཁོ་ནར་བྱེད་དགོས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ལོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིལ་དགོས་པ་བདེན་ཡང་
བདག་མེད་དང་བདེན་བཞི་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་པ་ལ་དབྱེད་སྒྲིལ་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེ་
ན། འོ་ན། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲིལ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་
པས། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལམ་རིམ་འབྲས་པ་ཞིག་ནི་དབྱེད་སྒྲིལ་ཡིན་ལ། རིམ་འབྲས་པ་ཞིག་
ནི་འཛིག་སྒྲིལ་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་བསྒྲིལ་པ་དང་དལ་
འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་རྟེན་དཀའ་བ་དང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་
དམིགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒྲིལ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དབྱེད་སྒྲིལ་དགོས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་ཡང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་ཐོས་གསུམ་སྒྲིལ་གསུམ་དཀའ་གནས་ལེགས་
བཤད་སྟོང་པོ་ལས། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལྷུང་དང་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པ་ཅུ་
བྱེད་ཅིང་སེམས་པའི་ཆེ་དབྱེད་སྒྲིལ་གཙོ་ཆེ་ཡང་། དབྱེད་མཐར་དེས་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་
ཉིད་དོ། །ཞེས་ཅི་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིལ་གཙོ་ཆེ་སྟེ། ལྷ་མ་དང་དགོན་མཆོག་
དང་ལས་འབྲས་ལ་དད་པ་དང་། རན་སོང་དང་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱུལ་སེམས་པ་དང་བྱམས་
སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྟ་སྐྱ་སྒྲིལ་པ་ལྟ་བུ་ལའང་

ཚུལ་དེ་གཉིས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་དེ་རྣམས་ལ་དབྱུང་འཛོག་གི་སྒྲིམ་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དཔྱད།

སྒྲིམ་དབྱུང་སྒྲིམ་དང་འཛོག་སྒྲིམ་གྱི་དོན་ལ། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆའི་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་བར། འཛོག་སྒྲིམ་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྟེན་པ་དང་གསལ་སྤང་འདོན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དབྱུང་སྒྲིམ་གསལ་སྤང་འདོན་པ་མི་གཙོ་བར་འཛིན་རྣམས་གྱི་འགྲུར་བ་ཤུགས་བྲག་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གསུངས་པས། དེར་བལྟས་ན། རང་གི་དམིགས་རྟེན་ལ་གནས་ཆ་གཙོ་བོར་སྐྱོང་བའི་ཆ་ནས་འཛོག་སྒྲིམ་དང་། རང་གི་དམིགས་རྟེན་ལ་འཛིན་སྤངས་ཤུགས་བྲག་པོ་གཙོ་བོར་སྐྱོང་བའི་ཆ་ནས་དབྱུང་སྒྲིམ་དུ་འཛོག་པར་སྤང་། ཡང་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྟུང་གྱི་ཐོས་གསུམ་སྒྲིམ་གསུམ་དཀའ་གནས་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོ་ལས། ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱེད་ཅིང་འབྲིས་པར་བྱེད་པ་ལ་དབྱུང་སྒྲིམ་དང་། དེ་ལྟར་མི་དཔྱེད་པར་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འཛོག་སྒྲིམ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོ་ལྟར་རྣམས་གྱིས་དབྱུང་དགོས་པར་སྤང་།

བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བཤད་པ།

ཉིང་རེ་འཛིན་སྒྲིམ་པའི་སྐབས་གནད་ཆེ་བ་ནི། བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ①བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནི་ཉི་བར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གཅིག་གིས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པས་སེམས་འཕྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མའི་དཀར་ཆག་ཏུ་

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། བློ་ཤོག ༡༣༧༡

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པ་རྣམས་པར་བྱང་བས་མཛད་གསུངས་འདུག་པར་མ་ཟད་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་སྡེ་དགེ་དཀར་
ཆག་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་འཁོད་པས་དེ་དག་མཛན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནས་སྟུང་ཞེས་འཁོད་འདུག་གོ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་
སྤར་བྱངས་པ་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་། བློ་ཤེས་གཉིས་ཀ་དམིགས་པ་ལ་ཉེར་བར་གཏོད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཡིན་པ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་པས་བློ་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀ་སེམས་
དམིགས་པ་ལ་འདོགས་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། མ་ཟད་བློ་ཤེས་དམིགས་པ་མི་བརྟེན་པར་
བྱེད་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ་མིན་ལ་བྱུང་བྱེད་པར་
གསུངས་སོ། །

བློ་ཤེས་ཡང་ཀྱང་བརྟེན་པའི་ལས། ①བློ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་
གྱི་བརྟེན་པ་མེད་པ་སྟེ་རྣམ་པ་མི་གཡེང་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་
དམིགས་རྣམས་བྱེད་ལས་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཏེ། འདིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཞེས་པས་དམིགས་
པའི་བྱེད་པར་དང་། སེམས་གྱིས་བརྟེན་པ་མེད་པ། ཞེས་པས་རྣམས་པའི་བྱེད་པར་དང་། མི་
གཡེང་བའི་ལས་ཅན། ཞེས་པས་བྱེད་ལས་གྱི་བྱེད་པར་བསྟན་ཏེ། །

དེས་ན། རང་ལུ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་མི་བརྟེན་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ་
བློ་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་། མཁས་བློ་ཤེས་པའི་ཞེ་སྟེན་གྱི་དཀར་གནད་ལས། བློ་ཤེས་བྱེད་
པར་གསུམ་ལྟར་ཞེས་སྟེ། བློ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེས་ཤེས་པས་བྱེད་པར་ཅིང་། དེ་ལ་དེས་ཤེས་པ་ཡིན་
ན། དེ་དེས་པའི་སྟོབ་གཞན་ཞེས་སྟེན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་
རྟགས་ལས། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་དེས་པའི་དེས་པ་ལྟར་གྱིས་བྱངས་པ་ལྟར་མཛོང་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་སྟེ་བཞི་ཞེ་བཞི་གནས་གྱི་རྣམ་གཞན་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ན་
དཔྱོད།

བརྟེན་དང་མི་བློ་ཤེས་པ་མིན་ཀྱང་བློ་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་བྱུང་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རེ། ཤོག་ ༡༣༦

དུ་དགོས་ཏེ། ཤེས་བཞིན་མེད་ན་ཟུར་བ་སྟོབས་ལྡན་ཡོང་དོན་མེད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་ན། ཤེས་བཞིན་ངེ་ལྟར་བསྐྱེད་སྟམ་ན། འདི་ལ་སྤར་བསྟན་པའི་
ཟུར་བ་སྟོང་ལུགས་དེ་རྒྱ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཟུར་བ་རྒྱན་ལྡན་པ་དེ་བསྐྱེད་
རྒྱས་ན་དམིགས་པ་བརྟེན་ནས་གཡེངས་ཏེ་འགྲོ་བ་དགག་པར་རྒྱས་པས་བྱིང་གློད་སྐྱེས་པ་
ཡུན་རིང་པོར་མི་ཆོར་བ་ལྟོག་པས་བྱིང་གློད་རྟོགས་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟུར་བ་ཉམས་པའི་དུས་
ཤི་བྱིང་གློད་རིག་པ་དང་མ་ཉམས་པའི་དུས་ཤི་བྱིང་གློད་རིག་པའི་དུས་རིང་ཐུང་གཉིས་སྟུང་
བ་ལ་སྒྲོར་ནས་བསྟན་ན་ཆེས་གསལ་ལོ། །ཞེས་ཟུར་བ་སྟོབས་ལྡན་སྐྱེས་པ་ཤེས་བཞིན་ལ་
ཐུག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བཞིན་ཞིག་མ་སྐྱེས་ཤི་བར་དུ་འདི་ནས་འདིའི་
བར་ལ་བྱིང་གློད་མེད་པའི་སྒྲོམ་སྒྲོན་མེད་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་ཐག་བཅད་ཀྱང་སྟེང་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ།
བྱིང་གློད་བྱུང་ཡང་ངེས་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་མ་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་མ་སྐྱེས་ན་སྒྲོམ་སྒྲོན་མེད་མི་འོང་བར་གསུངས་སོ། །

སྐབས་འདིར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱ་གཅིག་ནི་ཤེས་བཞིན་ཤི་སྟོང་ལུགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་ལྟ་སྟེ་སོགས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའམ་
སྟུང་བ་རིག་ཅམ་གསལ་ཅམ་སོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྤར་བཤད་པ་
བཞིན་ཟུར་བ་བསྟན་པའི་ངང་ནས། དེ་ལས་གཞན་དུ་འསྐྱོ་མི་འསྐྱོ་ལ་བྱ་ར་བྱ་བྱས་ནས་
སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ཤེས་བཞིན་སྟོང་བའི་གནད་དུ་བརྟུང་ངོ་། །ཞེས་ཟུར་ཤེས་
གཉིས་གཅིག་ལས་གཅིག་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །ཐུ་བྱ་ཟུར་བ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱན་ཆགས་
སུ་ཟུར་པའི་དོན་ཡིན་པར་ལམ་རིམ་བརྟེན་བཀོལ་ལས་གསུངས་སོ། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཉེས་པ་བྱིང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སོགས་པ་འདྲ་བ།

ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་བ་ལ་གཞིགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལེ་ལོ་ངོས་འཛིན་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གཏོང་བའི་སྒྲིབ་ཏུ་ངེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་གཏོང་བའི་དུས་སུ་ངེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་གཏོང་བའི་འོག་ཏུ་ངེ་ལྟར་བྱ་བ་ལོ། །ཞེས་ས་བཅད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་ནས་བཞད་སྐབས། དང་པོ་ནི། ལེ་ལོ་འགོག་པ་གནད་ཆེ་བར་གསུངས་པས་འདི་ངོས་བཟུང་ནས་འགོག་པ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེས་ན་དགོ་བའི་བྱ་བ་གང་རུང་ཞིག་སྐྱབ་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་སྟོབ་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ་ལེ་ལོ་འདི་དོན་དང་། དབྱེ་ན་སྒྲིབ་གསུམ་གྱི་ཆ་ནས་གསུམ་ཡོད།

དུལ་ལྟའི་སུམ་ཅུ་བའི་འགྲེལ་བཞད་ལས། ① ལེ་ལོ་འདི་གཉིན་པོར་གྱུར་བ་དགོ་བའི་ལས་ལ་སེམས་སྟོབ་གང་ཡིན་པ་དེ་བཙོན་འགྲུས་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ལས་ལ་སྟོབ་ནི་བཙོན་འགྲུས་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ལས་ལ་སྟོབ་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར། ལེ་ལོ་ཉིད་ཡིན་གྱི་བཙོན་འགྲུས་མ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བའི་དངོས་པོ་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལེ་ལོ་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལེ་ལོ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྟོམ་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལ་སྟོབ་པའོ། །ཞེས་ལེ་ལོ་ལ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལས་ལ་སྟོབ་དེ་ཡང་ལེ་ལོ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་གོ། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་པ་ལ་གཞིགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བྱིང་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞུང་ཆེ་བ་གཞན་ནས་བྱིང་བའི་མཚན་ཉིད་གསལ་བར་བཟུང་བ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱིང་བ་ངོས་འཛིན་ལ་རྒྱ་གཞུང་ཁག་ཏུ་གསལ་ཁ་མེད་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། ཉི། ཤོག ༡༢

མོད་ཀྱང་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་
གྱི་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་གྱི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ། བྱིང་བའི་དོན་དུ་
འཛིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟངས་ལོ། །དེ་ཡང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་
ཅེས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ལྷགས་ཞན་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཡང་ན་འཛིན་སྟངས་ཐད་དུ་ཤོར་
བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནོ། །

བྱིང་བ་ལ་སྤྲ་རགས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིང་བ་སྤྲ་མའི་དོན་ནི། ཁོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གསལ་ཆ་ཞན་དུ་སོང་བའི་བྱིང་བ་དང་། བྱིང་བ་རགས་པའི་
དོན་ནི། ཁོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཐད་དུ་ཤོར་བའི་
བྱིང་བ་ལ་འཛིན་གོ། །ཡང་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆའི་རང་སྟོད་དུ་
སོང་བའི་བྱིང་བ་དེ། བྱིང་བ་སྤྲ་མའི་དོན་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དེའི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་
རང་གཉིས་ཀ་གཏན་མེད་དུ་སོང་བའི་བྱིང་བ་དེ། བྱིང་བ་རགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདིར་
བྱིང་བ་ལ་སྤྲ་རགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བྱིང་བ་ལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་
གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་སྐབས་ཀྱང་སྟངས་ལོ། །

སྐབས་འདིར་གཞུང་གོང་འོག་ཀྱང་ཏུ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆ་ཡོད་མེད་བཤད་པའི་
གསལ་ཆ་ནི། དམིགས་རྣམས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དམིགས་པ་མིན་པར་འཛིན་སྟངས་ལ་གོ་དགོས་
ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དྲན་པ་དེས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་གཏོད་ཚུལ་ནི་སྤར་
བཤད་པ་ལྟར་དམིགས་ཏེན་ལ་གསལ་བཏབ་ནས་མ་མཐའ་ཞིག་ཤར་བ་བྱུང་བ་ན་དེ་ཤེས་པས་
ཆེར་གྱིས་བབྱུང་བས་འཛིན་སྟངས་ལྷགས་ཅན་ཞིག་བསྐྱེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

ཆེར་གྱིས་བབྱུང་བའི་དོན་ནི། ཟུག་པ་ལྟར་བབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས། གཞན་
ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོང་བ་ན་ངས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དམ་པོ་མེད་པ་ཏད་དེ་

འཛིན་པ་ལ་སེམས་དྲངས་བའི་གསལ་ཆ་འོང་ཡང་། དེས་ཤེས་ཀྱི་ངར་ཐོན་བའི་གསལ་ཆ་མི་
འཐོན་པས་བློ་བཟོ་བས་ཅན་དུ་སྦྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུ་
འཛིན་སྐྱངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་དམ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་སྤྲང་རོ། །

ལམ་རིམ་རྣམས་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ནི། གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་མེད་
དཔེར་ན། ལག་པས་སྤང་བ་དང་པོར་བ་འཛིན་པ་ན་སྟོད་པོ་དང་དམ་པོར་བཟུང་བའི་བཟུང་
ཁྱད་ཡོད་པ་བཞིན་ནམ། རང་རེ་སྤྲོ་མ་ཞིག་ལ་རྒྱན་དུ་སྦྱར་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཤུགས་
བྲག་ཅིག་མེད་པ་ལ། བམ་ཞིག་སྐབས་སྐབས་སུ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དད་པ་ངམ་ངམ་ཤུགས་
བྲག་པོ་རེ་སྦྱེ་བ་ན་འཛིན་སྐྱངས་སྤྲོ་མ་ལས་གིམ་དུ་སོང་བ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་
པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་སྤྱང་བས་མ་བརྟགས་ན་ཉ་ཅང་གསལ་བ་ཞིག་གིས་འཆད་ཐབས་མེད་
གསུང་། གསལ་ཆ་དང་དྲངས་ཆ་ནི་ཡུལ་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་ཆ་འམ་
དྲངས་ཆ་ཡོད་མེད་བྱ་དགོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོད་པ་ནི། ཀུན་བརྟུས་ལས། ①ཚོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྱག་པའི་མཆན་མའི་རྗེས་སུ་
འཇུག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་རྣམས་པར་མ་ཞི་བ་སྟེ། ཞི་གནས་ཀྱི་
བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་སྤྱག་པའི་མཆན་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཅེས་པས་
དམིགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམས་པ་དང་། ཞི་
གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་ལས་བསྟན་ཏོ། །

དེས་ན། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བར་དུ་གཅོད་པའི་བྱེད་ལས་
ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ། ཚོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་སྟུམ། ཚོད་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཚོད་པ་ཟླ་རགས་
གཉིས་ཡོད། སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་འཕྲོ་བའི་ཚོད་པ་
དེ། ཚོད་པ་ཟླ་མོའི་དོན་དང་། སེམས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་ཤོར་ནས་སྤྱི་རོལ་གྱི་ཆགས་ཡུལ་

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རི། ཤོག ༡༣༩

ནམས་ལ་འཕྲོ་བའི་ཚོད་པ་ནི། ཚོད་པ་རགས་པའི་དོན་དུ་འཛོག་གོ། ཡང་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་
དེའི་དམིགས་པ་ཤོར་ལ་ཉིང་པའི་ཚོད་པ་དེ་ཚོད་པ་སྤྱི་མའི་དོན་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དེའི་
དམིགས་པ་ཚད་དུ་ཤོར་ནས་ཡུལ་ཡིད་འོང་གི་ནམས་པ་འཆར་བའི་ཚོད་པ་དེ། ཚོད་པ་རགས་
པའི་དོན་ཡིན་ལོ་སྒྲུབ་མོ། །ཀན་ལམ་རིམ་པ་མཆོག་གིས་གཡེང་ནས་དམིགས་ཏེན་ཤོར་བ་
ནི་ཚོད་པ་རགས་པ་ཡིན། དམིགས་ཏེན་མ་ཤོར་ཀྱང་ཅེ་གཅིག་དུ་མི་གནས་པ་ནི་ཚོད་པ་སྤྱི་
མོ་ཡིན་པར་གསུངས།

འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱིང་བས་ཟེན་གསུངས་
པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ཚོད་པས་ཟེན་གསུངས་པ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྤྱི་མ་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ཁོ་རང་བྱིང་བའི་དོ་བོར་འཕྲོ་བ་མ་གཏོགས་ངེས་པར་དུ་སྒྲོ་གཞན་ཞིག་གིས་ཉིང་དེ་འཛིན་
བྱི་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་མིན་ལ། བྱི་མ་ནི་དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་སྒྲོ་བྱུར་པ་ཞིག་གིས་ཉིང་
དེ་འཛིན་བྱི་གནས་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི། ཤིན་དུ་མི་འཐད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱི་མ་གྱི་སྒྲོམ་ཆེན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱིང་བ་སྒྲོམ་དུ་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ། །

སྤྱི་མ་པ།

ཉིང་འཛིན་གསལ་ན་བྱིང་ཚོད་ཁེགས་དགོས་ཤིང་། །

བྱིང་ཚོད་སྒྱེ་ན་ཉིང་འཛིན་མི་གསལ་བའི། །

ཐགས་མཁན་རྟེན་པའི་མཆེད་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ཡི། །

རང་ཚུལ་འདི་ཉིད་མ་ཤེས་སྒྲོམ་ཆེན་འབྱུང་། །

ཞེས་ཀྱང་སྤྱི་མ་མོ། །

མཁས་གྲུབ་མེད་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། དེས་ན་བྱིང་བ་སྤྱི་མ་པ་ལ་འདོད།
བྱིང་བ་སྤྱི་མ་སྒྲོམ་ཡང་དག་དུ་འདོད། སྒྲོམ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་གཅིག་དུ་འདོད། ཉིང་

དེ་འཛིན་སྐྱབ་ལུགས་སྒྲིན་མེད་ལ། ཞི་གནས་མི་སྤྱི་བར་འདོད་པ་སོགས་ཡམས་དང་འབྲ་བ་
མང་དུ་བྱུང་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་ཉེ། མན་ངག་རྒྱུང་དུས་ཆེས་
སྤྲ་བས་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱིང་བ་དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་གསུངས་པ་
དང་། བྱང་ཐང་གི་སྐབས་བཞི་པའི་སྒྲོམ་འགྲེལ་ལས། བྱིང་ཟླ་དེ་དམིགས་ཉེན་སྒྲོང་ཉིད་ལྟ་
བུ་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོའི་རྣམས་རྒྱན་ཅམ་ཡང་མིན་ཉེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ལམ་རིམ་རྣམས་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ཀྱང་། དེས་ན། བྱིང་བ་ཟླ་མོ་དང་ཉིང་དེ་
འཛིན་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་པ་འབྲ་བྱིར། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་དེ་གཉིས་
ལ་བྱུང་པར་དབྱེ་དཀའ་ཞིང་། བྱིང་བ་ཟླ་མོ་བསགས་པ་ལའང་སྣ་བྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱ་བ་ཆད་
ཅིང་ཉེན་ཞག་གི་བར་དུ་སེམས་བརྟན་པ་ཡོད་པས་ན་བོད་ཟླ་མ་འགས་དེ་ལ་འབྲུལ་ནས་
སྒྲོད་རབ་ལ་སྒྲོམ་རབ་ཅེས་སོགས་བསྐྱགས་བརྗོད་བྱེད་པ་སྒྲོམ་གྱི་གནད་མ་མཁྱེན་པ་རེད།
བྱིང་བ་ཟླ་མོ་སྒྲོམ་དུ་འབྲུལ་ན། འབྲས་བུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅམ་དུ་ཡང་མི་འགོ་
ཞིང་། ཆེ་འདྲིར་ཡང་བརྗོད་ངས་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་མི་གསལ་དུ་འགོ་བས་དུད་འགོའི་
སྐྱབ་ཐབས་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ལས་མ་བྱུང་བར་གསུངས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
བྱིང་བ་བསགས་པ་ལ་སྒྲོམ་དུ་འབྲུལ་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། ཁམས་གོང་མ་ཡང་འཕེན་མི་རུས་
ཤིང་དུད་འགོའི་རྒྱ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཉེ། ས་པཎ་གྱིས། ལྷན་པོས་བྱུག་རྒྱ་ཆེ་བསྒྲོམ་
པ། །ཕལ་ཆེ་དུད་འགོའི་རྒྱ་རུ་འགྱུར། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་འགོག་པར་ལྷུང་། །ཡང་ན་གཟུགས་
མེད་ཁམས་སུ་སྤྱེ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་
ཟེན་པར་སེམས་གྱི་ངོ་བོ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་མེད་པར་བརྟགས་ནས། ཟླ་མའི་རྗེས་མི་
གཙོད། མ་འོངས་པའི་རྒྱན་མ་བསུ་ཞེས་སོགས་སུ་ངོ་སྤྱད་དེ། དེ་ཅམ་བསྒྲོམ་ཁུལ་བྱེད་པས་
ནི་མི་ཆེ་དོན་མེད་སྒྲོང་ཟད་ཀྱི་རྒྱ་འབའ་ཞིག་དུ་འགོ་བ་ལས་ས་ལམ་གང་ཡང་བསྐྱོད་མི་

ཀུས། ཞེས་སོགས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

བླ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱལ་ན་བྱིང་ཚོད་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་ངོས་
ཟེན་ལ། མ་ཐད་དེ་ནམས་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་དུས་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱེད་ཀུས་
ཏེ། ཉན་ས་ལས། ①དེ་ཡང་དེ་ལྟར་ནང་དུ་མངོན་པར་བསྐྱུས་པ་ནི་དེ་ཞུས་པར་འགྱུར་བ་
འཇམ། ཞུས་པར་དོགས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ན། རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མཆན་མ་དང་བར་འགྱུར་
བ་གང་ཡང་རུང་བས་རབ་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་
སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རབ་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་དུས་ན་སེམས་ཚོད་པའཇམ། ཚོད་པར་དོགས་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་
སེམས་ནང་དུ་མངོན་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ཞི་གནས་ལ་རབ་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དང་། སྒྲིམ་རིམ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །

ཚོད་འཕྲོ་གཉིས་ཀྱང་མི་འདྲ་སྟེ། ཚོད་པ་ལ་འཕྲོ་བས་བྲབ་ཀྱང་འཕྲོ་བ་ལ་ཚོད་པས་
མ་བྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེ་སྤང་གི་དབང་གིས་ཡུལ་གཞན་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ་འཕྲོ་བ་
ཡིན་ཀྱང་ཚོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཐད་འཕྲོ་བ་ལ་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་
ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྲབ་སྟེ། དགོ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ནམས་
དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་ན། ཉོན་མོངས་གཞན་ཀྱི་སྟོན་སེམས་དམིགས་པ་
ལས་གཞན་དུ་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་འཕྲོ་བ་དང་དེ་བཞིན་དུ་དགོ་བའི་དམིགས་པ་གཞན་ལ་
འཕྲོ་བ་དེ་ཚོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་ཉོན་
མོངས་གཞན་ཀྱི་སྟོན་སེམས་གཡེང་བ་ནི་ཚོད་པ་མིན་གྱི། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་ཆེན་གྱི་སེམས་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ་སྐད་ ༣༡༡

བྱང་རྣམ་གཤེད་ཡིན་ནོ། །དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་དང་སེམས་
བྱང་ཅི་རིགས་སུ་འགྲོ་བས་འཕྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཚོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལུང་འདིས་ཞེ་སྤང་གི་དབང་གིས་ཡུལ་གཞན་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱང་དེ་ཉི་ཉོན་
ནང་ཆོན་གྱི་རྣམ་གཤེད་དུ་ཡང་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ཀྱང་། འཕྲོ་བ་དང་
ཚོད་པ་གཉིས་ལ་བྱང་ཆེ་སྟེ། དག་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་མནར་སེམས་པའི་སྐབས་
ཀྱི་འཕྲོ་བ་དང་། ཞི་གནས་བསྐྱོམ་པའི་ཆེ་སྟེན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དགེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་
བ་ལྟ་བུ་ནི་འཕྲོ་བ་ཡིན་ཡང་ཚོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱང་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་ཉན་ས་ལས། ①དེ་ཡང་དེ་ལྟར་ནང་དུ་མངོན་པར་བསྟུས་པ་ནི་དེ་ལྟམ་པར་
འགྱུར་བ་ལས། ལྟམ་པར་དོགས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཅན་བ་གོ་
མིས། བཙུན་པ་བསྟེན་ན་ཚོད་པ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་སྤངས་ན་ནི་ལྟམ་པ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེ་སྟོན་ན་ནི་ལྟམ་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དབུ་
མ་སྟོང་པོར། ལྟམ་པ་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེན་དག །བསྐྱོམ་པས་ཡངས་པ་ཉིད་དུ་བྱ། །ཞེས་
དང་། ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱིང་བའམ་ལྟམ་པ་ནི། ཞེས་དང་། སྤགས་
རིམ་ཆེན་མོར། ལྟམ་པའམ་བྱིང་བ་དགག་པ་ནི་ལྟམ་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པའི་གཉིད་
སྤངས་པས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་ལྟམ་པ་དང་བྱིང་བ་གདམ་ང་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །འོན་
ཀྱང་། གཉིད་ཀྱང་ལྟམ་པའི་ཕྱོགས་གཏོགས་སུ་གསུངས་པར་ད་དུང་དབྱེད་དགོས། དེས་ན་
གཞུང་ཆེན་པོ་མང་པོའི་ནང་དུ། བྱིང་བ་ལ་ལྟམ་པའི་མིང་གིས་བསྟན་འདུག་ཀྱང་བྱིང་བ་དང་
ལྟམ་པ་གཉིས་ལ་ནི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱིས་འཛིན་སྟངས་ཅུང་ཟད་ལྟོད་པའི་བྱིང་བ་
དེ་ལྟམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལྟམ་པ་ལ་བྱིང་བས་ཀྱང་མ་བྱབ་སྟེ། དག་པོ་ལ་ལྟམ་པ་དང་བདག་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཤོག ༡༡༡

ཉིད་ལ་བརྟམས་པའི་ལེ་ལོ་ལྟ་བུ་ཞུས་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱིང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེས་ན། བྱིང་བ་ལ་ཞུས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ནི་འཛིན་སྟངས་ལྟོད་དུ་སོང་བའི་ཆ་
ནས་ཞུས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལས་ཞུས་པ་དངོས་མིན་པ་འབྲས་ཤི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། བྱིང་བ་ནི། འགྱུར་མང་པོ་ལས། ཞུས་པ་ཞེས་པར་ཡང་བསྐྱར་ཏེ། ཡི་ཤི་བའི་ཞུས་པ་
དང་ནི་མི་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མཁས་བྱུང་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས།
བྱིང་བ་ནི་འགྱུར་མང་པོར་ཞུས་པ་ཞེས་བསྐྱར་ལ། རྣམ་གཡེང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཤི། འདི་
ནི་བདག་གིས་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་ཡི་ཤི་བར་གྲགས་པའི་ཞུས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་འཕངས་
དམའ་བ་ལ་སེམས་ཞུས་པར་བྱས་པའི་ཞུས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། འདིའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་
ནི་བྱི་མ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་
མ་མཛད་པས་ཉོགས་དཀའ་བ་ཞིག་གོ། ཞེས་རྗེས་གསུངས་ལས་འབྱུང་ངོ་། ཞེས་བྱིང་བ་ལ་
ཞུས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་ཞུས་པ་དངོས་མིན་པ་གསུངས་པས་ཀྱང་ངེས་པ་
ཤེར་བྱུང་གོ། །

ཡང་བྱིང་བ་དང་ཚུགས་པ་གཉིས་ལ་ཡང་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། ཚུགས་པ་ནི། ཀྱན་
བརྟམས་ལས། ① ཚུགས་པ་གང་ཞེ་ན། གཏི་ཚུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ལས་སྤྱི་མི་
རུང་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོགས་བྱེད་པའི་ལས་
ཅན་ནོ། ཞེས་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །

དེས་ན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གཏད་པའི་ཆེ་དམིགས་རྟེན་མི་གསལ་ཞིང་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ལྷི་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ། ཚུགས་པའི་དོན་དུ་
འཛོག་གོ། དེས་ན། བྱིང་བ་ལ་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱིང་བ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རི། ཤོག ༡༣༣

དང་། ཟུགས་པ་ལ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་བསྐྱབས་ལ་ཕྱང་མ་བསྟན་གང་རུང་དང་ངོ་བོ་གཉི་ཟུག་གི་ཆ་ལས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་བྱིང་བའི་བྱིང་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་བ་ལ་ནི་དགེ་བ་དང་ཕྱང་མ་བསྟན་གཉིས་ཡོད་ལ། ཟུགས་པ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་བསྐྱབས་ལ་ཕྱང་མ་བསྟན་གང་རུང་དང་གཉི་ཟུག་གི་ཆ་ལས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱང་འདིས་བྱིང་བ་ལ་སྐྱབས་པ་མེད་པ་ཡང་ཤེས་དགོས་ཏེ། བྱིང་ཟུགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱབས་པ་ཡོད་ན་བྱིང་བ་ལ་མི་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པས་སོ། །

འོ་ན། བྱིང་བ་ལ་དགེ་བ་དང་ཕྱང་མ་བསྟན་གཉིས་ཡོད་ན། དགེ་བ་ནི་གང་ཕྱང་མ་བསྟན་ནི་གང་ཞེ་ན། བྱིང་བ་པ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དགེ་བ་དང་། བྱིང་བ་རགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕྱང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །ཡང་བྱིང་བ་ལ་ཆེ་འབྱིང་ཆུང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱིང་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཕྱང་མ་བསྟན་དང་གཞན་གཉིས་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱིང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་མེད་དེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས་ཀྱང་། བྱིང་བ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཤེད་སྐབས་སུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། དེར་བཤད་པའི་རྣམ་གཤེད་ལ་དགེ་བ་ཡང་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མ་ངེས་སོ། །ཞེས་བྱིང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཟུགས་པ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་བསྐྱབས་ལ་ཕྱང་དུ་མ་བསྟན་གཉིས་ཡོད་ན། མི་དགེ་བ་དང་བསྐྱབས་ལ་ཕྱང་མ་བསྟན་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་སེམས་ལྗེ་བར་བྱེད་པའི་ཟུགས་པ་ལྷགས་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཟུགས་པ་ཆུང་དུ་དེ་རྣམས་མི་དགེ་བ་མིན་ཡང་བསྐྱབས་ལ་ཕྱང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། བྱིང་ཟུགས་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སྟོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ① ཇི་ལྟར་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། གེ་ཤོག ༡༥༠

ཐུགས་པ་དང་གཉིད་ཀྱིས་ལོན་ཏེ་རྒྱ་བ་མི་གསལ་བས་སེམས་བྱིང་ངམ་བྱིང་དུ་དོགས་པར་
མཐོང་བ་དེའི་ཆེ། ཞེས་ཐུགས་པ་དང་གཉིད་གཉིས་སོ་དེ་བྱིང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པར་གསུངས་
བས་ཀྱང་གྲུབ་སོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བྱིང་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་ཁྱོད་
འཕྲོ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འཐད་དེ། གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་རྒྱུད་ཉིད་
གཅིག་ལས། བྱིང་བ་དང་ཐུགས་པ་གཉིས་མི་གཅིག་པའི་སེམས་བྱུང་སོ་སོ་བ་ཡིན། ཐུགས་
པ་ནི། གཏི་ཐུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྒྱ་ཡན་སོ་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ།
བྱིང་བ་ནི། དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དུམ་ཅན་རང་ཉིད་
ལ་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་བན་ནོ། །ཁྱོད་པ་ནི། དུམ་ཡིད་འོང་སོགས་ལ་འཕྲོ་ཞིང་
རྒྱག་པར་བྱེད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །འཕྲོ་བ་ནི།
དམིགས་པའི་དུམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དུམ་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱུང་སྟེ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་སོ་
སོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བཞིན་ནི། དམིགས་པའི་ཆེ་བྱིང་ཁྱོད་གང་རུང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ངོ་ཤེས་
པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྒྲུས་པ།

ཅིབས་སྟོང་ལྡན་པའི་འངམ་མགོན་ལེགས་གསུང་འདིས། །

མ་རུངས་ཉེས་ལྡེའི་གཡུལ་ལས་ནམ་རྒྱལ་ཏེ། །

སྐྱ་གསུམ་མངའ་བའི་བྱང་འདུག་རྒྱལ་ས་རུ།

རིང་མིན་དར་ཆ་མཐོན་སོར་སྐྱེང་བར་སྟོན། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་ན། ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་སྒྲིན་ས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་འཕྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་གཞན་ལ་འཕྲོ་བ་དེ་ཚོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་སྒྲིན་ས་གཡེང་བ་ནི་ཚོད་པ་མིན་གྱི། ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུའི་ནང་ཚན་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་གཡེང་ཡིན་ནོ། །དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཅི་རིགས་སུ་འགྲོ་བས་འཕྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཚོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་ཚོད་འཕྲོ་དོན་མི་གཅིག་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱང་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་གཞན་ལ་གཡེང་བ། དཔེར་ན། ཞེ་གནས་སྒྲོམ་པའི་ཆེ་སྤྱོད་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་སོགས་དགེ་བའི་ཡུལ་གཞན་ལ་གཡེང་བ་དེ་གཡེང་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས་ཀྱང་། བྱིང་བ་ཉེ་ཉོན་གྱི་རྣམས་གཡེང་སྐབས་སུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། དེར་བཤད་པའི་རྣམས་གཡེང་ལ་དགེ་བ་ཡང་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མ་ངེས་སོ། །ཞེས་བྱིང་བ་ཉེ་ཉོན་སྐབས་སུ་བཤད་ཀྱང་ཉེ་ཉོན་མིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཀུན་བརྟུས་ལས། བྱིང་བ་ཉེ་ཉོན་སྐབས་སུ་བཤད་ཅེས་པའི་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ①རྣམས་པར་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་ཐུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམས་པར་འཕྲོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཡེང་བ་དང་། བྱི་རོལ་རྩ་གཡེང་བ་དང་། རང་གི་གཡེང་བ་དང་། མཚན་མའི་གཡེང་བ་དང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། རྣམས་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་སྟེ། ། བྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་གང་

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རི། ཤོག ༡༣༣

ཞེ་ན། དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་རྣམ་པར་འཕྲོ་བཤོ། །ནང་གི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པ་བྱིང་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། རོ་མུང་བར་བྱིང་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། མ་ཟད་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྡེ་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་།

འདིར་དབང་ཤེས་ལྡན་པོ་འོ་མ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་སྐབས་དབང་ཤེས་ཤིག་སྐྱེས་ན། དེ་ལས་ལངས་དགོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ལོ། །

སྐབས་འདིར་གཡེང་བ་ལ་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། བྱིང་བར་མ་ཟད་རྟོག་པ་ཡང་ནང་གི་གཡེང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་སྐབས་ཀྱི་འདོད་ཡོན་ལ་སེམས་འཕྲོ་བ་དེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་ཡིན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་ཞུགས་སྐབས་ཀྱི་བྱིང་རྟོག་དེ་ནང་གི་གཡེང་བ་ཡིན་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དཔེར་ན། དགེ་བ་ལ་ཞུགས་སྐབས་སེམས་འདོད་ཡོན་ལ་འཕྲོ་བ་དེ། སྤྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། མཉམ་གཞག་ཉམས་ནས་སེམས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་ཞོར་བས་སོ་ཟེར་ན་ནི། བྱིང་རྟོག་རྣམས་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དེ་ཆར་འདུག་པས་བྱིང་རྟོག་ཀྱང་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་གཡེང་བ་ལ་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་ཡིན་དགོས་ན། བྱིང་བ་ཡང་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་དང་། ཡང་མི་སྤྱུག་པ་སྒྲོམ་པ་ན་སེམས་དེ་ལས་གཞན་བྱམས་པའི་དམིགས་རྣམ་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་དེ་ཡང་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་ཡིན་དགོས་པར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟར་ན་དྲང་མ་ཐག་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་དགེ་བའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཅི་རིགས་སུ་འགྲོ་བས་

འཕྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔྱད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །དེས་ན། མི་སྤྱད་པ་
སྒྲོམ་པ་ན་སེམས་དེ་ལས་གཞན་བྱམས་པའི་དམིགས་ཀྱིས་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་དང་། བྱིང་
བ་ལ་དགོ་བ་མང་དུ་ཡོད་པས་དེ་ཀྱིས་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་ཡིན་པར་མི་
སེམས་སོ། །

ཀུན་བདུས་ལས། ① རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོག་གས་
ལྟོ། ། ཞེས་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་ལ་འཛིན་པ་དང་། མཁས་བྱུང་རྗེའི་
ཞེ་སྤྱད་གི་དཀའ་གནད་ལས། གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་
སྒྲོ་ལྟའི་དབང་ཤེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་། ཞེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་སྟོབས་དབང་ཤེས་མི་འཇུག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་
འཐད་ལྟར་དུ། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆེ་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ནི་མིག་
ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས། ཞེས་མིག་ཤེས་རྒྱ་བའི་སྟོབས་སུ་གཟུགས་གསལ་བར་
སྒྲུང་བའི་ཡིད་ཤེས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་བཞག་ལས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཡེང་བ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་
ལྟ་ལ་བཤད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་དབང་ཤེས་
ལྟ་བུ་གང་རུང་ཞིག་སྟེ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་ལངས་པ་ཡིན་པས། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་
སེམས་བྱིར་གཡེང་བ་ཞེས་བཟོད་དོ། །ཞེས་སྒྲོ་ལྟའི་དབང་ཤེས་གང་རུང་ཞིག་སྟེ་ཆེ་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་དགོས་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་།

སྤེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། དབང་མཛོན་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ནར་སྟེ་བའི་ཤེས་བྱེད་
མིག་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆེ་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་
ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆེ་རང་རྒྱུད་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༡༣༣

ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུབ་པ་སོ་སྒྱེ་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་
ལ་མང་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མིག་
ཤེས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་གྲུང་ཐང་གི་ཀུན་གཞིར། གཞན་ཡང་། རྩལ་སྤུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་སྟེ། ཉམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་སོགས་བྱེད་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་ཆོས་
ཅན། མཉམ་པར་གཞག་པར་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་སྤུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་
པའི་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཉམ་མེས་ངོ་ཤོ་
གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་གི་ངང་ནས་མེས་ཐོབ་ཀྱི་བྱ་བ་
བྱེད་ཀྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངང་ནས་སྦྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི་
དང་། གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་ལྷག་པའི་མེས་ཐོབ་ཀྱི་བྱ་བ་
འཛིན་ཚུལ་ཞིག་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་
པར་མ་ཟད་འགྲོ་འདུག་གི་སྦྱོད་ལམ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤུལ་མ་ལས། འཕེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ལས་ལངས་ནས་རྒྱ་བ་ནི་རི་སྤྱིད་དུ་དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བས་
ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་སེམས་དང་
མཉམ་པར་མ་གཞག་པའི་སྐད་ཅིག་འདྲེས་པར་མེས་སུ་སྒྲེལ། །ཞེས་སྟོམས་འདུག་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་ལངས་ཏེ་རྒྱ་བའི་ཆེ་འདོད་སེམས་དང་གོང་མའི་སེམས་འདྲེས་མཁའ་སྤེལ་མར་
བྱས་ནས་སྒྲེ་བ་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཉན་ས་ལས། ①ལངས་ཏེ་རྒྱ་བ་ན་ཡང་ལུས་དང་
སེམས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཁ་ཅིག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་ལངས་ནས་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྦྱོད་ལམ་བྱེད་པའི་ཆེ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༢༠༥

ཡང་ལུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཀྱིས་ཟེན་པར་གསུངས་པས་ན་དཔྱད།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱད་པར་དུ་སེམས་མི་རྟོག་པ་རིག་པའི་གསལ་ཆའི་
ངར་ཡོད་མེད་ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་བྱིང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་ཡིན་གྱི། ཞི་ལྷག་གི་བྱད་པར་
གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བྱིང་བས་མ་ཟེན་ན། གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་
པས་བྱབ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ལམ་རིམ་ལེགས་གསུངས་སྟིང་བྱ་ལས། གང་
དག་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་ཞི་གནས་དང་། །དེ་ཡོད་ལྷག་མཐོང་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། །བྱད་
པར་དེ་ནི་བྱིང་བ་ཡོད་མེད་ཡིན། །ཞི་གནས་ལ་ཡང་བྱིང་བ་སངས་དགོས་ཕྱིར། །བྱིང་བ་
བྲལ་བའི་ཉིང་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ། །སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ངེས་པར་འོང་བྱིར་རོ། །ཞེས་
གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་མེད་དེ་བྱིང་བས་ཟེན་མ་ཟེན་ལ་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལས། བྱངས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱངས་པ་ནི། ཇི་
མ་མེད་པའི་ཤེལ་གྱི་སྟོད་དུ་ཇི་མ་མེད་པའི་རྩལ་བཀའ་སྟེ། སྤྱིན་མེད་པའི་ཉི་འོད་ཀྱིས་སོག་
པ་ལས་ཀྱང་བྱངས་པ་སྟམ་བྱེད་པ་དང་། ཀ་བ་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ན་དེ་དག་
གི་རྒྱལ་སྤར་པ་ལ་བྱུག་གི་བར་བཀྱང་བྱབ་པ་སྟམ་བྱེད་པའི་བྱངས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་གཉིས་
ཀྱང་བྱིང་བ་སྤྲོ་མོ་ནས་བཅད་པའི་གསལ་ཆའི་ངར་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱུངས་པ་ལས་འབྱུང་བས།
ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གསལ་ཆར་མ་ཟད་བྱངས་ཆ་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་བྱིང་བ་སྤྲོ་མོ་ནས་
བཅད་དགོས་གསུངས་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ན། བྱིང་བ་སྤྲོ་མོས་ཟེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ལ་
གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་ན། འཇམ་དཔལ་ཞལ་
ལུང་ལས། དམིགས་པ་བྲན་པས་མ་བཟེད་པའི་ཐུ་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱས་པས་
དམིགས་པའི་གསལ་ཆ་དང་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ངར་ཆའི་འཁྱགས་དམ་སྤྱིང་སྤྱིང་བ་དེ་ཅུང་ཟད་
ཞན་དུ་སོང་བ་མཐོང་ཆེ་བྱིང་བ་བྱུང་སྟམ་སྟེ་བཀག་གསལ་ཆའི་ངར་ཏད་ཀྱི་ཤོར་ནས་

དུས་ཆ་ཙམ་ལས་མི་འདུག་ན། གྲིང་བ་རགས་པ་དོ་ཤེས་པར་བྱེད། ཅེས་གྲིང་བ་ཕྱ་མོས་
ཟེན་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་ཆའི་ངར་ཞན་དུ་སོང་བ་དང་། རགས་པས་ཟེན་པ་ན་གསལ་ཆའི་
ངར་གཏན་མེད་སོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་པཎ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་བདེ་ལམ་
ལས། དུས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་ཏེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྱིང་བ་དེ་ལས་
ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི། གྲིང་བ་ཕྱ་མོ་ཡིན་ལ། ཞེས་གྲིང་བ་ཕྱ་མོས་ཟེན་ན་ཡང་ད་དུང་
གསལ་ཆ་དང་དུས་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

སྐབས་འདིར་དམིགས་པ་ལ་གསལ་ཆ་དགོས་གསུངས་པའི་གསལ་ཆ་ནི། དམིགས་
རྣམ་གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་མིན་གྱི་འཛིན་སྐྱབས་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། ཤིན་ཏུ་སྒྲོད་པའི་སེམས་དུངས་པ་ཙམ་གྱི་གསལ་ཆའི་མི་ཆོག་པ་འཛིན་སྐྱབས་
གིས་ཆ་དགོས་པ་ནི། ཞེས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོད་པའི་སེམས་དུངས་པ་ཙམ་གྱི་གསལ་ཆའི་མི་
ཆོག་པ་འཛིན་སྐྱབས་གིས་ཆ་དགོས་པ་ནི། ཞེས་དང་། འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ངར་དང་ལྡན་པའི་
གསལ་ཆ་མེད་པའི་དུངས་ཆ་ཙམ་ལ་རེ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབས་མེད་ལ་
འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ངར་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་གསུངས་པ་དང་། གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་
ཅུང་ཉེར་གཅིག་ལས། གོང་གི་དམིགས་པ་མ་ཞོར་བའི་ངར་ནས་སྤྱི་སྤྱིར་ལངས་དགོས་པ་
ཡིན་ལོ། །དཔེར་ན། ཤེས་པ་ཞོང་ཤིན་ཏུ་དུངས་པ་ལ་རས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པས་ཉེ་བ་ན།
ཤེས་དེའི་དུངས་ཆ་མ་ཞོར་བའི་ངར་ནས་རས་དེའི་གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཤེས་དེའི་ནང་དུ་
འཆར་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སེམས་སྒྲོང་ཉིད་དང་། གཉིས་སྤངས་ཕྱ་མོས་ཀྱང་མ་ཆོད་པར་སོང་
སྤངས་པའི་འཛིན་སྐྱབས་ལྷགས་བྱུག་དེ་མ་ཞོར་བའི་ངར་ནས། རང་ཉིད་ཞལ་གསུམ་བྱུག་
བྱུག་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱི་སྤྱིར་བསྒྲོམ་དགོས་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

མཁས་གྲུབ་མཆོད་ཞེས་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས་ཀྱང་། དེ་ཡང་གསལ་བ་ནི། དམིགས་

པ་དེའི་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་ཤར་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། སློའི་འཛིན་སྐྱབས་
དེ་ཉིད་གསལ་པོར་ཤུགས་ཅན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱེད་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་
གསལ་བར་ངེས་ན། དེ་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པར་ངེས་པས་བྱུང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། དེ་ལ་འཛིན་སྐྱབས་ཤུགས་དག་ཡོད་པས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བོ། །

པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བློས་ལན་དུ། ཞི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་དེ་ལ་གསལ་བར་སྤང་བ་དང་། དེ་ལ་གསལ་བར་མི་
སྤང་ཡང་འོད་འབྱིལ་བ་ལྟ་བུ་སྤང་བ་ནི་དྲངས་ཆ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་འདུག་གོ། །མ་ཟད་ལམ་
རིམ་འབྲིང་པོ་ལས། དྲངས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་ཀྱི་དྲངས་པ་ནི། ཞེས་དྲངས་ཆ་ལ་
གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱང་། རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས། གསལ་ཆ་དང་དྲངས་ཆ་ནི་
ཡུལ་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་ཆའམ་དྲངས་ཆ་ཡོད་མེད་བྱ་དགོས། ཞེས་
ཡུལ་ཅན་ཀྱི་དྲངས་ཆ་མ་གཏོགས་ཡུལ་ཀྱི་དྲངས་ཆ་མ་གསུངས་པས་དཔྱད།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལའང་བྱིང་བ་
སངས་པ་ངེས་པར་དགོས་ལ། བྱིང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཀྱི་
དྲངས་ཆ་ངེས་པར་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཞི་གནས་ལ་བྱིང་བས་མ་ཟེན་
པས་བྱུང་བ་དང་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་འཛིན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བྱིང་བ་
སོགས་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། སྤྲུལ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བདག་
མེད་པའི་ལྟ་བུ་ལས་ཏ་ཅང་དབྱེད་དགས་ན། རྟོད་པ་སྐྱེས་ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པས་བདག་མེད་
ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པར་དྲངས་པའི་ངེས་པ་དེ་ཉིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱང་ཞིང་ཏ་ཅང་མི་དབྱེད་
དོ། །དེ་ལྟར་འཛིན་སྐྱོམ་བྱས་པ་ན། ཏ་ཅང་བཞག་དགས་པས་ཆོས་སོར་འབྱེད་པར་མི་སྐྱོ་

ཞིང་པར་སྒྲོས་པ་ན་འཕྲོ་མི་ཉན་པར་ཕྱིལ་ཕྱིལ་འགྲོ་ན། ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་བས་ཞི་ལྷག་ཆ་
མ་སྒྲོམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བཞག་དགས་ན། ལྷམ་པའམ་བྱིང་བ་དང་སྐྱགས་པ་འདྲེན་པས་
དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། དབྱུང་དགས་ནས་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེན་དེའི་མཐར་ཁྱོད་པ་
སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཅན་བྲ་གོ་མིས། བཙོན་པ་བསྟེན་ན་ཁྱོད་པ་འབྱུང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཞི་གནས་ཐོབ་ན་ཡང་དམིགས་པ་ལ་སྒྲོད་དགས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། དབྱུང་
དགས་ན་ཁྱོད་པ་སྐྱེ་བ་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །

ཞི་གནས་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་ལ་བྱིང་ཁྱོད་སོགས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཟེར་ན་ཡང་འཐད་པར་
དཀའ་སྟེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་དང་དགྲུ་བ་གཉིས་བྱིང་ཁྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་རེ་
འདྲིན་གྱི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་ཀྱིས་བར་གཙོད་མི་རྒྱས་པར་འབྲེལ་ཡང་འདི་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟེན་དགོས་པས་མངོན་པར་འདྲེལ་བྱེད་པའམ་འབད་ཚུལ་དང་བཅས་
པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཞི་གནས་མ་ཐད་སེམས་གནས་དགྲུ་པའི་སྐྱབས་ནས་ཀྱང་བྱིང་
ཁྱོད་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་མི་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཞི་གནས་ཐོབ་ན་ཡང་དམིགས་
པ་ལ་སྒྲོད་དགས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། དབྱུང་དགས་ན་ཁྱོད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེམས་
དགས་ན་ཁྱོད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་དམ་མི་འདོད། འདོད་ན། སྒྲིད་འཇུག་ཡུངས་མར་བཀའ་བའི་
སྒྲོད་བསྐྱར་ལ། །རལ་གྱི་ཐོགས་པས་བྱུང་བཤད་དེ། །པོ་ན་གསོད་བསྐྱེགས་འདིགས་པ་
ལྟར། །བརྟུལ་ཁྱགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་བསྐྱེམ། །ཞེས་པ་དང་འགལ། མི་འདོད་ན། བསྐྱེམས་
དགས་ན་ཁྱོད་པ་མི་སྐྱེ་ཡང་དབྱུང་དགས་ན་ཁྱོད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན།

ཡང་སྤར་བྱངས་པའི་སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོར། བདག་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས་དེ་ལ་
བཞག་དགས་ན་ལྷམ་པའམ་བྱིང་བ་དང་སྐྱགས་པ་འདྲེན་པས་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན།
དབྱུང་དགས་ནས་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེན་དེའི་མཐར་ཁྱོད་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཉིང་རེ་

འཛིན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དབྱེད་བྲགས་ན་ཚོད་པ་དང་། སེམས་ཁུམ་བྲགས་ན་བྱིང་བ་
 སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས། བཞི་པའི་
 གནད་ནི། བྱིང་ཚོད་གྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ལ་འབད་སྟུང་པའི་འཕེན་པ་བྲག་པོ་གཏོང་བ་མ་
 གཏོགས་པའི་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱིང་ཚོད་གྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་
 ཉོག་པ་དང་། ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེད་པ་མང་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོན་དུ་
 འཕེན་པ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དབྱེད་པ་མཛད་མི་རིགས་པར་གསུངས་
 གྲང་། གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས། ཤེས་བཞིན་ནི་དམིགས་པའི་ཆེ་བྱིང་
 ཚོད་གང་རུང་སྐྱེས་མ་ཐག་དུ་ངོ་ཤེས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་ཉིང་དེ་
 འཛིན་སྟོན་མེད་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་དེས་པར་དུ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན།
 དེ་འབྲའི་ཤེས་བཞིན་དེས་བྱིང་ཚོད་འབྱུང་མིན་མང་དུ་དབྱེད་ན། དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་
 སུ་མང་དུ་མི་དབྱེད་གསུངས་པ་དང་འགལ། མི་དབྱེད་ན། གོང་དུ་བྲངས་ཟིན་པའི་ཤེས་
 བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་སོང་།

མ་ཐད་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ལྟ་བུ་ཐོན་པའི་སྟོན་མེ་ལས། ལྟ་བ་སྐྱོང་བའི་ཆེ་སྟོན་དུ་
 དབྱེད་པར་མ་ཐད་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དབྱེད་པའི་དབྱེད་སྟོན་
 དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། དེས་ན་ལྟ་བའི་དབྱེད་སྟོན་ལ་ནི་མཉམ་བཞག་གི་སྟོན་དུ་
 དབྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི། མཉམ་བཞག་རང་དུས་ན་དབྱེད་པ་ཡང་ཡང་དགོས་ལ།
 ཞེས་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་ཡང་དབྱེད་པ་མང་དུ་མཛད་དགོས་པར་གསུངས་པ་
 དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་ཤེས་ཡིག་ཆུང་ལས། བྱིང་ཚོད་བཅན་ཐབས་སུ་གཙོད་
 ཚུལ་ནི། བྱིང་ཚོད་ཤིང་ཆུང་ཞིང་ལན་དེ་ཅམ་ལས་མི་འབྱུང་ན། སྐབས་གཞན་ནས་འབྱུང་
 བ་ལྟར་བྲན་ཤེས་བསྟེན་པས་སེལ་ཡང་བྱིང་ཚོད་ཤིང་ཆུང་ཞིང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། འདི་

ལྟར། གྱིང་རྒྱང་ཡང་ཡང་བྱུང་དུས་སུ་རང་གི་སེམས་དང་ནམ་མཁའ་གསལ་སྒྲོང་གཉིས་
དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱེད་ནས་བཟུང་བས་སེམས་གསལ་ལ་དྲངས་ཤིང་། དམིགས་པ་ལ་འདོད་
པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན། རྟོན་པ་ལ་ནི་རྒྱང་སྒྲོང་བྱ་སྟེ། ནང་དུ་རྒྱང་བཟུང་བས་སེམས་
ཀྱང་གནས་ཤིང་རིག་པ་དྲངས་སྟེ་གསལ་ལེགས་པར་བྱེ་འོང་བ་ཡིན། གྱིང་རྟོན་བཅན་ཐབས་
སུ་གཙོད་པའི་ཞལ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གྱིང་རྟོན་ཤིང་རྒྱང་ཞིང་ལན་མང་དུ་མི་སྟེ་ན་བྱན་ཤེས་
བཞིན་གྱིས་འགོག་རྒྱས་ཀྱང་ལན་མང་དུ་སྟེ་ན་བྱན་ཤེས་གཉིས་གྱིས་ཀྱང་འགོག་མི་རྒྱས་
པར་རྒྱང་སྒྲོང་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་པས་དཔྱོད། །

གྱིང་རྟོན་སྤྱི་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། དམིགས་པ་བྱན་
པས་མ་བརྟེན་པའི་ཐུ་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱས་པས་དམིགས་པའི་གསལ་ཆ་དང་
འཇིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ངར་ཆའི་ཤུགས་དམ་སྤྱིང་སྤྱིང་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་མཐོང་ཆེ་གྱིང་
བ་སྤྱོད་མོ་བྱུང་སྟེ་སྟེ་བཀག་གསལ་ཆའི་ངར་ཉད་ཀྱི་ཤོར་ནས་དྲངས་ཆ་ཅམ་ལས་མི་
འདུག་ན་གྱིང་བ་རགས་པ་འོ་ཤེས་པར་བྱེད། འདོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་
ལ་ཁད་བྱུང་བ་ན། རྟོན་པ་སྤྱོད་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉད་ཀྱི་སྟེས་པ་རྟོན་པ་རགས་
པར་རྟོགས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་ཞུ་དམར་ལམ་རིམ་ལས།
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་ལྟ་བུའི་རྟོན་པ་སྤྱོད་མོ་བྱུང་ན། འཕྲལ་དུ་བཀག་
ནས་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་ཡུལ་སྟུག་པའི་མཆན་མའི་རྗེས་སུ་འདུག་པའི་རྣམ་པར་མ་ཞི་
བའི་རྟོན་པ་རགས་པ་ཤུགས་ཅན་བྱུང་ནས་བསྒྲོག་དཀའ་ན་བསྒྲོམ་འཕྲོ་བ་ཤོམ་ཏེ། ཞེས་
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་ན་རྟོན་པ་སྤྱོད་མོ་སྟེ་བར་གསུངས་པ་དང་།
ཡང་བདེ་ལམ་ལས། སེམས་དམིགས་རྟོན་ལས་གཞན་དུ་མི་འཕྲོ་ཡང་དྲངས་ཆ་དང་གསལ་
ཆ་མེད་པར་བྱན་པ་ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི་གྱིང་བ་རགས་པ་དང་། དྲངས་ཆ་དང་གསལ་

ཆ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་ཏེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྱིང་ངེ་བ་ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་
ནི་བྱིང་བ་སྤྲོལ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་གཉིན་པོར་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་
དང་། སྤང་བའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱང་སེམས་ནམ་མཁའ་དང་བསྐྱེད་པའི་
གདམས་ངག་རྣམས་བྱའོ། །སེམས་དམིགས་ཏེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་
འཕྲོ་བ་ནི་ཆོད་པ་སྤྲོལ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉིན་པོར་བྱེན་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་ནས་སྒྲིམ་པར་
བྱའོ། །བྱེན་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་མི་གནས་པ་ཆགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་ཆོད་
པ་རགས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པས། འཇམ་དབལ་ཞལ་ལྷང་དང་ཞུ་དམར་ལམ་རིམ།
བདེ་ལམ་རྣམས་སུ། སྤྱིང་བྱིང་ཆོད་སྤྲོ་རགས་འཛོག་ཚུལ་གཞན་རྣམས་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན་པ་ལ་ཆོད་པ་སྤྲོལ་འཛོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བྱུང་ངོ་། །

འཇམ་དབལ་ཞལ་ལྷང་དང་ཞུ་དམར་ལམ་རིམ་དུ། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་
འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་ན་ཆོད་པ་སྤྲོལ་དང་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། བདེ་ལམ་དུ། སེམས་
དམིགས་ཏེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་འཕྲོ་བ་ནི་ཆོད་པ་སྤྲོལ་ཡིན་ལ། ཞེས་
འབྱུང་བས་དེ་གཉིས་ལས་བྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ན་ལེགས་པ་ལྟར་སྤང་སྟེ། སྤྲོ་མ་ལྟར་ན།
ཆོད་པ་སྤྲོལ་ཆོད་པ་མིན་ཟེར་དགོས་པས་སོ། །

འོན་ཀྱང་། རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ནི། བྱིང་བ་སྤྲོ་རགས་གཉིས་ལས། དམིགས་
ཏེན་བྱེན་པས་ཟེན་པ་ན། གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆ་མེད་པ་ནི་རགས་པ་དང་། དམིགས་
པའི་འཛིན་སྤངས་མ་ཞོར་བའི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་། འཛིན་སྤངས་སྟོད་ནས་
གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་སྤྲོལ་སྟེ། སྒྲིམ་བྱེད་པའི་གོགས་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན།
ངར་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་སྟོད་ཤིག་གི་བར་སོང་བ་ལ་ཟེར། ཞེས་
དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དམིགས་ཏེན་ཡིད་གྱི་ཡུལ་ནས་ཞོར་ཏེ་རང་ངེས་ལྟ་སྟེ་བསྒྲིམ་པ་

ན་ངེ་ཞིག་ནས་བརྗེད་འགྲོ་བ་ལྟར་དམིགས་ཏེན་ཤོར་བ་ནི་ཚོད་བ་རགས་པ་དང་། འབྲུགས་
འོག་ནས་ཚུ་རྒྱལ་བ་ལྟར་དམིགས་ཏེན་ཡིད་ཀྱིས་མ་ཤོར་བར། སེམས་ཀྱི་ཟུར་ཆ་ཞིག་ནས་
ཏོག་བ་འོག་འགྲུའི་ཚུལ་དུ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་ལྟ་བུའི་ཚོད་བ་བྱུང་བ་
ནི་ཚོད་བ་སྤྱོད་མེད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་འངས་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་མཐུན་ནས་སྦྲུལ།

ཡང་དབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ལམ་རིམ་བརྟུན་བཞུགས་ལས། ངར་དང་དྲངས་ཆ་གཉིས་
ཀ་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་རགས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་བྱིང་བ་རགས་པས་ཟིན་སྐྱབས་ངར་ཆ་
མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། བཤུ་ཆེན་སྒྲོལ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་ཀྱི་སྒྲོལ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱོད་དབྱངས་
ལས། ཉིང་འཛིན་གཡོ་མེད་བསྐྱུངས་པའི་ཆེ། །ཅུང་ཟད་དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་ན། །བྱིང་
བ་སྤྱོད་པ་ཟིན་པ་ཡིན། །ངར་མེད་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ན། །བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་སྦྱོབས་པ་
ཡིན། །དྲངས་བའང་མེད་ན་བྱིང་བ་ཆེ། །ཞེས་བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་ཟིན་པ་ན་ངར་ཆ་མེད་པར་
གསུངས་པས་བྱིང་བ་འབྲིང་དེ། བྱིང་བ་རགས་པ་ཡིན་མིན་དང་། ཡིན་ན་བདག་འཛིན་ལ་
ཆེ་འབྲིང་ཚུང་གསུམ་དུ་སྤྱོད་བའི་འབྲིང་དེ་བདག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཡིན་མིན། དེ་ཡང་ཡིན་ན།
ཐེག་པ་ལ་གསུམ་དུ་སྤྱོད་བའི་ཐེག་པ་འབྲིང་པོ་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནམ་མིན་གྲང་། དང་
པོ་ལྟར་ན། ངར་རྒྱལ་དེ་ཐེག་པ་དམན་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྤྱི་མ་ལྟར་ན། བདག་འཛིན་དང་
བྱིང་བ་སོགས་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཚུང་གསུམ་དུ་སྤྱོད་བའི་ཆེ་བདག་འཛིན་འབྲིང་པོ་དང་། བྱིང་བ་
འབྲིང་པོ་རྣམས་བདག་འཛིན་ཆེན་པོ་དང་བྱིང་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱོད།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསལ་ཆའི་ངར་ཆེ་བ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་
བསྐྱུས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་གྲང་། ཞེས་གསུངས་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་ན། དེ་བྱིང་བས་ཟིན་ནམ་མ་ཟིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལའང་བྱིང་བ་སངས་པ་

ངེས་པར་དགོས་ལ། ཞེས་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲོ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་
ལས། ཉིང་འཛིན་གཡོ་མེད་བསྐྱངས་པའི་ཆོ། །ཅུང་ཟད་དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་ན། །བྱིང་
བ་སྤ་མོས་ཟེན་པ་ཡིན། །ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་དམིགས་པ་ལ་ངར་ཅུང་ཟད་ཤོར་བ་ཙམ་
གྱིས་བྱིང་བས་ཟེན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན་དཔྱད།

བྱིང་ཚོད་ལ་སྤ་རགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་ཡང་། ལྷ་ལན་སྒྲན་
མཆོག་བདུད་རྩིའི་འཕྲང་བར། བྱིང་བ་ལ་གནས་ཀྱིས་བྱིང་བ། གྲོགས་ཀྱིས་བྱིང་བ། དུས་
ཀྱིས་བྱིང་བ། ཟས་ཀྱིས་བྱིང་བ། འདུག་སྐྱངས་ཀྱིས་བྱིང་བ། སྒྲོམ་ཀྱིས་བྱིང་བའོ། །ཞེས་
དང་། ཡང་ཚོད་པའི་སྒྲོན་ལ་གཉིས། གནས་དང་སྒྲོན་གྱི་ཚོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་
ཡང་ཡང་དབྱད་དགོས།

སྐབས་འདིར་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་པའི་གསལ་བ་ནི་ཡུལ་
ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དང་། རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་
པ་དེ་ལ་རང་ཡུལ་སྤར་བས་ན་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅོ། །དེ་ཡང་གསལ་བར་བཤད་
ན། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་སྤར་ཆོགས་
འཆར་ཐུབ་པའི་སྟོང་སང་གི་ཆ་ཞིག་ལ་བརྗོད་ལ། དེ་ལ་ཡུལ་གསལ་ཚུལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་
ཀྱིས་ཡུལ་གསལ་ཚུལ་ཡིན་གྱི་སྒྲོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བ་དང་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་
གསལ་ཚུལ་རྣམས་ནི་མིན་ཏེ། སྒྲོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བ་དང་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་
གསལ་ཚུལ་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གིས་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
གཞན་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་པས་དེ་དང་སྤ་མ་གཏན་མི་འདྲོ། །དེ་ཡང་དབྱ་མ་
བྱུང་ལས། རྣམ་ཤེས་བཅའ་པོའི་རང་བཞིན་ལས། །བརྒྱུག་པ་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ། །ཞེས་
དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ངེད་ཀྱི་སྒྲོ་རང་ཉིད། །གསལ་བའི་ངོ་བོ་རབ་གསལ་

ཞིང་། །རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་སྤྱིར་དོན། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་གསལ་བ་ཡིན། །ཞེས་སེམས་དེ་
གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོང་སང་ཞིག་ལ་འཛོག་པ་དང་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར་
གྲུབ་པར་མ་ཟད། གསལ་སྤྱིར་དོན། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་གསལ་བ་ཡིན། །ཞེས་རང་ཉིད་གསལ་བ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བྱེད་དུ་སོང་བ་ཆེས་གསལ་བར་བཤད་པས། སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་གསལ་བ་ཡིན་ཚུལ་ངེ་མས་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་བ་ཁོ་ན་
ལ་གོ་རྒྱ་མིན་ནོ། །

རིག་པ་ཞེས་པ་དང་འཛིན་པ་ཞེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱིར་བཏང་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པའམ་
འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གོ་བ་གཙོར་ཆེ་ཡང་། དེས་པ་མེད་དེ། དེ་སྒྲུང་བ་ལ་ཡང་
རིག་པ་དང་འཛིན་པའི་ཐ་སྙད་སྒྱུར་བ་ཡོད་དོ། །དཔེར་ན་བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་གསལ་
ཞིང་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་རིག་པ་དེ་ཁོ་ལ་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བའམ་སྒྲུང་བས་ན་དེ་ལྟར་
འདོགས་པ་དང་། ཡང་བརྟུང་གི་སྤྱིས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྤྱོད་ན་འདྲེས་པར་
འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ཞེས་བརྟུང་བ་ན་རྟོག་པ་དེ་ལ་བྱམ་པའི་སྤྱོད་དང་དོན་སྤྱི་གཉིས་ཀ་སྒྲུང་
བས་དེ་སྟེན་བརྟུང་བ་ཡིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱམ་པ་འཛིན་པ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་མིན་ནོ། །

དེས་ན་སྐབས་འདིར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་ལམ་རིམ་བརྟུང་བ་གོ་ལ་རྣམས་སུ་བྱིང་བ་
རགས་པ་དེ་དམིགས་ཉེན་སྲ་མ་དོར་ནས་གཞན་ལ་མ་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་འཛོག་པ་ནི་
དེས་པར་དུ་དབྱུང་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། འདི་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་
རྣམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་རྣམས་གསལ་ཞིང་རིག་པར་འཛོག་དཀའ་ལ། ཡང་ན་ཀ་
བྱམ་ལྟ་བུ་ཡང་གསལ་ཞིང་རིག་པར་འཛོག་ན་སྒྲོན་ཅི་ཡོད། ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་ལ་གསལ་
བ་དང་རིག་པའི་དོན་མ་ཆང་བས་སོ། །ཟེར་ན་བྱིང་བ་རགས་པ་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱན་གཞི་
ལ་ཡང་གསལ་བ་དང་རིག་པའི་དོན་མ་ཆང་བ་འདྲའོ་སྟུམ་མོ། །

ཡང་བྱིང་བ་རགས་པ་དང་གཞུགས་མེད་ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་ན།
དེ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་རྣམས་ངོས་འཛིན་རྒྱ་
མེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་རྣམ་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། མ་ཁྲབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ངོས་ཟེན་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ངོས་ཟེན་
དགོས་པའི་བྱིར། ཉགས་གསེར་སྤེང་དུ་ཡུལ་ཅན་འདི་དག་དམིགས་པར་བཤད་པ་ན་དེ་དག་
གི་ཡུལ་བདེན་བཞི་ཡང་འདིའི་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལམ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དང་རྣམ་པ་
འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མ་གཞུང་བར་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་མི་རུས་པས་སོ། །ཞེས་པས་གྲུབ་པོ། །

སྒྲུལ་པ།

བན་དང་ཤེས་བཞིན་དོ་ལྷགས་འཐབ་པའི་མེ། །

རང་རྒྱད་སྒོ་ཡི་སྒྲ་བར་ཆེ་འབར་ཏེ། །

བྱིང་ཁྱོད་སྤུན་པའི་ཆོགས་རྣམས་སྤྱར་བསྐྱེགས་ནས། །

ཉིང་འཛིན་སྒྲོན་མེ་གཡོ་མེད་འབར་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོམ་པའི་ཉེས་པ་ལྔ་འདྲི་དོན་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པ།

ཡང་དབུས་མཐའ་ལས། ① ཉེས་པ་ལྔ་སྤང་འདུ་ཤེས་བརྒྱད། །ཅེས་ཉིང་འཛིན་སྒྲོམ་
པའི་ཉེས་པ་ལྔ་གསུངས་ལ། སྤྱད་འགྲེལ་ཉོགས་སྒྲ་ལས་ནི། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ལེ་ལོ་
དང་། དམིགས་པ་ལ་བརྗེད་པ་དང་། བྱིང་བ་དང་། ཁྱོད་པ་དང་། མི་ཚོལ་བ་དང་། ཚོལ་ཆེས་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། བྱ། ༢༠༡

བ་དང་། སྒྲིན་བྱུག་པོ་འདི་དག་ཅེས་དང་། བ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའི་ཐེག་པ་སྒྲོམ་པ་རིམ་པ་ལས།
མདོར་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བྱུག་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ལེ་
ལོ་དང་། དམིགས་པ་བརྗེད་པ་དང་། ལུས་པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། བསྐྱེམས་པ་དང་། མ་
བསྐྱེམས་པ་ལོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་འབྲུག་པའི་སྒྲོམ་དོན་དང་། སྒྲོམ་རིམ་
ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉེས་པ་བྱུག་གསུངས་འདུག་པ་ནི་བྱིང་རྒྱུ་གཅིག་ཏུ་བགྱང་མིན་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནམ་དུའོ།

དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། མདོ་སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ལུ་ལས། ①བཙུག་ལྷན་
འདས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གོགས་རྣམ་པ་ལྟ་གསུངས་པ་གང་དག་ལགས་པ་དེ་དག་
ལས། དུ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་གོགས་ལགས། དུ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་གོགས་དག་ལགས། དུ་ནི་
གཉིས་ཀའི་གོགས་དག་ལགས། བྱམས་པ་ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་ལ་ལྟ་བུ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་
གོགས་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་གཏམ་འདོད་པ་བཞིན་མ་ཐོབ་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་གོགས་
ཡིན་ནོ། །འབྲེས་པར་གནས་པ་དང་། ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ནི་དེ་གཉིས་
ཀའི་གོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་གཅིག་གིས་ཀྱང་སྟོར་བར་མི་བྱེད་དོ། །བཙུག་ལྷན་འདས་
སྐྱེབ་པ་ལྟ་བུ་གང་དག་ལགས་པ་དེ་དག་ལས། དུ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱེབ་པ་དག་ལགས། དུ་
ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱེབ་པ་དག་ལགས། དུ་ནི་གཉིས་ཀའི་སྐྱེབ་པ་དག་ལགས། བྱམས་པ་རྒྱུ་
པ་དང་འགྲོད་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱེབ་པ་ལགས། ཟུགས་པ་དང་གཉིད་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱེབ་
པ་ལགས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་ནི་གཉིས་ཀའི་སྐྱེབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
(དགོངས་འགྲེལ་ཀྱི་ཆོག་འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྟུ་བའི་ནང་དུ་བྲངས་སྐབས་ཟུགས་པ་
དང་གཉིད་དང་ཐེ་ཆོམ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱེབ་པ་ལགས། ཞེས་འབྱུང་འདུག་གོ།)།སྐབས་འདིར་ནི་ལྷག་ཐུན་མོང་བའི་
སྐྱེབ་པ་ལ་གཉིས་དང་སོ་སོར་བྱས་ན་གཉིས་རེ་འཛིན་པ་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་པ་དེ་

①བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྟེ། ཅ། ཤོག ༡༡

ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་མ་གཏོགས་ལྷག་མཐོང་གི་སྤྱི་བ་པ་ལ་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་དང་། ཟུགས་
པ་དང་གཉིད་གཉིས་པོ་དེ་ལྷག་མཐོང་གི་སྤྱི་བ་པ་ལ་མ་གཏོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་དེ་ལ་མ་
བགྱངས་པ་དང་། མ་ཟད་བྱིང་བ་ཞི་ལྷག་གང་གི་ཡང་གོགས་སུ་མ་བགྱངས་པ་རྣམས་གནད་
གང་ལ་ཐུག་ཡོད་མེད་རྣམས་ལ་ཅུང་དབྱེད་ན། དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཁྲིམ་ལེའུར། སྤྱི་བ་པ་
ལྟ་པོ་གང་དག་ལགས་པ་དེ་དག་ལས། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་མཐུག་ཏུ་ཚོད་པ་འབྱོད་པ་
ཟུགས་པ་གཉིད་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོན་སེམས་དང་དྲུག་བགྱང་པ་དང་། སྐབས་རེ་
ལ་ཐེ་ཆོམ་ཡང་བགྱང་པ་དང་། ཡང་གསེར་སྒྲིང་ལམ་སྒྲིང་མི་ལྟོག་པའི་ཉེས་པ་འདད་
པའི་སྐབས་སུ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆེན་འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོན་
སེམས་དང་ཟུགས་པ་དང་གཉིད་དང་ཚོད་པ་དང་འབྱོད་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་ལྟ་པོ་འདི་
དག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ཏེ། ཞེས་བདུན་བགྱང་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདིའི་དོན་ལ་སྒྲོམ་དཔོན་སྒྲོ་
བརྟན་གྱི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འདད་དུ། ① སྤྱི་བ་པ་ལྟ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཞོན་
སེམས་དང་། ཟུགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། ཚོད་པ་དང་། འབྱོད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་སོ། །
ཟུགས་པ་དང་གཉིད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས། ཚོད་པ་དང་འབྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ལྟར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་དང་།

ཡང་གསེར་སྒྲིང་ལས། སྤྱི་བ་པ་ལྟ་པོ་འདི་དག་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་ཡོད་ཅིང་
གཉིད་ཟུགས་དང་ཚོད་འབྱོད་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའམ་
གཉེན་པོ་དང་ཟས་དང་བྱ་བ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་ནི་སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གཉིད་ཟུགས་གཉིས་གཅིག་དང་ཚོད་འབྱོད་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་དེའི་རྒྱ་མཆན་དང་བཅས་གསུངས་སོ། །

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། བྱ། ཤོག ༦༡༣

ཡང་གསེར་སྒྲིང་དུ། གཉིད་སྒྲུགས་གཉིས་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་སྒྲུགས་དང་
ཚོད་འགྱོད་གཉིས་གཙོ་བོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་མི་མཐུན་སྒྲུགས་ཡིན་པས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པར་
གསུངས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། འོ་ན། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་གཉིས་
ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཆོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྒྲུགས་
ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་གསེར་སྒྲིང་ལས། ཚུལ་ཕུང་གི་བར་གཙོད་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
སྒྲིང་པའི་འདུན་པ་དང་གཞན་ལ་ཞེ་སྤང་བའི་གཞོད་སེམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་
པས་བྱུང་བོ། །(ཚུལ་ཕུང་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྤྱད་ཆོག་གོ།) འདོད་ན། སྤྱི་བ་པ་ལ་བཞེར་བྱས་ཆོག་
པར་ཐལ་ལོ། །གཉིད་སྒྲུགས་གཉིས་གཅིག་དང་ཚོད་འགྱོད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཚོད་འགྱོད་གཉིས་གཡོ་བར་ཆོས་མཐུན། གཉིད་སྒྲུགས་གཉིས་
སྒྲུན་པར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ། །དེས་ན། བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་
འབྲེལ་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གོགས་རྣམ་པ་ལྔ་གསུངས་པ་གང་དག་ལགས་ཞེས་
སོགས་ལ་གོ་བ་རྟེན་པར་བྱའོ། །

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉེས་པ་ལྔ་ནི། སྦྱར་བའི་ཆེ་ན་ལེ་ལོ་ཉེས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མི་སྦྱར་བའི་བྱིར་རོ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཅོམ་པའི་ཆེ་ན་གདམས་བརྗེད་པ་
ཉེས་པ་སྟེ། དམིགས་པ་བརྗེད་ན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་མེད་པའི་བྱིར།
མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱིང་ཚོད་ཉེས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ལས་སུ་བྱང་བ་མེད་
པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །བྱིང་ཚོད་བྱང་བའི་ཆེ་མི་ཚུལ་བ་ཉེས་པ་སྟེ། དེས་དེ་གཉིས་ཞི་བར་
མི་བྱེད་པས་སོ། །བྱིང་ཚོད་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པ་ཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིང་
ཚོད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ལྔ་ཡིན་ལ་སོ་སོར་བྱེན་ཉེས་པ་དུག་ཏུ་ཡང་སྒྲོམ་རིམ་རྣམས་
ནས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོམ་པའི་གོགས་སམ་སྦྱོན་དེ་ལ་

ལེ་ལོ་སོགས་ལྷ་གསུངས་ལ། དེ་ནམས་བསྐྱེད་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲིམ་པ་དང་གནས་པའི་གོགས་གཉིས་སུ་འདུས་པས། ལེ་ལོ་དང་པོ་དང་གཞན་བཞི་པོ་བྱི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་པར་བྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་དཔའི་སྦྱར་བ་སྒྲིམ་པའི་སྦྱོར་ཞེ་བྲག་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ་སྒྲིམ།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དམིགས་པའི་འཛིན་སྐྱངས་འཕངས་དམའ་རྩ་སོང་བས་བྱིང་བ་དང་། ཉ་ཅང་ནང་དུ་བསྐྱེད་པས་ན་ཁྱུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་ཅུང་ཟད་སྦྱོང་པའི་བྱིང་བ་དེ་ཁྱུ་པ་མིན་པ་གསལ་བར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་བ་དང་ཁྱུ་པ་གཉིས་ཀ་ལྷོག་དགོས་པས་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་བསྦྱོང་པས་དང་པོ་དང་དམིགས་པ་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་བྱི་མ་ལྷོག་པར་གསུངས་སོ། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཉེས་པ་ལྷ་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ལེ་ལོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲིམ་པའི་གོགས་མ་གཏོགས་གནས་པའི་གོགས་མིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པའི་སྐབས་ལེ་ལོ་སྒྲིམ་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་པའི་གོགས་སུ་ཡང་འགྱུར་ལ། མེད་ན། དེའི་ཆེ་གཞོན་སེམས་སྒྲིམ་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། མདོ་སྤྲེད་གོངས་འགྲེལ་ལས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོན་སེམས་ནི་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ། ཡོད་ན། གཞོན་སེམས་སྒྲིམ་པ་ཡོད་ལ་ལེ་ལོ་སྒྲིམ་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་སོམས་ཤིག །

གཞན་ཡང་། བྱིང་བ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་པའི་གོགས་ཡིན་པས་བྱིང་བ་མ་སྐྱབ་པར་དང་པོ་ལྟར་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མ་གནས་པོང་དུ་ཁ་ཏོན་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་བྱིང་བ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། བྱིང་བ་དེ་དགོ་བ་ལ་ཁྱུ་པ་པའི་དུས་སུ་འོང་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་ངེས་པར་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཁྱུ་པ་པའི་དུས་སུ་འོང་མ་གསུངས་པའི་བྱིང་ཏེ། ཀུན་བདུས་

ལས། ①ནང་གི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱིང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིང་། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱིང་བ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གོགས་རི་ལྟར་ཡིན་མིན་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། བྱིང་བ་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་གནས་པའི་གོགས་ཡིན་པས་བྱིང་ན། བྱིང་དང་
ཤེས་བཞིན་ལ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་བྱིང་པར་ཐལ། དེ་འདྲི་
ན། རྗེའི་གསུང་བྱིན་རྒྱལ་སྤངས་ཞུས་མ་ལས། རྣམ་དག་བསམ་བ་དེ་ཡིས་བྱངས་པ་
ཡིས། །བྱིང་དང་ཤེས་བཞིན་བག་ཡོད་ཆེན་པོ་ཡིས། །བསྟན་པའི་རྩ་བ་སོ་སོར་ཐར་བ་
ལ། །སྐྱབ་པ་སྟོང་པོ་བྱེད་པར་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབས། །ཞེས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་
ལ་སྐྱབ་པ་སྟོང་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མ་དཔེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉེས་ལྟར་རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་
ཏེ། བྱིང་ཤེས་གྱིས་མི་བརྗེད་པར་བྱས་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ལྟང་བ་བྱང་མ་བྱང་རྟོག་པར་
བྱེད། བག་ཡོད་གྱིས་ཉེས་པ་དེ་ལ་མི་འཇུག་པར་སྤང་བར་བྱེད་དགོས་པ་གསལ་བར་
གསུངས་པས་བྱིང་ཤེས་གཉིས་བྱིང་གློད་ཁོ་ནའི་གཉིན་པོ་མིན་པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་མིན་པ་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྟོང་འཇུག་ལས། གཡུལ་དུ་
རལ་གྱི་ལྟང་ལྟར་ན། །འཛིགས་པས་སྤྱར་དུ་ལེན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་བྱིང་པའི་མཆོན་ཤོར་
ན། །དུལ་བའི་འཛིགས་བྱིང་སྤྱར་དུ་སྤང་། །ཞེས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པོ། །

དེས་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པ་ལ་གོགས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་བྱིང་གློད་གཉིས་
ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་གློད་གཉིས་ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམ་དག་འགྲུབ་
པའི་གོགས་གྱི་གཙོ་བོར་འོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱིང་གློད་ནི་ཞི་
གནས་འགྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱུན་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་ལན་མང་གསུངས་པའི་བྱིང་།

① བསྟན་འགྲུབ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༣༣

ཞི་ལྷག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

ཞི་ལྷག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ་སེམས་གནས་དགུ་པའམ་འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས། དེ་ལ་ཞིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ནམ་ཟེན་པ་ན་ཞི་
གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ①དེ་ལྷར་ཞི་གནས་གོམས་བར་བྱས་པ་
དེའི་ལུས་དང་སེམས་གང་གི་ཆེ་ཞིན་ཏུ་སྐྱངས་པར་གྱུར་པ་དང་རྗེ་ལྷ་འདོད་པ་བཞིན་དུ་
དམིགས་པ་ལ་སེམས་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་དེའི་ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། སྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ②གང་གི་ཆེ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་རྗེ་སྤྱིད་འདོད་པའི་བར་དུ་སེམས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ཞི་
གནས་རྫོགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡོད་མེད་ནི་འབད་ཚུལ་དྲག་པོ་ཡོད་མེད་ལ་གོ་དགོས་
སོ། །དེས་ན་ལུང་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱིས་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ན་དམིགས་པ་ལ་རང་
དབང་ཐོབ་པ་དང་ཞིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་གཉིས་དགོས་པ་བསྟན་ཏོ། །

འོ་ན། ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ལ་ཞིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་དགོས་ན། ཞིན་
སྐྱངས་གང་། དེའི་བདེ་བ་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ཞིན་སྐྱངས་ནི། ཀྱན་བརྟམས་ལས། ③ཞིན་ཏུ་
སྐྱངས་པ་གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར་
ལུས་དང་སེམས་ལས་སྲུ་རུང་བ་ཉིད་དེ། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་
ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ནི། ལུས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ ཤོག ༡༣༥
② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀི་ ཤོག ༡༤
③ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་མ། དེ། ཤོག ༡༣༦

དང་སེམས་དག་བའི་སྒྲིགས་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ཞིང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་པོ་ནི་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་འཛོག་པའོ། །

ལས་སུ་རུང་བ་ཞེས་བ་ནི། ལུས་དང་སེམས་དག་བའི་སྒྲིགས་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀོལ་དུ་རུང་བ་ལ་ལས་སུ་རུང་བ་ཞེས་འདོགས་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ལུས་དག་བའི་སྒྲིགས་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་ནང་གི་རེག་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་པས་ཤེས་བ་མིན་ནོ། །སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་དག་བའི་སྒྲིགས་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཀྱི་སེམས་བྱུང་དེ་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ལ་འཛོག་གོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲོ་བརྟན་གྱི་སྐྱམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་ལས། ①དེ་ལ་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་རང་གི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ལྡང་བ་ཡང་བ་གང་ལས་འབྱུང་བའོ། །སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཀྱི་སིམ་པ་དང་ཡང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གཞན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་ན་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པས་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དག་བའི་བྱ་བ་ལ་རྩོལ་སྐབས་ལུས་ལྡང་བ་ཡང་བ་དང་དེ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་གཉིས་ཀ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་སུ་གསུངས་སོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་བརྟན་གྱིས་དེ་ལ་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་ནི་ཞེས་སོགས་དང་། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱུང་པར་དགའ་བས་ཟིན་ན་ཞེས་སོགས་ནི་སྒྲོ་བ་དཔོན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྐྱམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་བྲངས་བ་ཡིན་ནོ། །

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། ཤི་ཤོག ༩༡༩

ཡང་སློབ་དཔོན་སའི་རྩ་ལག་གིས་མཛད་པའི་བྱང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས། ① ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་ནི་རེག་བྱའི་བྱང་པར་ཡིན་ཏེ། རེག་བྱའི་བྱང་པར་ནི་ཡང་ན་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཡིན། ཡང་ན་རྒྱུ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་ན། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱང་པར་ལ་ངེ་ལྟར་ན་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཞེས་བྲ། སྤྲས་པ། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་དེ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་མ་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་དེས་རྒྱ་བྱས་ནས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་བསྐྱེད་པས་ན། རྒྱ་ལུས་ལ་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་མིང་བཏགས་ནས་ལུས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་། དུལ་ལྟའི་སུམ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ② ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཞེས་ངེ་སྐད་དུ་བྲ་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱང་པར་ཞེས་བྲ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱང་པར་ཉིད་འགའ་ཞིག་དགའ་བས་ཟེན་པ་ལ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྤྲས་པ་ལ་ཡིད་དགའ་ན་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྲ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྲས་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་ཡིད་དགའ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ། ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་པ་ལ་རྩོལ་བ་ན། ལུས་ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་སུ་མི་རུང་བ་དང་བྲལ་ནས་ལུས་ལྟངས་ལ་ཡང་བ་ནི་ལུས་ལས་སུ་རུང་བའོ། །ཞེས་ལུས་ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་པའི་སོགས་སྤྲས་ལུས་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅོམ། སྤ། ཤོག ༡༡༩

② བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅོམ། ཉ། ཤོག ༡༢

རྒྱལ་པ་ཡང་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དུ་གསུངས་པའི་སྐྱེས་བཤས་ན་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་
 ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཡང་བ་དང་འཇམ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་འཛོག་དགོས་པ་ཤིན་དུ་གསལ་ལོ། །
 ཡང་སྟོབ་དཔོན་སྟོ་བརྟན་གྱི་ལུས་རྩ་པའི་བཤད་པ་ལས། ① ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱང་པར་
 དགའ་བས་ཟེན་བ་ན་ལུས་ཤིན་དུ་སྐྱངས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ལུས་ཀྱི་
 རེག་བྱའི་བྱང་པར་ནི་ལུས་ཀྱི་རེག་བྱའི་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ནི་སྤར་བཤད་མ་
 ཐག་པའི་ཡང་བ་དང་འཇམ་བ་གཉིས་འཛོག་ལ་དེ་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་དགའ་བས་ཟེན་བ་
 ལ་བཤད་དགོས་སོ། །ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་ལུས་ཤིན་དུ་སྐྱངས་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་
 བྱང་གི་རེག་བྱ་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་གྱི་སེམས་བྱང་ནི་མིན་ཏེ། ཞེས་དང་། འཇམ་
 དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་བལ་ལྟར་ཡང་བའི་ལུས་
 ཀྱི་ཤིན་སྐྱངས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་རེག་བྱ་ཡིན་པ་ལ་ནི་ངེས་པར་
 སྟེར་བྱ་ལོ། །

དེས་ན། ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ངོ་བོ་ལ་སྒར་སྒར་སྒྲིབ་དང་རྩལ་པ་གཉིས་
 དང་། ལུས་ལས་སུ་རུང་བའི་ངོ་བོ་ལ་དེ་བཞིན་ཡང་བ་དང་འཇམ་པ་གཉིས་ཀ་འཛོག་དགོས་
 པ་ཆེས་གསལ་ལོ། །དེ་གཉིས་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཐོབ། དེ་
 ནས་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཐོབ་དགོས་ཏེ། སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཐོབ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དེའི་
 བཞིན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་ལུས་ཀྱང་ལ་ཁུབ་པ་ན་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་
 ལུས་ཆེས་ཡང་བཞིག་ཐོབ་དགོས་ལ། དེ་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀྱང་། བདེ་
 པ་གཉིས་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་ནི་དེ་ལས་བརྒྱུ་གྲུ་ཡིན་ནོ། །

ཡིན་སྐྱེད་ས་དང་ཡིན་སྐྱེད་ས་ཀྱི་བདེ་བ་གཉིས་ནི་མི་འདྲ་སྟེ། ལུས་ཡིན་སྐྱེད་ས་སྟེས་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ལ། སེམས་ཅམ། ཞི་ཞོག་ ༤༡༤

བ་ན་དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་
བ་ཡང་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཐོབ་པ་ན་ལུས་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་བས་དེ་ལ་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་དུ་འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱིས་མ་ཟེན་པར་
གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཤིན་སྐྱངས་དང་དེའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་འདི་རྣམས་ལ་བསམས་
ན་ཡང་འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་ཤིན་སྐྱངས་དང་དེའི་བདེ་བས་ཟེན་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་སོ་སྙམ་སོ། །

སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། ཤིན་དུ་གཡོ་བའི་རང་བཞིན་
ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་མ་ལྡོག་པར་དུ་ཞི་གནས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འགོ་བར་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་དུ་སྐྱངས་པ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་
ཤུགས་དེ་རིམ་གྱིས་ཚུང་དུ་འགོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་སྐྱངས་ཟད་ནས་འགོ་བ་མིན་གྱི། རགས་
བ་དེས་སེམས་ཏ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གྱིབ་མ་ལྟར་སྒྲབ་པའི་ཤིན་དུ་སྐྱངས་པ་མི་
གཡོ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཡང་
ལོག་ནས་དེ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་པར་གནས་ཤིང་དགའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་
བའི་མ་ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བལྟས་ན་
ཡང་སེམས་གནས་དགུ་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་དེས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཐོབ་པ་དང་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་མིན་པར་ཤིན་དུ་གསལ་ལོ། །

ཤིན་སྐྱངས་གཉིས་བཤད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ནི། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་
པོར། ལུས་ངག་གི་འཇུག་པ་ནི་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པ་སྤྱུ་ལྟར་མཆོང་བ་དང་། གཞན་

ལ་སྒྲོངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྟོན་བས་བཀག་ཀྱང་མ་ལོག་པ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་མིང་གཅིག་ཀྱང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཞེ་གནས་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཆེ་ལུས་སེམས་ངལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དགེ་ཕྱོགས་ལ་རི་ལྟར་འདོད་པ་
བཞིན་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བ་ཉིད་ལ་འཛོག་དགོས་སོ། །

འོ་ན། ཞེ་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་མཆོན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་
ལས། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་
བདེ་བ་བྱུང་བ་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཞེ་གནས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རི་
ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་ཞེ་གནས་དང་། རི་སྟེང་བ་རྟོགས་པའི་ཞེ་གནས་གཉིས། ཞེས་པ་ནས།
རང་གི་རྟོན་ཞེ་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་
སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཤེས་རབ་དེ། ལྷག་མཐོང་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་
ན་སྤར་ཞེ་གནས་ལ་དབྱེ་བ་ལྟར་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་ཁབ་རིན་པོ་
ཆའི་དོན་བདུན་ཅུའི་འགྲེལ་པར། དང་པོ་ལ་རྟོག་པ་སེལ་བའི་ཞེ་གནས་དང་གཡོ་བ་སེལ་
བའི་ཞེ་གནས་སོ། །དང་པོ་ལ་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་དེ་དང་སྒྲོ་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་དེ་
ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི་སྤྱབས་འགྲོ་ནས་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་བར་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་ཕྱོགས་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་
ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་སེམས་པའོ། །གཉིས་
པ་གཡོ་བ་སེལ་བའི་ཞེ་གནས་ནི་སེམས་བྱིང་གོད་ཀྱི་སྒྲོན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ནས་དགོ་
བའི་དམིགས་པ་ལ་རི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་ཅེ་གཅིག་པ་ལྷག་སེམས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།

གོང་གི་མཆོན་ཉིད་དེ་ཡང་སྒྲོར་བྱུང་གིས་བསྐྱབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་དེ་ཡང་

མདོ་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་མངོན་ཏེ། དཔེར་ན། བསྐལ་པ་འཛིག་པའི་ཆེ་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མི་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མཛོད་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྤྲུགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སེམས་གནས་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་སྟོ་བསྟུ་ལ་སྤངས་པ་ཆེར་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་གྱི་བྱིན་རྒྱལས་དང་དམིགས་རྟེན་གྱི་གནད་ཀྱིས་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་བསྐྱབས་པ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན། ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་རང་གི་རྟེན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་པས་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཆད་ནི། ལྷག་མཐོང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་དོར་ནས། རང་གི་རྟེན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོ། །སྐབས་འདིའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཆད་དུ་འཛོག་དགོས་ཞེས་པ་ནི་བཤེས་གཉིན་དམ་པའི་ཞལ་གསུང་ངོ་། །དེས་ན་བྱང་དུ་འབྲེལ་སྤངས་ཀྱང་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་བྱང་ཞིང་པན་ཚུན་སྟོབས་མཚུངས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་གོ་བར་མི་བྱའོ། །

སྤྱིར་སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྤྱི་ཙམ་པ་མིན་པ་ཡང་སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོར། དགེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཅིག་བྱང་ན་ཡིན་རིང་བྱང་གང་ཡིན་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་པ་ཡིན་པས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་ཞིག་མི་འགྲུབ་པར་འདོད་པར་མི་རིགས་ལ། ཞེས་གསུངས་པས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་སྐྱེ་བ་ལ་ངེས་པར་དུ་སེམས་གནས་སོགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་དང་ཞི་གནས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཞེས་པའི་ཅེ་ནི་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། ① ཅེ་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན།

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོད་པ། ཀུ་ཤོག ༡༣༥

དམིགས་པ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེས་ན། ཞི་གནས་ཞེས་པའི་ཞི་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱགས་པ་ཞི་བའི་དོན་
དང་། གནས་པ་ནི་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དོན་ཡིན། ལྷག་མཐོང་
ཞེས་པའི་ལྷག་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་ལྷག་པས་ན་ལྷག་པ་དང་མཐོང་བ་ནི་
རང་ཡུལ་ལ་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་འདྲེན་པར་མཐོང་བས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ། །མདོར་
ན་ཞི་གནས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་ལྷག་པས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་པའོ། །

དེས་ན་མདོ་རྒྱད་མང་པོ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྒྲོམ་རིམ་བར་མ་སོགས་ལས།
མཚན་མའི་ཅིག་ངོས་ཀྱི་རི་མོ་བལྟ་བ་ལ་མར་མེ་གསལ་བ་དང་། རྒྱང་གིས་མི་གཡོ་བ་
གཉིས་ལྷན་དགོས་ཏེ། མར་མེ་མི་གསལ་ན་གཟུགས་གཏན་ནས་མི་མཐོང་། གཡོ་ན་མཐོང་
ཡང་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐབས་པ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་མར་མེ་དེ་རྣམ་
ཏོག་གི་རྒྱང་གིས་མི་གཡོ་བ་ཞིག་མེད་ན་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་སྐབས་མེད་པར་གསུངས།

ཡང་ཞི་གནས་སྐབས་སྐབས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་འཛིན་སྐབས་སྟོད་འགས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་
བས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་གསལ་ཆ་ཡལ་འགོ་བ་དང་། དམ་འགས་ན་ཁོད་པ་སྐྱེ་བས་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཀྱི་གནས་ཆ་ཆད་འགོ་བས་དམ་སྟོད་རན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་སྐྱ་སྟན་དང་འབྲས་སྟེ།
དཔེར་ན། སྐྱ་སྟན་གཏོང་བ་ལ་སྐྱ་སྟན་ཀྱི་རྒྱད་དམ་འགས་ན་རྒྱད་ཆད་འགོ་བ་དང་། སྟོད་
འགས་ན་སྐྱ་སྟན་མོ་མི་ཡོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ཅན་འགོ་མིས། བཙོན་པ་བརྟེན་ན་
ཁོད་པ་འབྱུང་འབྱུང་ཞིང་། །དེ་སྐབས་ན་ནི་ཞུམ་པ་སྐྱེ་བར་འབྱུང་། །ཞེས་པ་དང་འབྲེལ། །

ཡང་སྐྱ་རེས་ཤིང་སྟོང་གཅོད་པ་དང་འབྲས་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་རེས་ཤིང་སྟོང་གཅོད་པ་
ལ་ལག་པ་མ་བརྟན་ན་ཤིང་སྟོང་གི་གཏོང་དུ་མི་ཟུག་ རྒྱགས་མེད་ན་ཤིང་སྟོང་མི་ཆོད་པས་
ལག་པ་བརྟན་པོ་དང་རྒྱགས་འག་པོ་གཉིས་ཀ་ཆོགས་དགོས་པ་བཞིན། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་

གནས་ཆ་མེད་ན་ལག་པ་མི་བརྟན་པ་དང་འདྲ། གསལ་ཆ་མེད་ན་ལྷགས་མེད་པ་དང་
འདྲའོ། །ཡང་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་ལས། ཞེ་གནས་ལམ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །རི་
ཅམ་དབྱུང་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མི་ལྟོག་ན། །ཞེས་སོགས་དང་སྦྱར་ནས་ཀྱང་བཤད་ཚུལ་ཡོད་དོ། །

གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་སྒྲོམ་ཞེས་པ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བས་འདིར་དེའི་དོན་
ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སྒྲོམ་ཞེས་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཐོང་དང་གོམས་པའི་ལམ་
དག་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་
དང་། སྦྱོང་འབྲུག་ལས། རང་གི་ཡིད་ལ་བསྒྲོམ་ཕྱིར་ངས་འདི་བརྩམས། །ཞེས་དང་། ལམ་
རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་སྒྲོམ་ཞེས་པ་ནི། བར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས།
སྒྲོམ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དེའི་སྒྲུབ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་བའམ་དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་
པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ།

དཔེར་ན། དད་པ་བསྒྲོམ་སྟངས་མེ་བསྒྲོམ་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་དེ་དང་དེར་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་
དགོས་པ་བཞིན་འོ། །ཞེས་སྒྲོམ་པ་དང་གོམས་པ་གཉིས་ལ་སྐབས་འགའ་ལ་ཐ་སྙད་གཅིག་
གིས་བེད་སྤྱོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དད་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་ཆད་མེད་བཞི་དང་
བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་བསྒྲོམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་པ་གསུངས་པ་
ལྟ་བུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དབྱེད་ནས་སྦྱོང་དགོས་པ་ལ་སྒྲོམ་དུ་གསུངས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་
སྟངས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་བདུས་སུ་སྒྲོམ་ལ་བཞི་གསུངས་པ་དང་། ཡང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་
བར། སྦྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་དང་། ཞེས་
སོགས་སྒྲོམ་ལ་བཞིར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་གྲུང་ཐང་གི་སྐབས་བཞི་པའི་སྒྲོམ་འགྲེལ་དུ།
སྦྱོང་དང་བདེན་བཞི་འཛིན་སྟངས་ལུལ་བྱས་སྒྲོམ། །བྱམས་སོགས་ལུལ་ཅན་ངོ་བོར་སྦྱིས་

ནས་སྒྲིམ། །ཞེས་སོགས་སྒྲིམ་ཚུལ་དུག་གསུངས་པ་དང་།

རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཞད་སྟུང་གི་ཐོས་གསུམ་སྒྲིམ་གསུམ་དཀའ་གནས་ལེགས་
བཞད་སྟུང་པོ་ལས། ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་ལ་རིགས་བས་ཡང་ཡང་དཔྱད་ཅིང་འདྲིས་པར་
བྱེད་པ་ལ་དཔྱད་སྒྲིམ་དང་། དེ་ལྟར་མི་དཔྱད་པར་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འཛོགས་སྒྲིམ་
དུ་བཞད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མང་ངོ་། །དེས་ན། སྒྲིམ་ཞེས་པ་འདི་ལ་
ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཆོག་གསལ་ཁུངས་སུ་བྲངས་ནས་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་
དེའི་སྒྲིམ་པ་ཅན་དུ་བྱེད་པའམ་དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུངས་
པའི་དང་པོས་ནི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲིམ་ཚུལ་དང་། བྱི་མས་ངོ་བོར་སྒྲིམ་ནས་
སྒྲིམ་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིག་གོ་སྟེ།

མདོར་ན། སྒྲིམ་ལ་ངོ་བོ་རིམ་བཞེད་སྒྲིམ་ཚུལ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྒྲིམ་
ཚུལ་དང་། མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱད་པས་སྒྲིམ་ཚུལ་དང་། སྒྲིམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པས་སྒྲིམ་ཚུལ་
དང་བཞེད་ཡོད་པས་ཆོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་
དང་། དེར་དབང་སྟོབས་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང་། དེར་བྱོད་ཅེ་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་
པར་བྱས་ནས་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང་། དེར་རྣམ་མཁྱེན་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱར་དུ་
ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་སྟེ་ནས་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་བཞེད་པའོ། །དེས་ན། སྒྲིམ་ཚུལ་བཞེད་དུག་གང་
བཞད་ཀྱང་བསྦྱར་ན་གཉིས་སུ་འདྲ་བར་མཛོན་ནོ། །

དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་
པར་བྱེད་པ་ནི། སྒྲིམ་གྱི་དོན་དང་། དོན་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་ཅིང་འདྲིས་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲིམ་དེ་དཔྱད་སྒྲིམ་གྱི་དོན་དང་། དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་དཔྱད་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའི་སྒྲིམ་དེ་འཛོགས་སྒྲིམ་གྱི་དོན་དང་། ཡང་ན་རང་གི་དམིགས་ཉེན་ལ་གནས་ཆ་གཙོ་

བོར་སྐྱོང་བའི་སྒྲིམ་དེ་འཛིན་སྒྲིམ་དང་། རང་གི་དམིགས་ཀྱི་ལ་འཛིན་སྐྱེད་སྤྱད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་པ་དག་
པོ་གཙོ་བོར་སྐྱོང་བའི་སྒྲིམ་དེ་དབྱེད་སྒྲིམ་གྱི་དོན་ཡིན་སྒྲིམ་མོ། །

འོན་ཀྱང་། ལམ་རིམ་ཚུལ་གྱི་ལ་ལག་བཅངས་ལས། དེ་ལའང་དབྱེད་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་
གཉིས་ཡོད། དབྱེད་སྒྲིམ་ནི་ལུང་རིགས་དཔེ་དང་གཏན་ཆེགས་སོགས་མང་པོ་བསམ་ནས་
བསྒྲིམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་གོ་སླ་བར་བཞེད་ན། རང་རེ་ཆོས་རྒྱལ་དུ་དབྱེད་སྒྲིམ་ཤིང་ལྟ་བུ་བྱས་
ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་ཞི་གནས་ལ་ཐུག་པའི་བར་གྱི་སྒྲིམ་ཚུལ་དབྱེད་སྒྲིམ་དང་། ཞི་
གནས་འབྱུང་ནས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་འཛིན་སྒྲིམ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པས་དབྱེད་དགོས་སོ། །

ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱབ་སྐྱབས་ཚུལ་འཕྱོར་བས་ཐོག་མར་དམིགས་ཀྱི་ལ་ཆེད་པའི་ཆད་རི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ཐོག་མར་སེམས་གང་ལ་འཛིན་པའི་
དམིགས་ཀྱི་ལ་ཆེད་པའི་ཆད་ནི། དབྱེད་དང་ཕྱག་གཉིས་དང་སྐྱེའི་ཁོག་གཞན་དང་ཞབས་
གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་འགའ་རྒྱང་གསལ་གདབ་ལ། དེའི་མཐར་སྐྱེའི་སྐྱེ་ཡིད་ལ་བྱས་
པ་ན་ཡིད་དོར་ཡན་ལག་རགས་པ་ཚུལ་ཆ་བྱེད་ཅམ་འཆར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། འོད་དང་
བཅས་པའི་གསལ་པོ་མ་བྱུང་ཡང་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་བརྩུང་
དགོས་སོ། །ཞེས་སྐྱེའི་སྐྱེ་ཡིད་ལ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་།

སྐྱེའི་སྐྱེ་ཡང་དེའི་དོན་སྐྱེའམ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དམིགས་ལྷལ་དངོས་གྱི་དོན་སྐྱེའམ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་
བ་ལ་དམིགས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་སྐྱེ་བརྟན་
དགོས་པར་གསུངས་པ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱུས་གྱི་སྐྱེ་གཟུགས་ལ་མིག་གིས་བལྟས་ནས་ཉར་
སྒྲིམ་བྱེད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཏྲ་སྒྲོམ་ནི་མིག་གིས་ཅེ་རེ་བལྟས་ཏེ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས། བདེ་ལམ་
དུའང་། དང་པོ་ནས་དྲངས་གསལ་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་གསལ་པོ་རང་མ་བྱུང་ཡང་།
སྤྱི་དོན་སྤྱི་ཆ་བྱེད་ཅུང་ཤར་བ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམ་བར་བྱེད།
ཅས་གསུངས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་མིག་གིས་སྒྲོམ་ན། དྲངས་གསལ་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་
གྱི་གསལ་པོ་བྱུང་མི་བྱུང་ལ་དཀའ་ངལ་དེ་འབྲ་གཏན་ནས་མེད་པས་ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་མིག་
གིས་སྒྲོམ་མི་ཆོག་པ་གསལ་ལོ། །

འོ་ན། ལས་དང་པོ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་གཞུགས་ལ་དམིགས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་
སྤྱོད་དགོས་ན། སྤྱི་པོར་ཆོད་ལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད་དེས་བཟུང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། སྤྱི་ཆ་སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱང་དང་པོར་རགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་བརྟན་པ་ན་
བྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་དམིགས་དགོས་པ་བྱེད་པས་གཞན་ནས་གསུངས་ཤིང་སྤྱོད་པ་ལ་འང་རགས་པ་
སྤྱོད་དུ་འཆར་སྤྱོད་པས་སྤྱི་རགས་རིམ་ནས་དམིགས་ཏེ་བྱེད་དགོས་ལ། ཞེས་དང་། ཡིད་དོར་
ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ཆ་བྱེད་ཅུང་འཆར་བྱུང་ན། ཞེས་པ་ཅུང་མ་གཏོགས་གསལ་
ཁ་མི་སྤང་ཡང་། ཏྲ་ཅང་ཆེ་བ་དང་ཆུང་བཤགས་ན་དམིགས་པ་འཛིན་དཀའ་བར་ཤེས་སོ། །

དེས་ན། བདེ་ལམ་དུ། རྡོ་རྗེ་སྤྱི་ལ་ཀྱང་གིས་བཞུགས་པ། རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲུ་ཆད་ཅུང་
ཞིག་སྤྱོད་ནས་རང་གི་ཉེ་བའི་ཐད་ཀྱི་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་བཞུགས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམ་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་འཐད་པར་སེམས་སོ། ། ཡང་ཉིང་
དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དང་། སྒྲོམ་རིམ་བར་མཐའ་སོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་
གཞུགས་སེར་པོ་སྒྲོམ་དགོས་པ་གསུངས་པ་ཅི། དམར་པོ་སོགས་སོ་སོས་སྒྲོ་ལ་གང་འཆམ་
པ་ཞིག་སྒྲོམ་པའི་ཡང་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ལས་དང་པོ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་
བྱུང་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་གཞུགས་ལ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དམར་པོ་

སོགས་གཏན་ནས་སྒྲིམ་མི་རུང་བའི་དོན་མིན་ནས་སྒྲུབ།

ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་མུན་ཡུན་རིང་མུང་རི་ཅམ་དགོས་ཤིང་།
ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྐབས་ཤེས་བཞིན་མཐུ་ཚུང་ན་མུན་མུང་ན་ལེགས་པ་
དང་། མཐུ་ཆེན་མུན་རིང་ན་ཡང་སྒྲིམ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
ཤེས་བཞིན་མཐུ་ཚུང་ན་མུན་ཚུང་དུ་དགོས་ལ། བརྗེད་ངས་སྐྱེ་དཀའ་ཞིང་བྱིང་གོད་སྐྱར་དུ་
རྟོགས་པའི་རྒྱས་པར་སྤང་ན། མུན་ཚུང་རིང་ཡང་སྒྲིམ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཚུ་ཆོད་
གཅིག་ལ་སོགས་པའི་ཡུན་ཆད་མ་ངས་པར་གསུངས་ཤིང་། མདོར་ན་རང་གི་སྒྲིམ་རྒྱས་པ་
དང་བསྐྱར་དགོས་པས་རི་སྤྱིད་རྒྱས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
གཞན་ཡང་། ལུས་དང་སེམས་ལ་སྒྲོ་བྱར་བའི་གཞོད་པ་མ་བྱུང་ན་མཉམ་པར་འཛོག་ལ།
བྱུང་ན་ཟུ་ཚུགས་བྱས་ཏེ་མི་བསྒྲིམ་པར་དེ་མ་ཐག་བཞག་ནས། ཞེས་གསུངས།

སྒྲིམ་རིམ་ཐ་མ་ལས་ཀྱང་། ①དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་བཤད་སྐྱེ་ཆོད་གཅིག་གམ་མེལ་ཆེ་
མུན་བྱེད་དམ་མུན་གཅིག་གམ་རི་སྤྱིད་རྒྱས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་འདུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། ལམ་རིམ་ལེགས་གསུང་སྒྲིང་ཁུ་ལས་ཀྱང་། ཤེས་བཞིན་མཐུ་ཚུང་བ་ཡི་སྒྲིམ་འདུག་
ན། །ཁངས་མང་ཡུན་མུང་སྒྲིང་བ་གནད་ཡིན་ལ། །སྒྲིམ་གཉིས་ལོག་ན་སྒྲིམ་མུན་ཚུང་རིང་
བྱ། །མུན་ཆོད་ཚུ་ཆོད་གཅིག་གམ་མུན་བྱེད་དམ། །མུན་གཅིག་དེ་བཞིན་རི་སྤྱིད་རྒྱས་པར་
བྱ། །རང་གི་སྒྲིམ་ཡི་རྒྱས་པ་དང་སྐྱར་ཏེ། །ཟུ་ཚུགས་མི་བྱ་བར་ཆད་བསལ་ནས་སྒྲིམ། །ཞེས་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བའི་གཞུང་མང་ངོ་། །

སྤང་བྱངས་པའི་སྒྲིམ་རིམ་གྱི་ལུང་དེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། ཞི་གནས་གྲུབ་ཐོབ་ནས་
ལྷག་མཐོང་སྒྲིམ་པའི་དུས་ཀྱི་མུན་ཆད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་སྤང་ཡང་། ཐོག་མར་ཞི་གནས་
བསྐྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་འབྲ་བར་མདོན་པས་དེ་ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀི་ཤོག ༡༩༩

ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་ཟེན་པའི་སྒྲོམ་ནས་ཉིང་
དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པ་མ་གཏོགས་སྤྱིར་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་པ་ཅམ་ནི་གནད་དེ་ཅམ་མི་ཆེ་སྟེ།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགོ་བཤེས་སྟོན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་ཁོ་བོ་ལ་རྒྱང་མཉམ་
འབྲུག་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་འདི་དང་འདི་ཡོད་བྱས་པས། ཁྱིད་ལ་རྣ་ཅར་རྩ་བོ་ཆེ་
བརྟུངས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་སྒྲོམ་ཡོད་ཀྱང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་
ན་ཉིན་མཆན་དུ་བཤགས་པ་བྱ་དགོས་པའི་སར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་གསུང་སྟེ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་འགོ་ས་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་
པར་སྒྲུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་མེད་ན། ཡི་
དམ་ཁོ་བོ་མང་པོའི་སྤྲུགས་འདོན་འདོན་སྐྱབ་སྐྱབ་མང་ན། གདུག་འདྲེ་དང་དཔྱལ་བ་སོགས་
སུ་སྐྱེ་བའང་མང་ཞིང་། རྒྱ་ཤར་གྱི་གཞི་བདག་ཀྱང་སྤར་བསྟེན་ཆེན་བཏང་བ་ཞིག་གཞི་
བདག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ། གོང་གི་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ཡོད་ན། ཆེ་དེར་འཆང་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། ཁོ་ལ་འཆང་རྒྱ་རྒྱའི་ཆོད་དུ་ཐེག་དམན་
ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་སེམས་དེ་མེད་པས་ལན། ཆོས་ཟབ་ཅེས་པ་དེ་འདྲ་ལ་ཟེར། གཞན་ཡང་།
སྤར་བཤད་པའི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཅ་ན་ཀྱའི་བྱང་བ་དང་། རྒྱ་གར་ན་གཤེན་རྗེ་གཤེད་སྐྱབ་པའི་
རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་གདུག་འདྲེར་སྐྱེས་ཏེ། བོད་དུ་འོངས་པར་རྩོ་བོས་གཏོར་མ་བྱིན་པས་པར་
བསྐྱད་པ་དང་། འཕན་པོའི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ཡི་དྲགས་ཡི་དམ་གྱི་གཞུགས་
ཅན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་སྤར་གྱི་ཉི་གནས་ལ་གསུར་བསྐྱགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན། ད་ལྟོ་འང་
པལ་ཆེར་གྱིས་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་དང་མཛོན་ཤེས་རྒྱ་འབྱུང་སོགས་ལ་ཅིགས་ཆེ་བར་
བྱེད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་ན་ངན་སོང་དུ་འགོ་བའང་ཡོད། ཅེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གྱིང་བ་བསགས་པ་ལ་སྒྲོམ་དུ་འཁྱལ་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། ཁམས་
གོང་མ་ཡང་འཕེན་མི་རུས་ཤིང་དུད་འགྲོའི་རྒྱ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅ་གྱིས།
སྒྲོན་པོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་བསྒྲོམ་པ། །པལ་ཆེ་དུད་འགྲོའི་རྒྱ་རུ་འགྱུར། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་འགོག་
པར་ལྷུང་། །ཡང་ན་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྒྱེ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་
རྣམ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་ཐེན་པར་སེམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་མེད་པར་
བརྟགས་ནས། སྤྲ་མའི་རྗེས་མི་གཙོད། མ་འོངས་པའི་རྩན་མ་བསུ་ཞེས་སོགས་སུ་ངོ་སྤྲད་
དེ། དེ་ཙམ་བསྒྲོམ་ཁུལ་བྱེད་པས་ནི་མི་ཆེ་དོན་མེད་སྟོང་ཟད་ཀྱི་རྒྱ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་
ལས་ས་ལམ་གང་ཡང་བཟོད་མི་རུས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སྐྱབས་རྗེ་པ་བོང་ཁ་པའི་ལམ་གཙོའི་ཐེན་གྱིས་སྒྲོ་བཟང་སྒྲོ་འབྱེད་ལས།
ལམ་གཙོ་གསུམ་གྱིས་མ་ཐེན་ན། ཅ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ། ཕྱག་ཆེན། རྩོགས་ཆེན། བསྐྱེད་རྩོགས་
སོགས་ག་འདྲ་ཞིག་བསྒྲོམ་ལོ་བྱས་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་རྒྱ་ལས། ཐར་བ་དང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་རྒྱར་སྤྲོགས་ཙམ་དུ་ཡང་མི་འགྲོ་སྟེ། དགེ་བ་ཤེས་ཕུ་རྒྱུད་བས་སྐྱན་སྤྲ་བ་ལ།
རིག་པའི་གནས་སྤྲ་ལ་མཁས། ཉིང་དེ་འཛིན་བརྟན་པོ་ཐོབ། མངོན་ཤེས་སྤྲ་དང་ལྡན། བྱབ་
ཆེན་བརྒྱད་ཐོབ་པ་རྒྱག་གཅིག་མཆོངས་གཅིག་དང་། རོ་བོའི་མན་ངག་འདི་རྒྱད་ལ་རི་ལྟ་བ་
བཞེན་མ་སྒྱེས་ཀྱང། འདི་ལ་ངས་ཤེས་བརྟན་པོ་གཞན་གྱིས་སྒྲོ་བསྐྱུར་དུ་མི་བརྟབ་པ་གཉིས་
ཁྱིད་གང་ལ་འདམ་ཞེས་གསུང་བ་ལ། སྐྱན་སྤྲ་བའི་ཞལ་ནས། སྒྲོབ་དཔོན། ངས་ལམ་གྱི་རིམ་
པ་རྒྱད་ལ་སྒྱེས་པ་ལྟ་ཞོག ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཙམ་ཡིན་སྟམ་དུ་ཁ་སྤྲོགས་ཙམ་དུ་གོ་བ་ཡང་
འདི་ལ་འདམ་སྟེ། རིག་པའི་གནས་སྤྲ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་
མཉམ་པར་བཞག་བྱབ་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་དང་ལྡན་པ་དང་། བྱབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་
ཐོབ་པ་དེ་རྣམས་སྒྲོན་ཆད་གངས་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་མ་འདས་མ་འཕགས།

རྒྱུ་ལྡན་ལམ་རིམ་ལ་ངེས་པ་རྟེན་ན་ངེས་པར་འཁོར་བ་ལས་བསྐྱེད་མཆི་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་། བཅ་ཟེའི་བྱེད་རྒྱུ་དང་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱེད་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེན་།

མདོར་ན། བྱེད་པའི་དམིགས་པ་སོགས་དམིགས་པ་བཞི་དང་། རང་དུ་འཛོག་པ་སོགས་སེམས་གནས་དགུ་དང་། ཐོས་པའི་སྟོབས་སོགས་སྟོབས་དུག་དང་། བསྐྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་སོགས་ཡིད་བྱེད་བཞི་བཅས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་དམིགས་པ་བཞིའི་གོ་དོན་དང་། སྟོབས་དུག་གིས་སེམས་གནས་དགུ་རྒྱུ་ལྡན་པ་འཇུག་ཆུང་དང་། སེམས་གནས་དགུ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་རྒྱུ་ལྡན་པ་ཡིན། དེ་ལས་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་རྣམས་སེམས་གནས་གང་དང་གང་གི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་མིན་དང་། གང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་ལྡན་པ་མ་ཟད་བྱེད་ཆོད་ཕྱོད་ལས་རྣམས་རིམ་པ་རྒྱུ་ལྡན་པ་སྟོང་མིན་སྟོང་མང་དུ་ཡོད་པས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་བཏང་དགོས་པ་དང་།

ཡང་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཛོག་སྟོབས་དགོས་པ་གཞུང་འདི་ཉིད་དུ་ལན་མང་དུ་གསུངས་པས་དབྱེད་སྟོབས་དང་འཛོག་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར། བྱེད་ཆོད་ཕྱོད་ལས་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པར། ཆོད་འཕྲོ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར། མ་ཟད་སྟོང་དེ་ལ་གསལ་ཆ་དང་དྲངས་ཆ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་ཅི་མོ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པ་གལ་ཆེན་།

སྐྱེས་པ།

སེམས་གནས་དགུ་ལ་རིམ་བཞིན་འཇུག་པའི་དཔལ་ལོ་ངེས། །

འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཡི་གོ་བྱེད་ནས། །

བློ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཆ་ལག་ཐོགས་ཏེ།
མ་རུང་ཉེས་པ་ལྡ་ཡི་སྒྲ་སྟོན་སྒྱུར་དུ་གཙོད་པར་ཤོག།
ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།།

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས། ① ཡིད་ཀྱི་སྒྲང་པོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་
ལ། །བློ་པའི་ཐག་པས་ངེས་བཅེངས་ནས། །ཤེས་རབ་ལྷགས་ཀྱས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་
སེམས་ཀྱི་སྒྲང་པོ་འདུལ་བ་ལ་བློ་པ་ཐག་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལྷགས་ཀྱི་ལ་དཔེ་དོན་སྒྱུར་ལ།
ཡང་སྒྲིད་འཇུག་ལས། ཀུན་ནས་བློ་པའི་ཐག་པ་ཡིས། །སེམས་ཀྱི་སྒྲང་ཆེན་དམ་བཅགས་
ན། །འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་འགྱུར་ཞིང་། །དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་རྟེན་འོང་། །ཞེས་
སེམས་ཀྱི་སྒྲང་པོ་འདུལ་བ་ལ་བློ་པ་ཐག་པ་དང་དཔེ་དོན་སྒྱུར་འདུག་ཀྱང་། སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ་མ་ངེས་ཏེ།དཔེར་ན། སྒྲིམ་རིམ་བར་མ་ལས། ② བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཀྱི་ཐག་པས་
ཡིད་ཀྱི་སྒྲང་པོ་ཆེ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཉིད་ལ་གདགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བློ་པའི་
བཞིན་གཉིས་ཀ་ཐག་པ་དང་དཔེ་དོན་སྒྱུར་བ་དང་། ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཏྲ་དབྱངས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་སྒྲིམ་ལས། ③ བློ་པའི་སྤང་བ་མཆོག་ཐོགས་ཏེ། །ཡང་དག་གདམས་ངག་
གཟུངས་སུ་གཟུང་། །ཤེས་བཞིན་མར་མེ་ལག་ཐོགས་ཏེ། །བག་ཡིད་གོམ་པ་ལེགས་པར་
བོར། །ཞེས་བློ་པ་སྤང་བ་དང་ཤེས་བཞིན་མར་མེ་ལ་སྒྱུར་ནས་ཀྱང་གཟུངས་འདུག་པས་
བློ་པ་སྤང་བ་དང་ཤེས་བཞིན་མར་མེ་ལ་དཔེ་དོན་འགྲོ་ཚུལ་ལ་དཔྱད།

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཟླ་ཤོག ༩

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀྱི་ཤོག ༡༣༥

③ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀྱི་ཤོག ༣༩

ཡང་མདོ་སྤེལ་དགོངས་འབྲེལ་ལས། ①བཙེམ་ལྟན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དེ་ལ་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་ན། རི་སྤྱིད་དུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས་པ་དང་། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་དེ་ལ་ཅི་
ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ། ཞི་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་
དང་། མཚུངས་པར་ལྟན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། སྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས།
②གང་གི་ཆེ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་རི་སྤྱིད་འདོད་པའི་
བར་དུ་སེམས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ཞི་གནས་རྫོགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།
ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོམ་རིམ་བར་མཐའ་གཉིས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དང་། ཤེས་ཕྱིན་མན་
ངག་ལས་ཀྱང་། ③རི་སྤྱིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་སྦྱེས་བར་དུ་ཞི་གནས་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཆེ་སྦྱེས་པ་དེའི་ཆེ་ཞི་གནས་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་དང་།

དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པའི་པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ། བེ་མ་
མི་འུའི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་དོན་སོགས་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་
དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་དགའ་བདེ་སྦྱེས་པ་ན་
ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཞི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། ཞི་གནས་དངོས་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་
ལྟར་། ཤིན་སྦྱངས་སྦྱེས་པ་ནས་བཞག་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གནས་
དགུ་པོ་འདི་ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་སྦྱངས་མ་ཐོབ་ན་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ད་དུང་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་
ཡང་མི་འཛོག་ན། ཞེས་དང་། སྤར་སའི་དངོས་གཞིའི་ལུང་བྱངས་པ་ལྟར་འདོད་པའི་ཅེ་

① བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྤེལ་ ༩། ཤོག ༩༡

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དན་མ། ཀྱི་ ཤོག ༡༩

③ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། ཉི། ཤོག ༩༠༩

གཅིག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་མེད་ལ། ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས།
ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྤངས་མ་ཐོབ་པའི་ཆེ་འདོད་སེམས་དང་། ཐོབ་ནས་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྟོགས་སུ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། ། ཞེས་དང་།

ཡང་སྟོ་སྟོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། དེ་ནས་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་ཐོན་ཤོད་ཐོན་
ཀྱི་ཚེ་ལ་བ་སྟོད་ནས་གོམས་པས་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ། ཞི་གནས་
གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་དཔག་ན་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་
ཐོབ་པ་འཇོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཡང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ནི། དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་
སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྲ། །ཞེས་ལུས་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དང་།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་
ཤྱགས་དེ་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཟད་ནས་འགྲོ་བ་མིན་གྱི། རགས་
པ་དེས་སེམས་ཏ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གི་མ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་མི་གཡོ་
བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དཀའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཡང་ལོག་
ནས་དེ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་ཤིང་དཀའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་པའི་མ་
ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་ཉན་ས་ལས། ①ཞི་གནས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་བསྐྱབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བཙུ་བཤད་པའི་སྐྱབས་སུ་ལུས་
དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་དང་། ཞེས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་གཉིས་ཞི་གནས་
ཀྱི་ཆོགས་སུ་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ལམ་རིམ་བདུན་ཅི་སྟོང་པོར། ལྟོབས་རྒྱལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་དང་སེམས་གནས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རྗེ། ཤོག ༡༥༥

དགུམ། །ལུས་སེམས་ཤིན་མཉམས་བདེ་བས་ཉིང་བྲངས་པའི། །རྣམ་དག་ཞི་གནས་ཉིང་འཛིན་
བསྐྱབ་པར་བྱ། །དེ་ལྟར་རུས་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་ལུས་སེམས་ཤིན་མཉམས་
གྱི་བདེ་བས་ཞི་གནས་བྲངས་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱོད་
དུ། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཤིན་མཉམས་གྱི་བདེ་བས་ཟེན་ཏེ། ཉིང་དེ་
འཛིན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་གཞན་
ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ན་ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་ས་མཆོམས་གོང་
གོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ལམ་རིམ་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེ་རྣམས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ།

ཁ་ཅིག་དེ་ནི་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་ཤིན་མཉམས་གྱི་བདེ་བ་ཙམ་མིན་པ་བདེ་བ་བྱུང་བར་
ཅན་ལ་དགོངས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ཟེར་ན། དེ་འདྲ་བའི་བདེ་བ་དེ་འདོད་སེམས་དེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུག་གམ། ཡང་ན་སེམས་མི་བརྟན་པ་ཆེས་གཡོ་བའི་སེམས་ཤིག་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུག་དུང་དབྱུང་དགོས་སོ། །

ཡང་སྒྲིམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ① གང་གི་ཆེ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པ་མེད་པར་ངེ་སྲིད་འདོད་པའི་བར་དུ་སེམས་འབྱུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ཞི་གནས་
ཇོགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཞི་གནས་ཇོགས་པར་
གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཇོགས་དགོས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་སྐབས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཇོགས་
པར་ཁས་ལེན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཇོགས་མ་ཇོགས་ཀྱི་
བྱུང་བར་ཡོད་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་དཔྱོད།

ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིག་པའི་ས་རྣམས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱབ་པ་ལས། ② ཡིད་ལ་

① བསྐྱབ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀྱི་སོག

② བསྐྱབ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། ཞི། སོག ༡༠༥

བྱེད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། །མ་ཐོབ་པ་
ནི་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ན་མཉམ་པར་
མ་གཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན། ཉེར་བསྟོགས་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་
ས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། བེའུ་བུམ་སྟོན་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཞི་གནས་རྣམས་མ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་རྣམས་མ་ཐོང་
ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཐག་རིང་སྟེ། མཐོང་ལས་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ལ་གངས་མེད་གཅིག་ཏུ་
ཆོགས་གསོག་དགོས་པས་སོ། །ཞེས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཞི་གནས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ཉོགས་དཀའི་སྒྲུང་བ་ལས། དེས་ན། རང་ལུགས་ནི། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་
པ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་གྱུར་པའོ། །འོ་ན་མཉམ་པར་མ་གཞག་པའི་སེམས་སུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
མཉམ་བཞག་མིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མཉམ་ཇེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཇེས་ཐོབ་ཡིན་ཀྱི་
མཉམ་བཞག་མིན་ཞེས་པ་མིན་ཀྱི། སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པ་
དང་། དེ་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་མཉམ་བཞག་མིན་པའི་ས་པར་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཉམ་
པར་གཞག་པའི་ས་པ་མིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་
བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་སྟེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེ་
སྐབས་མཆོམས་འཛིན་ཀྱི་འདོད་སེམས་དེ་ཡང་མཉམ་ཇེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མཉམ་གཞག་
མིན་ཡང་སྤྱིར་མཉམ་གཞག་གི་ས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན་དཔྱད།

ཡང་ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ། ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གསུངས་པས། དེ་འདྲའི་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་དེ་ལུས་ཤིན་
སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ནམ་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མིད་ཅེའི་
སྟོམས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཞི་གནས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ན་ལུས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་

པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ན་ལུས་མེད་བས་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཡང་མེད་བས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་
ན་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཉེ། བསམ་
གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་
གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དུ། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་མིན་
པར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་མཁས་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་རྣམས་ཤིན་
སྐྱངས་ཀྱིས་ཟིན་ཀྱང་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟིན་ཉེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་
ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྤང་ཡང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་
དངོས་ལ་སོང་མིན་ནི་དཔྱད།

ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
བྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་མ་གཏོགས་མེད་པར་གསུངས་པས་
ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་ཚུལ་ལ་ཡང་དབྱད་དགོས།

ཡང་རང་རེའི་ཡིག་ཆར། ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟུར་དུ་ལུས་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་
ཞེས་སྟོས་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཞི་གནས་ལ་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་བཏང་འདུག་པས། འོ་ན།
འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ཞི་གནས་ལ་ལུས་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་བྱེད་བཅ་མ་
བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ཞི་གནས་རྣམས་ལུས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་
ཚུལ་གང་ཡིན། དེ་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་ཞི་གནས་གང་དང་ཡང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་
མེད་པས་དེས་ཟིན་ཚུལ་དགའ་བས་དབྱད་དགོས།

ཤིན་སྐྱངས་གཉིས་དང་དེའི་བདེ་བ་གཉིས་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་ནི་དང་པོ་སེམས་ཤིན་

སྤངས་དེ་ནས་ལུས་ཤིན་སྤངས་དེ་ནས་ལུས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ། དེ་རྗེས་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ཤིན་སྤངས་གཉིས་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་ནི་བསྒྲིག་སྟེ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ནི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་རིམ་བཞིན་སྒྲོས་པས་ནི་གནས་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་ཤེས་རབ་ཡིན་དགོས་པ་ཆེས་གསལ་ཡང་། མདོ་སྟེ་དགོངས་འབྱེལ་ལས། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ནི་ལྷག་གཉིས་ཀ་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དང་། མ་ཟད་སེམས་ཅམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྟོག་དཔྱད་སྔ་སྟེ་ཁོ་ནར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དང་ཡང་འགལ་མིན་དཔྱད། ཡང་སྤང་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་མ་མཐོང་སྟེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མཐོང་མོད་ཀྱི་མི་གསལ་ཏེ་ཤེས་རབ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་ཐམས་ཅད་གཟིགས་ཏེ་ནི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་མཆོངས་པར་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱང་སེམས་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤས་རྒྱུ་བའི་དོན་གང་ཡིན་དང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་གཏོགས་མེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ཞིབ་དུ་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། དེ་ཡང་སྤྱིར་ནི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ལུགས་གཉིས་གཉའ་ཤིང་གཅིག་གིས་སྟེལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་མིན་གྱི། དུལ་ཅན་ནི་གནས་ཀྱི་སེམས་སུ་སྟེལ་བ་དུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་ན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་སངས་འཕགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཤིན་དུ་གསལ།

འོན་ཀྱང་། ཞེ་ལྷག་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་སྤྱད་པ་གཉིས་གཉིས་ཤིང་གཅིག་གིས་སྒྲེལ་
བ་ལྟ་བུ་མེད་ན། སྒྲིམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། ①གང་གི་ཆེ་སྒྲིམ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ཏེ་མཉམ་དུ་
ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་ཞུགས་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ། ཞེས་འབྲུང་བ་དང་
འགལ་མེད་དཔྱད།

ཡང་དབྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ནམ་བཤད་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་ཞི་གནས་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་
དབྱེད་སྒྲོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པའི་བདེ་བ་འདྲིན་རྒྱས་པའི་མཆོམས་དེ་ནས་
སྒྲིང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཆོན་ཉིད་བ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པ་ཞེས་
བྱའི། ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཅམ་ཞིག་ནི་ཆོགས་ལམ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་བ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་མར་སྐྱེས་པ་ན་སྒྱུར་
ལམ་བོད་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་བ་དང་།

པར་ཕྱིན་སྐྱེ་མཐའ་དཔྱད་གཉིས་ཀའི་སྐྱབས་སུ། དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་
བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པས་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
སྒྲོར་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་དུས་མཉམ་པའི་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ནས། རང་ལུགས་ལ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་
སེམས་ཆོགས་ལམ་པས། སྒྲིང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་སྒྲོར་ལམ་དུ་འཕོ་བ་དུས་མཉམ་གསུངས་འདུག་པ་དེ་ལ་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ།

དང་པོ་ཉིད་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ན་སྒྲིང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་པ་
ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་

①བསྐྱར་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབྱུ་མ། ཀེ་ཤོག་ ༡༩༩

ཉིད་རྟོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྟོང་ཉིད་མའི་འོད་ཟེར་ལས། དེ་འབྲེལ་གང་
ཟག་གས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་
ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་རང་ནས་དམིགས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་ཆེ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པ་དེ་ལ་བྱིང་རྟོད་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་པས།
བྱིང་རྟོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོན་པ་བྱིང་རྟོད་སྤྱོད་འོད་འོས་ཟེན་
ནས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འཇོ་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱངས་པས་སེམས་གནས་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་ནི།
དེ་དང་དེ་ལ་སེམས་འཛོག་གོ། རྒྱན་དུ་འཛོག་གོ། ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་དགུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མ་ཟད་སྐབས་ལྷ་བའི་སྤྱི་དོན་ལས། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་བདག་མེད་
སྤྱོད་པས་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་ནི་ཡོད། ཅས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་
བྱང་འབྲེལ་ལམ་མ་ཞུགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་རིགས་
ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཆན་རྟོག་དཀའ་སྟུང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན།
རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་སྟོང་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་དུས་མཆོམས་སྟོང་ལམ་
སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་རྟོགས་པ་ནས་འཛོག་ཟེར་ན་མ་གཏོགས་གཞན་རྟོག་དཀའ་སྟུང་སོ། །

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་ཀླ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་དང་
ཤུན་ཉི་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་། ཉིང་དེ་འཛིན་བསྐྱབ་པའི་
རིམ་པ་མང་དུ་མཛད་དེ། གསུངས་པ་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཉི། སེང་བཟང་གི་སྤྱད་འབྲེལ་
རྟོགས་སྤྱིའི་ནང་དུ། ཉིང་འཛིན་སྐྱབ་ཚུལ་ཅུང་ཙམ་ལས་མེད་པ་དང་། གཞན་འབྲེལ་པ་ཆེ་
ཅུང་གཉིས་དང་། ལེའུ་བརྒྱུད་མ་རྣམས་སུ་ཉིང་འཛིན་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པ་ལྟ་ཞོག་ཅུང་

ཟད་ཅམ་ཡང་མི་འདུག་ལ། མ་ཟད་ལམ་རིམ་སྒྲིལ་བ་རྒྱུད་པའི་ནམ་ཐར་དུ། སེང་བཟང་གི་
གསུང་ཚུལ་གསུམ་ཤིང་ཕྱིན་སྒྲིལ་བ་ཞེས་བ་བཟངས་འདུག་མོད་ཀྱང་། བསྟན་འགྲུལ་ཁོད་
དུ་ཤུན་ཏི་བས་མཛད་པའི་ཤིང་ཕྱིན་སྒྲིལ་བའི་མན་ངག་རྒྱས་བསྟུས་གཉིས་དང་། ཤིང་ཕྱིན་
མན་ངག་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མི་སྤང་བས་དེ་མོད་ལ་འགྲུལ་ཡོད་མེད་དང་། སྤྱིར་སེང་བཟང་གི་
གསུང་ལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་མེད་ནི་དབྱུང་གཞིའོ། །

སྤྱིས་པ།

མདུན་རྒྱབ་ཀྱན་ཏུ་བཀའ་བསྟན་བྲག་བཞིན་བཅིགས། །

གཡས་གཡོན་ཀྱན་ཏུ་མཆོད་རྩལ་འཇའ་ལྟར་བཞགས། །

ཉིན་མཆོན་ཀྱན་ཏུ་ཁ་ཏོན་བཅོན་ན་ཡང་། །

ཏིང་འཛིན་སྒྲིལ་ཚུལ་མི་ཤེས་ཚུལ་འདི་སྟོ། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞུགས་པ།

བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞུགས་པ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་
སྟོམས་འཇུག་བཞུགས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོམས་འཇུག་གི་ལུས་རྟེན་ལ་ཆེ་དེ་ལ་མཆོམས་མེད་གྱི་ལས་སྟོབས་ཆེན་བསགས་ལ་མ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་དང་ཟ་མ་དང་མ་ཉིང་སྤྱི་མི་སྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྟོམས་འཇུག་
གསར་དུ་སྟེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། མཆོམས་མེད་གྱི་ལས་ལ་ཡང་ལྟ་ཡོད་དེ། བ་
བསད་པ། མ་བསད་པ། དག་བཅོམ་པ་བསད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱི་

ཐག་བྱུང་བ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་ནམས་སོ། །མ་ནི་མཛོད་གྱི་སྐབས་སུ། ①གང་གི་ཆ་
མཚན་ལས་བྱུང་མ། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ②བྱད་མེད་གཞན་ལས་རྩར་རྩར་
པོ་ཟགས་ནས་བྱད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་དུ་སྒྲུགས་ན་གང་ཞིག་བསད་ན་མཚམས་མེད་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཆ་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །སེམས་ཅན་དེ་གང་གི་ཆ་
མཚན་ལས་བྱུང་བ་དེ་ནི་དེའི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཆ་མཚན་གང་ལས་བྱུང་མིན་
ལ་ལྟ་དགོས་ཀྱི། བ་མའི་ཁྱ་ཐག་བྱུང་མེད་གཞན་གྱི་ངལ་དུ་སྒྲུགས་ནས་དེ་ལས་བྱ་སྐྱེ་ན་
ཡང་དེ་འདྲའི་བྱད་མེད་དེ་རང་གི་མ་མིན་པས་དེ་བསད་ཀྱང་མ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་གྱི་
ལས་མི་འབྱུང་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབྱེན་ལ་ཡང་འཁོར་ལའི་དབྱེན་དང་། དག་འདུན་གྱི་
དབྱེན་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། བཙུན་ལྷན་འདས་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་མ་གཏོགས་མི་
འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་བཙུན་ལྷན་འདས་དང་དེའི་འཁོར་དག་འདུན་ནམས་དངོས་སུ་འགལ་བར་
བཏང་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་དག་སྟོང་ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ལ་མ་གཏོགས་དེང་གི་དུས་
སུ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །སྤྱིར་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དོན་ནི་བཤགས་སྒྲིམ་
མ་བྱས་པར་བཞག་ན། རེས་སུ་ནམ་སྤོང་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱུན་རིང་པོ་བར་
མཚམས་མེད་པ་ལྟ་བུར་འབྱུང་ངེས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་བཛོད་དོ། །

མ་ནིང་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བ་ནི། ཀུན་བརྟུས་དར་ཤིག་ལས། མ་ནིང་པལ་ཆར་སྐྱེས་
པ་དང་བྱད་མེད་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བས། ཞེས་གསུངས། སྤྱི་མི་སྣུན་པ་དང་
འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ནམ་སྤོང་གྱི་སྤྱི་བ་པ་ཤས་ཆེ་བ་ནི། དེས་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་བརྟག་
དབྱད་གང་ཡང་བྱེད་མི་རུས་པས་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་སྤྲིག་པ་བྱ་བའི་བསམ་པ་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། ཀུ་ ཤོག ༣༣

② བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། ཀུ་ ཤོག ༥༣༥

མེད་པ་དང་སྒྲིམ་པ་མེད་པར་སོགས་གསུངས་སོ། །

སེམས་ཏེན་ནི། ཀུན་བརྟུས་ལས། ① ཕྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་འམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བཏེན་ནས་ཆད་མེད་པ་རྣམས་མངོན་པར་སྒྲུབ་པོ། །ཆད་མེད་པ་རྣམས་རི་ལྟར་བར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྟ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་བཏེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་འམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བཏེན་ནས་བསྒྲུབ་པོ། །ཞེས་ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་ཟག་པ་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བཏེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །རབ་མཐའི་དོན་ཡང་མངོན་དང་ཀུན་བརྟུས་མི་འདྲ་བ་ལེགས་བཤད་གསེར་གླེང་དུ་གསུངས་སོ། །

སྒྲིམས་འཇུག་གི་ལུས་སེམས་གྱི་ཏེན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ཡང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིམས་འཇུག་རྣམས་ཆེ་འདིར་མཆོམས་མེད་བྱས་པ་དང་། ཆོས་སྒྲོང་གི་ལས་སྟོབས་ལྡན་བསགས་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སྒྲིམས་འཇུག་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་ཏེན་མིན་པ་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་ན། སྒྲིམས་འཇུག་དེ་རྣམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཏེན་གྱི་དོན་གང་ཡིན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུས་ཏེན་བཤད་སྐབས་ཆེ་སྟོད་ལ་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྟོབས་ཅན་བསགས། ཆེ་སྟོད་ལ་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༡༩༤

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་བཤགས་སྟོམ་བྱས་ནས་སྤངས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་
གང་ཟག་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ་ཞིག་
ཡོད་ཀྱང་། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས་
གསུངས་པའི་ཆོས་སྤོང་བྱང་བས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་དུས་གསུམ་དུ་ཉིས་
པ་བཤགས་ན། རྣམ་སྟོན་དག་ཀྱང་བཟོད་པ་འཛོལ་པ་ལ་སྤྱར་ནའང་བསྐྱལ་པ་བཅུ་དགོས་
པར་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་དུ་མ་ནས་བཤགས་བསྐྱམས་བྱས་ན་ལམ་བུལ་དུ་སོང་བ་སོར་མ་
ཚུད་ཀྱང་རྣམ་སྟོན་སྤོང་བ་འདག་པར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོར། དེ་ཡང་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་བསགས་པ་སྟོབས་བཞིས་སྤངས་པས་འདག་
ཀྱང་ལམ་གོང་མ་སྐྱེ་བ་བུལ་དུ་སོང་བ་མི་འགལ་བ་ལྟར། ཞེས་པ་ནས། ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་
འགའ་ཞིག་ཁོང་ཁོའི་བསམ་པ་གཅིག་སྐྱེས་ན་ལམ་དེ་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་མ་བཟང་ཡང་བསྐྱལ་
པ་གཅིག་གི་ཡུན་གྱི་ལམ་བཟོད་པ་བུལ་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས། ཆོས་སྤོང་
གི་ལས་དང་ཁོང་ཁོས་ལམ་བཟོད་པ་བུལ་དུ་སོང་བ་སོར་ཚུད་པ་མེད་ན་མཆོམས་མེད་གྱི་
ལས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་བཟོད་པ་བུལ་དུ་སོང་བ་སོར་ཚུད་མེད་པ་འདྲ་སྟམ་མོ། །

དེས་ན་ཆེ་སྟོད་ལ་མཆོམས་མེད་གྱི་ལས་སྟོབས་ཅན་བསགས། ཆེ་སྟོད་ལ་གཉེན་
པོ་སྟོབས་བཞིས་བཤགས་སྟོམ་བྱས་ནས་སྤངས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་དཀའ་སྟམ་ཡང་
ཅ་ཤེས་ཤིག་ཆེན་དུ་མ་སྐྱེས་དགའི་མདོ་བྲངས་པ་ལས། མཆོམས་མེད་བྱེད་པས་དམ་པའི་
ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན་དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྤྲུའོ་
ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་མཆོམས་མེད་གྱི་ལས་བྱས་ཀྱང་ཆེ་དེ་
ལ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དང་། མཆོམས་མེད་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་
པོ་བསགས་ཀྱང་སྟགས་ལམ་ལ་ཞུགས་ན་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འཁོང་རྒྱ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་

དང་། ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྤྲོན་ཡང་ཆེ་དེ་ལ་ས་ལམ་གྱི་
ཉོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་པས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་དགོས།

ཡང་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་སྤྲོ་བ་ཆོས་སྟོང་གི་ལས་མིན་ཟེར་ན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར།
མདོར་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་པ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་སྤྲོ་ཞིང་དེ་
འགོག་ན་ཤེར་ཕྱིན་སྤངས་པའི་ཆོས་སྟོང་གིས་ངན་འགོར་འགྲོ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་བས་དཔྱེད།

ཡང་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགའི་རྒྱུད་ལ་པ་བསད་པའི་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པར་
ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། དེའི་སློག་དབང་མ་འགགས་གོང་དུ་མ་སྐྱེས་
དགའི་རྒྱུད་ལ་གསོད་སེམས་ལོག་པས་མཆམས་མེད་མི་འབྱུང་ངོ་། །གསུང་རྒྱན་ཞིག་ལ་པ་
དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་མ་སྐྱེས་དགའ་ལ་འགྱུར་པ་བསལ་བྱེར་
དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་མ་སྐྱེས་དགའི་འགྱུར་པ་བསལ་བའི་མདོ་ཡི་ནང་
དུ་མི་སྤང་བས་དབྱེད་བྱར་མཛོད།

རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་གདན་བཞི་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་ནམས་སུ་
གོང་གི་མདོ་ཆོག་འདི་སྤང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོམས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཉི་ཤུ་
ཙ་དགུ་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོམས་ལས། ①པ་མ་དག་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྤྱོད་
ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་འཁོར་དང་བཅས་བཅོམ་ན། །མི་དེ་དག་པར་འགྱུར་ཞེས་
བྲ། །ཞེས་དང་ཡང་དེའི་ནང་ཆོན་བྲམ་ཟེའི་ཆོམས་ལས། ②པ་མ་དག་ནི་བསད་བྱས་
ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་འཁོར་དང་བཅས་བཅོམ་པ། །སྤྲིག་
མེད་གང་ཡིན་བྲམ་ཟེ་ཡིན། །པ་མ་དག་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྤྱོད་ཅན་གཉིས་

① བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མདོ་སྤྱོད། ས། ཤོག ༤༡
② བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མདོ་སྤྱོད། ས། ཤོག ༥༠

དང་། །མི་ཟད་པ་ཡི་སྟག་བསད་པ། །སྟག་མེད་གང་ཡིན་བྱམ་ཟེ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་ཡང་།
མདོ་དེ་མ་སྐྱེས་དགའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་མི་སེམས་ཏེ། འགྱོད་པ་
བསལ་བའི་མདོ་ནི་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པའི་བཀའ་ཡིན་པར་རྒྱང་ལྟར་གྲགས་པ་
ལ། འདིའི་མཐུག་ཏུ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་སྟེན་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་
རྗོགས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞལ་ནས་གསུངས་པ་ཞིག་དག་བཅོམ་
པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་དེ་ལ་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་
པའི་བཀའ་དོན་མ་ཆང་ངོ་སྟུམ།

དེས་ན། མ་སྐྱེས་དགའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་དངོས་ནི་བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་
མ། མདོ་སྟེ་ཆ་པའི་ནང་བཞུགས་ཀྱི་འཕགས་པ་མ་སྐྱེས་དགའི་འགྱོད་པ་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་བམ་པོ་ལྟ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་འགྲེལ་གཞན་
དུ། མ་སྐྱེས་དགའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་མདོའི་ལུང་འདྲེན་མཛད་འདུག་པ་ནམས་འདྲེན་སྣང་
བས་སོ། །

ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ①བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་སྟུམ་དུ་དགོངས་ཏེ། གྱེ་མའོ་རྒྱལ་
པོ་མ་སྐྱེས་དག་འདི་ནི་སྟོད་པ་ལ་སྦྱོད་པ། ཆོས་ཐབ་མོ་ལ་དད་པ་ཡིན་གྱིས། འཇམ་པ་
གཞོན་རྒྱུར་གྱུར་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་སྐྱུས་ཀྱང་འདིའི་ཐེ་ཅོམ་སྟག་མ་མ་ལུས་པར་
སེལ་མི་རུས་སྟུམ་དགོངས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཐུས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་
བྱས་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྟུམ་སོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་
རྒྱུར་གྱུར་པ་སང་ཤོས་ལ་གདན་དྲོངས་ཞིག་དང་། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ཐེ་ཅོམ་ངན་པ་དེའང་བསལ་
བར་འབྱུང་། ཞེས་དང་། འཇམ་དཔལ་གཞོན་རྒྱུར་གྱུར་པ་ནི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ་མཁས་

① བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། མདོ་སྟེ། ས། ཤོག ༤༢༡

བ་ཡིན་ཀྱིས། འདི་ཉིད་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ལས་དགོངས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་འགྱོད་པ་ངན་པ་དེ་གང་གྲུའི་ཁྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟེན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བཙུགས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསམ་མི་རུས་སོ། །ཞེས་སོགས་ལན་མང་དུ་གསུངས་འདུག་པས་དེ་ལ་དོགས་པ་འདི་ཡོད་དེ།

མདོ་འདི་འགྱོད་པ་བསམ་བའི་མདོ་བརྗོད་བཞིན་དུ་མདོ་ཉིད་ལས་ཐེ་ཙམ་ངན་པ་དེ་བསམ་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་དང་། ཡང་གསུང་གི་སྒྲིག་ཀྱིས་རྒྱབས་པའི་བཀའ་ལ་བཙུགས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུང་གིས་སྒྲུབ་མ་གནང་ནས་འཁོར་གཞན་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ཞིག་དགོས་ན། མདོ་འདི་ལས། བཙུགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཐུས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྟེན་པུས་རྒྱུ་ལོ་མ་སྒྲིམ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲིམ། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་བས་ན་དངོས་སུ་གསུང་གིས་སྒྲུབ་མ་གནང་ཚུལ་མི་འདུག་སྟེ་མ་པ་ནི་ཁོ་བོའི་རྣམ་ཏྲོག་གི་རི་མོའ། དེས་ན། མདོ་འདིར་གསུང་གི་སྒྲིག་ཀྱིས་རྒྱབས་པའི་བཀའི་དོན་རིམ་ལྔ་ཆང་མིན་ནི་དབྱེད་བྱུང་། །

ཡང་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན། ཆེ་གཅིག་ལ་མཆམས་མེད་ལྟ་བུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྲིན་ཆེ་དཔྱལ་བ་ལྟ་བུ་བ་ཡིན་མིན། ཡང་ན། དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་སྤྲིན་རྣམས་གཅིག་སྤྲིན་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་ཅིག་ཞོས་སྤྲིན་དགོས་པ་གང་ཡིན་དང་། ཆེ་གཅིག་ལ་དུག་གིས་ས་མ་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་བསད་པའི་གང་ཟག་ལ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྲིན་པའི་ཆེ། གཅིག་འཕེན་བྱེད་དང་ཅིག་ཞོས་རྗེས་སྤྲིན་ཀྱི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་མིན། ཡང་ན། མ་བསད་ན་དཔྱལ་བར་ལོ་སྟོང་གཅིག་བསྐྱེད་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེའི་སྟེང་པ་བསད་པ་ཡིན་ན་སྟོང་གཉིས་བསྐྱེད་དགོས་པ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་རིམ་ལྔ་ཡིན་མིན་རྣམས་ཀྱང་དཔྱེད།

དགེ་མི་དགེའི་ལས་མང་པོ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲིན་ཚུལ་ནི། ལས་གང་སྟེ་བ་

དེ་ཐོག་མར་སྒྲིན་ནོ། །མྱེ་ཡང་མཉམ་ན་འཆི་བའི་དུས་ན་གང་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དེ་ཐོག་མར་
སྒྲིན་ནོ། །དེ་ཡང་འབྲུག་གང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེོ། །དེ་ཡང་འབྲུག་ཐོག་མར་གང་བྱས་
པ་དེ་སྒྲིན་ལ་སྒྲིན་པ་ཡིན་པ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མངོན་རང་འགྲེལ་དུ། ལས་ཀྱི་
འཁོར་བར་མྱེ་གང་དང་། ཉེ་བ་གང་དང་གོམ་པ་གང་། །སྒྲིན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ལས་ནི། །སྒྲ་
མ་སྒྲ་མ་རྣམས་སྒྲིན་འགྱུར། །ཞེས་བྲངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་མངོན་རང་འགྲེལ་དུ་① བྲངས་
བའི་གཞུང་འདི་དབང་པོར་བྱས་ནས་བསྐྱབས་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ན། མྱེ་ཡང་དང་གོམས་
པ་དང་མངོན་དུ་གྱུར་མིན་ཐམས་ཅད་འབྲུག་བའི་སྒྲིན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པ་བཅུ་མཉམ་དུ་བསད་
བའི་ལས་དེའི་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་རི་ལྟར་སྒྲིན་ཚུལ་དཔྱད།

བཤ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། འཆི་ཁར་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་པོར་སྒྲིན་
བའི་དཔེར། རྒྱལ་པོ་མུ་ངན་མེད་ཀྱིས་ཆེ་དེར་དགེ་བའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞིག་
བསགས་ཀྱང་། འཆི་ཁར་མལ་དུ་ཉལ་བའི་ཆེ་བླན་མོས་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ཐོག་དུ་རྒྱང་གཡལ་
གཡོབ་ཅིང་ཡོད་པ་ན། དེ་གཉིད་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱང་གཡལ་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་ཐོག་པས། རྒྱལ་
པོའི་སེམས་སུ་བདག་མ་ན་བའི་ཆེ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་བླན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱག་
འཆལ་ན། ད་འདི་ལྟར་གྱུར་ཆེ་བླན་མོས་ཀྱང་བརྟམ་སོ་སྟམ་ནས་ཁྲོས་པས་སྐྱུ་མ་རུང་བ་
ཞིག་དུ་སྦྱེས་པའི་དཔེར་བཞོན་འདུག་གོ།

ཡང་མི་དགེ་བའི་ལས་བཤགས་སྒྲོམ་བྱེད་སྐྱབས། གང་མྱེ་བ་དེ་ཐོག་མར་བཤགས་
དེ་ནས་གང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་བཤགས། དེ་ནས་ཆེ་འདིར་ཐོག་མར་གང་བྱས་པ་དེ་
བཤགས་དགོས། ཞེས་པའི་གསུང་རྒྱན་ཞིག་ཀྱང་སྤང་བས་དབྱད་པར་འཆལ།
ཡང་པར་བྱིན་མཐའ་དཔྱད་དུ། དགའ་ལྷན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མངོན་པ། ཀྱུ་ ཤོག ༥༠༩

རྟེན་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། རི་དྲགས་རི་རུས་རྣམས་པར་བསྟན་ན་ཡང་དེ་ཡིན་མི་དགོས་
 པ་དང་། རི་དྲགས་རི་རུས་ལུས་ཡིན་ན་དུང་འགྲོའི་ལུས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པས།
 འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་འདོད་པའི་རྟེན་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་མེད་དང་། བསམ་བཞིན་དུ་
 ཁྲིའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་སྲིད་པ་མཐའ་མ་པའི་བྱང་འཕགས་དེ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་ཁྲིའི་
 རྟེན་ཅན་གང་ཞིག་ཡིན་མིན་དང་། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་གསལ་དུ་སངས་རྒྱས་ན། འདོད་
 པའི་རྟེན་ལ་གསལ་དུ་སངས་རྒྱ་དགོས་མིན་རྣམས་ཞིབ་དུ་དཔྱད་པ་གལ་ཆེན་།

ལྷ་མི་སྟོན་པ་ནི་སྟོམས་འདུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། རིན་ལན་བསལ་བའི་མདོ་ལས། ① གུང་གི་ལྷ་མི་སྟོན་འབའ་ཞིག་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མེད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་མི་ཐོབ་པོ། །དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་བསྐྱིབས་ཤིང་གཏི་མུག་གིས་བསྐྱིབས་པའི་སྤྱིར་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་མ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འབའ་ཞིག་ན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིང་གཞན་ལ་ཡོད་པ་པོ་བར་བྱེད་པའོ། །

དེ་ལ་ཁོ་བོ་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། ཆེ་མཐའི་མདོ་ལས། ②དགོ་སྒྲོང་དག ། འུང་གི་སྐྱ་
མི་སྟན་རྣམས་ཀྱི་ཆེའི་ཆད་ནི་ལོ་སྒྲོང་སྟེ། བར་མ་དོར་འཆི་བ་ནི་མེད་དོ། །སྐྱ་གང་གིས་སྐྱ་
མི་སྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེའི་ཆད་ལོ་སྒྲོང་སྟུབ་ལ། བར་མ་དོར་འཆི་བ་མེད་ཅེ་ན། དགོ་སྒྲོང་དག
འུང་གི་སྐྱ་མི་སྟན་ཀྱི་མི་རྣམས་ནི་བདག་གི་བ་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་ལ། ཆེ་ངེས་
ཡོད་ཅིང་འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འགོ་སྟེ། བྱི་མ་ལ་མཐོ་ངེས་སུ་
འགོ་ལ། ། དགོ་སྒྲོང་དག་སྐྱ་ངེས་ན་འུང་གི་སྐྱ་མི་སྟན་ཀྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེའི་ཆད་ལོ་སྒྲོང་སྟུབ་
ལ། བར་མ་དོར་འཆི་བ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱ་མི་སྟན་ཀྱི་མི་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཤི་

① རྟེན་གཏིག་བཀའ་འགྲུར། མདོ་རྟེན། ༡ འོག་ ༣༤

② བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མདོ་སྡེ། ས། འོག་ ༣༩༠

མར་མཐོ་རིས་སུ་འགྲོ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྲོ་དགོས་ལ། དེའི་རྒྱུ་ལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་མི་ཐོབ་པོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ།

མེད་ན། འཇུག་པར། མངོན་མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན་སྤྲུགས་དབྱེད་གནང་དགོས་པ་འདྲའོ། །

སེམས་རྟེན་ནི། ཀུན་བརྟུས་ལས། ① ཕྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་འམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་
ནས་ཆད་མེད་པ་རྣམས་མངོན་པར་སྒྲུབ་པོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆད་མེད་བཞི་དང་མངོན་
ཤེས་བྱུག་པོ་རྣམས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
ཀྱང་སྒྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབད་
མེད་རྒྱུན་འགྲུབ་ཡིན་པས་མངོན་ཤེས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་དགོས། མ་ཟད་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་དག་པ་བ་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་དང་རང་སའི་ཀུན་དགུས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པ་ཙམ་
ཡིན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་ཚུལ་གང་ཡིན་དཔྱད།
ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་ཡིན་མི་དགོས་
ཟེར་ན་ཡང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། མངོན་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དགོ་བ་ནི། །དག་པ།
ཞེས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གསེར་མེད་དུ། བརྟེན་པ་བཤད་པ་དེ་རྣམ་པ་གང་དང་གང་གི་
ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ལ་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། ཚུལ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་ཐམས་ཅད་
ལ་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སེམས་རྟེན་ལ་དགོངས་པར་
སྒྲུབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་རྟེན་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་མི་དགོས་པ་
ཡོངས་སུ་གྲགས་པས་སོ། །

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༩༤

ཡང་པར་བྱེད་སྐབས་གཉིས་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྤྱི་བའི་སེམས་
རྟེན་ལ། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པས་བྱུང་བ་གསུངས་ཀྱང་། དེ་
ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སེམས་རྟེན་བྱང་པར་བ་ལ་དེ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་དོན་དུ་སྤྲད་ངོ་། །

ཡང་བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དུ་ཐལ། དེའི་སེམས་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དགུ་ལ་ནི་
ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། པར་བྱེད་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སུ་
ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
སེམས་རྟེན་ལ་འདོད་སེམས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་འཛིག་དཀའོ་སྟེ།

བཞེས་གཉེན་དམ་པའི་གསུང་རྒྱུན་ལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ཀྱི་
སེམས་རྟེན་ལ་ས་དགུ་ཡོད་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡིན་པ་ཞིག་གི་སེམས་རྟེན་ལ་ས་དགུ་ཡོད་པའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་ཐོག་
མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མ་ཐད་ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་ཐོག་མའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གང་ཡིན་པ་ལ་དེ་འདྲའི་སེམས་རྟེན་བྱེད་པ་མེད་ཀྱང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་
གྱི་མཐའ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་མཛོན་ཏེ། ས་གསུམ་པའི་མཐའ་
མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། སྐབས་དེར་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྩལ་ཆེས་བྱང་པས་
འདོད་སེམས་ལྟ་བུ་མཛོན་དུ་གྱུར་བཞིན་པའི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། སྤྱིང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
གྱིས་ཉོགས་པའི་སྒོ་དངོས་སུ་རྒྱུད་མི་དགོས་པར་སྤྱིང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་ས་
གསུམ་པའི་མཐའ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མཛོན་དུ་གྱུར་བྱུང་ཀྱང་། མཐོང་ལམ་པ་སྒྲིམ་
ལམ་དུ་འཕོ་སྐབས། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྩལ་དེ་ཅམ་མ་བྱང་པས་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

མ་སྐྱེས་སྟོན་དུ་ངེས་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་
སྐྱེས་ནས་དེ་ནས་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ན་སྟོམ་ལམ་དུ་འཕྲོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་གསུང་རྩོན་མོ་ཁོ་བོས་ཐོས་པས། འདི་དང་པར་བྱིན་མཐའ་དཔྱད་ལས། ཁ་ཅིག་བྱང་
སེམས་སྟོམ་ལམ་པས་འདོད་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐེག་ཆེན་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་མི་རུས་པར་ཐལ། དེས་འདོད་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འགོག་སྟོམས་
ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ས་ལས་ས་མཐོན་པོར་རྒྱུད་པའི་ཆེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོམ་བྱང་
བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་ཞེས་པ་ནམས་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། མཐོང་ལམ་ཡང་ས་དགའི་སེམས་རྟེན་
བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། མ་ཐད་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་སྤྲ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་གི་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལ་འདོད་
སེམས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན།

མཉམ་བཞག་གི་སྟོ་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཡར་འོང་བསམ་
གཞུགས་བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་དང་མར་འོང་མཐའ་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་
སྤེལ་སྐྱབས་མཚམས་འདྲིན་གྱི་སེམས་དེ་ཡང་འདོད་སེམས་མིན་པར་ཐལ། མཉམ་བཞག་
གི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མཉམ་བཞག་གི་སྟོ་མ་ཡིན་ན། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། དེས་ན།
རང་ལུགས་ནི་འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའོ། །འོ་ན། མཉམ་པར་
མ་བཞག་པའི་སེམས་སྤྲ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མཉམ་བཞག་མིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མཉམ་
རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་གྱི། མཉམ་བཞག་མིན་ཞེས་པ་མིན་གྱི། སྟོམས་
འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ལ་མཉམ་བཞག་མིན་

པའི་ས་པར་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་མིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་སོ། །དེ་འདྲི་མཆམས་འཛིན་གྱི་སེམས་དེ་འདྲོད་སེམས་མིན་ན། བར་སྤྱི་ལས། འདྲོད་སེམས་འདྲོད་པའི་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་རགས་པ་ལ་བྱེད་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་དོགས་སོ། །

པར་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་དུ། འགོག་སྒྲུམས་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་སྤྱི་ཅེའི་དངོས་གཞི་ངེས་པར་དུ་དགོས་པ་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་ཀྱང་། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་སྐབས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱི་མཛུག་དེ་མ་ཐག་དུ་འགོག་པ་རེ་རེ་སྤེལ་དགོས་པས་དེ་རྣམས་སྤྱི་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་ངེ་ལྟར་བརྟེན། གསེར་བྱང་ལས། སྤྱི་ཅེའི་སེམས་དེ་ཤིན་དུ་སྤྱ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་སེམས་བྱང་གི་རྒྱ་བ་དགག་སྤྱོད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པར་མངོན་པ་བ་རྣམས་འདྲོད་དོ། །མངོད་ལས། ①སྤྱ་བ་སྤྱ་བའི་མཛུག་ཐོགས་སུ། །ཞེས་སོ། །འོན་ཀྱང་། ཡུམ་གྱི་མདོར་ས་དགུ་གའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པས་སྤྱ་མ་ནི་རྩེ་མ་པ་དང་པོའི་ཆེ་འདྲོད་དགོས་སོ། །ཞེས་རྩེ་མ་པ་དང་པོའི་ཆེ་མ་གཏོགས་སྤྱི་ཅེའི་སེམས་ལ་ངེས་པར་དུ་བརྟེན་མི་དགོས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་པར་སྤྱི་སྤྱི་དོན་དུ། ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་རྗེས་སུ་ཡར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འདྲོད་སེམས་སྤེལ། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་འདྲོད་སེམས་དང་བཅས་པ་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སྤྱི་ཅེ་སྤེལ་བ་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པས་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པས་འདྲོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཛུག་དེ་མ་ཐག་དུ་འགོག་སྒྲུམས་ལ་ཡང་སྒྲུམས་པར་འཛུག་བྱས་པ་དང་། ཡང་འདྲོད་སེམས་ཀྱི་མཛུག་དེ་མ་ཐག་དུ་འགོག་སྒྲུམས་སྤེལ་བྱས་ན་འགོག་སྒྲུམས་ཀྱི་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། ཀྲ། ཤོག ༥༩

མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདོད་སེམས་ཡང་སྤེལ་བྱས་པས། དེ་ལྟར་ན། སྲིད་ཅེ་ལ་བྱད་ཚུང་ཡང་
ངེས་པར་དུ་མི་དགོས་སོ་སྟམ་སྟེ། གསེར་སྤང་ལས། དེས་ན། བྱང་བའི་ཆེ་འཇག་གང་ཟག་ཁ་
ཅིག་ལ་ལེ་བརྒྱད་མར་དྲངས་པ་ལྟར་འགོག་པ་ལས་འདོད་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྡང་བྱས་མོད།
འོན་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་གམ་སྤར་མ་སྦྱིད་པ་དང་པོར་སྦྱིད་པའི་ཆེ་
འགོག་པ་ཆེས་ཞི་བ་དེ་ལས་འདོད་སེམས་ཏ་ཅང་མ་ཞི་བ་དེས་ལྡང་མ་བྱས་པས་སྲིད་ཅེ་ལ་
བྱད་པར་གསལ་བས་མདོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་
འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འགོག་སྟོམས་སྟེ་བྱས་
ན་མཐའ་དཔྱད་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་དོགས།

ཡང་པར་བྱིན་མཐའ་དཔྱད་ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉན་རང་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྲིད་
ཅེའི་དངོས་གཞིའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདོད་སེམས་མདོན་དུ་བྱེད་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ཉན་རང་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་གང་ཞིག་འདོད་སེམས་དང་སྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་
གཉིས་རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་རྒྱན་ལས་
ཀྱང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཐབས་དམན་པས། རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། སྟོམས་
འབྲུག་དང་། རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བའི་བྱིར། སྲིད་ཅེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་འདོད་སེམས་
མདོན་དུ་བྱེད་མི་བྱས་ཀྱང་། ཞེས་ཉན་རང་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པས་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་
བསལ་བས་ཀྱང་ངེས་པ་སྟེར་བྱབ་བམ་སྟམ།

རབ་མཐའི་དོན་ཡང་མདོད་ལུགས་ལ་ངེས་པར་དུ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་བཅི་
དགོས་མིན་དང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་མ་ཐོབ་ཀྱང་བསམ་གཏན་བཞི་ལའང་ནང་ཆོན་རབ་
མཐའི་དོན་བཅི་རྒྱ་ཡོད་མེད་དང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཙུག་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་
སྤང་ཅིག་གཉིས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མདོན་ཤེས་དེ་རང་གི་སེམས་རྟེན་

རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་མིན་རྣམས་དཔྱད།

ཡང་མཛོད་ལས། ①བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི། །འོག་སའི་རྟེན་ཅན་
འོག་དགོས་མེད། །ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་
ཡིག་ཆ་བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དུ། །ཁ་ཅིག་སྲིད་ཅིའི་རྟེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་
མཛོན་དུ་འགྱུར་བའི་དམིགས་བསལ་མ་གཏོགས། མཛོད་ལས། བསམ་གཏན་གཟུགས་
མེད་རང་དང་ནི། །འོག་སའི་རྟེན་ཅན་འོག་དགོས་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས། ཞེས་འབྱུང་
བས། ཡིག་ཆ་བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་མཐའ་དཔྱད་གཉིས་ཀྱི་དབུར། མཛོད་ལས། བསམ་
གཏན་གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི། །གོང་སའི་རྟེན་ཅན་འོག་དགོས་མེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་
མ་དག་པ་ཡིན་སྟེ།

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ངོས་འཛིན།

བསམ་གཏན་བཞིའི་ལྷ་གནས་སམ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ངོས་
འཛིན་དང་སོ་སོའི་སྒྲ་བཤད་རྣམས་རིམ་བཞིན་བཤད་ན། ཆངས་རིས་ནི། ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་
འཁོར་དང་དེའི་སྡེ་རིས་སུ་གཏོགས་པས་ན་ཆངས་རིས་དང་། ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ནི།
ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་མདུན་ལ་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སྒྲོ་ཐོག་ནས་སྒྲིར་རྒྱ་ཡོད་པས་ན་ཆངས་པ་
མདུན་ན་འདོན་དང་། ཆངས་ཆེན་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་འོག་མ་གཉིས་ལས་ལུས་
སྟོབས་དང་དགེ་ཅེ་ཆེ་བས་ན་ཆངས་ཆེན་ཏེ་འདི་གསུམ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་སོ། །

འོད་རླུང་ནི། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལས་རང་སའི་གོང་མ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོན་པ། ཀྲ། ཞོག ༥༦

གཉིས་ལས་འོད་མདངས་ཆུང་བྱ་ཞིག་འཕྲོ་བས་ནས་འོད་ཆུང་དང་། ཚད་མེད་འོད་ནི། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལས་འོད་མདངས་སྤར་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ་ཚད་མེད་པ་ཞིག་འཕྲོ་བས་ན་ཚད་མེད་འོད་དང་། འོད་གསལ་ནི། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལས་འོད་མདངས་སྤར་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འཕྲོ་ཞིང་ལྷ་གནས་གཞན་ཀྱང་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་འོད་གསལ་ཏེ་འདི་གསུམ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་སོ། །

དགེ་ཆུང་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་གོང་མ་ལ་བལྟས་ཏེ་དགེ་བ་ཆུང་བྱ་ཡིན་པས་ན་དགེ་ཆུང་དང་། ཚད་མེད་དགེ་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་ལ་བལྟས་ཏེ་དགེ་བ་ཚད་མེད་པ་ཞིག་བསགས་པས་ན་ཚད་མེད་དགེ་དང་། དགེ་རྒྱས་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་ལས་ཀྱང་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པས་ན་དགེ་རྒྱས་ཏེ་འདི་གསུམ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་སོ། །འདི་གསུམ་ལ་བདེ་ཆུང་དང་བདེ་རྒྱས་ཚད་མེད་བདེ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ཆོག་གོ། །

སྤྱིན་མེད་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྤྱིན་མེད་པའི་ཉི་འོད་འཕྲོ་བ་ལྷ་བྱའི་འོད་དང་ལྷན་པས་ན་སྤྱིན་མེད་དང་། བསོད་ནམས་སྐྱེས་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་སྐྱེས་པས་ན་བསོད་ནམས་སྐྱེས་དང་། འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་འབྲས་བྱ་འོག་མ་རྣམས་ལས་ཆེ་བས་ན་འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་སྟེ། འདི་གསུམ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྐྱེའི་གནས་སོ། །

མི་ཆེ་བ་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་གནས་གཙང་མའི་ལྷ་གཞན་རྣམས་ལས་བསོད་ནམས་ཆུང་བ་དང་ལུས་བོང་ཆུང་བས་ན་མི་ཆེ་བ་དང་། མི་གདུང་བ་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་སྤར་བཞིན་ཉོན་མོངས་པས་གདུང་བ་མི་རྒྱས་པས་མི་གདུང་བ་དང་། གྲ་ལོམ་སྤང་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་ལུས་སེམས་ཉེར་ཞིའི་བདེ་བ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་

སྒྲིབ་བས་གྲོལ་སྒྲིབ་དང་། འཛིན་ཏུ་མཐོང་བ་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་ལྷ་བ་དག་
བས་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མཐོང་བས་ན་འཛིན་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། འོག་མིན་ནི། འདིར་སྐྱེས་པའི་ལྷ་
རྣམས་ཀྱི་གོང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་མེད་བས་ན་འོག་མིན་ཏེ་འདི་ལྷ་ནི་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་སོ། །

གནས་གཙང་མའི་སྐྱོད་ནི། འཕགས་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་ཡིན་བས་ན་
གནས་གཙང་མའོ། །ཡང་འདྲ་ཤེས་མེད་པ་བ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ནང་ཆོན་འབྲས་བྱ་
ཆེ་བའི་སྤྱོད་གས་གཅིག་གོ། དེ་ལ་འདྲ་ཤེས་མེད་པ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱོད་ནི་འདྲ་ཤེས་གཏན་
ནས་མེད་པའི་དོན་མིན་བ། འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་གནས་སྤྱད་པོ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཆེན་སྐྱེ་
སོང་སྐྱམ་པ་དང་། མཐའ་མར་ཉིང་དེ་འཇིག་གྱི་འཕེན་པ་ཟད་པ་ན་འདྲ་ཤེས་རགས་པ་མངོན་
དུ་གྱུར་ཏེ་འཆི་བའི་ཆེན་འཆི་སོང་སྐྱམ་པ་མ་གཏོགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འདྲ་ཤེས་རགས་
པ་གང་ཡང་མངོན་དུ་མི་གྱུར་བས་ན་དེ་སྐད་བཞིན་དོ། །མདོ་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་དེར་
ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་འདུག་འདུག་ནས། དེ་ནས་འདྲ་ཤེས་སྐྱེ་སྐྱེ་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
དང་། དེ་ནས་འདྲ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར། །ནམ་ཆེ་འདྲ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན། །སྤྱི་ལ་འདྲ་ཤེས་
ཡིན་ཞེས་བཞིན། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །མདོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་གོང་པའི་རྟེན་
ལ་འོག་པའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཡང་སྐྱབ་པོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཤེས་པ་གཏན་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་སེམས་དང་འཆི་
སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པས་ཡིད་ཤེས་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་མཛོད་རྩ་བ་གནས་གསུམ་
པ་ལས། ① འཆད་དང་མཆམས་སྦྱོར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་
དང་། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས་ངེས་པར་སྟོར་བྱུང་བོ། །དོན་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ལ། མངོན་ལ། ཀྱུ་ འོག ༡༩

གསང་ལས། ①ཆད་དང་མཆམས་སྒྱུར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྒྱེ་བ་
དང་། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་འབྱུང་བས་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་བའི་འག་རོལ་
ཏུ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཉིང་ལེན་པ་སོ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། ཉིང་
མཆམས་སྒྱུར་བ་སྒྲེལ་བ་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིང་ལེན་པ་སོ་ཡིན་པར་
གྲགས་སོ། །ཞེས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུང་འདི་བྲངས་པ་ལ་བལྟས་ན་ཡང་ཁོ་བོས་སྤར་ཀུན་
གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་མཆན་འགྲེལ་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དོན་གསང་རྩོམ་པ་སོ་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་མིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱོད་དུ། མི་དགོ་བ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་བས་ན་ཁམས་གོང་དུ་མི་དགོ་བ་ཡོད་ན། པར་སྒྲིལ་ས། མཐོང་
སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ། ལྟ་
མིན་ལ། བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པས་སྤྱེ་བ་བཞི་བཅུ། དེ་བཞིན་གཟུགས་གཟུགས་མེད་
གཉིས་སུ། ཁོང་ཁོ་སྤྱི་བའི་སོ་བྱུག་སོ་བྱུག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཁམས་གོང་དུ་ཁོང་ཁོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན། མེད་ན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར།
དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲུགས་དང་མི་དང་འདོད་པ་ན་སྒྱུད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྒྱུད་པའི་ལྷའི་རིས་
རྣམས་སུ་སྒྱེ་ན་ནི་སྒྱེ་བའི་གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་དགའ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་
ཅན་མཐོང་ཞིང་། དེ་ནས་དེར་དགའ་བ་དང་འདོད་པ་བསྐྱེད་དེ་སོང་བ་དང་སྒྱེ་བའི་གནས་ལ་
ཁོས་ནས་བར་སྤིང་འགག་ཅིང་། སྒྱེ་སྤིང་དུ་སྒྱེ་བར་རྣལ་འབྱོར་སྒྱུད་པའི་སར་གསུངས་ཏེ།
ཞེས་གཟུགས་ཁམས་ན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྒྱེ་གནས་ལ་ཁོས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྤིང་
འགག་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞིན།

①བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༡༢༥

འགའ་ཞིག་གིས་ཁམས་གོང་གི་མི་དག་གི་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་མི་དག་གི་
མེད་པས་འགའ་བ་མེད་ཟེར་ན་ཡང་ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་དུ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་
མི་དག་གི་བ་མཆོན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཁམས་གོང་ན་མི་དག་གི་མེད་པར་
དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགའ།

མ་ཟད་ཁམས་གོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་ལ་ཁྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་དེ་
ཁམས་གོང་གི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ལ་དམིགས་རྣམ་
གཉིས་ཀ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྲབ་པ་མེད་ན། འདོད་པའི་གང་ཟག་
གི་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ལ་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀ་བྱས་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་རོ་བོར་
མ་གྱུར་པའི་སེམས་དེ་འདོད་སེམས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་དཔྱད།

ཆོར་བ་སྤྲ་རགས་བཞིའི་སྐྱོར་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། སྤྲ་བ་སྤྲལ་ཀྱི་ཆོར་བ་རགས་པ་ཡིད་མི་བདེ་
དང་། སྤྲ་བ་ཆོར་བ་སྤྲ་བ་སྤྲལ་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། བདེ་བའི་ཆོར་བ་རགས་པ་ཡིད་
བདེ་བ་དང་། སྤྲ་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རིམ་པས་
བསམ་གཏན་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྟོགས་དཀའི་སྤྲ་བ་ལས།
གཉིས་པ་ཅིའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་གངས་ངེས་ཞེ་ན། རིམ་བཞིན་སྤྲ་བ་སྤྲལ་ཀྱི་ཆོར་
བ་རགས་པ་དང་སྤྲ་བ་དང་། བདེ་བའི་ཆོར་བ་རགས་པ་དང་སྤྲ་བ་བཞི་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞིར་ངེས་སོ། །ཞེས་ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་བཞི་ལ་སྤྲ་རགས་
ཀྱི་བྱུང་པར་སྤྲར་ནས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སུ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམས་འབྲུག་ལ་བཞི་འཛོག་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལ་དེ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་
མི་བདེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་སྟོ། ཚོར་བ་ཡིད་བདེ། བདེ་བའི་དབང་སྟོ་དང་བཞི་ཡོད་པས་
དེ་བཞི་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ལ་བསམ་གཏན་དང་སྤྱི་མཐའ་སོགས་བཞི་
རིམ་པ་བཞིན་གསུངས་སྐབས་སྤྲོ་རྒྱུ་ཀྱི་བྱེད་པར་གཏན་ནས་སྤྱར་མེད་པས། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་དེས་སྤྱི་མཐའ་སྤྱག་བསྐྱེད་
ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཡོད་དམ་མེད་པ་དག་ལས་གང་ཡིན།

དང་སྟོ་ལྟར་ན། དེ་འབྲུའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མཐའ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་
ངན་ལེན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་སྤྱི་མཐའ་སོགས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་
པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེའི་གནས་ངན་ལེན་ཀྱང་མེད་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། བསྐྱེད་པ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་དང་སྤྱི་མཐའ་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་སྟོ་མ་སྤྱངས་ཞེ་ན། སྤྱི་མཐའ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་
བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྤྱི་མཐའ་སྤྱག་བསྐྱེད་ན། རྣམ་བཤད་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས་འབྱུང་བ་
བཞིན་བདེ་བའི་ཚོར་བ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་ཞེས་པ་འདི་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་
ཡིན་པས་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་སྤྱི་མཐའ་སོགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ལ་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་སྤྱི་མཐའ་སོགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་

ཡང་པར་སྤྱི་མཐའ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སྤྱི་མཐའ་སོགས་
འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལ་དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་གང་ཞིག བསམ་གཏན་
དང་སྤྱི་མཐའ་སོགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་

དང་། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
བྱེད་དང་། གསུམ་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་
དང་། བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་བས། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་
བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དུ་འདོད་ན།

དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་མ་ཐོབ་སྟོན་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་དུས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་དུས་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་པར་བྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་
དང་པོ་གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་སོ་སྤྱི་ཡོད། བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་
བྲལ་བྱས་པའི་སོ་སྤྱི་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དེས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་
བྱས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དེས་འགྱུར་
བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བྱུང་བོ། །

གཞན་ཡང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་
གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དཀའ་སྤྱིའི་བྱེད་པར་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚེར་བ་
ཡིད་བདེ། བདེ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དཀའ་སྤྱིའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་
གནད་གང་ལ་བྱུག་ཡོད་མེད་དབྱེད་དགོས་ཏེ། རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་སྐབས་སྟོང་
ཐུན་ལས། ཉོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་ཚུལ་དགག་བྱ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་
བས། ཐོག་མར་སྤྲང་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དང་པོས་འཇུག་འོགས་

ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལ་སྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་སྤྲ་
རགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲལ། རྟོགས་
གྲུབ་སྟེ། སྤྲ་མ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་རྟོགས་པར་གཞུང་འདི་དང་སྟོང་ཐུན་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་འཁྲལ་ཤེས་སུ་རྟོགས་པ་
དང་། སྟོ་འཛིན་རྟོག་པ་འཁྲལ་ཤེས་སུ་རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་སྤྲ་ཕྱི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནམས་
དང་སྦྱར་ནས་དབྱེད་དགོས།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ཡིན་པས་དགག་བྱའི་སྤྱང་བ་ངོས་འཛིན་སྤྱོད་
ཡང་དབང་ཤེས་སྤྱབ་འཇུག་ཡིན་པས་དགག་བྱའི་སྤྱང་བ་ཟུར་དུ་དངོས་འཛིན་དཀའ་ཟེར་ཡང་
གཞུང་གི་དགོངས་པར་སོང་མིན་བརྟག་ དེ་ཅམ་མ་ཟད་བསམ་གཏན་བཞི་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་བཞི་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཆ་
ནས་འཛོག་པ་འདི་བསམ་གཏན་ཀྱི་ཁམས་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། བསམ་གཏན་
ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞི་ཐོབ་པའི་གོ་རིམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་ཏུ་དབྱེད་དགོས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བཞི་པའི་ཉིར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྟེའི་རྒྱད་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་
བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡོད་དམ་མེད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དཀར་ཆོས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོད་པ་ལས་བདེ་བ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་རིགས་རྒྱན་ལས།
སྟོད་པ་ལས་བདེ་བ་བྱུང་བ་དེ། དཀར་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཅེས་པས་གྲུབ། ཁོ་ན་རེ། བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྟེའི་རྒྱད་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་མེད་ཀྱང་སྦྱར་
ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་ཟེར་ན།

འོ་ན། དེ་ལ་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། འིན་སྦྱངས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡང་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་ན། དེ་ཡང་འིན་སྦྱངས་དེ་བདེ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་ན། གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་གཉིས་གང་གིས་མཐོང་ན་ཡང་ཆགས་སྤང་
སྦྱེ་བས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཆགས་སྤང་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཆགས་བྲལ་
གྱིས་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་གང་མཐོང་ཡང་ཆགས་སྤང་མི་སྦྱེ་བ་བཞིན། བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་སོ་སྦྱེའི་རྒྱུ་ལ་འིན་སྦྱངས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་བདེ་བ་མི་སྦྱེ་སྟེ། བདེ་བ་ལ་ཆགས་
བྲལ་བྱས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡང་སྤང་བས་གཞུང་གི་དགོངས་པ་སོང་མིན་བཟླ། །

ཡང་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ། བདེ་བ་ཟེར་ཆད་ཆོར་བ་བདེ་བ་ལ་ངོས་བཟུང་མི་སྤང་
བར་འིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བདེ་བ། ཞི་བའི་བདེ་བ་
ཞེས་ཐ་སྦྱད་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་འདོགས་པར་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན། བཤེས་སྤྱིངས་སུ། བདེ་བ་
ཀུན་གྱི་ནང་ནས་སྟེན་ཟད་པ། །བདེ་བའི་བདག་པོ་བཅུད་པ་རི་ལྟ་བུར། །ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཡང་བདེ་སྤྱག་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་རྣམ་པར་སྦྱེ་བ་ཞིག་དང་། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་
ནི་སེམས་པ་དང་གཏུང་བའི་རྣམ་པར་སྦྱེ་བས་མི་འདྲ་ཟེར་བ་ཡང་སྤང་ངོ་། །

སྦྱིར་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན། དེ་རྣམས་ལ་ཆོར་བ་ཡིན་མི་དགོས་
པར་མ་ཟད་ཤེས་པ་ཀྱང་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། དེ་ཡང་ཆོར་བ་དེ་ཁོ་ན་མ་
ཡིན་གྱི། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་གཞན་རྣམས་དང་། གང་ལ་
དམིགས་ནས་སྦྱེ་བའི་ཡུལ་ཐག་བཅས་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལོ། །ཞེས་
དང་། དེ་ཡང་ཆོར་བ་གཅིག་ལ་མིན་པ་ནི་སྤང་ལྟར་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་
ཡང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་རྩོལ་བྱ་དང་ལ་སྤྱག་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་
ན། མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། གང་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱེ་བའི་ཡུལ་ཐག་བཅས་

ནམས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིན་གསུངས་པ་དང་འགའ་མིན། རང་རེའི་ཡིག་ཆར། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཤེས་པས་མ་བྱུང་བའི་མུ་ལ་བྲི་ཆན་རྒྱ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་འཛིན་མིག་གི་ནམས་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྱོད་བྱར་གྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཛིན་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་པོ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡོད་མེད་ཀྱང་དབྱེད་བྱར་མཛོད།

ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་བཤའ་བ།

ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ① ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་གང་ཞེ་ན། མཆོན་ཉིད་རབ་རྟུ་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང། རབ་རྟུ་དཔེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང། དགའ་བ་སྤྱད་པ་དང། དཔྱོད་པ་དང། སྦྱོར་བའི་མཐའ་དང། སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བྱ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིར་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྦྱར་བས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཡིད་བྱེད་ཅེས་པའི་ཆོག་སྦྱོར་བ་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ཙམ་མ་ཐད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་མཆོན་ན་ཡང་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་བདུན་ཡོད་པས། འགོར་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་སྟོན་ནས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བྱ་ཡིད་བྱེད་དོར་ན་ལྷག་མ་སྤར་བཞིན་ནོ། །

སྦྱར་ཡིད་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་ཀུན་འགྲོ་ལྗེའི་ནང་གི་ཡིད་བྱེད་ལ་ངེས་པར་དུ་མི་གོ་བར་ཐ་སྟད་འདི་ཉིད་རེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་སྟེ། ཉིད་རེ་འཛིན་གྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ན་ཡིད་བྱེད་ཅེས་བཛོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ② ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྟེ། དམིགས་པ་ལ་སེམས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རེ། ཤོག ༡༣༤

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རེ། ཤོག ༡༣༥

འཛིན་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བསམ་གཏན་གསུངས་ཆེན་མོ་ཡང་། ཡིད་བྱེད་ཅེས་
པའི་ཐ་སྟད་འདི་སེམས་ཀྱི་འདུག་པའི་མིང་ཡིན་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དེས་སེམས་ཡུལ་ལ་
འདུག་པ་སྟོབས་ལྡན་བྱས་པས་ན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མིང་འདོགས་ཆོག་པ་དང་། དེ་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་བྲན་པ་ཉིང་བཞག་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་གིས་
བཏགས་པ་དང་འབྲ་བར་གསུངས། དེས་ན་གཞུང་ལས་ཡིད་བྱེད་བཞི་གསུངས་པ་དང་། ཡང་
དུག་གསུངས་པ་དང་། བདུན་གསུངས་པ་དང་། བརྒྱད་གསུངས་པ་དང་། དགུ་གསུངས་པ་
དང་། (བསམ་གཏན་སྒྲོལ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཤོག་གངས་༣༥ ཡིད་བྱེད་དགུ་པ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་གསུངས་པས་སེམས་
གནས་དགུ་ལ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟད་སྐྱར་བ་འདིས་གོ་བྱུང་གོ། །)མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ①ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་བཞི་པོ་འདིས་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་བསྟན་ཏེ། ཞེས་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པས་རྒྱན་
ཆགས་སུ། །ཞེས་པ་ནས་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་སྐྱར་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་པོ་
འདིས་ཉིག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ནས་གྲུས་པར་བྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བར་བཅུ་གཅིག་པོ་ལ་
ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟད་སྐྱར་བ་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཤིན་ཏུ་སྐྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཡིད་
ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་ཞི་གནས་ལ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟད་སྐྱར་བ་ཡང་སྐྱང་ངོ། །

ཞི་རགས་རྣམས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་ཐོག་མ་ལས་དང་པོ་པའི་ཡིད་བྱེད་ནི། ཉན་ས་ལས། ②དེ་ལ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བཞི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ། རི་སྤྱིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་མ་རིག་གི་བར་དུ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངོ་བོ་དང་ས་
མཆོམས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གཞན་དམིགས་པ་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་ཤུགས་ལ་བསྟན་
ནོ། །འདིའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་ཞེས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་ལ། ཤི། ཤོག་ ༡༢༩༣

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་ལ། རི། ཤོག་ ༡༤༩

ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཐོབ་ལ་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་
ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་བར་གྱི་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ནམས་ནི་འདྲིའི་མཆན་གཞི་ཡིན་ལ་ས་
མཆམས་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་འདྲིའི་ས་མཆམས་སེམས་གནས་དགུ་
པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་སེམས་དགུ་བ་ནས་བཟུང་
སྟེ། ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ལ། ཡིད་བྱེད་ཐོབ་
ནས་ཉོན་མོངས་སྦྱང་བར་འདོད་པས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་བསྟོན་པ་ནི་
ཉོན་མོངས་ནམ་བར་སྦྱང་བའི་ལས་དང་པོ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ནི། ཉན་ས་ལས། ①དེ་ལ་མཆན་
ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྲས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་
འདོད་པ་ནམས་ལ་རགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱེད་ཅིང་། བསམ་གཏན་དང་
པོ་ལ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱེད་པའོ། །རི་ལྟར་ན་འདོད་པ་ནམས་ལ་
རགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱེད་ཅེ་ན། སྤྲས་པ། འདོད་པ་ནམས་ཀྱི་གཞི་
དུག་པོ་དོན་དང་། དངོས་པོ་དང་། མཆན་ཉིད་དང་། བྱེད་པ་དང་། དུས་དང་། རིགས་པ་
ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ན་རགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་བ་ནས།
མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་འདོད་པ་ནམས་ལ་རགས་པའི་
མཆན་ཉིད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་
ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་
པའི་ཡིད་བྱེད་དེའི་དམིགས་ལྷུང་དང་བྱེད་ལས་ངོ་པོ་ནམས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༣༠༢

དེ་ཡང་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་ན། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་ལུལ་དང་། གཞི་བྱ་པོ་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་ལས་
དང་། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་
བསྟན་ནོ། །དམིགས་ལུལ་ནི་འདོད་ཁམས་ཀྱི་དོན་དང་དངོས་པོ་སོགས་སྒྲིན་བྱ་དང་དེའི་
ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བྱ་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། བྱེད་ལས་ནི་ཡིད་
བྱེད་དེས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིན་བྱ་པོ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་དེའི་ལྷོག་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱ་པོ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་སྒྲིན་ཡོན་དུ་ལྟ་བུ་བས་ན་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་
བྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་ནི་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མཛོ། །

དེས་ན། ལས་དང་པོ་པའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཁམས་གོང་ལོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་
དཔྱོད་པ་ནས་བཟུང་ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་བར་གྱི་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་
མཆན་གཞི་དང་ས་མཆམས་ཀྱང་དེས་ཤེས་ཅུས་སོ། །དོན་སོགས་བྱ་ནི། ཆོག་འདི་དང་
དོན་འདིའོ་ཞེས་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དངོས་པོ་ནི། འདི་ནི་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་འདི་ནི་
ཕྱིའི་དངོས་པོ་འོ་ཞེས་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། མཆན་ཉིད་ནི། འདི་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་
འདི་ནི་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་ནི། འདི་ནི་དཀར་པོའི་
ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་དང་འདི་ནི་ནག་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་སྒྲིན་ནོ་སྒྲིན་ཡོན་
ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཅུས་ནི། འདས་པའི་ཅུས་ན་འདི་ལྟར་བྱུང་ངོ་། །མ་འོངས་པའི་ཅུས་
ན་འདི་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །ད་ལྟ་པའི་ཅུས་ན་འདི་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཅུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་
ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་ནི། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་
དང་། འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟེ། རིགས་པ་བཞི་ཡིས་ཆོལ་
བར་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ནི། ཉན་ས་ལས། ① དེས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་དང་། རགས་པའི་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱིས་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ནས། གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམ་པའི་རྣམ་པས་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་། མཆན་མ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དང་། ལྷག་མཐོང་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། །སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ལ་རི་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་དང་། རགས་པ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དེ་དག་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཞི་བར་བྱེད་དེ། དེ་ནི་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་མཆན་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་དང་། སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པས་བྱེད་ལས་དང་། དེ་མན་ཆད་གྱིས་ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན། དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ནས་བཟུང་འདོད་སྲིད་མངོན་གྱུར་བ་ཆེན་པོ་སྐོར་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་དངོས་གཉེན་མ་བྱེད་བར་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་མཆན་གཞི་དང་ས་མཆམས་ཀྱང་དེས་ཤེས་ཅུས་སོ། །

བཞི་པ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ནི་ཉན་ས་ལས། ② དེ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་ཅིང་གོམས་པར་བྱས། ལན་མང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་དང་པོ་ཁོ་ནར་ཉན་མོངས་པ་སྒྲོང་བའི་ལམ་ཡང་དག་པར་སྦྱེ་བར་སྦྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ནི་རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འདིས་ཀྱང་ངོ་བོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གཞན་རྣམས་ལྷགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་འདོད་སྲིད་མངོན་གྱུར་བ་ཆེན་པོ་སྐོར་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་ནས་འདོད་སྲིད་མངོན་གྱུར་བ་འབྲིང་སྐོར་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་དངོས་གཉེན་མ་བྱེད་བར་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་མཆན་གཞི་དང་དེ་ལ་འཛིག་ཉེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་རིགས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྩི། ཤོག ༤༡༩

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྩི། ཤོག ༤༡༩

གསུམ་ཡོད། ས་མཆམས་ཀྱང་དེ་ནས་དགའ་སྤྱད་ཡིད་བྱེད་མ་སྐྱེས་བར་དུ་ཡོད།

ལྷ་པ་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ནི། ཉན་ས་ལས། ①དེས་དང་པོ་འདོད་པ་ན་སྤྱད་པའི་ཉན་མོངས་པ་སྤངས་པ་དང་། དེའི་སྤྱོད་པ་གི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྤྱོད་པ་དེ་ལ་ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་། བདེ་བ་ཆུང་དུ་ལ་རེག་ནས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཟུགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། རྒྱུ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། དུས་དུས་སུ་རབ་ཏུ་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྲལ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདིས་བྱེད་ལས་དང་ངོ་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གཞན་ལྟགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །འདིས་འདོད་ཉན་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་སྤངས་ཐེན་པ་ན་དགའ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལྟག་པས་ན་སྤྱོད་པ་སྟེ། དགའ་སྤྱོད་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། འདོད་སྤྱོད་མཐོན་གྱུར་བ་འབྲིང་སྒྲོར་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་ནས་བཟུང་དེ་སྒྲོར་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ནས་འདོད་པའི་ཉན་མོངས་དེ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་མཆོད་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་མ་སྐྱེས་བར་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་མཆོད་གཞི་དང་། དབྱེན་དགའ་སྤྱད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་གཉིས། འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་གཉེན་གྱི་ལམ། དེ་མ་ཡིན་པའི་དགའ་སྤྱད་ཡིད་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས། ས་མཆམས་ནི་སྤྱོད་པ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད།

དུག་པ་དཔྱོད་པའི་ཡིད་བྱེད་ནི། ཉན་ས་ལས། ②དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་དགའ་བ་དང་། སྤྱོད་པའི་དགའ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་བཅོན་པ་ན་རྒྱལ་གནས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། དེ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྩོ། ཞོག ༤༡༩
② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྩོ། ཞོག ༤༡༩

ལ་དག་བའི་སྟོགས་ལ་སྦྱར་བ་ལ། བག་གས་བྱེད་པར་འདོད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་
 བས་ཀྱན་ནས་དགྲིས་པ་ཀྱན་དུ་འབྱུང་བ་མི་འགྱུར་ན། དེ་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་ཏེ། ཅི་བདག་
 ལ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་སྦྱོང་ངམ། འོན་ཏེ་མེད་པས་སོ་
 སོར་མི་སྦྱོང་སྟུང་དུ་སེམས་ཤིང་དེ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་དང་བར་འགྱུར་
 བའི་མཆན་མ་སྟུ་གྲ་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་དཔྱོད་པ་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་
 གཞན་སྤར་བཞིན་ནོ། །འདོད་སྲིད་མངོན་གྱུར་བ་འབྲིང་སྒྲོར་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
 བས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་རྣམས་སྦྱེ་སྦྱོར་བའི་མཆན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པ་
 བས་བཟུང་འདོད་སྲིད་མངོན་གྱུར་བ་ཆུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་སྦྱོང་གཉེན་མ་བྱེད་
 བར་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་མཆན་གཞི་དང་། དབྱེ་བ་ནི་འདོད་སྲིད་རགས་པ་
 ཆུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་རེ་རེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་མ་བྲལ་དཔྱོད་པའི་ཡིད་བྱེད་གསུམ་ཡོད།
 ས་མཆམས་དགའ་སྟུང་ཡིད་བྱེད་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གསུམ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ནས་སྦྱར་བ་
 མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་པའི་སྦྱོར་མཐའི་སྤྱོད་ལ་བར་དུ་ཡོད།

བརྟན་པ་སྦྱར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་ཉན་ས་ལས། ①དེ་དེ་ལྟར་
 སྤར་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། སྒྲོམ་པ་ལ་དགའ་བར་སྐྱེ་ཆེར་གནས་ཤིང་ཞི་གནས་དང་། ལྷག་
 མཐོང་བསྒྲོམ་པ་ལ་རབ་ཏུ་བཅོན་པར་བྱེད་པ་ན། ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་
 གཉེན་པོ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། དུས་དུས་སུ་སྤངས་པ་དང་། མ་སྤངས་པ་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་
 བྱེད་པ་ན། འདོད་པ་ན་སྦྱོང་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རེ་ཞིག་ཅམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་
 སེམས་འབྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་། ས་བོན་གཏན་བཅོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ན་བསམ་

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རྒྱ། ཤོག ༩༡༤

གཏན་དང་པོ་སྒྲིག་པའི་ལམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སྒྲིག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། བྱེད་ལས་དང་ངོ་པོ་སོགས་སྤར་བཞིན་བསྟན་ཏོ། །འདོད་སྤེད་མངོན་
གྱུར་བ་རྒྱུ་དུ་སྒྲིག་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་སྤོང་གཉེན་བྱེད་པ་ནས་བཟུང་ནས་དེ་རྣམས་དང་
མ་བུལ་བར་གྱི་ཉར་བསྟོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་མཆོད་གཞི་དང་། དབྱེ་བ་ལ་སྤོང་གཉེན་གྱི་
ལམ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད། ས་མཆོམས་ནི་སྤྱོད། །

སྒྲིག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་ཉན་ས་ལས། ①དེའི་མཐུག་ཐོགས་
ཁོ་ནར་རྒྱ་དེ་དང་རྒྱུ་དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ལ་སྒྲིམས་པར་འཐུག་ཅིང་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི། སྒྲིག་པ་མཐར་ཐུག་
པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱ་དེ་དང་རྒྱུ་དེས་ཞེས་པས་རྒྱ་རྒྱུ་གཞན་
བརྒྱད་མི་དགོས་པར་ཉར་བསྟོགས་སྒྲིག་པ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དངོས་
གཞི་ཐོབ་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །གསེར་སྤོང་དུ་ཡིད་བྱེད་བདུན་གསུངས་པའི་
སྐབས་སུ་ཉན་སའི་བསྐྱེས་བཤད་མ་གཏོགས་རྒྱས་བཤད་ངངས་མི་འདུག་གོ། །

ཡིད་བྱེད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་འཛིག་ཏེན་པ་དང་འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་གཉིས་
རེ་ཡོད། འཛིག་ཏེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདུན་པོ་ལ་འཛིག་ཏེན་པའི་སྒྲིམ་ལམ་དང་བྱི་མ་
བདུན་པོ་དེ་ལ་འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་ཡང་ཟེར། དང་པོ་བདུན་པོ་སྒྱིར་སྒྲིམ་
ལམ་མིན་ཡང་འཛིག་ཏེན་པའི་སྒྲིམ་ལམ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆོད་གཉིས་སྤང་སྟེ། འཛིག་ཏེན་
པའི་སྒྲིམ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སམ་ཡང་ན་འཛིག་ཏེན་པའི་ཁམས་གོང་གི་
སེམས་ཐོབ་ཐེན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་འདོགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱི་མ་བདུན་
ལ་འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆོད་ཡང་དེའི་རྒྱས་ངངས་ན་ཤེས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཤོག ༩༡༥

སོ། །དེ་དག་ལ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་དང་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན། འཛིག་ཉེན་དང་འཛིག་ཉེན་ལས་
འདས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་རིགས་སྣ་
ཚོ་གས་ཡོད།

ཡིད་བྱེད་བདུན་པོ་དེ་འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་བཞིར་བསྐྱུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་
སོ་སོར་རིག་པ་དང་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས། རབ་ཏུ་དབེན་པ་
དང་སྒྱུར་བ་མཐར་ཐུག་པ་གཉིས་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས། དགའ་བ་སྐྱད་པ་ནི་ལམ་
བཞི་ཆར་གྱིས་བསྐྱུས། དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་ནི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་བསྐྱུ་བར་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་བྱད་པར་གྱི་ལམ་
གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བྱུབ།

འདིའི་སྒྱུར་བའི་ལམ་ནི། སྒྱུར་ལམ་ལ་མི་གོ་བར་སྒྱུར་དངོས་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་
དང་། དེ་ཡང་སྒྲོང་གཉེན་དངོས་ཀྱི་ལམ་ལ་མ་སྐྱབས་པར་དེའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པས་ན་སྒྱུར་བ་
དང་། གོང་དུ་འགྲོ་བས་ན་ལམ་གྱི་ཐ་སྐྱད་བྱས་པའོ། །དགའ་བ་སྐྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ལམ་བཞི་
ཆར་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི། ཁོ་ལ་སྒྱུར་བའི་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དང་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཡོད་པས་སོ། །དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་བྱད་པར་གྱི་
ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི། དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས་ན་བྱད་པར་གྱི་ལམ་མཐ་
ཡང་ན་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་བྱད་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐྱད་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་
གསེར་སྤང་ལས། དེ་ཡང་སྒྱུར་བ་ནི་དང་པོའི་རྩོམ་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་ནི་སྒྲོང་གཉེན་
དངོས་དང་། རྣམ་གྲོལ་ནི་སྤངས་མ་ཐག་གི་གནས་གྱུར་སྒྲོང་བྱེད་དང་། བྱད་པར་ནི་དེ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་བྱད་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཡིད་བྱེད་དེ་དག་ཏུ་ལྷན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན། རང་ལུགས་ལ་ཉན་སའི་ལུང་གོང་དུ་བྲངས་མ་ཐག་པ་དེར་བསྟམས་ན་ཡང་
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྲིབ་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ལ་དངོས་གཞིས་བྲབ་པར་ཁས་
 ལེན་ཆོག་ཀྱང་། གྲེ་སྒྲའི་ལུགས་ལ་དེ་དང་མི་འབྲསྟེ། ལུགས་དེ་ལ་དང་པོ་ནས་གསུམ་པའི་
 བར་གྱི་སྒྲིབ་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ལ་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་གཉིས་
 ཡོད་པར་འདོད་པའི་བྱིད། དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་
 གྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་མ་གཏོགས་མེད་ཀྱང་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་ཆོར་བ་བདེ་
 བ་ཡོད་པས་དབང་ནོན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནས་བདེ་བའི་ངོ་ཐོར་འཕོ་བྱས་ཀྱང་དབང་རྒྱལ་
 ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནས་བདེ་བའི་ངོ་ཐོར་འཕོ་མི་བྱས་པས་སྒྲིབ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་
 ཐོབ་ན་ཡང་ད་དུང་དངོས་གཞི་ཐོབ་མི་བྱས་ཏེ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནས་བདེ་བའི་ངོ་ཐོར་
 འཕོ་མི་བྱས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

བཞི་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐྱུར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ལ་དངོས་གཞིས་བྱེད་པའི་བཞི་
བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉིར་བསྟོགས་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ཡིན་ཡང་དངོས་
གཞིའི་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་ཡང་བཏང་སྟོམས་ཡིན་པས་བཏང་སྟོམས་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
དེ་བོར་འཕོ་སྤྱོད་བས་དབང་པོ་ནི་རྩལ་གང་ཡིན་གྱང་བཞི་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐྱུར་བ་མཐའི་འབྲས་
བུ་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་མཛོད་
ལས། ①ས་གསུམ་ལས་རྒྱལ་བསམ་གཏན་ནམ། །ཉིར་བསྟོགས་ལས་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ། །གོང་མའི་ཉིར་བསྟོགས་ལས་མིན་འཕགས། །ཞེས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་
ཀྱི་རང་གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བའི་སྐྱུར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་འཛིག་རྟེན་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་དབང་རྩལ་ལ་ཉིར་བསྟོགས་དང་དབང་རྟོན་ལ་དངོས་གཞི་ཡིན་ཡང་
བཞི་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐྱུར་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་དེ་དངོས་གཞི་མ་གཏོགས་ཉིར་བསྟོགས་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱེད་མ། མཛོན་པ། གྲུ་ཤོག ༤༧

མིན་པར་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། །

འདི་ནམས་ཀྱི་གནད་བསྐྱེད་ན་དབང་རྒྱལ་ནམས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནས་དངོས་གཞིའི་ཆོར་བ་བདེ་བའི་ངོ་བོར་འཕོ་མི་རྒྱས་ལ། དབང་ཚོན་ནི་ཆོར་བ་རིགས་མི་མཐུན་ཡང་འཕོ་རྒྱས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །མ་ཟད་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་མཛོད་ལུགས་དང་དེ་མ་ཁྲབ་པ་ཀྱན་བརྟུས་ལུགས་སུ་སྒྲུང་བས། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཁྲབ་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། ཉེར་བསྟོགས་ནི་རང་གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྟོམས་འབྱུག་ཡིན་ཞིང་། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་ཕྱིར་དུ་བཙོན་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོང་དོན་མེད་ལ། དེ་ལ་དགའ་བཞིན་སྤྱོད་བཞིན་དུ་བཙོན་པ་ཡིན་པས་ཆོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ནི་ཡོང་དོན་མེད་པས་ན་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར་རོ། །

འོ་ན། རང་གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཟིན་པའི་སྟོམས་འབྱུག་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྦྱར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ནམས་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མཛོད་ལས། ① དེ་དག་ལ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད། །དག་པ་བདེ་མིན་སྤྱུག་བསྐྱེད་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་སོ། །

རང་ལུགས་ཀྱན་བརྟུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཞི་རགས་ནམ་ཅན་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཁྲབ་ཀྱང་། སྦྱར་དེ་ལྟར་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཟག་མེད་བདེན་པའི་ནམ་པ་ཅན་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་། ②དེ་ལ་རབ་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། ཀྱུ་ ཞོག ༥༦

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན་ རྩོ། ཞོག ༩༡༥

ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དགའ་བ་སྤྱད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ནི་
དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བས་ལུས་ཡོངས་སུ་ཆེ་མ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲུགས་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཞིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་
པས་སོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ཀུན་བདུས་ལས། ① ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་གང་ཞེ་ན། མཆན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དགའ་
བ་སྤྱད་པ་དང་། དཔྱད་པ་དང་། སྦྱར་བའི་མཐའ་དང་། སྦྱར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་
པའོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་འདྲུག་ལ་ཡིད་བྱེད་བདུན་དང་དེའི་ཐོག་མར་མཆན་
ཉིད་སོ་རིག་བགྲངས་པ་དང་ཉན་ས་ཡང་དེ་དང་མཐུན་འདྲུག་གོ། །

གོང་དུ་ཉེར་བསྒྲུགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་ས་མཆམས་བཤད་པ་ན་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་
ནས་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་གསུངས་ན་བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། ལྷག་མཐོང་སྤྱབ་བྱེད་གྱི་
ཡིད་བྱེད་དེ་ལ་བདུན་ཡོད་དེ་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་སོགས་བདུན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཉན་ས་ལས། ཡང་དེ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་
བཙོན་པར་ནལ་འགྱོར་བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནམ་པ་བདུན་གྱིས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་རྗེས་སུ་འཐོབ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བདུན་སོ་དེ་ལྷག་མཐོང་སྤྱབ་བྱེད་
དུ་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉན་སར། ཡང་དེ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་བཙོན་པར་ནལ་འགྱོར་བ་ནི། ཞེས་འབྲུང་བས་དངོས་

① བསྒྲུག་འགྱུར་དབེན་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རི། ཤོག ༡༣༩

གཞིའི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བདུན་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་
འགྲེལ་དགོས་པར་སྒྲུབ་མོད་དཔྱད།

བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྒྲུགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ལས་དང་པོ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྒྲུགས་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་གཉིས་
ལ་བྱེད་པར་ཡོད་པར་གསུངས། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་
བ་ཡིན་པ་ལས་རིམ་ཆེན་མོར། དེ་ཡང་སེམས་དགུ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་
བར་དུ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ལ། ཡིད་བྱེད་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་སྦྱང་བར་
འདོད་པས་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱང་
བའི་ལས་དང་པོ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་པས་བསྒྲུབས་འདུག །

དེས་ན། སེམས་གནས་དགུ་པ་དེ་གང་ཟག་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་མིན་
པར་ཐལ་བས་སོ། །མིན་ན། དེར་ཐལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན།
བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ལ་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན། ཡང་སུམ་ཅུ་པ་
ལས། དེ་ལ་བྱ་ལིང་གསུར་ན། བདག་པའི་སྒྲུབ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་དང་སྒྲུར་ནས་དཔྱད།

ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ།
ངེ་སྟོན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་མ་རེག་གི་བར་དུ་ལས་
དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱང་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ཐོབ་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྦྱང་བར་འདོད་པའི་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་པའི་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་བརྟུན་པ་ལ་གོམས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་
པར་སྦྱང་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྩོ། ཤོག ༣༥༤

དེ་བཞིན་ཡིག་ཆ་སོགས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲིགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་
ཡིད་བྱེད་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམས་འདུག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་། གསེར་སྒྲིང་ལས། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྒྲིགས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་འདི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་གོང་མའི་སར་མི་གཏོགས་ཏེ། ཉན་
ས་ལས། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རགས་
པའི་མཆན་ཉིད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་
ནི་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པས་སོ། །འདིའི་རིགས་པས་ལྷག་མ་རྣམས་
ལ་ཡང་འོག་སའི་ཉན་ལ་སྒྲིམ་ན་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་འོག་སར་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲིགས་མཆན་ཉིད་སོར་རིག་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་སུ་གསུངས་པ་དང་། བསམ་
གཞུགས་ཟིན་གྱིས་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པ་གསུངས་འདུག་གོ།

འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་གསེར་སྒྲིང་དུ་གོང་གི་ཉན་སའི་ལུང་འདྲན་དུས་མཉམ་
པར་མ་བཞག་པའི་ས་པའི་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་ཀྱང་བསམ་
གཞུགས་སྐབས་གསེར་སྒྲིང་དང་མཐུན་པར་བྲངས་འདུག་མོད། བསམ་གཞུགས་ཆེན་མོ་
དང་། ཀུན་བཟུང་འབྲེལ་པ་རྒྱལ་སྐས་མ་གཉིས་སུ། ཉན་སའི་ལུང་དེ་འདྲན་པ་ན་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས། ཞེས་འབྱུང་འདུག་པས་བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་
བསྐྱུར་མའི་ནང་བཞུགས་ཀྱི་ཉན་ས་གཙོས་ཉན་སའི་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ། མཉམ་པར་བཞག་
པའི་ས་པ་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་མ་བཞག་པའི་ས་པ་མ་གསུངས་པས་དོན་དངོས་གང་
ཡིན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་གསུངས་པ་མ་དག་པ་ཡིན་ཟེར་ན་ཡང་རྗེ་སྒྲིམ་ལུང་མ་
དག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དཔྱོད།

བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མའི་ནང་བཞུགས་ཉན་ས་ལས། ① མཉམ་པར་བཞག་པའི་
ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རགས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། བསམ་

① བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཙམ། རྗེ། ཤོག་ ༩༡

གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི། མཆན་ཉིད་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་འབྲེས་
པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསལ་བྱེད་དུ་བྲངས་པའི་ཉན་སའི་ལུང་དེ་དང་མི་འབྲས་
རེ་བྱུང་སྣང་ངོ། །

སྒྲ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་
པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་ཀྱང་། ཉན་སར་མཉམ་པར་མ་བཞག་
པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་ཞེས་པའི་དོན། དང་པོའི་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་
ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྐྱུས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་མིན་པར་དེས་མཉམ་པར་
མ་བཞག་པའི་སའི་ཉེས་དམིགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས།

ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་
མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་གཞག་སས་བསྐྱུས་མ་ཡིན་ཡང་། ཉན་ས་
དང་ཀུན་བརྟུས་འབྲེལ་པ་རྒྱལ་སྤྱས་མ་གཉིས་སུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་དག་གིས་ཞེས་པའི་ལུང་འབྲེན་དུས་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་མཛད་འདུག །

དེས་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་
བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་འདོད་པའི་གཞི་བྱུག་པོ་དོན་དང་། དངོས་པོ་དང་། མཆན་ཉིད་
དང་། རྟོགས་དང་། དུས་དང་། རིགས་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོ་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། རྟོན་དུ་ལྟ་
བས་ན་དེ་རྟོག་བརྟོག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། གཞུང་ལུགས་ཁག་དུ་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་
སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་ཅེས་དང་ཡང་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཅེས་འབྲེལ་སྒྲ་ཡོད་མེད་ཁག་
གཉིས་བྱུང་ངོ། །

ཡང་བསམ་གཞུགས་སྤྱི་མཐའ་རྣམས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་

མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་གཞག་གི་སེམས་བསྐྱུས་སུ་འདོད་ཅིང་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་པར་བཀག་འདུག་ཀྱང་། ཉན་ས་ལས། ① མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་འདྲེས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ཀུན་བརྟུས་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྤྱུངས་མ་ལས། ཞེ་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་དཔྱད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མར་དཔྱད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི། ཞེས་དང་། ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཆན་ཉིད་རབ་རྟུ་རིག་པ་ནི་རེས་འགའ་ཐོས་པ་དང་རེས་འགའ་བསམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བསམ་གཞུགས་སྤྱི་དོན་ལས། ཁ་ཅིག་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེས་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དགོས་པ་གསུངས་འདུག།

འོན་ཀྱང་། བསམ་གཞུགས་མཐའ་དཔྱད་དུ། མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་རགས། དེ་ལ་སྟོས་ཏེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཞེ་བར་བལྟ་བའི་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཡིད་བྱེད་ཞེས་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་དེ་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པར་གསུངས། ཁོ་བོས་དེ་གཉིས་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་ན་ཡིན་མཉམ་དང་མིན་ན་མིན་མཉམ་དུ་འདྲའོ་སྟུང་ཡང་དཔྱད།

མདོར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་

① བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཙམ། རྒྱུ་ཤོག ༩༡

བྱེད་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་དང་ཐོས་བསམ་འབྲེས་མ་ཡིན་པར་མི་སེམས་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་མའི་སྒྲུབ་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་དེ། ལས་དེ་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་མིན་གང་དུ་འཕེན་བྱེད་དང་གང་དུ་འགྱུར་བྱེད་ཡིན་མིན་གང་རུང་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

མི་དགོས་ན། འདོད་པའི་རྟོན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོར་འཕེན་བྱེད་གི་ལས་བསམགས། དེ་ལ་སྐྱེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་པས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེ་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་བྱུང་སྟེ། ཁམས་གོང་ན་སེམས་ལོང་མེད་པ་སྒྲིམ་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས་པས་བསམ་བྱུང་མེད་པས་སོ། །

དེས་ན། གོང་མའི་སྒྲུབ་སྤྱོད་ལ་ཐོས་བསམ་འབྲེས་མ་འོང་དོན་མེད་དོ་སྒྲུབ་ཡང་། རྟོགས་དཀའི་སྒྲུང་བ་ལས། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་རྣམས་ལ་རགས་པ་དང་། ས་གོང་མ་རྣམས་ཞི་བའི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་འབྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་གསེར་སྒྲིང་སོགས་སུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྐྱོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེས་ཁམས་འོག་མ་ལ་རགས་པ་དང་གོང་མ་ལ་ཞི་བར་ལྟ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་གཉིས་བྱས་ན་ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ལས་འདི་ལྟ་བུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མ་ཟད་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དུ། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་དེས་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ན། དེ་ལ་འཛིན་སྒྲུངས་མི་འདུ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་འཛིན་

སྤངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་དེ། སྒྲོ་ཐུ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
འགལ་བས་དཔྱོད།

སྤྱིར་འདྲེས་མ་ཞེས་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མང་དུ་ཡོད་པར་སྤང་སྟེ། ཉེར་བསྟོགས་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་གསུངས་པ་ནི། དེས་འགའ་ཐོས་པ་དང་དེས་
འགའ་བསམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས། ཞེས་གསུངས་པས་སྤྱི་བྱས་ནས་སྤྱི་བ་ལ་འདྲེས་མའི་
ཐ་སྟད་སྤྱར་བ་དང་། ཡང་དུས་མཉམ་དུ་སྤྱི་བ་ལ་ཡང་འདྲེས་མའི་ཐ་སྟད་སྤྱར་ཆོག་པར་སྤང་
སྟེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལ་ཞི་ལྷག་འདྲེས་མའི་ཐ་སྟད་སྤྱར་བ་ཡང་གཞུང་ཆེན་ཁག་ཏུ་མང་དུ་
སྤང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དགའ་སྤྱོད་ཟུང་འབྲེལ་དང་བད་བྱང་གི་སྤྱིས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་འཛིན་རྟོག་
པ་སྤྱོད་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ། །

ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་ལ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་འཛིན་རྟོག་ལས་འདས་པ་གཉིས་
ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། འཛིན་རྟོག་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་བཞུགས་སྐབས། དགའ་སྤྱད་
ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་འབྱུང་ཡང་། འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་
བྱེད་བདུན་བཞུགས་སྐབས་དེ་ལས་སྒྲོག་སྟེ་འབྱུང་བ་ནི། ཉན་སར། དེ་ལ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
ཐམས་ཅད་ལ་ནི་དཔྱོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་
ནས། ཞེས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་པས་དགའ་སྤྱད་ཀྱི་སྟོན་ནས་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པར་
གསུངས་པས་ཅུང་མི་འདྲའོ། །

ཡང་ཡིད་བྱེད་བདུན་སོ་དེ་འཛིན་རྟོག་པའི་ལམ་བཞིར་འདུ་ཚུལ་གསུངས་པའི་
སྐབས་སུ། བསྐྱུ་བར། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ལམ་བཞི་ཆར་གྱིས་བསྐྱུས་གསུངས་
པའི་དོན་གང་ཡིན་དང་། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ། ཉན་སར། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་འབྲིང་སྤྱོད་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་སྟེད་

མངོན་གྱུར་བ་འབྱེད་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་སྒྱུར་བའི་ལམ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་རིམ་ལྡར་ཡོད་ཅེ་ན།

འདི་ལྟར། དགའ་སྤྱད་ཡིད་བྱེད་གྱི་ས་མཆམས་ནི་འདོད་སྟེད་མངོན་གྱུར་བ་འབྱེད་གི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་སྒྱུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པས་དེ་ལ་སྒྱུར་བའི་ལམ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་རེ་རེ་ནས་ཡོད་དོ། །བྱད་པར་གྱི་ལམ་མཐ་དཔྱད་པ་ཡིད་བྱེད་ཡོད་ཚུལ་ནི། དཔྱད་པ་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་འབྱུང་བས་སོ། །གཞན་ཡང་། རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཡིད་བྱེད་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་དོན་ཅི་ཡིན། མེད་ན་གསེར་སྟེང་དུ་དེ་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟོང་བའི་ལམ་སྟེ་བ་འགྱུར་ཞིང་། སྟེས་པའི་ལམ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་བྱེད་ནི་རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། ཉན་ས་ལས། ①གཞན་ཡང་མཆམ་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱན་འབྱེན་པའི་གཉེན་སོ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་སྒྱུར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་བའི་གཉེན་སོ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་གཉེན་སོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། གཉེན་སོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྒྱུར་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཀ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བྱུག་སོ་དེ་དག་དུ་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། ཞོག་ ༩༡༡

པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། གཉིན་པོ་དང་། དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སོ་སོར་རྟོག་
པ་དག་འདུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཡིད་བྱེད་བྱུག་ཡིད་བྱེད་བཞིར་བསྐྱུས་ཚུལ་
གསུངས་ན། འོ་ན། མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡང་ཡིད་བྱེད་བཞིར་འདུས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལྟུག་མཐོང་གིས་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེ་གནས་འབའ་
ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུག་སྟེ། ཡིད་བྱེད་བཞི་ལ་ལྟུག་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཏྲགས་བྱུབ་སྟེ། ཉན་སར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཉིད་ནི་ལྟུག་མཐོང་གི་
ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དཔྱད།

ཀུན་བདུས་ལས། ① ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམ་པར་
འཇུག་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
དང་། ཉན་ས་ལས། ② བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟུག་
མ་རྣམས་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཡོད་མིན་མེད་མིན་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་
བར་གྱི་ས་དང་ས་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་པོ་དག་ཀྱང་དེ་
བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་གསེར་བྲེང་ལས། དང་པོ་ལ་
གསུམ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཐོབ་བྱེད་བཤད། ལྟུག་མ་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྐྱུས། ལམ་
དགུ་པ་གང་དུ་གཏོགས་བསམ་པའོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡིད་བྱེད་བདུན་ཡོད་པ་
བཞིན་བསམ་གཏན་ལྟུག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་པ་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་གསེར་བྲེང་ལས། གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བདུས་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་རི་
ལྟ་བར་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་བདུས་ཁྲངས་བྲངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ས་ལྟུག་མ་

① བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༣༩

② བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༡

རྣམས་ལ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་
སྒྲིམ་དུ་ལས་དང་སོ་བའི་ཡིད་བྱེད་བསྒྲུབ་ནས་བརྒྱད་སོ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་ལ་
མཚུངས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་གསུགས་མཐའ་དཔྱད་ལས། བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་ཉེར་བསྒྲུགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་སོགས་བདུན་ཡོད། ཅེས་པ་ནས།
སྒྲིམ་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། བསམ་གཏན་དང་སོ་དེས་རིགས་
འགྲེལ། །ཞེས་གསུངས་འདུག་པས།

འོ་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྒྲུགས་ལས་དང་སོ་བའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་དམ་
མེད། དང་སོ་ལྟར་ན། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཞི་གནས་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐྱུས་པའི་
ཉེར་བསྒྲུགས་འདོད་ན། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་
བསྐྱུས་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་མ་ཡིན་པས། དེ་བསམ་གཏན་དང་སོ་སོགས་གང་གི་སས་བསྐྱུས་
ཡིན། ཁོ་ན་རེ། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྒྲུགས་ལས་དང་སོ་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་སོ་དེ་སས་བསྐྱུས་
དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་ཟེར་ན། ཀུན་བདུས་
ལས། ①མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། ས་མཐུན་པའི་
ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ན་ས་མཐུན་དགོས་གསུངས་པ་དང་འགལ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེར་ཡོད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་ཡིད་བྱེད་བདུན་ནས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་སོགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་གོང་གི་ལུང་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་། བསམ་གཏན་གསུགས་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྒྲིམ་དུ་ཡིད་བྱེད་བདུན་དེས་པར་དུ་དགོས་

① བསྒྲུབ་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རེ། ཤོག ༡༩༣

བར་མི་སེམས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་དངོས་གཞི་མང་དུ་ཡོད། སྒྲིབ་བྱུང་དབང་དུ་བྱས་
ཀྱང་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྒྲུགས་སྒྲིབ་དུ་མ་སོང་བར། གཉིས་
པའི་དངོས་གཞི་སྒྲིབ་བྱུང་གིས་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཙུགས་དེས་
གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་ཉེར་བསྒྲུགས་སྒྲིབ་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། ཉན་ས་ལས། ① དེ་ལ་རྣམ་འབྱེད་སྒྲིབ་པ་ལས་དང་པོ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་
ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་དང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྒྲིབ་བའི་ལས་དང་པོ་
བའོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ། རི་སྤྱིད་དུ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་མ་རིག་གི་བར་དུ་ལས་དང་པོ་བ་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྒྲིབ་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྒྲིབ་བར་འདོད་པའི་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་བརྩམས་ཤིང་ལེན་པ་ལ་གོམས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་
སྒྲིབ་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲུགས་ལས་དང་པོ་
བ་ལ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དང་པོ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲུགས་ཐོབ་
པ་ནས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་མ་ཐོབ་བར་གྱི་ཉེར་བསྒྲུགས་གཉིས་དོན་གཅིག་། གཉིས་
པ་ལ། མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཐོབ་ནས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་བར་གྱི་ཉེར་
བསྒྲུགས་རྣམས་འཛོག་དགོས་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དངོས་ཡིན་ཀྱང་། བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་སོགས་ལ་དེ་བཞིན་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱེས་ན་ཅུང་མི་བདེ་བར་འབྱུང་། །

ཡང་ཉོན་མོངས་རྣམ་སྒྲིབ་གི་ཡིད་བྱེད། ཉེར་བསྒྲུགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་
ཡིད་བྱེད་ནས་འཛོག་ཀྱང་། ཉན་ས་ལས། ② དེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པ་བྱས་པ་གང་ཞེ་ན།

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། ཤོག ༡༥༩

② བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། ཤོག ༡༥༩

མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་སྒྱུར་བ་མཐར་
ཐུག་པའི་བར་གྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་སོ་དག་ལ་ཞིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྱུངས་པ་བྱས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྒྱུར་གི་ཡིད་བྱེད་གྱི་ཐོག་མ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ནས་འཛོག་པ་
དང་། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར། ཉོན་མོངས་རྣམས་སྒྱུར་གི་ཡིད་
བྱེད་གྱི་ཐོག་མ་འདི་ནས་འཛིན་ཏེ། ཞེས་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྒྱུར་གི་ཡིད་བྱེད་ཐོག་མ་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་ནས་འཛོག་པས་དབྱུང་བྱར་མཛོད།

གཞན་ཡང་། ཉན་ས་ལས། ① ཉོག་པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་རགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་
རགས་པ་དེ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞི་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉིར་
བསྐྱོགས་ལ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས། ཀྱན་
བརྟུས་ལས། ② ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྟུན་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། འདྲ་
ཤེས་མེད་འདྲ་ཤེས་མེད་མིན་སྒྲུ་མཆེད་གྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
དངོས་སུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རགས་པ་དེ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞི་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལ་གཞིག་ན་འདོད་པ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཞི་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྟམ་ཡང་དཔྱད།

ཡང་ཡིག་ཆར་འགའ་ཞིག་ཏུ། འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསམ་གཏན་དང་
སོ་ལ་ཉིར་བསྐྱོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་སོགས་དུག་སོ་གང་རུང་ལ་ཞི་
རགས་རྣམས་ཅན་གྱིས་བྲལ་བར་བཞེད་པ་དང་། དེ་མི་བཞེད་པའི་ལུགས་གཉིས་སྒྲུང་ཡང་།
རང་ལུགས་ལ། ཞི་རགས་རྣམས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པས་བྲལ་ཀྱང་། ཞི་རགས་རྣམ་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཞོག ༤༡༩

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཞོག ༩༣༩

ཅན་དངོས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་སྒྲུང་།

འོན་ཀྱང་། བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱད་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དང་
མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་སྒྱུར་བ་མཐའི་
ཡིད་བྱེད་དེ། ཞི་རགས་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པས། མཛོད་འབྲེལ་དུ།
འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་ཅན་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཞི་བའི་
རྣམ་ཅན་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཉན་སར། དང་པོར་རགས་པ་དང་དེ་ནས་ཞི་
བར་སྒྲོམ་པར་བཞག་པ་རྣམས་དང་འགལ་མེན་དཔྱད།

ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་ཐུག་གི་
ནང་ཆེན་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ཉན་སར། གལ་ཏེ་
དེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འགྲོ་བར་འདོད་ན་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
སོ་དག་ལས་བརྩམས་ནས་དག་ཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་དེ་ལ་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། སྒྱུར་བ་མཐའ་ཐུག་པའི་འབྲས་བྱའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
བར་གྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་སོ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རྟེ། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལ།
ཡོད་ན་དེའི་དམིགས་རྣམ་གང་ཡིན་དང་དེ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་ཡིན་མིན་དཔྱད།

ཡང་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ཐོབ་ལ། མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་མ་
ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ཡིན་དགོས་
མིན་དང་། དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་སྒྱུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་ལ། དེའི་འབྲས་བྱ་ཡིད་བྱེད་
མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་ན། དང་པོའི་སྒྱུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་
ཡིན་དགོས་མིན་སོགས་དབྱེད་པ་གལ་ཆེད། །

ཡང་བྱེ་སྤྱའི་ལུགས་ལ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་

མཛོད་ལས། ①དག་པ་བདེ་མིན་སྤྱག་བསྐྱེད་མིན། །ཞེས་པས་སྐྱབ་པོ། །ཀུན་བདུས་ཀྱི་
ལུགས་ལ། གསེར་ཕྱེད་ལས། འདི་ལས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཤད་
པ་ནི་འདིར་མི་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རབ་
དཔེན་དགའ་སྤྱད་སྦྱོར་མཐའ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་དགའ་བ་དང་བདེ་བས་ལུས་ཆེས་པར་
བྱེད་པས་ན། ཀུན་བདུས་ཀྱི་ལུགས་འདི་ལ་མི་བཟུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། སྟོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ②འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ཆོར་བ་དང་
ལྡན་ཞིང་། ཉོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་མི་ལྟོགས་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྦྱོར་བའི་སེམས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། ཆོར་བ་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དགའ་བདེ་ནི། སྐབས་འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འབྱུང་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རྣམས་
ཅི་ཞེ་ན།

དེ་ནི་འཛིན་ཉེན་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ་
སྟེ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལམ་དེས་ཉེར་བསྟོགས་སྟོམ་པ་ན། དངོས་གཞིའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་
བ་བདེ་བ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོ་སྐྱེས་ནས་སྟོམ། ཟག་མེད་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་སྟོ་དེས་ཉེར་
བསྟོགས་སྟོམ་པ་ན། ཉོན་མོངས་སྟོང་བར་འདོད་ནས་སྟོམ་པ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་སོ་སྟེ་
ཡང་དཔྱད།

སྦྱར་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་དེ། གསེར་ཕྱེད་ལས། བསམ་གཏན་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། ཀུ་ཤོག ༥༡

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དན་པ། ཀུ་ཤོག ༥༡

བཞི་པའི་ཉེར་བསྐྱབས་ནས་སྤིང་ཅིའི་ཉེར་བསྐྱབས་ཀྱི་བར་དེར་ཆོར་བའི་དགའ་བདེ་མེད་
པས་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དོན་སྤྱོད་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བྱེད་
དོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྐྱབས་ཡན་ཆད་དམིགས་ཀྱིས་བསམ་ལ་ནས་
གསུངས་པ་དང་། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་། ①དེ་ལ་རབ་ཏུ་དབེན་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དགའ་
བ་སྤྱད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ནི་དབེན་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་
བདེ་བས་ལུས་ཡོངས་སུ་ཆོམ་པར་བྱེད་དོ། །སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་
ན་ནི། ལན་འགའ་ལན་འགའ་ནི་བདེ་བ་ཚུང་དུའི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་བར་བྱེད་དོ། །ལན་འགའ་
ལན་འགའ་ནི་བདེ་བའི་དངོས་པོ་ཞིན་ཏུ་མང་པོ་དང་། ཞིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་
བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རབ་ཏུ་དབེན་བ་དང་དགའ་བ་སྤྱད་པ་དང་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་གསུམ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པ་ཞིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་འདུག

ཡང་འདྲིར་དབྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ཉན་ས་ལས། ②འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱང་དག་
ལུས་ལ་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་བའི་རྒྱས་ན་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་
པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱོད་སུ་གྱུར་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་འབྲལ་
བར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་གཉེན་པོ་ལུས་ཞིན་ཏུ་སྤྱངས་པས་ལུས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་ཏེ་གང་བ་
བཞིན་དུ་སྤྱང་བར་འགྱུར་རོ། །དང་པོར་དེ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ན་སེམས་དགའ་བ་
དང་། སེམས་ཞིན་ཏུ་ཉམས་བདེ་བ་དང་། སེམས་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་
དམིགས་པ་དང་། མངོན་པར་དགའ་བ་དང་བཅས་པ་ཡང་སྤྱང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཞི་
གནས་མ་ཐོབ་པའི་སྤྱོད་ནས་སེམས་དགའ་བ་སོགས་ཡོད་པ་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན།

① བསྐྱབས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྒྱུ་ཤོག ༩༡༥

② བསྐྱབས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྒྱུ་ཤོག ༩༠༣

མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དགའ་བ་སོགས་ཅིའི་བྱིར་མེད། ཡོད་ན་རབ་དབེན་
དགའ་སྤྱད་སོགས་ལ་དགའ་བདེ་ཡོད་པ་དམིགས་གྱིས་བསལ་དགོས་དོན་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ལོ། །

ཡང་ཉེར་བསྟོགས་ལ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཀུན་བརྟུས་
འགེལ་པར། དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ། རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་གཉིས་
གྱིས་གཉེན་པོ་བྱས་པས་མི་མཐུན་སྟོགས་དེ་ལས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་
བདེ་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པན་ཡོན་ནི་ཉེར་བསྟོགས་གྱིས་རང་གི་འོག་ས་ལས་རྒྱལ་
བ་གཅིག་ལ་འདོད་དགོས་པར་སྣང་བ་དང་། མ་ཟད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར། ཉེར་བསྟོགས་
རྣམས་ནི་འོག་ས་ཁོ་ནའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་བྱིར། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་
ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གིས་མ་ཟིན་པས་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་ལམ་མིན་ལ།
ཞེས་པ་དང་འགལ། མེད་ན་སྒྲོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། ① འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་བ་ཏར་སྒྲོམས་
གྱི་ཆོར་བ་དང་ལྡན་ཞིང་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་
མི་ལྟོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྱུར་བའི་སེམས་སོ། །ཞེས་
དང་། རྣམ་བཤད་དང་ཀུན་བརྟུས་དར་ཤིག་རྣམས་སུ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་དེ། འོག་ས་
ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་གནས་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་། ཉེར་
བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་ལ་སྐྱེ་དཀའ་སྤྱ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་གིས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་བྱུང་
པར་མེད་གསུངས་པ་དང་། བསམ་གཞུགས་སྤྱི་དོན་ལས། ཉེར་བསྟོགས་ལ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་
ལག་མེད་པར་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་དགའ་བདེ་རྒྱུ་
རྟུ་རེག་པས་དེ་ལ་དགའ་བ་སྤྱད་པ་ཡང་བཤད་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་དཔྱད།

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབྱ་མ། ཀི་ཤོག་ ༤༡

རྣམས་བཤད་ལས་ཀྱང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལ། དག་པ་བ་དང་ཟག་
མེད་གཉིས་ཡོད་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དག་པ་བ་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཞེས་དང་པོ་མ་
གཏོགས་གཞན་རྣམས་ལ་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་མེད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་དབྱེད་གཞི་ཡིན་
ཏེ། རྣམས་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཉེར་སྟོགས་ལ་ཟག་མེད་མེད་ན། མཛོད་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀའི་
སྐབས་སུ། གཞུགས་མེད་སས་བསྟུས་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པས།
དེ་འབྲེལ་བླ་པ་ཉེར་གཞག་དེ་གཞུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་སས་བསྟུས་ན། གཞུགས་མེད་
དངོས་གཞི་དག་རྣམས་ཀྱི། སྟོན་ཡུལ་ཟག་བཅས་འོག་མ་མིན། ཞེས་པའི་མཛོད་① ལུང་
གིས་ཁྲིགས་སོ། །དེས་ན། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་སས་བསྟུས་ཡིན་པར་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་
བྱུང་། དེ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྟུས་ན། བླ་པ་ཉེར་གཞག་ལ་ཟག་བཅས་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་
དང་། ཡང་ན་ཉེར་བསྟོགས་ལྷག་མ་ལ་ཡང་ཟག་མེད་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་རྣམས་འཕེན་ནོ། །

ཡང་གཞུགས་མེད་སས་བསྟུས་ཀྱི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་མེད་ཟེར་ན། མཛོད་ལས།②
བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། ཁྱི་ལྟོགས་མེད་ན་དགའ་མ་གཏོགས། གཉིས་པ་ན་ནི་
ཁྱོག་མ་གཏོགས། གཉིས་ན་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། བསམ་གཏན་བར་ནའང་གཞུགས་
མེད་པ། གསུམ་ནའང་དེ་དང་ཚུལ་ཡན་ལག་། བྱང་ཚུབ་དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག་། མ་གཏོགས་
འདོད་ཁམས་སྲིད་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ།③ ས་གང་ན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
དང་མཐུན་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་
སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། །ཁྱི་ལྟོགས་མེད་ན་དགའ་མ་གཏོགས། ཅིའི་ཕྱིར་
ཁྱི་ལྟོགས་པ་མེད་པ་ན་དགའ་བ་མེད་ཅེ་ན། ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་ནི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་དགོས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟུར་མ། མཛོན་པ། གྲུ། ཤོག ༥༦
② བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟུར་མ། མཛོན་པ། གྲུ། ཤོག ༥༩
③ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟུར་མ། མཛོན་པ། གྲུ། ཤོག ༥༦༥

པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ལོག་མའི་དོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ན་ནི་རྟོག་མ་
གཏོགས། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་ནི་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་
བྲག་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། དེ་ན་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ན་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་
པ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་དག་ན་ནི་དགའ་བ་དང་རྟོག་པ་དག་མ་གཏོགས་
པ་སུམ་ཅུ་ཅ་ལྟ་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་བར་ནའང་། དེ་གཉིས་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་
ལྟ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །གཟུགས་མེད་པ། །གསུམ་ནའང་དེ་དང་མཚུངས་ཡན་ལག་ །མ་གཏོགས་
ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རྟེ། གཟུགས་མེད་པ་དག་ན་ནི་ཡང་དག་པའི་དག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་
དང་། འཆོ་བ་རྣམས་དང་། དགའ་བ་དང་། རྟོག་པ་དག་མ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་
ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དབྱེ་ན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་དེ་རྟོག་དཔྱད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། དགའ་བ་དེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པས་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དང་། གཉིས་པའི་དངོས་
གཞི་དེ་ནང་རབ་རྒྱ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། དགའ་བ་དེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པས་ཡན་ལག་བཞི་ལྡན་དང་། གསུམ་པའི་
དངོས་གཞི་དེ་བན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཆོར་བ་
བདེ་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གནས་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པས་ཡན་
ལག་ལྔ་ལྡན་དང་། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དེ་བན་པ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གཉེན་པོའི་ཡན་

ལག་དང་། ཚེར་བ་བཏང་སྒྲིག་པའི་ལུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ལག་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ལན་
ལག་དང་ལྷན་པས་ལན་ལག་བཞི་ལྷན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཁམས་གོང་ལོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་བུའི་ཆིང་པའི་སྒྲིག་དང་ཞིབ་པའི་སྒྲིག་གཉིས་རིམ་
བཞིན་དེའི་གཉིན་པོའི་ལན་ལག་རྟོག་དཔྱད་དང་། ཡང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚེར་བ་བདེ་བ་
དེ་དེའི་པན་ཡོན་གྱི་ལན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་ཀ་དང་། ཀུན་བདུས་དར་རྒྱུ་ལས། དབེན་
པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེས་བསྐྱེས་པ་པན་ཡོན་གྱི་ལན་ལག་དང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་དེའི་གནས་ཀྱི་ལན་ལག་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་
ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བླ་མེས་བཞིན་
བཏང་སྒྲིག་པའི་གསུམ་ལ་རབ་དང་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དེ་དེའི་གཉིན་པོའི་ལན་ལག་
དང་། རབ་ཏུ་དང་ཚུལ་ནི་དང་པོའི་ལན་ལག་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་ན་དེ་ལྟར་
བཟོད་དོ། །

འཇུག་པའི་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞི་གིས་དང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡིད་
ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དེ་འདིའི་རབ་དང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་གོ། །ཡང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚེར་བ་བདེ་བ་དེ་དེའི་པན་ཡོན་གྱི་ལན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་ཀ་
དང་། འདིའི་འཁོར་གྱི་ཚེར་བ་བདེ་བ་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་འཁོར་གྱི་ཚེར་
བ་བདེ་བ་དང་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། སྒྲིག་པའི་འདོད་སྟོད་མཛོན་གྱུར་པ་ལས་བྲལ་
པའི་བདེ་བ་ཅམ་ཡིན་པས་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་བཟོད་ལ། འདི་ནི་དེ་
ཅམ་མིན་པར་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་གཡོ་མི་བྱུང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚེར་བ་བདེ་
བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཀུན་བདུས་དར་རྒྱུ་ལས། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་སྐྱེན་དེ་ལས་བྱུང་

བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཉིང་དེ་འཛིན་སྲར་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཡང་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་བྱ་ལེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ་རང་མིང་གིས་བསྟན་པ་དེ་དེའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་དེའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། འདི་སྲ་མ་དང་མི་འབྲ་བ་ཡིད་ལེས་སུ་གྱུར་པའི་དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་གྱིས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་བརྟུས་དར་ཤིག་ལས། དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། ཞེས་གསུངས། ཉིང་དེ་འཛིན་སྲར་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ལ་ཡང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་ལེས་བཏང་སྟོམས་གཉེས་དེའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དེ་དེའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་སྲར་བཞིན་ནོ། །བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་གསར་དུ་སྦྱབ་དུས་ཡན་ལག་དེ་རྣམས་ལས་རིམ་བཞིན་འོག་ས་ལས་འདའ་དགོས་པར་མ་ཟད་ཐོབ་ཐེབ་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྟོ་གཅིག་གིས་རིམ་བཞིན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཡན་ལག་གི་སྟོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་སྲ་མ་སྲ་མ་བཀག་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་དགོས་པ་ཆོད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་དོ། །

བྱ་ལེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཡན་ལག་ལ་བཞག་མ་བཞག་གི་བྱུང་པར་ནི། བྱ་ལེས་བཞིན་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་བཞག་པ་དང་། དེ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཉེས་པའི་ཡན་ལག་ལ་བཞག་ཀྱང་རང་མིང་གིས་མ་བསྟན་པ་དང་། ཡང་དེ་རྣམས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ལ་བཞག་པར་མ་ཟད་རང་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། བཞི་པའི་ཡན་ལག་ལ་བྱ་ལེས་བཏང་སྟོམས་གཉེས་ལ་རང་མིང་གིས་བསྟན་པར་མ་ཟད་དག་པའི་སྐྱབས་ལྡན་ནས་སྟོས་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། །

བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐབས་སུ། ཉིང་འཛིན་མ་རྫོགས་ཀྱང་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་རྫོགས་པ་དང་། གཉིས་པའི་སྐབས་སུ། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་མ་རྫོགས་ཀྱང་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་རྫོགས་པ་དང་། གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཡོངས་སུ་དག་པ་མ་རྫོགས་ཀྱང་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་དེ་རྫོགས་པའི་བྱད་པར་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོའི་སྐབས་སུ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་དབང་གིས་ཉིང་འཛིན་གཡོ་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་ཉིང་འཛིན་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཞི་བའི་རྒྱན་གཙོད་ལ། གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དང་བྲལ་བ་དང་། བན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་ཤུགས་མ་རྫོགས་ལ། གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་རྫོགས་པ་དང་། རྟོག་དཔྱད་དགའ་བའི་ཀུན་དགུས་གསུམ་དང་བྲལ་ཡང་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྒྲིན་བརྒྱད་མ་དག་ལ། བཞི་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་པས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་། ཉན་ས་ལས། ①མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི། ཞེས་པ་ནས། རིང་དུ་མི་གནས་པ་སེམས་ཀྱན་ཏུ་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ། གཡོ་བར་བྱེད་པ། རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ②དེས་བསྒྲུབས་པའི་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པའི་ཉིང་འཛིན་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པས་བར་གཙོད་ཅིང་སྐབས་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། བར་དུ་གཙོད་པ་མེད་པ་དང་སྐབས་ཆད་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་ན། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་སོ། །ཆད་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྒྲ་ལས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་གཡོ་བ་མེད་པས་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པར་བཤད་པས་སྤར་སེམས་གནས་དགུ་བཤད་པའི་

①བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅོམ། རྟོ། ཤོག ༩༡

②བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅོམ། རྟོ། ཤོག ༩༡

སྐབས་དང་མི་འབྲེལ། །(ལུང་འདི་གཞུང་གཞན་དུ་བྲངས་སྐབས་ཆེག་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བར་སྦྱང་ངོ། །)

བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་པོའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་གསུངས་པའི་
དོན་ནི། འདི་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེའི་རང་གི་སྒྲིབ་བ་ཉེར་བསྟོགས་
སྐབས་སུ་རང་གི་འོག་ས་འདོད་པ་ལ་རགས་པའམ་སྒྲིབ་དུ་ལྟ་བ་པོ་གཙོ་བོ་རྟོག་དཔྱད་
གཉིས་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་མ་སྟོས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རགས་པའམ་སྒྲིབ་དུ་ལྟ་
བ་ཙམ་མཚུངས་པས་སོ། །རགས་པར་ལྟ་བ་ནི་སྒྲིབ་དུ་ལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཉན་ས་
ལས། ①དེ་ལ་རེ་ཞིག་རགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ནི། འདི་ལྟར་འདོད་པ་འདི་དག་
ནི་ཉེས་དམིགས་དང་བཅས་པའོ། །གཞོད་པ་མང་བའོ། །ཡམས་ཀྱི་ནད་ལྟ་བུ་མང་
བའོ། །འགོ་བའི་ནད་ལྟ་བུ་མང་བའོ་ཞེས་རགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་སྟེ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་ལྷན་བྲངས་ནས་ཞི་བར་ལྟ་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ལ་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉིས་པོའི་ཡན་ལག་
ལྡན་ཚུལ་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གཉིས་པོའི་
ཡན་ལག་ལྡན་ཚུལ་དང་། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བྲན་པ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གཉིས་པོའི་
ཡན་ལག་ལྡན་ཚུལ་ལ་ཡང་གོང་གིས་རིགས་བསྟེན། །

ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་དོན་
ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་འོག་ས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་འདོད་སྟེད་མངོན་
གྱུར་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དེ་ལས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་དགའ་བདེ་དང་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཤོག ༤༠༤

ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲིམས་ཆུང་ས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་
ནོ། །དེ་ཆུང་ས་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དངོས་གཞི་
དེ་ཆུང་ས་ལྟར་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་གཙོ་བོ་རང་རང་གི་ཡན་ལག་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་
ཆུང་ས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ། །

ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་མ་གཏོགས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་ཅུ་
བྱེད་གཉིས་མི་འབྱུང་བ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་གི་ནང་ཆོན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་
དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་ལ། གཞན་ཆུང་ས་ལ་དེ་ལྟར་མེད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །ཡང་
བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཆུང་ས་ཡན་ལག་གི་སྒྲིམས་འོག་ས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་
དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཆུང་ས་དམིགས་པའི་སྒྲིམས་འོག་ས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་
གསུངས་པས་དང་པོའི་དོན་ལ་གོ་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། ཡན་ལག་གི་སྒྲིམས་འོག་ས་ལས་འདས་ཞེས་པའི་ཡན་ལག་
ལ་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་ཆགས་པ་
དང་བྲལ་བས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་རོ་བོར་
གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཡན་ལག་ལ་བཞག་ནས་དེའི་རྒྱུ་སྤྱུངས་འོག་ས་ལ་སྒྲིམ་ལྟ་
བའི་སྒྲིམས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་དངོས་གཞིས་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་གསུངས་རྟོག་དཔྱད་ལ་སྒྲིམ་ལྟ་བའི་
སྒྲིམས་སྒྲིང་གཉིན་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་
གི་རོ་བོ་རབ་དང་དེ་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་ལ་སྒྲིམ་ལྟ་བུ་བ་པོ་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་བསམ་གཏན་གསུངས་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་ཀྱང་
ཡན་ལག་གི་སྒྲིམས་འོག་ས་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ཆུང་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡུམ་བར་མར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འདོད་པ་དག་ལས་དབེན་པ། སྤྲིག་ཏོ་མི་
དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དཔྱེད་པ་དང་བཅས་པ། དབེན་པ་ལས་
སྦྲེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཉེར་བར་བསྐྱབས་ཏེ་
གནས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདོད་པ་ལས་དབེན་པ་ནི་འདོད་པའི་འདོད་
ཆགས་མངོན་གྱུར་བས་དབེན་པ་དང་། སྤྲིག་ཏོ་མི་དགེ་བས་དབེན་པ་ནི་སྤར་བསགས་མི་
དགེ་བའི་ལས་སྤར་བྱུར་བསྐྱབས་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ་གཞན་ནམས་སྤོའོ། །

ཡང་རྟོག་དཔྱེད་གཉིས་ཀྱི་གདགས་གཞི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོག་དཔྱེད་འགའ་ཞིག་
སེམས་པ་དང་འགའ་ཞིག་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤོག་ཤེས་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
རྟོག་དཔྱེད་ནམས་སེམས་པ་ལ་བཏགས། ལྟོ་དོན་མཐུན་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱེད་ནམས་
ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་སྟུང་སྟེ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བར། སེམས་པ་འཕྲུལ་ཤེས་རབ་ལ་
བརྟེན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་མི་རྟོག་པ་དང་མངོན་པར་རྟོག་པའི་གནས་སྐབས་དང་གོ་
རིམ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། མངོན་འགྲེལ་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བས་ངེས་པར་
སྟར་རོ། །འདིའི་མངོན་པར་མི་རྟོག་པ་དང་མངོན་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་
མེད་ལ་གོ་བྱ་མིན་པ་མ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལ་མངོན་པར་མི་རྟོག་པ་དང་རྟོགས་སྟོ་ལ་མངོན་པར་
རྟོག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

རྟོག་དཔྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་དང་མདོ་སྤྲེ་བ་དང་སེམས་ཅམ་པ་
ནམས་ཅུང་མི་འབྲསྟེ། བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བས་ཡུལ་ལ་ཅིང་པ་དང་ཞིབ་པས་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་
རྟོག་དཔྱེད་འཛོག་པ་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་དཔྱེད་གཉིས་དུས་མཉམ་དང་གཙུག་སེམས་གཅིག་གི་
འཁོར་དུ་ཡོད་པར་འདོད།

མདོ་སྤྲེ་པས་བྱུང་གཞི་དང་བྱུང་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཆ་ནས་འཛོག་པ་དང་དེ་

གཉིས་ཀྱང་སྒྲོ་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་གསེར་སྒྲུབ་ན་མི་འདོད་པར་མངོན། བསམ་གཟུགས་
ཟེན་གྱིས་སྤྱེད་གཉིས་རེས་འཛོག་ཏུ་འབྱུང་ལ། ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་བར་མདོ་སྤྱི་བ་ཡན་
ཆད་ཀྱིས་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་ཙམ་བས་དཔེར་ན་བྱམ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་
ན་ཆ་ཤས་ཡོངས་རྫོགས་མཐོང་བའི་སྒྲོ་དེ་ལ་རྟོག་བ་དང་། དེའི་མཆུ་ཏོ་ལྟ་བུ་གཅིག་པོ་
མཐོང་བའི་སྒྲོ་དེ་ལ་དཔྱོད་བ་འཛོག་བས་སྒྲོ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །འོ་
ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བར་གསུངས་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། ལྷན་གཅིག་ལ་དགོངས་བ་ཡིན་ཟེར་རོ། །

སེམས་ཙམ་བའི་ལུགས་ལ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ལྷན་གཅིག་བ་མ་གཏོགས་དུས་
མཉམ་དུ་མི་སྦྱེ་བ་ཡང་ཉན་ས་ལས། ①དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་བར་ཞུགས་པ།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པ། རྟོག་བ་དག་ལ་རགས་བར་ལྟ་ཞིང་མཉམ་བར་གཞག་པའི་ས་
པའི་དམིགས་བ་ལ་མི་བརྟན་བར་སྦྱོད་བ་དང་པོ་སྦྱེས་བས། དམིགས་བ་ཡིད་ལ་རྫོད་བ་
རགས་བ་སྦྱེ་བ་གང་ཡིན་བ་དེ་ནི་རྟོག་བ་ཞེས་བྱའོ། །དམིགས་བ་ལ་མི་བརྟན་བར་སྦྱོད་བ་
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྗེས་སུ་སྦྱོད་པའི་ཡིད་ལ་རྫོད་བ་ཞིན་ཏུ་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་བ་དེ་ནི་དཔྱོད་བ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་པོ་སྤྱི་བྱུང་བྱས་སྟེ་བ་གསལ་བར་གསུངས་
སོ། །དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་བ་སེམས་ཙམ་བ་དང་མཐུན་སྟུམ།

མདོར་ན། དུལ་ལ་འབྲུག་ཆེ་ཅིང་ཞིབ་ཀྱི་ཆ་ནས་རྟོག་དཔྱོད། བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་
ལ་དམིགས་བའི་ཆ་ནས་རྟོག་དཔྱོད། ཆོས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དམིགས་བའི་ཆ་ནས་རྟོག་བ་
དང་། ཆོས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་བའི་ཆ་ནས་དཔྱོད་བར་འཛོག་ཚུལ་བཅས་དུ་མ་ཞིག་
ཡོད་དོ། །

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི། ཞོག་ ༤༡༦

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེ་སྤྲུམ་
བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བདེ་བ་ནི། འིན་སྤངས་དང་གསུམ་པའི་
ཡན་ལག་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བདེ་བ་ཡིད་ཚོར་ཞིག་ལ་འདོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་བདེ་
བ་ལ་ཡིད་ཚོར་བདེ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དགའ་བ་ནི་ཡིད་ཚོར་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དགའ་
བདེ་གཉིས་ཀྱི་ཡིད་ཚོར་བདེ་བར་འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་
གཉིས་འབྱུང་ན་རྣམས་མཚུངས་ཉམས་པའི་སྒྲིན་དུ་སེམས་སོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་མི་
འབྲས་ཀྱི། གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་གི་བདེ་བ་ཡིད་ཚོར་བདེ་བར་འཛོག་ན་ཡང་དེ་ལ་
དགའ་བ་མེད་པས་རྣམས་མཚུངས་ཉམས་དོན་མེད་སྟུང་མོ། །འོན་ཀྱང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་
དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་པ་ལ་བྱུང་མེད་དུ་བདེ་བ་འིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བར་འདོད་
གསུངས།

མདོ་སྤེལ་པའི་ལུགས་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་བདེ་
བ་ནི་ལུས་ཚོར་བདེ་བ་ཡིན་ཡང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་དགའ་བ་ནི་ཡིད་
བདེ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ནི་དབང་ཤེས་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཞེས་འབྱུང་བས་སོ་
སྟུང་མོ། །རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། མདོ་སྤེལ་པ་ཁ་ཅིག་དགའ་བ་ནི་སྤང་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདེ་
བ་ནི། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སེམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དགའ་བ་འཛོག་ཚུལ་བྱེ་སྤྲུམ་དང་
འབྲས་ཡང་བདེ་བ་འཛོག་ཚུལ་མི་འབྲས་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ཏུ་མདོ་སྤེལ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་
ལ་འཛོག་པར་གསུངས།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། མདོ་སྤེལ་བ་ནི། གསུམ་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་

གྲུང་པའི་བདེ་བ་དེ་ལུས་བདེ་བར་འདོད་པའི་བྱིར། འཁོར་སྐྱབས་ཀྱི་བདེ་བར་བྱེད་ན་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་འཁོར་སྐྱབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་པས་མི་འཐད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་དང་མི་འབྲསྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་རོ་པོར་གྲུང་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་དེ་ལུས་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་འདོགས་པའི་ཆ་ནས་བདེ་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་འདོགས་པའི་ཆ་ནས་དགའ་བར་འཛོགས་པའི་བྱིར། དེས་ལུས་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་འདོགས་པའི་དོན་ཡང་ལུས་ལས་རུང་བྱེད་པས་སོ། །

མདོར་ན། དེས་ལུས་དང་ཡིད་ལ་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དགའ་བདེ་གཉིས་སུ་འཛོགས་གོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་ཉན་ས་ལས། ① དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་འདོད་པ་དང་རེ་བའི་དོན་ཐོབ་ཅིང་དགའ་བ་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་ལྟ་བའི་བྱིར་དང་། གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་། སེམས་དང་ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་ན། དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་པོ་དེས་ཡིད་དགའ་བར་བྱས་པའི་ཆ་ནས་དགའ་བ་དང་། ཡིད་དགའ་བས་ལུས་སེམས་འཁོར་སྐྱབས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་བདེ་བར་འཛོགས་པ་མ་གཏོགས་བྱེ་སྐྱེ་ལྟར་སོ་སོ་ནས་མི་འཛོགས་པར་གསལ་ལོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམས་འཇུག་བཞི་ལ་རེ་རེ་ནས་གཉེན་པོ་དང་པན་ཡོན་དང་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡན་ལག་རྣམས་བསྒྲིམས་པས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དེ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་གིས་མ་བྲལ་སྟེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྲིམས་འཇུག་ལ་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཀུན་འགྲོ་ལྟ་ཡོད་པས་སོ། །ཀུན་བརྒྱས་དར་ཤིག་ལས་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རྩོ། ཤོག ༩༣༠

ཀྱང་། ཡན་ལག་དེར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཉེན་སྟོང་ཡན་ལག་སྟོགས་གསུམ་
གྲིས་བསམ་གཏན་རྣམས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་ན་དེ་གསུམ་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་གཞན་ཡོད་ཀྱང་མ་བགྲང་བའི་དོན་ཡང་ཤེས་ཀྱས་སོ། །

ཡན་ལག་དེ་རྣམས་སྟོམ་ཆེགས་སུ་བཀོད་ན། བསམ་གཏན་བཞི་ཡི་ཡན་ལག་
ནི། རྟོག་དཔྱོད་དགའ་བདེ་ཉིང་འཛིན་དང་། རབ་དང་དགའ་བདེ་ཉིང་འཛིན་དང་། བཏང་
སྟོམས་བྲན་ཤེས་ཉིང་འཛིན་དང་། བཏང་སྟོམས་དག་དང་བྲན་པ་དག རྩོམ་བ་བཏང་
སྟོམས་ཉིང་འཛིན་ནོ། བསྐྱས་ན་ལྔ་དང་བཞི་དང་ནི། ལྔ་དང་བཞི་བཅས་བཅོ་བརྒྱད་
དོ། བརྒྱད་དང་བྱུག་དང་བཞི་རིམ་བཞིན། གཉེན་སྟོང་པན་ཡོན་གནས་ཡན་ལག གཉེན་སྟོང་
པན་ཡོན་གནས་རྣམས་ཀྱིས། དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བགྲང་། སྟོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱས་
པའོ། ཞེས་པའོ། །

ཡང་ཀྱན་བརྟམ་དར་རྟེག་ལས། གཉེན་སྟོང་བསྟོམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སུན་འབྲིན་པའི་
གཉེན་སྟོང་སྟོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། སྤང་བྱ་སྤྲོང་བའི་གཉེན་སྟོང་
རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་སྤང་བྱ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་སུན་འབྲིན་
པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་འོག་རྩ་ལམ་གཉེས་ཀྱིས་སྤྲོང་བ་དང་། དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
དང་། སྤངས་པ་ཐག་བསྲིང་བར་བྱེད་པའི་དེའི་གོང་མའི་ལམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གཉེན་སྟོང་ལ་སུན་འབྲིན་པའི་གཉེན་སྟོང་། སྤྲོང་བའི་གཉེན་སྟོང་། གཞི་ཡི་གཉེན་སྟོང་། ཐག་བསྲིང་
པའི་གཉེན་སྟོང་དང་བཞིར་གསུངས་པས་ན་ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་གཉེན་སྟོང་ནི་སུན་
འབྲིན་པའི་གཉེན་སྟོང་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སུན་འབྲིན་པའི་གཉེན་སྟོང་འཛིན་སྤངས་འགལ་བའི་གཉེན་སྟོང་རྣམས་
དང་། སྤྲོང་བའི་གཉེན་སྟོང་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། གཞི་ཡི་གཉེན་སྟོང་ཐག་བསྲིང་

པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྟ་བུ་འདྲིལ་གོ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་བསྐྱོགས་ལ་ཞི་རགས་ནམ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་
བསྐྱོགས་དང་ཟག་མེད་བདེན་པའི་ནམ་པར་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་བསྐྱོགས་གཉིས་
ཡོད་པས། དང་པོས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤོང་གཉེན་གྱིས་
རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤོང་གཉེན་
གྱིས་བ་ཡིན་པས་ཆུང་མི་འབྲེལ། །ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་
ཚུལ་ལ་ཁམས་གོང་ལོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་ཚུལ་དང་བདེན་བཞི་ལ་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་ཚུལ་
གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

རང་ཕྱགས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་པར་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་ཚུལ་ལ་ཁམས་གོང་འོག་ལ་
 ཞི་རགས་སུ་ལྟ་ཚུལ་མ་གཏོགས་གཞན་མི་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་སྒྲ་
 བཤད་ཆང་ན་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། བདེན་བཞི་ལ་ནང་གསེས་ཞི་རགས་
 སུ་ལྟ་བའི་དང་མའི་ཉེར་བསྟོགས་ལྟ་བུ་འདྲིལ་སྒྲུལ་མོ། །

ལུས་ཤིན་ཟུངས་འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དུ་ཡོད། ལུས་ཤིན་
 ཟུངས་ཀྱི་བདེ་བ་འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་ཡོད། སེམས་ཤིན་ཟུངས་
 འདོད་པ་ནས་སྲིད་ཅིའི་བར་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཤིན་ཟུངས་ཀྱི་བདེ་བ་འདོད་པ་ནས་
 བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་སྣང་ངོ་། །

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ནམས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་མ་སྟེ་མས་སྟེ་མ་སྟེ་མ་ལ་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བའི་སྐབས་སུ་རྟོག་
དཔྱད་གཉིས་ཀ་དང་། བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ན་དཔྱད་པ་ཁོ་ན་དང་། གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་
སྐབས་སུ་དགའ་བདེ་གཉིས་ཀ་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་བདེ་བ་ཁོ་ན་

དང་། བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན། དང་པོ་དེར་
ཐལ། དེའི་སྐབས་དེ་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ལུས་སེམས་ལས་རུང་ནི་ཚང་དེ་གཉིས་ལ་སེམས་
གཡོ་བའི་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བྱད་པར་ཅན་ན་
དཔྱད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ལུས་སེམས་ལས་རུང་ནི་ཡོད། དེ་ལ་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་མ་བཀག་ཏོག་
པ་ལ་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེར་ཐལ། གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་
དགའ་བདེ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་ཚང་དེ་ལ་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་དེར་ཐལ། གསུམ་པ་ན་དགའ་བའི་ཀུན་དགུས་སམ་ཉིང་རེ་འཛིན་གཡོ་བའི་དགའ་བ་སྐྱེ་
བའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་དགའ་བ་དེར་སེམས་གཡོ་བའི་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་སྐྱེར་མ་བཅུག་བདེ་བ་
ལ་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་དེར་ཐལ། བཞི་པ་ན་དགའ་བདེ་གཉིས་
ཀར་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས་སྐྱེར་མ་བཅུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

བྱེ་སྐྱས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་འགོ་རྒྱུའི་བདེ་བ་ནི། ཤིན་
སྤངས་དང་གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ལ་འགོ་རྒྱུའི་བདེ་བ་ཡིད་ཚོར་ཞིག་ལ་འདོད་པ་
དང་། ཡང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གར་བྱད་མེད་དུ་བདེ་
བ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་སྤང་བ་དང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་
དུ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་བདེ་བ་ནི་
ལུས་ཚོར་བདེ་བར་འདོད་གསུངས་པ་དང་། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། དེ་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་
འདོད་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དཔྱད།

ཡང་བསམ་གཏན་གསུགས་སྤྱི་མཐའ་གཉིས་སུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་གཉེན་
པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དེ་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་
དང་ལྡན་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་
ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་བཏང་འདུག་པས་དེ་ལྟར་ན། སྒྲིལ་བའི་མེད་མེད་ཀྱི་ཉམས་སུ་
སྒྲིལ་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེ་རང་ཉམས་སུ་སྒྲིལ་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་ན་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཐལ་བ་ཡོད་མེད་དཔྱད།

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིལ་ས་འདུག་ནམས་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་སྐབས། བསམ་གཏན་གསུགས་
སྤྱི་དོན་དུ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་སྒྲིལ་ས་འདུག་ཏོག་མེད་དཔྱད་མེད་དུ་གསུངས་པས་དཔྱད་
བ་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱེད་བ་དེ་དངོས་གཞི་བྱེད་པར་ཅན་གྱིས་དེར་སྒྲིལ་དུ་བལྟས་ནས་གཉིས་
པའི་སྒྲིལ་ས་འདུག་ཐོབ་པ་ན་ཆགས་པ་དང་བྱལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏོག་པ་ལ་ཆགས་བྱལ་
བྱེད་པ་ཡང་དངོས་གཞི་ཅམ་པ་བ་ཁོ་རང་གིས་དེར་སྒྲིལ་བལྟས་ནས་བྱེད་པར་ཅན་ནམ་ཐོབ་
པ་ན་དེར་ཆགས་པ་དང་བྱལ་བ་ཡིན་མིན་དཔྱད།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་ཏོག་དཔྱད་ཡོད་ཀྱང་། བསམ་
གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཏོག་དཔྱད་མེད་པར་གསུངས་པས། བསམ་
གཏན་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མེད་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་བྱེད་པར་མ་
བྱེད་མ་བྱེད་ན། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མེད་དང་། །ཞེས་པའི་མངོན་པ་མངོན་གྱི་གཞུང་
ཆོག་དུས་བྱུང་དེ་དང་འགལ། བྱེད་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་སའི་ལྷའི་བྱ་
དང་བྱ་མོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པའི་ཆགས་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མེད་ཤེས་དེ། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མེད་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།
བྱེད་པ་སྒྲིལ་བྱེད་པ་ཐག་པའི་ལུང་གིས་བྱེད། འདོད་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲའི་ཆགས་པ་དེ་

བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་དེ་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་ན། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱང་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པར་ལྡ་མཚུངས་ལ་ཁམས་དང་ས་མཐུན་པ་བགྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉམས་མ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། གུན་བརྟུས་ལས། ① མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། ས་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གུན་བརྟུས་དར་ལྗོངས་ཏུ་འཕྲུག་པའི་ཁམས་དང་ས་མཐུན་པ་ནི། མཐུན་པའི་ཞེས་ཏེ། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཁམས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཟུགས་ཁམས་པའི་སེམས་བྱང་འབྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཉིས་པའི་སེམས་བྱང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཁམས་དང་ས་གང་ཡིན་པ་སེམས་བྱང་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་སྒྲ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་རང་སའི་འདོད་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་དེ་མིག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་ཟེར་ན། གུན་བརྟུས་ལས། ② འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བུར་ཁོང་ཁྱོད་པ་དང་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཞེས་འདོད་ཆགས་དེ་གཟུགས་ཁམས་ན་སྣ་ཤེས་དང་ལྟེ་ཤེས་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་གཞན་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཡོད། །དེས་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བའི་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རྒྱ། ཤོག ༡༩༣

② བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅམ། རྒྱ། ཤོག ༡༩༣

རྒྱུད་ཀྱི་རང་སའི་འདོད་ཆགས་དེ་མིག་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ན། གཉིས་པ་
ཡན་ཆད་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་མེད་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་
མིག་ཤེས་མེད་གསུངས་པ་ནམས་དབྱུང་གཞི་ཆེ་བར་སྦྱང་།

ཡང་ཁ་ཅིག དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་ནི།
མཛོད་ལས། ① རྟོག་དང་དཔྱད་དང་བཅས་པ་ནི། །ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྡ་
ཡིན། །ཞེས་དབང་པོའི་ནམ་ཤེས་ལྡ་པོ་གང་རུང་ལ་རྟོག་དཔྱད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་ཁྲབ་
པར་གསུངས་པ་དང་འགལ། གཞན་ཡང་། ཀུན་བརྟུས་ལས། ② རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་
བཤམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྒྱ་འཛོལ་བའི་ཡིད་གྱིས་བཛོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཅིང་
བཏོ། །དཔྱད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་བཤམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་
གྱིས་བཛོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཞིབ་པཏོ། །ཞེས་ཀུན་རྒྱ་འཛོལ་བའི་ཡིད་གྱིས་བཛོད་པ་
ཞེས་པ་ནི་རྟོག་དཔྱད་ལ་ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བྱེད་ཅིག་དགོས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་ཡོད་མེད་དང་། མིག་ཤེས་ལ་རྟོག་དཔྱད་
གང་རུང་ཡིན་དགོས་མིན་སོགས་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་
ཡོད་མེད་དབྱུང་དགོས་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་འཁོར་དུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་ན། བདེ་བ་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྒྲིན་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆན་མ་ཡིན་
པར་ཐལ་བ་དང་། མེད་ན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བས་རང་གི་འཁོར་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་
བ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྟེད་པ་ལྷགས་ཆར་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་སྟོམས་འབྲུག་དེ་སྟེད་
པའི་ངོ་བོར་འགྲོ་ནས་དེ་སྟེད་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བས་དཔྱད།

① བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། མངོན་པ། ཀྱུ་ཤོག ༤

② བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཅན་དེ། ཤོག ༡༣༤

ཡང་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་སྲིད་པས་ཉོན་མོངས་པར་
བྱེད་ཚུལ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་གསུམ་པའི་རྣམ་ཐར་མ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་མ་བྱུབ་པ་མིན་ཏེ། མཛོད་ལས། ① རྣམ་པ་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྤྱད།
བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །ཅེས་འདོད་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་རྣམ་ཐར་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་
གཉིས་པའི་རྣམ་ཐར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་
རྣམ་ཐར་གང་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད།

ཡང་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན། རྣམ་ཤེས་བཞིན་བཏང་
སྟོམས་ཡོད་ཀྱང་། ཉག་དཔྱད་ཀྱིས་མངོན་པར་སྐྱབ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། ཡན་ལག་ཏུ་མ་སྟོས་ལ། ཞེས་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱིས་དམིགས་པ་
མི་བརྟེན་པ་དང་བྱིང་ཚོད་བྱུང་མ་བྱུང་རྟོགས་པར་སོགས་བྱེད་ཀྱས་གསུངས་པ་གཉིས་
འགལ་མིན་དང་། དང་པོའི་དངོས་བཞིའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་པོ་དེ། དེའི་གཉེན་པོའི་
ཡན་ལག་ཡིན་པའི་དོན་གང་ཡིན། རྒྱུན་ལྡན་མ་ཉེར་བསྟོན་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཉེན་པོ་
ཡིན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ན། དེའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་གཉེན་པོའི་ཡན་
ལག་ཏུ་ཐལ་བས་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གི་དོན་གང་ཡིན་དཔྱད།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། རང་ལུགས་ལ་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དགའ་བས་དབེན་
པའི་བདེ་བ་ཡིན། ཞེས་དང་། གསུམ་པའི་མན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགའ་བས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྐྱུར་མ། མཛོན་པ། གྲུ་ ཤོག ༥༩

དཔེན་པའི་བདེ་བ་དེ་དགའ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཞེས་སྐབས་རེར་དགའ་བས་དཔེན་བ་དང་སྐབས་
རེར་དགའ་བ་ཡིན་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། འགལ་བ་མེད་དེ། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། བསམ་
གཏན་གསུམ་པ་ན་ནི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སེམ་བ་དེ་ཉིད་ཐོས་ཤེས་བཞིན་བཏང་
སྟོམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པས་སེམས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དགའ་བ་ཞེས་མི་
བརྗོད་ལ། ཁ་ནང་དུ་སྟོགས་ཏེ་དབང་པོ་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་བཤད་ལོར་གྱི་སྦྱེས་བཟང་ཞིག་སྟེ། དང་པོ་དང་
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དགའ་བས་སེམས་གཡོ་ཡང་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཐོས་ཤེས་བཏང་
སྟོམས་གསུམ་གྱི་སྟོབས་རྫོགས་པས་དགའ་བས་སེམས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་རྒྱས་པས་
ན་དགའ་བ་ཡིན་ཡང་དགའ་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་ཅེས་པའོ་དེའི་ཕྱིར་དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་དང་
བྲལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དེ་དང་འབྲལོ། །

ཡང་བསམ་གཏན་གསུམ་མཐའ་དཔྱོད་དུ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་
ལག་ཆོར་བ་བདེ་དབང་གི་མིང་ཅན་དེས། ལུས་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་དོན།
ལུས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་
ཟག་དེ། ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟེན་ཀྱང་། དེའི་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་
དབང་གི་མིང་ཅན་དེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན། བཞི་པའི་
ཉིར་བསྟོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན།
གསེར་སྤང་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིར་བསྟོགས་ནས་སྤིང་ཅེའི་ཉིར་བསྟོགས་ཀྱི་བར་
དེར་ཆོར་བའི་དགའ་བདེ་མེད་པས་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དོན་སྤོང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་
མཐོང་བ་ཅེས་ལྟེན་དོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིར་བསྟོགས་ཡན་ཆད་དམིགས་ཀྱིས་
བསལ་ནས་གསུངས་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་མཐའ་དཔྱོད་དུ། ཁ་

ཅིག་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྒྲིམས་འདུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ལ་བཏང་སྒྲིམས་གིས་
 བྱ་ཟེར་ན། བྱ་རོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྒྲིགས་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
 ཚོར་བ་བདེ་བ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྒྲིགས་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
 ཚོར་བ་དགའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྒྲིགས་དགའ་བ་
 སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ། །

ཡང་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་བདེ་བ་དེ་ཡིད་བདེ་མིན་ཟེར་
 བ། སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ། དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་
 ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད། དེ་
 ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པ་སྤྱར་
 བས་སྤྱེ་མ་གཉིས་འཛོག་ལུགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཚོར་བ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་བདེ་
 བ་སྤྱག་བསྐྱེད། ཡིད་བདེ་ཡིད་མི་བདེ་རྣམས་འགའ་ཡང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་
 མི་འགའ། ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་འགའ་ཏེ། བྱ་མ་བྱ་མ་ལ་སྤྱེ་མ་སྤྱེ་
 མས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་ན་གསུམ་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་རྩ་
 གྱུར་པའི་བདེ་བ་དེ་ཡིད་བདེ་མཆན་ཉིད་པ་དང་། སྤྱིར་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་
 བའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་གསལ་ལོ། །

འོན་ཀྱང་། མཁས་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་
 པ་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཡིན་དགོས་གསུངས་
 པ་དང་། ཡང་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ཀྱང་
 ཚོར་བ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཡིད་བདེ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་

དང་བཞི་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་རྣམས། ཡིད་
ཤེས་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཡིད་བདེ་དང་ཆོར་བ་ལ་ལྷ་སྤྲེལ་བའི་ཡིད་བདེ་
མིན་པ་དང་། དེ་ལ་ལྷ་སྤྲེལ་བའི་ཡིད་བདེ་སོགས་ཟག་བཅས་མ་གཏོགས་ཟག་མེད་ལ་མེད་
པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་འགྲེས་ཀྱང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་
ཀྱང་ལ་མ་གཏོགས་རྣམ་བུར་ཕྱོགས་ལ་ཆོར་བ་ལྷ་སྤྲེལ་གང་ཡང་བཟངས་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་
ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆོར་བ་ལ་ལྷ་སྤྲེལ་བའི་ཡིད་བདེ་ཡིན་མི་དགོས་གསུངས་པར་སྣང་ངོ་། །
འོ་ན། ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱང་ལ་ཆོར་བ་ལྷ་སྤྲེལ་པར་དུ་བཟང་ཡོད་ན། རྗེ་
བཙུན་ཐགས་པ་བཤད་སྟུག་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མཁས་པའི་
འདུག་ངོགས་ལས་ནི། ཆོར་བ་ལྷ་སྤྲེལ་པ་བཤད་པར་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་
ཆོར་བ་སོགས་ཆོར་བ་དུག་མ་གཏོགས་ལྷ་མ་བཤད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། རྟོང་རྩལ་སྒྲ་
མའི་འདུམ་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་འཛིན་ལས་ཀྱང་། དུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འདུས་པའི་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་སུམ་ཅུ་པ། ཞེས་པ་ནས།
དུལ་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་སོ་ལྷ་པ། ཞེས་འབྱུང་བས་ཆོར་བ་དུག་ངོས་
འཛིན་མ་གཞན་ན་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱང་ལ་ང་གསུམ་མ་ཆང་བའི་སྟོན་དུ་ཡང་
འགྱུར་བར་དོགས།

ཡང་ཁ་ཅིག་ ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱང་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཆོར་བ་བདེ་
སྟུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྟོང་སྟུག་བརྒྱ་པ་ལས།
ཆོར་བ་བདེ་བའམ་སྟུག་བསྐལ་བའམ། བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསྐལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་
འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དེ། ཞེས་བདེ་སྟུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་རྣམ་ཤེས་དུག་ལ་རིམ་བཞིན་སྦྱར་
ནས་གསུངས་པ་དང་། འགྲེས་ཀྱང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེས་པ་ལས།

ཆོར་བའི་ཕྱང་པོ་ནི་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་དང་། ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་ཡིད་མི་བདེ་
བ་དང་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན། སྤར་གྱི་འགྲེས་རྒྱུ་སྤར་བ་བདེ་སྤྱག་སོགས་གསུམ་དང་ཡིད་
བདེ་སོགས་ལྟ་དང་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆོར་བ་སོགས་དྲུག་བཤད་པ་ཙམ་
ལ་བྱད་པར་མེད་དམ་སྟུམ་ཡང་དཔྱད། འགྲེས་རྒྱུ་དང་འགྲེལ་རྒྱུ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་
བ་གཉིས་སྤར་བས་གང་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་མིན་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་
བྲལ་བྱས་ཟིན་ཀྱང་། ཁྱོད་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཡིད་བདེ་ཡོད་ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ཡང་ཆོར་
བ་ཡིད་བདེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཁམས་གོང་དུ་དྲི་རོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། དེ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་སོ་ཞེ་ན་སྤར་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤེས་
སྤྱུང་བའི་ཆོར་བ་བདེ་བ། དེ་ལ་ལྟར་བྱེ་བའི་ཆོར་བ་ཡིད་བདེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན།
དཔྱལ་བ་བའི་རྒྱུ་ལ་དཔྱལ་བར་སྦྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་གྱི་འཕངས་འབྲས་སྤྱུང་བའི་
ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་དེ་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ནམ་མ་
ཡིན། ཡིན་ན་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་ཐལ། ཡིད་བདེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། མངོན་པའི་
གཞུང་རྣམས་སྤྱུང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་
བས་བྱུང། དེ་འདྲའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་ཟེར་ན།
དཔྱལ་བ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཆ་དཔྱལ་བའི་ལུས་ལ་རྒྱང་
བསིལ་བུ་པོ་ག་པ་ཡང་སྟོན་དགེ་བའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན།
ཡང་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་དཔྱལ་བ་པ་ལ་འབྲིག་པའི་བདེ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་རྣམས་
གྱི་སྤྱག་བསྟུན་དག་པོ་དང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་སྤྱིར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་འདུག་པས་སྤར་བས་

འདིར་དབྱུང་པར་བྱ་བ་མང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་། མཛོད་ལས། ཡན་ལག་སྔ་སྔ་སྤངས་པ་ཡིས། །ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་
ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཡན་ལག་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་པོ་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ། གཉིས་པའི་ཡན་ལག་དགའ་བ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། བསམ་
གཏན་སྔ་མ་སྔ་མའི་ཡན་ལག་དེ་དང་དེ། སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའམ་དེ་དང་བྲལ་
པའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མི་འཐད་དེ། བསམ་གསུགས་བརྒྱུད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་
འདུག་རྒྱུད་ལྡན་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཙེ་བརྒྱུད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སངས་
འཕགས་མ་ཟད། སྟོབ་པའང་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་དཔྱད་དང་དགའ་བ་ལྟ་བུས་བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་སྟོན་གྱི་ཉིས་པ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་སྟོན་གྱིས་མི་ཟད་
པའི་ལས། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་གང་ཞེ་ན། གང་འདྲ་འཛི་ཐམས་ཅད་ལས་དབེན་
པར་གནས་ཤིང་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་སྤྱི་དང་ཆོག་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྟོན་ཀྱང་།
དེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྤྱི་ཆེར་མ་ཡང་སྤྱི་བ་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་དགོ་བ་ལ་རྟོག་པ་
དང་དཔྱད་པས་དབྱུང་ཀྱང་། དེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་བ་པར་མི་འགྱུར་ངོ་། །དེ་
དགའ་བ་དང་མགུ་བ་སྤྱི་བ་པ་ཡང་དེའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་སྤྱི་བ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་
ངོ་། །ཞེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོག་མང་དུ་སྤྱི་བ་ཀྱང་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་མི་སྤྱི་བ། རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་གཉིས་པ་ལ་མི་སྤྱི་བ་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། མ་
ཟད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པས་འདོད་པ་དག་ལས་དབེན་པ། རྟོག་
པ་མི་དགོ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་དབེན་པ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ། དཔྱད་པ་དང་བཅས་པ་
དབེན་པ་ལས་སྤྱི་བ་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་

ཞུགས་ཏེ་འགོག་པ་ལས་ལྡང་ངོ། །འགོག་པ་ལས་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་
 བོ་ལས་ལྡང་ངོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འདྲེས་པ་གང་ཡང་
 མེད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཙུག་པོ་སངས་འཕགས་ཀྱི་
 རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མ་ཟད་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་གྱི་
 གནས་སྐབས་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་འོག་མ་འོག་མའི་ཡན་ལག་གིས་གོང་མ་གོང་མའི་
 སྟོམས་འཇུག་ལ་སྐྱབ་མི་ཐུབ་སྟེ། སྒོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པོ་དེ་
 དག་གིས་སྦྱད་དེ། བསམ་གཏན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པ་མི་
 རུས་སོ། །དེ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་གནས་ཀྱང་མི་འདོར། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་མི་
 སྦྱེ་སྟེ། འདི་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་སའི་
 གཞི་དེ་མེད་ཅམ་ལ་མི་གོ་བར། དངོས་གཞི་དེའི་ཡན་ལག་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་སའི་གཞི་དེ་
 ཡོང་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན། བསམ་གཞུགས་མཐའ་དཔྱད་དུ། གསུམ་
 པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟིན་ཡང་། དེའི་པན་
 ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་དེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བར་གསུངས་པ་དང་
 འགལ་བས་དཔྱད་བྱར་མཛོད།

བྱང་འཕགས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། བསམ་གཞུགས་བརྒྱུད་ཀ་མངོན་དུ་བྱེད་འདོད་ན་
 འཕེན་པ་བཏང་བ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་སྟེ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་པར། འདུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་
 བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཐོབ་པ་བསམ་གཏན་དང་བོ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ། གལ་ཏེ་
 འདོད་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ས་ལས་ལྡང་བའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །གཞན་
 དུ་འདོད་ན་ཡང་འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པ་དགེ་བའམ་མ་སྐྱབ་པའི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་མངོན་དུ་

བྱེད་དོ། །ཞེས་བསམ་བློ་བོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་སངས་འཕགས་ཡོད་ན། ཞིང་
བཀོད་ཀྱི་མདོ་ལས། གུན་དགའ་བོ། ཞིང་དེ་ན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསམ་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་ཆོར་བའི་སྒྲིལ་མེད་ན། སྟུག་བསམ་གྱི་སྒྲིལ་དག་ལྟ་བུ་ཡོད། ཞེས་གསུངས་བས་
སངས་རྒྱུ་འཕགས་པ་དང་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཉེན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
དངོས་གཞི་དེ་ལ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་མེད་པར་གསུངས་བས་དཔྱེད།

ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོར་བ་བདེ་བ་དེ་སྤྱིར་ཡིད་བདེ་
ཅམ་མིན་པ། ཡིད་བདེ་རགས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བ་
རྣམས་སུ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་བེད་ན། འོ་ན། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་
པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ཡིད་བདེ་རགས་པ་མ་གཏོགས་ཡིད་བདེ་མི་འཛོག་པར་ཐལ།
འདོད་ན། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ཟིན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། བསམ་གསུམ་པའི་མཐའ་དཔྱེད་དུ། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་
ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ཟིན་ཡང་། ཞེས་པ་དང་འགལ་བས་དཔྱེད།

ཡང་བསམ་གསུམ་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། སྤྱི་མ་དེར་ཐལ་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། ཞེས་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ན་སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་མིན་
པས་བྱུང་བ་གསུངས་འོ་ན། གསུམ་པའི་བདེ་བ་དེ་སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ཡང་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཉགས་དང་བྱུང་བ་སྤྱི་དོན་ལ་
སོང་། འདོད་ན། ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཡིད་བདེ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་དེར་བྱུང་བ་མེད་ན། སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བའི་དོན་གང་འཛོག་ཁོ་ན་རེ། སེམས་
ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་མི་དགོས་ཟེར་ན། དེམ་ལྟ་གསལ་སྒྲིལ་ལས། འདི་དེ་

མིན་གྱི། ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤིན་སྤངས་
 གྱི་བདེ་བ་སྟེ། སྤར་གྱི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་
 དང་། བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱད་དུ། བྱི་མ་ལྟར་ན། སེམས་བདེ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
 འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཡིད་བདེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། ཞེས་
 སེམས་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བ་ལ་སེམས་བདེ་དང་ཡིད་བདེ་ཡིན་དགོས་པ་གསལ་བར་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་ལུས་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཡིན་དགོས་
 པས་དེར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་གྱི་སས་བསྐྱུས་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཤིན་སྤངས་གྱི་
 བདེ་བ་ནི་དེ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ཡིན་པས་བསམ་
 གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུག་མིན་དང་། དེ་
 བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཡོད་མེད་དང་། གལ་སྲིད་མེད་ན་དེ་ཡན་ཆད་གྱི་སྟོམས་
 འབྱུག་རྣམས་སེམས་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བས་ཟིན་ཚུལ་ཡང་དཀའ། མ་ཟད་ཁ་ཅིག་གིས་
 གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་བདེ་བ་དེ་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བར་འདོད་པ་ལ། བསམ་
 གཟུགས་མཐའ་དཔྱད་དུ། འོ་ན་བྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་
 ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག་བྱི་རོལ་པའི་
 རྒྱུད་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་
 གནས་སྐབས་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་གཉིས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་འགལ་
 ལོ། །ཡང་། བསམ་གཟུགས་སྒྱི་དོན་དུ་མདོ་སྟེ་བ་འགོག་པའི་ཆེ་གསུམ་པའི་བདེ་བ་ལུས་
 བདེ་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་གནང་གི་ཤིན་སྤངས་གྱི་བདེ་བ་གསུམ་པ་ལས་བཞི་པ་ཆེས་ལྷག་
 གསུངས་པ་ལ་དགག་པ་མ་མཛད་པས་ཀྱང་བཞི་པ་ལ་གསུམ་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཤིན་སྤངས་

ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་པར་གྱུབ་སྟེ།

རང་ཕུགས་དང་མདོ་སྡེ་པ་གང་གི་ཕུགས་ཡིན་ཡང་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་ཡོད་ན། བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བཏང་
སྟོམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་བདེ་བ་ཞིག་ཀྱང་འཛོག་དགོས་པས་དབྱུང་དགོས། ཡིག་ཆ་འགའ་
ཞིག་ཏུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་དེ་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་
བདེ་བས་མ་ཐེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དེ་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་འདུག་གོ།

ཡང་སྒོ་གོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་སྤེ། འདི་ནི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་
 གིས་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་
 ཐར་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འདི་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་རྣམ་
 པར་ལྗང་ཡང་། གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་བ་
 དེར་ཆེད་དུ་བསམ་ཏེ། སྟོན་ལམ་བཏབ་པའི་དབང་གིས་སྐྱེས་པ་མ་གཏོགས་པར་དེ་དག་གི་
 དབང་གིས་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུའང་། བསམ་གཏན་
 དང་གཟུགས་མེད་པ་འདི་དག་ལ་འཇུག་ལྗང་བྱེད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
 འགྱུར་བ་མཐོང་བ་དེར་ཆེད་དུ་བསམ་ཏེ། སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་ཡི། འཛིག་ཏེན་པའི་
 བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་ས་གསུམ་པ་བ་དེ་
 ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཡང་། སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་
 གསུངས་པ་དང་། མ་ཟད་ས་བརྩ་པའི་མདོ་དང་བྱང་ས་རྣམས་སུ་ཡང་། བྱང་འཕགས་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་མི་སྐྱེ་ཡང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གཟུགས་མེད་
 དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཏུ་སྦྱང་ཡང་། པར་ཕྱིན་སྐབས་སུ། བྱང་

ཚུབ་ཡོན་ཏན་པ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་གྱུར་འོང་ཞེས། །གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་
གཉེར་མི་བྱེད། །ཞེས་སྤྱད་པའི་ལུང་འདི་ཉིད་ཁྱད་སུངས་སུ་འཕྲེན་ནས་བྱང་འཕགས་གཟུགས་མེད་
དུ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན། ཡང་སོ་སྐྱེ་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་
ཞིག་ཡོད་མེད་རྣམས་ད་དུང་དཔྱད།

ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་རྒྱད་ལ་ལྡན་པའི་སངས་འཕགས་དང་
བྱང་འཕགས་ཡོད་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། །ཡན་ལག་
ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གནས་སྐབས་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་
ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་
བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གི་དབང་གིས་ཁམས་གོང་དུ་དབང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་
རྣམས་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསེར་ཕྱོང་གིས་གྲུབ་པའི་བྱིར།

ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། མཚན་མ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་འཆོལ་
བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སོ་
སོར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་དཔྱད་པ་ཅམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ་སོར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷག་མཐོང་དེ་རྟོག་མེད་དཔྱད་ཅམ་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དུ་གསུངས་ན། དེ་ལ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱང་ཡོད་པས་སྤར་བསམ་གཏན་དང་སོའི་དངོ་
གཞི་ཅམ་སོ་བ་དེ་རྟོག་བཅས་དཔྱད་བཅས་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞི་ནས་རྟོག་
མེད་དཔྱད་ཅམ་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
སྐབས་འདིའི་རྟོག་པ་ལ་རྟོག་པས་མ་བྱུང་བས་འདིའི་རྟོག་པའི་དོན་ལ་དཔྱད།

ཡང་མཛོད་ལས། ①བརྒྱད་ཀྱིས་རང་གོང་ས་ལས་རྒྱལ། །ཞེས་པའི་ཐད་གྱི་རང་

① བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟར་མ། མངོན་པ། ཀྲ། སྟོན་ ༤༥

འགྲེལ་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་དང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་
པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ནི། རང་གི་ས་དང་ས་གོང་མ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོག་
མ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་སོགས་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་བརྒྱད་ཀྱིས། རང་ས་དང་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་
ལས་རྒྱལ་བ་བྱེད་པར་གསུངས་ན། དེ་བརྒྱད་པོ་དེས་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བར་
བྱེད་ཐུབ་བམ་མི་ཐུབ། དང་པོ་ལྟར་ན། བྲངས་མ་ཐག་པའི་མཛོད་ལུང་དང་འགལ། གཉིས་
པ་ལྟར་ན། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་པ་དེས། དེ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་མི་
ཐུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་འབྲེལ་ཉན་ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་རྩོུ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱིས་ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡན་ལག་བཙེ་བརྒྱད་ལ་རྩས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ།

ཡན་ལག་བཙེ་བརྒྱད་པོ་འདི་རྣམས་ལ་རྩས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
བྱེ་བྲག་སྤྱ་བའི་ལུགས་ལ། རྩས་ཡོད་བཅུ་གཅིག་དང་བཏགས་ཡོད་བདུན་ཡོད་པར་འདོད་
དེ། རྩས་ཡོད་བཅུ་གཅིག་ནི། གྲགས་ཆོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་
གཉིས། གཉིས་པའི་དགའ་བདེ་གཉིས། ཡང་དེའི་ནང་རབ་རྟུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་བྲན་
ཤེས་བཞིན་བཏང་སྒྲོམས་གསུམ། ཡང་དེའི་ཆོར་བ་བདེ་བ། བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས།
ཡང་དེའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྣམས་སོ། །བཏགས་ཡོད་བདུན་ནི། དང་པོའི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་
ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་དང་། གཉིས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། གསུམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། བཞི་

པའི་བྲན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་རྣམས་སོ། །

སྟོམ་ནི།

བྱེ་སྤྱའི་ལུགས་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་བཅུ་གཅིག་ནི། །

དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་པའི་རབ་དང་དང་། །

དགའ་བདེ་གསུམ་པའི་བྲན་ཤེས་བཏང་སྟོམས་གསུམ། །

དེ་ཡི་ཆོར་བདེ་བཞི་པའི་ཆོར་བཏང་སྟོམས། །

དེ་ཡི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་རྩལ་ཡོད་དང་། །

དང་པོའི་དགའ་བདེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ནི། །

གཉིས་པའི་ཉིང་འཛིན་གསུམ་པའི་ཉིང་འཛིན་དང་། །

བཞི་པའི་བྲན་དང་བཏང་སྟོམས་བདུན་པོ་ནི། །

བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་མཁས་པས་ཤེས་པར་བྱ། །

ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྩལ་ཡོད་དགུ་དང་བཏགས་ཡོད་དགུར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཤགས་ཆོད་ལྟར་ན་དང་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས། གཉིས་པའི་བདེ་བ། གསུམ་པའི་
ཡན་ལག་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། ཡང་དེའི་ཡན་ལག་དགའ་བས་དབེན་པའི་
བདེ་བ། བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཡང་དེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་རྩལ་ཡོད་ཡིན། དེའི་
ལྷག་མ་དང་པོའི་དགའ་བདེ་གཉིས། གཉིས་པའི་དགའ་བ། ཡང་དེའི་ནང་རབ་དུ་དང་བ།
བཞི་པའི་བྲན་པ་ཡང་དག་དང་བཏང་སྟོམས་ཡང་དག དང་པོ་གསུམ་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
གསུམ་དང་བཅས་དགུ་པོ་རྣམས་བཏགས་ཡོད་ཡིན།

སྟོམ་ནི།

ཀུན་བཏུས་ལུགས་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་དགུ་པོ་ནི། །

དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་པའི་བདེ་བ་དང་། །
གསུམ་པའི་བྱ་བའི་བཏང་སྒྲིམས་གསུམ་པོ་དང་། །
དེ་ཡི་ཆོར་བདེ་བཞི་པའི་ཆོར་བཏང་སྒྲིམས། །
དེ་ཡི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྣམས་རྒྱས་ཡོད་དང་། །
དང་པོའི་དགའ་བདེ་གཉིས་པའི་དགའ་བ་དང་། །
དེ་ཡི་རབ་དང་བཞི་པའི་བྱ་བའི་བཏང་སྒྲིམས། །
དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་དང་བཅས། །
དགུ་པོ་བཏགས་ཡོད་འདོད་པ་ཀུན་བཏུས་ལུགས། །

ཞེས་སོ། །

རྟོག་དཔྱད་སོགས་དགུ་པོ་དེ་རྣམས་རྒྱས་ཡོད་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། དང་པོའི་རྟོག་
དཔྱད་གཉིས། གསུམ་པའི་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ། བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲིམས་
རྣམས་རྒྱས་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་པས་ཁོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་མེད་པ་དང་། གཞན་གཉིས་
པའི་བདེ་བ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོའི་དགའ་བདེ་གཉིས།
གཉིས་པའི་དགའ་བ་རྣམས་དེ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དང་། གསུམ་པའི་བྱ་བའི་
བཞིན་བཏང་སྒྲིམས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་གཉིས་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ།
དེའི་བྱ་བ་དང་བཏང་སྒྲིམས་ལ་བཏགས་པ་བཞི་པའི་བྱ་བ་ཡང་དག་དང་བཏང་སྒྲིམས་ཡང་
དག་སྒྲིམ་ན་གསུམ་ཡོད། བཞི་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་ཡང་
གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེས་ན། རྒྱས་ཡོད་ལ་རྒྱས་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྒྱས་ཡོད་དང་། ཁོ་ལ་བཏགས་པའི་
བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱས་ཡོད་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོའི་རྟོག་

དཔྱད་གཉིས། གསུམ་པའི་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ། བཞི་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་
བཅས་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་རྩལ་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་པོ་དང་། གཉིས་པའི་བདེ་བ།
གསུམ་པའི་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། བཞི་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཅས་ལྷ་པོ་འདི་
རྣམས་ཁོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་རྩལ་
ཡོད་དུ་འཛོག་གོ།

དེས་ན། མདོན་པ་མཛོད་དང་ཀུན་བདུས་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། མཛོད་ལུགས་ལ་དགའ་བདེ་གཉིས་རྩལ་སོ་སོ་བ་དང་། ཉང་རབ་དུ་དང་བ་
དེ་དང་བ་དང་རྩལ་ཡོད་གཉིས་ཀར་འདོད་ཀྱང་། ཀུན་བདུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་དུ་
དགའ་བདེ་རྩལ་གཅིག་གཉིས་པའི་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ་ཉང་རབ་དུ་དང་
བས་མིང་གིས་བསྟན་པས་དེ་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན།
བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཙེ་བརྒྱད་པོ་ལ་རྩལ་ཡོད་བཅུ་གཅིག་དང་བཏགས་ཡོད་བདུན་
འདོད་པ་དང་། ཡང་རྩལ་ཡོད་དགུ་དང་བཏགས་ཡོད་དགུར་འདོད་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་
ཡང་འཐད་དེ། གསེར་ཐོང་ལས། དེ་དག་གྲེ་སྤྱ་རྣམས་རྩལ་བཅུ་གཅིག་འདོད་དེ། ཞེས་པ་
ནས། གོང་མ་པ་ལྟར་ན་དགའ་བདེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཞིང་རབ་དང་ནི་བྲན་ཤེས་བཞིན་
བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་རྩལ་སྤྱ་དགུ་དང་། ཞེས་པས་བྱུང་གོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཙེ་བརྒྱད་ལ་རྩལ་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་སྐབས་
ཀུན་བདུས་ལྟར་ན། རྩལ་ཡོད་དགུ་དང་བཏགས་ཡོད་དགུར་འདོད་པས། རྩལ་ཡོད་ལ་རྩལ་

རང་རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྒྱས་ཡོད་དང་། ཁོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་
གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱས་ཡོད་གཉིས་ཡོད་པར་མངོན་ཡང་།

འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ལྟ་བུ་ཡང་
བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏིང་འཛིན་རྣམས་
བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། བཞི་པའི་ཏིང་འཛིན་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སེམས་བྱུང་ང་
གཅིག་ལ་རྒྱས་བཏགས་ཕྱེ་སྐབས་འཛིན་ལྟ་བུ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱས་ཡོད་དང་བཏགས་
ཡོད་ལ་སྒྱུར་རྒྱས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱིས་ཁྲབ་མིན་དཔྱད།

ཡང་རྒྱས་ཡོད་ལ་རྒྱས་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྒྱས་ཡོད་བཤད་སྐབས་བཞི་པའི་
ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྒྱས་རང་རྒྱ་བའི་རྒྱས་ཡོད་མི་འཐད་དེ། ཁོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་
ཡོད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་
ཡན་ལག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དེ་བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། མ་
ཡིན་ན། དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཏིང་འཛིན་བཞི་པའི་ཏིང་འཛིན་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གང་ཡིན། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ཆོར་
བ་བདེ་བ་ཡོད་ཟེར་ན། མངོན་ལས། རྟོག་མེད་བསམ་གཏན་བྱད་པར་ཅན། རྣམ་གསུམ་
བདེ་མིན་སྤྱད་བསྐྱེད་མིན། །ཞེས་གསུངས།

འདི་རྣམས་ལས་འཕྲོས་ནས་ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་དུ། ཅིའི་ཕྱིར་འདིའི་འཁོར་
དགུར་ངས། ངོ་སྟོམ་པ་ལ་བཏགས་པའི་རྣམ་གཞི་ཡང་། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་ལ་
བཏགས་པའི་བག་མེད། འདོད་ཆགས་ལ་བཏགས་པའི་རྟོག་པ། གཏི་མུག་གི་ཆ་ལ་བཏགས་

བའི་མ་དད་པ། ལེ་ལོ། ཟུགས་པ་སྟེ་དྲུག་འབྱུང་བས་ན་འཁོར་བཅོ་ལྔར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་
 ཞེ་ན། དེ་དག་འབྱུང་བར་བཤད་ཀྱང་དགྲར་གངས་ངེས་ཏེ། དྲུག་པོ་དེ་དག་བདགས་གཞི་ཉོན་
 མོངས་པ་བཞི་པོ་དེའི་རྩིས་ཡིན་པས་ན་དེ་བཞི་ལས་གྲུད་ན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་
 མཐུག་ཏུ་དོན་གསང་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་དང་། དོན་གསང་ལས། ① ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
 བཟམས་ལས་ཀྱང་ཁྲོ་བ་དང་རྣམ་པར་འཛེ་བ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ལྷག་དོག་
 དང་། འཛིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མི་དགའ་བའི་རྣམ་པར་འཐུག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁ་ཕྱིར་
 བཟླས་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ནོ། །རྒྱགས་པ་དང་སྦྱུ་དང་གཡོ་དང་འཆབ་པ་དང་སེར་
 ལྷ་དག་ནི། འདོད་ཆགས་དང་གཏི་ཕྱག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཁ་ཕྱིར་བཟླས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྩི་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དག་ནི་གཅིག་ཏུ་མི་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་
 བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཁ་ཕྱིར་བཟླས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་ནི་ངར་འཛིན་ཅིང་ངའོ་
 ལྷས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཡེང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །བག་
 མེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་ཕྱག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་
 གྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་ཟུགས་པ་རྣམས་གཏི་ཕྱག་གི་ཆར་
 གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པ་ཉིད་དེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་
 ལྷར་གསལ་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྩིས་ལ་ཤས་གྱིས་བྱི་བར་ཞུགས་པ་ན་ཉེ་
 བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཞེས་གདགས་ན། ཡིད་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་དེ། རོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་
 དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗེད་ངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །གཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །འགྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དང་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༣༥

དབྱེད་པ་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་བ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་རྣམ་པར་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་ལས། དེས་ན་ཀྱན་འགོ་ལྔ་དང་། ལུལ་ངེས་ལྔ་དང་། གཉི་
ཟུག་མེད་པ་དང་། བག་ཡོད་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་། རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ་མ་གཏོགས་པའི་
དགེ་བ་བདུན་དང་། ལྷ་བ་མ་གཏོགས་པའི་ཅ་ཉོན་ལྔ་སྟེ། ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་ནི་རྣམ་ཡོད་དང་
ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་སྤྱིར་ནས་སེམས་
བྱུང་ང་གཅིག་ལ་རྣམ་བཏགས་བྱེ་ན། བཏགས་ཡོད་ཉེར་དགུ་དང་རྣམ་ཡོད་ཉེར་གཉིས་ཡོད་
པར་མངོན། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་གཞན་འགྱུར་བཞི། གཉི་ཟུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། བག་ཡོད།
འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས། རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ། འཛིག་ལྷ་དང་བཅས་ཉི་ཤུ་ཅ་དགུ་བཏགས་
ཡོད་དང་། གཞན་ཉེར་གཉིས་སོ་རྣམས་རྣམ་ཡོད་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། ཉི་ཤུ་ཅ་དགུ་སོ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ན་གདགས་གཞི་གང་དང་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
དེ་ཡང་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་དུ་གདགས་གཞི་འདོད་ཆགས་རྒྱང་པ་ལ་བཏགས་པ་སེར་སྣ་དང་
རྒྱགས་པ་ཚོད་པ་གསུམ་དང་། ཁོང་ཁོ་རྒྱང་པ་ལ་བཏགས་པ་ཁོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་འཆིག་
པ་སྤྲུག་དོག་རྣམ་པར་འཆེ་བ་བཅས་ལྔ་དང་། གཉི་ཟུག་རྒྱང་པ་ལ་བཏགས་པ་འཆབ་པ་
ཟུགས་པ་མ་དད་པ་ལེ་ལོ་དང་བཞིའོ། །དུག་གསུམ་ཅི་རིགས་ལ་བཏགས་པ་ངོ་ཚ་མེད་པ་
ཁྲེལ་མེད་པ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་གསུམ་མོ། །འདོད་ཆགས་དང་གཉི་ཟུག་ཅི་རིགས་ལ་
བཏགས་པ་སྤྱི་དང་གཡོ་བག་མེད་དང་གསུམ་མོ། །བརྗེད་ངས་ནི་བླ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་
ཡིན་པས་བླ་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་
དགེ་བ་བདུ་གཅིག་ནང་ནས་གཉི་ཟུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་གཉི་ཟུག་དང་། བག་ཡོད་བག་
མེད་དང་། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་སེམས་སྤྱི་རོལ་ལ་གཡེང་བའི་སེམས་བྱུང་དང་། རྣམ་པར་

མི་འཆེ་བ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་བཏགས་པ་དང། ཅ་ཉོན་ནང་ནས་འདྲིལ་ལྟ་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་
དང། གཞན་འགྱུར་ནང་ནས་གཉིད་དང་འགྱོད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་གཉི་མུག་དང། དེ་
གཉིས་དགེ་བ་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ནི་ཤེས་རབ་དང། ཉོག་དཔྱད་གཉིས་
ནི་སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ཅེ་རིགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དོགས་གཞི་ནི། ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་དུ། ཅའི་ཕྱིར་འདིའི་འཁོར་དགྲུང་ངེས།
ངའོ་སྟམ་པ་ལ་བཏགས་པའི་རྣམ་གཡེང་། ཞེས་རྣམ་གཡེང་ངའོ་སྟམ་པ་ལ་བཏགས་པར་
གསུངས་པ་དང། མངོན་པ་ཀུན་བརྟུན་སྟུ། ①རྣམ་པར་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་
དང། ཞེ་སྤང་དང། གཉི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕྲོ་བ་སྟེ། ཞེས་
གདགས་གཞིར་དུག་གསུམ་ག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང། ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་དུ།
འདོད་ཆགས་དང་གཉི་མུག་ལ་བཏགས་པའི་བག་མེད། ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། མངོན་པ་ཀུན་
བརྟུན་ལས། ②བག་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཆགས་པ་དང། ཞེ་སྤང་དང། གཉི་མུག་དང། ལེ་
ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས། ཞེས་བག་མེད་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་མུག་
གསུམ་ག་ལ་བཏགས་པར་གསུངས་པས་དབྱེད་གཞིར་སྤང་། འདིའི་རྣམ་བཏགས་བཅི་ཚུལ་
དང་ཡན་ལག་བཙུག་པོ་ལ་རྣམ་བཏགས་བཅི་ཚུལ་གཅིག་པར་མངོན་ནོ། །

ད་དུང་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། གཉི་མུག་མེད་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་།
གདགས་གཞི་གཉི་མུག་ལ་བཏགས་པས་སོ་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་མེད་པ་ཡང་བཏགས་ཡོད་
དུ་ཐལ། འདོད་ཆགས་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་ནི་རྣམ་ཡོད་
དང། ཞེས་གསུངས་པ་དང་དངོས་སྟེ་འགལ། དེས་ན། གཉི་མུག་མེད་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། ཞོག ༡༣༣

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ། ཞོག ༡༣༣

ན། ཞེ་སྤང་མེད་པ་སོགས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་བཏགས་ཡོད་མ་ཡིན་མཚུངས་བས་སོ་སྟུང་མོ། །
གཞན་ཡང་། བཙུན་འགྲུས་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཐལ། ལེ་ལོ་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དད་པ་
ཡང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་དད་པ་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ལ་འདོད་ན།
རྣམས་ཡོད་ཉེར་གཉིས་མ་ཆང་བའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བས་དབྱེད་པར་བྱ། ཡང་། གཉི་ཕྱག་མེད་
པ་དང་གཉི་ཕྱག་གཉིས་གཅིག་རྣམས་ཡོད་དང་ཅིག་ཞོས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་
འགལ་བས་སོ་ཞེ་ན་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་
དཔྱད་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་རྣམས་ཡོད་དང་ཅིག་ཞོས་བཏགས་ཡོད་དུ་ཐལ། དེ་གཉིས་དམིགས་
པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅིང་པ་དང་
ཅིང་པ་མིན་པའི་སྟོན་ནས་འཇུག་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་སོ། །

ཡང་གསུམ་པའི་བློ་ཞེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་
ཡོད་དངོས་འཛིན་སྟངས། གཉིས་པའི་ནང་རབ་དུ་དང་བ། བཞི་པའི་བློ་པ་ཡང་དག་བཞི་པའི་
བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་རྣམས་དོས་བཟུང་དགོས་པས། བཞི་པའི་བློ་པ་ཡང་དག་དང་བཏང་
སྟོམས་ཡང་དག་རྣམས་གསུམ་པའི་བློ་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ལ་བཏགས་ཆོག་ན། བཞི་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཏགས་ཆོག་མིན་དཔྱད།

ཡང་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བའི་ལུགས་ལ། སྤར་རྣམས་ཡོད་བཅུ་གཅིག་བཤད་སྟངས་དང་པོའི་
ཡན་ལག་ལ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་བཤད་ན། མཛོད་རང་འབྲེལ་དུ། ①རྣམས་སུ་
ནི་དེ་དག་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ལྟོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ནང་རབ་ཏུ་
དང་བ་ལྟག་གོ། གསུམ་པ་ལ་ནི་བཏང་སྟོམས་དང་། བློ་པ་དང་། ཞེས་བཞིན་དང་། བདེ་
བ་རྣམས་སོ། །བཞི་པ་ལ་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསྟུལ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བའོ། །ཞེས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོད་པ། གྲུ་ ཞོག་ ༡༩༩

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལ་རྩལ་ཡོད་ལྟོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གསེར་
 སྒེང་།མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱ། རྒྱལ་དབང་མཛོད་སོགས་སྤྱི་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་
 འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། འདི་ནི་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམས་
 དང་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་རྣམས་དང་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཏགས་པ་དང་། དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 རྣམས་བཞི་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཏགས་པ་གཉིས་གང་བྱས་ཀྱང་དོན་འབྲས་མངོན་ནོ། །
 དེས་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྩལ་ཡོད་བཅུ་གཅིག་ནི། དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྟ། གཉིས་པའི་ནང་
 རབ་ཏུ་དང་། གསུམ་པའི་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། ཡང་དེའི་ཆོར་བ་བདེ་
 བ།བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་རྩལ་ཡོད་དང་། བཏགས་ཡོད་བདུན་ནི། གཉིས་
 པའི་དགའ་བདེ་གཉིས། བཞི་པའི་བྲན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས། བྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གསུམ་སོ། །

ཡང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྩལ་ཡོད་བཤད་སྐབས་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལ་རྟོག་
 དཔྱད་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་བཤད་ན། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། ཀུན་བཏུས་པ་རང་ལུགས།
 དགའ་བདེ་གཉིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགྱུར་བས་ཆོར་བ་བདེ་བར་མཚུངས་པས་
 དང་པོ་ལ་རྩལ་རིགས་བཞི། ཞེས་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལ་རྩལ་ཡོད་བཞི་བཤད་པ་དང་འགའ་
 ལོ་ཞེ་ན། མི་འགའ་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་ཉིས་པ་མེད་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་ཅུས་སོ། །

ཡང་བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། རྩལ་རིགས་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྩལ་
 ཡོད་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། འདི་ལྟར། གསུམ་པའི་དགའ་
 བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་དེ། གཉིས་པའི་བདེ་བ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་བགྱངས་ན།
 ཀུན་བཏུས་ལུགས་ལ་བཏགས་ཡོད་བཅུ་དང་རྩལ་ཡོད་བརྒྱད་དུ་འདོད་པའི་དོན་ནོ། །འདི་

ནི། གསེར་མེད་དུ། ཡང་ན་བདེ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སེམ་པར་གཅིག་
པས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བཟངས་ནས་བརྒྱད་དུ་བྱེད། །ཞེས་པའི་དགོངས་པའོ། །

ཡང་བསམ་གཏན་གསུགས་སྒྲིག་དོན་དུ། རབ་དང་ཐ་དད་པ་བྱས་ནས་རྣམས་རིགས་སོ་སོར་
བྱས་ཏེ་རྣམས་རིགས་བཅུ་གཅིག་དུ་བྱེད། ཅེས་པའི་རབ་དང་ཐ་དད་པ་བྱས་པའི་དོན་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱེད་བྱ་སྒྲིག་པའི་ལུགས་ལ། སྒྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལུགས་དང་མི་འདྲ་བ་རབ་
ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་
ལ་མི་འདོད་པར་དད་པ་ལ་འདོད་པའི་དོན་ནོ། །

བསམ་གཏན་གསུགས་སྒྲིག་དོན་དུ། ཀུན་བཏུས་པ་རང་ལུགས། ཞེས་པ་ནས། གསུམ་པར་
བྱེད་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། ཞེས་འབྱུང་དགོས་སྒྲིག་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་གཉིས་
པར་བྱེད་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡི་གེ་འོར་བ་ཡིན་ནམ་སྟེ།
ཡང་བསྐྱུ་བ་ལས་བཤད་པའི་རྣམས་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་མངས་
པས་འཛིགས་ནས་བཞག་གོ། །

ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་
པའི་དོན། དེའི་དངོས་གཞི་ཅུང་པོ་བ་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ།
དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་ལ་དེ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྟོག་མེད་བསམ་གཏན་བྱད་
པར་ཅན། །རྣམ་གསུམ་བདེ་མིན་སྒྲུག་བསྐྱེད་མིན། །ཞེས་པའི་ལུང་དེའི་སྤྱིར་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་སོམས་ཤིག།
ཁོ་ན་རེ། རྟོག་དཔྱད་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་ཡོད་དེ། དང་
པོའི་དངོས་གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་པས་སོ་ཟེར་ན། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱང་དང་པོའི་དངོས་

གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱུང་པར་ཅན་ལ་ཡོད་ན། དང་པོའི་དངོས་གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་མི་དགོས་ཀྱང་ཅམ་པོ་བ་ལ་ཡོད་ན་དངོས་གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་དགོས་པས་མི་འདྲ་བར་ན། འོ་ན། རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཀྱང་དང་པོའི་དངོས་གཞི་གཅིག་ལ་མེད་པར་ཐལ། ཅམ་པོ་བ་གཅིག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ་ཡིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་ན་དཔྱད་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན། དཔྱད་པ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་ན་རྟོག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཉན་སར། རྟོག་དཔྱད་གཉིས་རྒྱུན་གཅིག་པ་མ་གཏོགས་དུས་མཉམ་དུ་མི་སྐྱེ་བ་གསལ་བར་གསུངས་པས་གྲུབ། བྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་བྱབ་སྐྱེ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་རྗེས་བྱབ་མ་གྲུབ་རྗེས་བྱབ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་སྐབས་སུ་སོང་། མདོར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་དང་དེའི་ཡན་ལག་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་མ་བཟང་པའི་དོན་གང་ཡིན་ནམས་དབྱེད་དགོས།

ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་བཞི་བཤད་པ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ལ་སྐྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད། ཉན་མོངས་གསུམ་ཡོད་པའི་དག་པ་བ་ལ་ཅམ་བྱུང་གཉིས་དང་། ཡང་ན་དག་པ་བ་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། གནས་པ་ཆ་མཐུན། བྱུང་པར་ཆ་མཐུན། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་བཞི་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་གི་མཐུག་ཏུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་

དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་རུང་འདྲིན་བྱེད་དང་། གཉིས་པ་
ནི། རང་གི་མཁུག་ཏུ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲིན་བྱེད་
དང་། གསུམ་པ་ནི། རང་གི་མཁུག་ཏུ་གོང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲིན་བྱེད་
དང་། བཞི་པ་ནི། རང་གི་མཁུག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་འདྲིན་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཆ་ནས་འཛོག་གོ། དེ་ཡང་མཛོད་གནས་བརྒྱུད་པ་ལས། ① དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་
སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བོ། །འདིའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི་སྒྲིག་ལམ་ལ་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་པ་དང་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་བ་ཤེས་དགོས།

ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་དང་བྱེད་པར་ཆ་མཐུན་ངེས་འབྱེད་ཆ་
མཐུན་ནམས་ལ་རང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་སོགས་འདྲིན་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་རང་ཉིད་སྒྲིམས་འཁུག་
ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དང་གོང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དང་
དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། རང་གི་རྗེས་སུ་དངོས་
གཞི་དེ་དང་དེ་སྒྲིམ་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འཛོག་གོ། །མདོར་ན། ཉམས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྒྲིགས་པའི་
སྒྲིམས་འཁུག་དེ་ལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། རང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་དངོས་གཞི་དག་
པ་བ་གཞན་སུ་མཐུད་ནས་གནས་པའི་དངོས་གཞི་ལ་གནས་པ་ཆ་མཐུན། རང་གི་མཁུག་
ཐོགས་སུ་གོང་སའི་དངོས་གཞི་བྱེད་པར་ཅན་གཞན་འདྲིན་པའི་ཆ་ནས་བྱེད་པར་ཆ་མཐུན།
རང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཅིག་འདྲིན་པའི་ཆ་ནས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
ཉི་སྒྲིད་ཡང་ངེས་བཞིན་ནོ། །

ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ནི། རང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་འདྲིན་བྱེད་
ཡིན་ཡང་། དེ་ལ་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་འདྲིན་བྱེད་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། རང་གི་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། ཀྲ། ཤོག་ ༥༦

མཐུག་ཐོགས་སུ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཆ་ནས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། རང་སའི་
ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཆ་ནས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གཉིས་སྣང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། འོག་སའི་ཉོན་
མོངས་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་པར་བྱས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། དངོས་གཞིའི་སྟོམས་
མཐུག་ཁོ་རང་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་ཆ་ནས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་
པས་དེ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ། །

མདོར་ན། རང་ས་དང་འོག་ས་གང་རུང་གི་ཉོན་མོངས་ཤིག་གིས་ཉམས་པ་ལ་མངོན་
དུ་སྟོགས་པའི་དངོས་གཞི་དེ་ལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཟེར། སྟོམས་འཐུག་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་
ནི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་མཆོན་ན། གང་ཉོན་མོངས་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་དངོས་གཞི་དག་པ་
བ་རྣམས་མ་གཏོགས་ཟག་མེད་མེད་པ་དང་། གང་གིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ནི་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས། ལྟ་བ་ངན་པ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་དང་བཞི་
མ་གཏོགས་ཅ་ཉོན་གཞན་མེད།

ཁོང་ཁྱོད་ནི། གོང་མའི་སེམས་ལ་མེད་པ་དང་། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་འདོད་
ཆགས་སོགས་བཞི་ནི་གོང་མའི་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་
མེད་གྱི་དེ་བཞི་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་པོ་གང་ཡང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་
མེད་པས་སོ། །དེས་ན། རང་སའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་སོགས་
བཞི་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

རི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་
ཡུན་རིང་དུ་སྟོམས་པར་འཐུག་པའི་སྟོམས་འཐུག་གི་བདེ་བའི་རོ་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་ཆགས་
པ་སྐྱེ་ལ། དེའི་དབང་གིས་སྟོམས་འཐུག་དེ་སྤར་དགེ་བ་ཡིན་ཡང་སྤྱིས་སུ་ཆགས་པ་དེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ན། སྟོམས་འཐུག་དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་།

ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིག་གནས་རྗེས་སུ་བློ་བཟོ་བའི་མཛོད་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཉེ་སྒྲིག་དང་ཕྱི་མཛོད་ཆེ་རབས་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ན་འདི་ཚུན་ཆད་སྒྱེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཆད་སྒྱེ་བ་མ་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་བུ་སྒྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་སྒྲིག་པའི་འཇུག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ནི་ལྟ་བུ་སྒྲིག་པའི་མཛོད་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཐོབ་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་གཅིག་ལུས་འདི་ཐོབ་ཀྱི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཐོབ་པོ་སྒྲིག་དུ་ང་རྒྱལ་སྒྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་སྒྲིག་པའི་འཇུག་དེ་ང་རྒྱལ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ནི། ང་རྒྱལ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཐོབ་པ་ན་འདི་ཐར་ལམ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་སྒྲིག་དུ་ཐེ་ཆོམ་སྒྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་སྒྲིག་པའི་འཇུག་དེ་སྒྲུབ་ཐེ་ཆོམ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ནི་མ་དེག་པའམ་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་བར་དངོས་གཞིའི་སྒྲིག་པའི་འཇུག་བདུན་པོ་ལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ནས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་བར་བཞི་བཞི་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་ཅི་ལ་གསུམ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །སྒྲིག་པའི་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་སེམས་ཅི་གཅིག་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཡོད་པས་ན་སྒྲིག་པའི་འཇུག་གི་མིང་གིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡང་ན་དེའི་རྒྱུན་ཡིན་པས་ན་དེའི་མིང་གིས་བཏགས་ཀྱང་སྒྲིག་པའི་འཇུག་མིན་ནོ། །

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ནམ་བཤད་སྤྱི་པའི་རྒྱུན་དང་ཉོགས་དགའི་སྤང་བ་གཉིས་སུ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་རུང་སྒྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་

མཐུན་པར་གསུངས་འདུག་པས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་རང་གི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་རུང་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་དགོས་སམ་མི་དགོས། དང་པོ་ལྟར་ན། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དེ། ཉམས་པའི་སྐབས་སུ་རང་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཉམས་འགྲོ་བར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། ད་དུང་དེའི་རྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉམས་རྒྱ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་ཉམས་པ་ཡོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དུ་ཐལ། འདོད་ན། རང་གི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་རུང་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན། དང་པོ་ཡིན་ཟེར་ན། རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱིད་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་བར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཐུག་ཏུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ན། མཛོད་ལས། གཉིས་དང་གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག་། ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འབྲེལ་དུ། ① ཉམས་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི་ཉམས་པ་དང་བརྟེན་པའོ། །དེའི་མཐུག་ཐོགས་སུ་གཉིས་སྐྱེ་སྟེ། ཉམས་པ་དང་གནས་པའི་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མངོན་པ། ཀྲ། ཤོག ༡༥༭

ཆ་དང་མཐུན་པ་དག་གོ། །ཞེས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ། དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་
ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་
དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོན་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ་
བ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཁ་མའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་
ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་
རུང་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་འབྲེལ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་པར་འདོད་ན།
གསེར་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་དུ་དོགས་སོ། །

ཡང་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་ཞེས་པ་དེ་རང་གི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ལ་ཐེར་བ་ཡིན་ན།
ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་སྐྱེས་པའི་གོ་
སྐབས་མེད་དེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་ས་དང་འོག་ས་གང་རུང་གི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་དགོས་པའི་བྱིར་
རོ། །དེ་གཉིས་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་ནི་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། མཛོད་ལས། གཉིས་དང་
གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག །ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། ① ཉམས་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་ནི་ཉམས་པ་དང་བརྟེན་པའོ། །དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གཉིས་སྐྱེ་སྟེ། ཉམས་པ་དང་
གནས་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དག་གོ། །ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་དཔྱོད།

གསེར་སྤངས་དུ། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་ལྟར་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་
དང་རང་དང་གོང་སའི་དག་པ་བ་དང་ཐག་མེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། ཞེས་
ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་མ་གཏོགས་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཉམས་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོད་ཀྱི་ གྲུ་ ཤོག ༡༥༭

པར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་དང་། བསམ་གཞུགས་སྤྱི་མཐའ་རྣམས་སུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་རྣམ་བཤད་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན་དང་ཉོགས་དཀའི་སྒྲིང་བ་གཉིས་སུ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཉམས་པ་ལ་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་ཀས་ཉམས་རྒྱུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དབྱེད།

གཞན་ཡང་། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་མངོན་དུ་གྱུར་ཁ་མའི་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། ① སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་བྱེད་བྱིར། །དེ་ལ་ཆགས་སྦྱིས་ལྷུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཐེག་བསྟུས་ལས། ② སྤྲུགས་ཀྱིས་བསད་པའི་དུག་དང་འབྲ། །ཞེས་བྱང་འཕགས་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉེས་པ་མི་སྦྱིད་གསུངས་པ་དང་འགལ། མིན་ན། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཀྱི་དོན་གང་ཞིག་ཆང་མིན་དབྱེད་བྱར་མཛོད།

དེའི་རྒྱུ་ལ་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཡོད་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཡིན་དགོས་པ་ཀུན་བརྟུས་སུ་བྱི་རོལ་བའམ་ཉན་ཐོས་སམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བོ། །

ཡང་སྟོམས་འདུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཉོན་མོངས་པ་བྱ་བའི་གཞི་ནི། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་རྣམས་མ་གཏོགས་ཐག་མེད་མེད་པ་དང་། གང་གིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ནི། མ་སྦྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ལྟ་བ་ངན་པ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་དང་བཞི་མ་གཏོགས་རྩ་ཉོན་གཞན་མེད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏུན་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོམས་པར་འདུག་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅོམ། རེ། འོག་༡༥༣

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅོམ། རེ། འོག་ ༡༤

བས། རང་སའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ་དང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་རྣམས་གང་རུང་སྐྱེས་ཏེ་དེའི་དབང་གིས་སྤར་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ། དེ་རྣམས་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ན། སྟོམས་འཇུག་དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས།

འོ་ན། སྟོམས་འཇུག་དེ་འདོད་ཆགས་དང་ལྟ་བུ་དང་བ་དང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགོ་བ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་པའི་ངོ་བོར་འགོ་བ་དང་སྒྲོ་དོན་མཐུན་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགོ་བ་ཡོད་དགོས་པ་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་རྣམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །མ་ཐད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ཇས་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བསམ་པ་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འཛོག་པས། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་སྤར་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བས་ན་དགོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་འདོད་ཉོན་གྱིས་མ་བསྐྱད་པས་མི་དགོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཞིག་ལ་འཛོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དེ། ཕྱིས་སུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགོ་རྒྱུ་ཡོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོ་རྒྱུ་མེད་པས་བྱང་སེམས་ཚོགས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཇས་རྒྱན་སྤར་པ་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ། རིགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་མ་ཐག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེའི་ངོ་བོར་འགོ་ཁ་མའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་གཉིས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང་། དགོ་བས་མི་དགོ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་

གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡོད་ན། སྐལ་མཉམ་གྱི་དོན་ཡང་ཉམས་པས། མཛོད་གནས་གཉིས་པ་ལས།
①སྐལ་མཉམ་རྒྱ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །རང་རིགས་ས་པའོ། །ཞེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་འགྱུར་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འཕགས་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་གཏོགས་འདུས་བྱས་གཞན་ལ་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡོད་གསུངས་པ་དང་འགལ།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་འདོད་ཆགས་དང་ལྟ་དང་རྒྱལ་སོགས་གྱི་ངོ་བོར་
འགོ་བ་ཡོད་ན། ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་ནམ་གྱང་དེ་ནམས་གྱི་ངོ་བོར་འགོ་བ་ཡོད་མེད་
དང་། ཡང་འདོད་ཆགས་དང་ལྟ་དང་རྒྱལ་སོགས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་
བོར་འགོ་བ་ཡོད་མེད་དང་། མ་ཟད་སྤྱི་མི་རྟག་ཏོགས་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྤྱི་རྟག་འཛིན་
གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཡོད་མེད། མཁས་དབང་འགས། དུལ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་བའི་
ཚད་མ་ནམས་ལོག་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་འགོ་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
བྱང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལྟ་བུ་ལོག་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་འགོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱང་བར་
ཡོད་གསུངས་པས། གཞུང་ཆེན་མོའི་དགོངས་པ་དངོས་ལ་སོང་མིན་དཔྱད།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་གྱི་པར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ལྷོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་རྟོག་པའི་ངོ་བོར་འགོ་རྒྱ་ཡོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱང་སྤྱིར་རྟོག་པར་
འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་དེ་དུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྟོག་མེད་ཅིག་སྤྱིར་རྟོག་པར་འགྱུར་
ན། དེ་དུས་གྱི་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་ཀྱང་སྤྱིར་རྟོག་པར་འགྱུར་དགོས་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་ཁྱད་སྤྱོད་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པར། བརྟེན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར། །དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྟེན་ལ་མ་བྱང་བའི། །ཡིད་ཡོད་དེས་ན་དེ་
འདོད་ན། །དེ་བཞིན་དབང་སྤྱེས་ལ་ཡང་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་བྱངས་ནས་བསྐྱབས་འདུག་གོ།

①བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། ཀྱུ། ཤོག ༡༣

འོན་ཀྱང་། ཁོ་མོ་ནི་མངོན་སུམ་ཉྒྱུ་གཤམ་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་མེད་ན། འདི་ལྟར་དོགས་
ཏེ། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ནམས་ལ་མངོན་སུམ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་
ལྟར་ན། དེ་འབྲེལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དེ་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་
ཡོད་པས་ཉྒྱུ་གཤམ་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དངོས་
གཞི་དག་པ་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་
མངོན་སུམ་ཡོད་ལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་མངོན་སུམ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་རྟོག་དགའོ། །

སྤྱི་མ་ལྟར་ན། གུན་བཏུས་ལས། ① ཕྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབའ་འམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
ཆད་མེད་པ་ནམས་མངོན་པར་སྒྲུབ་པོ། །ཆད་མེད་པ་ནམས་རི་ལྟར་བར་མངོན་པར་ཤེས་
པ་ལྟ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་པར་
གསུངས་པས་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་བྱུང་བོ་སྟུམ། བསམ་གཟུགས་
སྤྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་ཡང་། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དང་མངོན་སུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་གསལ་བར་
གསུངས་འདུག་མོད་ཀྱང་། བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར། སྟོམས་འདུག་དག་པ་བ་ལ་ཉྒྱུ་གཤམ་
ཡིན་དགོས་པ་སྤྲོ་མ་གོང་མའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་པས་དཔྲོད།

གཞན་ཡང་། གུན་བཏུས་ལས། ② འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་ནམ་པར་ཤེས་
པའི་ཆོགས་དུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་རི་ལྟར་བར་ཁོང་ཁྱོད་དང་མ་རིག་པ་
ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་ཆགས་དེ་ནམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་ཀ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འདུག་པ་
ཡོད་པར་གསུངས་པས། མིག་ཤེས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་སེམས་སོ། །
ཡང་གསེར་སྤོང་དུ། འོ་ན། གཟུགས་མེད་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མིན་པས་དེ་ལ་ལྟ་བུ་བས་ཉོན་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རེ། ཤོག ༡༩

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རེ། ཤོག ༡༩

མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་། གཟུགས་མེད་ལ་ནི་སྤར་ལྟ་
ལོག་རྒྱུད་ལ་ལྷན་བཞིན་དུ་སྟོམས་འབྲུག་དག་ཐོབ་པ་ན། བདག་གི་ལྟ་བ་འདི་ནི་མཆོག་སྟེ་
འདིའི་མཐུས་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ཐོབ་པས་སོ་ཞེས་ལྟ་ངན་ལ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྟེ་བས།
དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བྱེད་པས་སྦྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

སྤར་ལྟ་ལོག་རྒྱུད་ལ་ལྷན་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་ལྟ་ལོག་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ལྟ་ལོག་ཡིན་ལ། སྤེས་སུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན།
འདི་སྤར་གྱི་ལྟ་ལོག་དེའི་དབང་གིས་དངོས་གཞི་འདི་ཐོབ་པོ་སྟོམ་པ་ཡིན་ན། འོ་ན། སྤར་གྱི་
ལྟ་ལོག་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་དང་། ལྟ་ངན་མཆོག་འཛིན་གྱི་སྟོང་དེ་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཡིན་པས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལྟ་ལོག་དེ་ལ་
དམིགས་པའི་གཟུགས་མེད་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་འགྱུར་
ལ། དེར་འདོད་ན། སྤྱིར་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དོན་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་ལ་དབྱེད། དེས་ན། ལྟ་བས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ་
མངོན་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་དང་མ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་གང་གིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ། འདོད་ཆགས་ལྟ་བ་ངན་པ་ང་རྒྱལ་
མ་རིག་པ་དང་བཞི་མ་གཏོགས་ཅ་ཉོན་གཞན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། འཛིག་
ལྟས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་མི་བྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་སྤྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ལ་འཛིག་ལྟ་ཤུགས་ཆེ་བུ་འགྲོ་ནས་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དང་མཚུངས་ལྷན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། འདོད་
ཆགས་ལྟ་བུས་སྟོམས་འབྲུག་ཉོན་མོངས་ཅན་བྱེད་ཚུལ་ཡང་དེ་ལས་ལྟག་པ་མེད་པས་
རིགས་པ་སྟོབས་མཚུངས་ལ། སྤྱི་མ་ལྟར་ན། འདོད་ཆགས་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་ལ་འདི་

ལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་རྟེན་དཀའ་།

ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རོལ་
པའི་རྒྱ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུ་ཆ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་ཁོང་ཁྱོད་ཆེ་བའི་རོ་བོར་འགྲོ་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན། ཁོང་ཁྱོད་འདོད་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་དང་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་དབང་གིས་
ཡིན་ན། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཡང་ཞི་གནས་ཀྱི་རོ་བོར་འགྲོ་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ་
ལོ། །གཞན་ཡང་། ལྟ་བུ་ཞིས་རྒྱལ་ལྟ་བུ་ཞིས་མཚན་འདོད་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྒྲིག་པའི་འདྲུག་ཉན་
མོངས་ཅན་དུ་བྱེད་ཐུབ་མིན་ཡང་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། ཉམས་པ་ཆ་མཚན་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། དངོས་གཞི་ཉམས་པའི་རྒྱ་ལ་རང་
སའི་ཉན་མོངས་དང་འོག་སའི་ཉན་མོངས་གཉིས་མ་གཏོགས་གོང་སའི་ཉན་མོངས་མི་
འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། གོང་སའི་ཉན་མོངས་ཀྱིས་འོག་སའི་དངོས་གཞི་ཉམས་
པར་བྱེད་མི་ཐུབ་པས་སོ། །ཟེར་ན་ནི། འོ་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཅམ་ཐོབ་
པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ། རང་རྒྱ་ལ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་
དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་མཚན་ལྟ་བུ་འགྲོ་བ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་
གཞི་ཉམས་བྱེད་ལ་གོང་སའི་ཉན་མོངས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འོག་སའི་
དངོས་གཞི་གོང་སའི་འདོད་ཆགས་དང་མཚན་ལྟ་བུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
ཡིན་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཅམ་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱ་
ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་བྱུང་མཐའི་དབང་གིས་ལོག་ལྟ་བུ་རྒྱ་ལ་སྒྲིག་པ་ཡོད་མེད་དང་། དེ་འདྲིའི་ལོག་

ལྟ་དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་འཛམས་མིན། འཛམས་ན་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་
གྱིས་འོག་སའི་དགེ་ཅ་དང་སྟོམས་འཇུག་འཛམས་པ་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་ནམས་སྤྱི་ཡོད་
བསྐྱོད་མི་རྣམས་སོ། །

ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་སྐབས། དེ་འདྲི་
ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ན། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ། རྒྱན་ཆད་པ་ཡིན་ནམ། སེམས་བྱུང་གང་རུང་ཞིག་གི་ངོ་བོར་འགྲོ་
དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་ཡང་རྒྱན་ཆད་དགོས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སེམས་
བྱུང་གང་གི་ངོ་བོར་འགྲོ་མིན་བརྟག། ཡང་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་དངོས་གཞི་མ་
གཏོགས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་མ་བཤད་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྟོགས་ལ། ཞེས་བ་ནས། ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་དེ། དེས་འོག་ས་ལས་འདྲི་ཆགས་
དང་ཐལ་བར་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་པར་
གསུངས་པས་དཔྱད།

ཡང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་
གཞན་འབྲེན་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པས། འོ་ན། ཉོན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་སྐད་
གཅིག་མཐའ་མ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་
སུ་རང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲེན་པ་ཡོད་པས། དེ་གནས་པ་
ཆ་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲི་ན། དེ་འབྲེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་
པས། གནས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྦྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲི་མི་
རྣམས་ཏེ། མཛོད་རང་འབྲེན་དུ། ①གནས་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ནི་གསུམ་

① བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོད་པ། ཀྲ། ཞོག་ ༡༥༥

སྒྲེ། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་
སུ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྒྲེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་མཐུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དངོས་གཞི་གཞན་འདྲེན་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་མི་
དགོས་ཏེ། སྤྱིར་མི་འོང་གི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་རྒྱུད་དུ་གསུམ་སྟེལ་བྱས་པའི་ཐག་མེད་
གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཐག་བཅས་དེ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
དེ་ལ་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། འདིས་
དངོས་གཞི་ཐག་མེད་འདྲེན་པས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་བཤུད་སྒྲིང་པོའི་རྒྱུ་སོགས་སུ་རང་དང་
ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་ས་གཞན་འདྲེན་པར་གསུངས་པས་བྲལ་བོ། །

དེས་ན། བྱེད་པར་ཆ་མཐུན་དང་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་ལ་ཡང་རང་གི་མཐུག་
ཐོགས་སུ་གོང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པ་དང་དངོས་གཞི་ཐག་མེད་འདྲེན་
པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་རང་ཉིད་གོང་སའི་
དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དང་དངོས་གཞི་ཐག་མེད་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགོ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི།
རང་གི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་དེ་དང་དེ་སྒྲེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འདོག་གོ། །

དེ་ལ་དོགས་འཆར་ནི། དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་བྱེད་པར་ཆ་མཐུན་ལ་རང་གི་
མཐུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གོང་སའི་དངོས་གཞི་ཞིག་འདྲེན་དགོས་ན། བྱེད་ཀྱི་མཐུག་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་གོང་སའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་འགོ་དགོས་པས། དེ་འདྲའི་གང་ཐག་དེས་གོང་སའི་
ཉིར་བསྟོགས་མ་ཐོབ་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ། གཉིས་པའི་དངོས་
གཞིའི་ངོ་བོར་འགོ་བར་འདོད་ན། སོ་སྒྲེལ་སྒྲུབ་བྱུང་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་དང་
དེ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ལ་ཉིར་བསྟོགས་དེ་དང་དེ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ལ་མི་བསྟོས་ན་མི་རིགས་སྟུམ།

ཡང་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་ཁ་མའི་སྲིད་ཅེའི་འཕགས་པའི་རྒྱད་གྱི་སྲིད་ཅེའི་
དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་མིན་དང་། རྣམ་བཤད་དུ། ཐུན་མོང་བ་
ལྟར་ན། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡང་མེད་དེ། སྲིད་ཅེའི་སེམས་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་ཅི་ཡང་
མེད་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ཟག་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་
དབྱེད་ན་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་ལ་སྲིད་ཅེའི་འཕགས་པས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སེམས་མངོན་དུ་
བྱེད་དུས་དེ་འབྲའི་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སེམས་དེ་འདས་ལམ་ཡིན་པས་སྲིད་ཅེའི་སེམས་དེ་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་ཐལ་བ་དང་། འདས་ལམ་ཡིན་ཡང་ཟག་མེད་ཡིན་མི་དགོས་ན་རྟོགས་
དགའི་སྣང་བར། འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ནི་ཟག་
མེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་ཡང་འགལ་མིན་རྣམས་དཔྱད།

རྒྱ་སྟོམས་འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

རྒྱ་སྟོམས་འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་ལ་ཉེར་བཟླ་གས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཡོད་
པས་འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་སྟོམས་འབྲུག་གི་དེ་གཉིས་གང་རུང་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་
ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་ལས། ①བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་
མེད། །སྲིད་དང་བྲལ་ན་འབྱུང་བ་མེད། ། (རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འབྲེལ་འདི་བསྟན་འགྲུར་ནང་དུ་སློབ་དཔོན་བ་སུ་
བན་རྒྱས་མཛད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་བ་སུ་བན་
རྒྱ་ནི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཡིན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
བཤད་པ་ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་མདོ་ཡང་ཟེར་འདུག མདོ་རང་དུ་བསྟན་ན་བཟོད་བྱའི་ཆ་ནས་མིང་འདི་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྟེ། ཆི། ཤོག་༥༧

བསམ་གཏན་སྒྲིལ་བྱེད།

འདོགས་པར་སྒྲིལ། བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ་མདོ་སྡེ་ཆ་པའི་ནང་དུ་འདུག། སྤྱིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འབྲེལ་ལ་འབྲེལ་བ་དང་
འབྲེལ་བཤད་གཉིས་ལས་འབྲེལ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་བ་སྟུ་བན་རྩལ་མཛད་པའི་བཤད་མ་ཐག་བ་འདི་དང་། འབྲེལ་བཤད་ནི་ད་ལྟ་
བསྟན་འབྱུང་ནང་བཞུགས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་སྟོ་གྲོས་མཛད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་སོ་དང་རྣམ་བར་དབྱེ་བ་
བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཞེས་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཡང་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལུང་འདི་འཕྲོན་སྐབས་སྤིང་དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྤིང་
མེད། །ཅེས་འབྱུང་འདུག་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ཡི་འབྲེལ་བ་དང་། དེའི་འབྲེལ་བཤད་དང་། གསེར་ཐེང་སོགས་སྟུ། སྤིང་དང་
བྲལ་ན་འབྱུང་བ་མེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་འདི་དག་བར་སེམས།) ཅེས་འཕགས་བ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་
དུ་གསོག་བ་མེད་པར་གསུངས་བ་དང་འགའ།

འཕགས་བ་ལ་དེ་མེད་ན། སྤྱིར་མི་འོང་གིས་བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམ་བྱས་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་སྟུབ་པའི་ཆེན་། དེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
གསར་དུ་གསོག་བ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དངས་མ་ཐག་པའི་མཛོད་དང་འགའ།
ཀུན་བཟུས་དར་རྟེག་ལས་ཀྱང་། སྟོན་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་ཡང་སྤིང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུ་
མ་བསགས་བ་ཐག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་འབྱུང་བར་བྱེད་
བ་ཡིན་གྱི། སྟེལ་སྟོམ་གྱི་ཐག་མེད་ལྟ་ཞོག་བསམ་གཏན་དག་བ་བས་ཀྱང་ཡང་སྤིང་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་བ་ལྟར་ན། སྤྱིར་མི་འོང་གིས་
བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམ་བྱས་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སེམས་
སྟོང་དུ་གསར་དུ་འཛོག་བ་ཡོད་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་བ་
མིན་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་སོམས་ཤིག།

མ་ཐད་སྤྱིར་མི་འོང་གི་བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམ་བྱས་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གཙང་
དུ་སྐྱེ་བའི་ལེན་པའི་ཆེན། དེ་འདྲའི་སྤང་པོ་དེ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་མིན་
དང་། ཡིན་ན་རང་ཉིད་འཕེན་བ་སོ་ལ་བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་དངོས་གཞི་

ཟག་བཅས་དེ་འཛོག་མིན་ཚུལ་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། དོན་གསང་ལས། ① དེ་ལ་རི་ལྟར་བྱིར་མི་འོང་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་
བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཆེ་རབས་གཞན་མ་འདྲིས་པས་གནས་
གཅང་མ་ལྡ་ལ་འཕེན་ཅེན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྟོན་པར་འཇུག་པའི་
ས་ཐོན་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲོད་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་འདྲིས་པའམ་
བསམ་གསུམ་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བྱ་ཆེ་བར་སྐྱེ་བ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་ངོ་ཐོར་གནས་པ་ཡིན་ཡང་བྱིས་སུ་
བསམ་གཏན་སྤེལ་མའི་མཐུས་མི་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ལས་སུ་ཁ་བསྐྱར་ནས་སྤྲོད་འབྲས་བྱ་ཆེ་བར་
སྐྱེ་བ་ཡི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ངོ་ཐོར་བསྐྱར་བར་བྱེད་པ་དེ་རྒྱས་པ་ཆུང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཡན་ལག་གསུམ་ལས་དེ་ནི་ས་
འོག་མའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་གཡོས་པའི་བྱིར་མི་གཡོ་བ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་
སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་བཞིན་ཚུལ་པར་སྤྲིན་པ་ལ་མི་གཡོ་བའི་བྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
དང་། ཉེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། ② ཅིའི་བྱིར་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་ནི་
འགྲུལ་བ་སྟེ་རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པར་བྱའོ། ། དེ་མི་གཡོ་བའི་ངོ་ཐོར་ཡིན་
པས་མི་གཡོ་བ་ཅན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ནི་འདིས་གཡོས་པར་མི་
རྒྱས་པས་མི་གཡོ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་འོག་མའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དེས་མི་བསྐྱུལ་བའི་བྱིར་
རོ། ། ཞེས་མི་གཡོ་བའི་ལས་དེ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་ཚུལ་སྤྲིན་གཞན་དུ་གཡོ་
མི་གཡོ་མིན་པར་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་
གསུངས་སོ། །

འོན་ཀྱང་། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ③ ཡང་ཅིའི་བྱིར་གཡོ་བ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༡༩༩

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྟེ། ཆེ། ཤོག ༡༥༥

③ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོན་པ། ཀྱ། ཤོག ༩༡༩

གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་གསུངས་ཤེ་ན། གང་ཕྱིར་ས་ནི་དེ་དག་དུ། །ལས་ཀླམས་སློན་ཕྱིར་མི་
གཡོའི་ཕྱིར། །འདོད་པ་ན་སྒྲོད་པའི་ལས་ནི་ཀླམ་པར་སློན་པའི་ཕྱིར་གཡོ་བ་ཡིན་ནོ། །རི་
ལྷར་གཡོ་ཞེ་ན། ཀླམ་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་གཞན་ཡང་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་ཀླམ་
པར་སློན་པར་འགྱུར་ལ། ལྷའི་རིས་གཞན་པ་ཡང་ལྷའི་རིས་གཞན་དུ་ཀླམ་པར་སློན་པར་
འགྱུར་ཏེ། བོང་ཆོད་དང་སྟོབས་དང་ཁ་དོག་དང་བདེ་བ་དང་ལོངས་སྒྲོད་ལ་སོགས་པར་
འགྱུར་བའི་ལས་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་ཀླམ་པར་སློན་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རིས་
འགའ་རྒྱུན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་མི་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་གྱི་ནང་དུ་ཀླམ་པར་སློན་
པར་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྒྲོད་པའི་ལས་ནི་ས་གཞན་ལས་གཞན་
དུ་ཀླམ་པར་སློན་པར་ནམ་ཡང་མི་རུས་སོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་ཀླམ་པར་སློན་པར་ཀླམ་པར་
གནས་པའི་ཕྱིར་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་གཡོ་མི་གཡོ་ཡི་དོན་ཀླམ་སློན་གཞན་དུ་གཡོ་
མི་གཡོ་ལ་བྱེད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་།

དེ་དང་མཐུན་པ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲི་དོན་དུ། གོང་མའི་ཀླམ་སློན་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་
ལས་ལ་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྤང་
པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་ཀྱིས། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་སྤང་པོ་མི་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཀླམ་སློན་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་ལ་གཡོ་བའི་ལས་
ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱིའི་ཀླམ་སློན་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དུས་གྱི་
རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་དབང་གིས་དོམ་གྱི་ཀླམ་སློན་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ན།

ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྒྱུད་གྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེ་ཡང་གཡོ་བའི་ལས་
ཡིན་པར་ཐལ། ལས་དེས་གནས་གཙང་གི་སྤང་པོ་འཕེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། ཁྱིའི་

ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེས་དོམ་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་ན། དེ་འབྲེལ་ལས་དེ་གཡོ་བའི་ལས་
སྲ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་སོམས་ཤིག། གནས་གཙང་དང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་གཉིས་
འགོ་བ་རིགས་གཅིག་ས་ཡང་གཞན་མིན། བྱི་དང་དོམ་ལྟ་བུ་ས་གཞན་མིན་ཡང་འགོ་བ་
རིགས་མི་མཐུན་པས་མི་འབྲམས་སྐྱམ་ཡང་དབྱེད། གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་སྡེ་སློང་གསུམ་
པ་བ་ཞིག་གིས་ཆོག་རྒྱབ་སྐྱས་པས་སྤར་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེ་བྱད་མེད་གྱི་
སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་སྲ་བསྐྱར་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་སྤར་ནས་དབྱེད།
དེས་ན། གཡོ་མི་གཡོའི་དོན་རྣམ་སྤྲིན་གཞན་དུ་གཡོ་མི་གཡོ་དང་། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་
གྱིས་གཡོ་མི་གཡོ་གང་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྣམ་སྤྲིན་མི་གཡོ་བ་དེས་པར་འབྱེན་པའི་
ལས་ཡིན་ན། མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་ན། དཔྱལ་བར་འཕེན་བྱེད་
གྱི་ལས་ལ་ཡང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་སྤྲིན་མི་གཡོ་བ་དེས་པར་འབྱེན་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་རྩས་བརྒྱས་ནས་བསགས་པའི་དཔྱལ་བར་
སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དེ་ལ་རྣམ་སྤྲིན་མི་གཡོ་བ་དེས་པར་འབྱེན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོར། བདོ་བློན་པ་ཉེར་གཞག་བྲངས་པ་ལས། རི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་
དགེ་འདུན་དག་ལས་ནི་ཆུང་དུ་ཞིག་སྦངས་ན་ཡང་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་
ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི་མ་བྱེན་པར་སྦངས་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་རིས་སྲ་མཐུན་པར་སྤར་
ཕུལ་ན། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱི་ནི་དག་པར་འགྱུར་ལ། དགེ་འདུན་གྱི་བརྒྱས་པ་ནི། ཆོར་
བ་མ་སྤྱོད་བར་དག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཞིང་ལྷི་བའི་བྱིར། ཞེས་དགེ་འདུན་གྱི་རྩས་བརྒྱས་
ན་རྣམ་སྤྲིན་མ་སྤྱོད་བར་དུ་དག་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་འདི་དོགས་ཏེ། དགེ་འདུན་གྱི་བརྒྱས་པ་ནི། ཆོར་བ་མ་སྤྱོད་བར་དག་པར་
འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཞིང་ལྷི་བའི་བྱིར། ཞེས་ཞིང་ལྷི་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅམ་གྱིས་ཡིན་ན། སངས་

རྒྱས་དང་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ་ཞིང་སྤྱི་བའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དགོ་འདུན་གྱི་
བརྒྱས་པ་ནི། ཞེས་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་རྣམ་དེ་དགོ་འདུན་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྣམ་ངེས་པར་དུ་
ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཡང་ལས་ངེས་ཆེན་མོར། མདོ་བློན་པ་ཉེར་གཞག་བླངས་པ་ལས། གལ་
ཏེ་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒྲོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྟུང་ལ། གལ་ཏེ་
ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ནང་གི་བར་མནར་མེད་པའི་འཁོར་ལྷན་ནག་ཆེན་པོ་
ལ་སོགས་པར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དགོ་འདུན་གྱི་བྲག་པའི་རྣམ་ལ་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་མ་
སྦྱང་བར་དག་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་གོང་མའི་ལས་ཐམས་ཅད་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་ན། རྟེན་འབྲེལ་མདོའི་འབྲེལ་
བཤད་ལས། ①བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གསུམ་པོ་འདི་ན་ནི། འཕགས་པ་འདི་
དག་གཡོ་བ་ཡིན་ནོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་དེ་དག་མི་གཡོ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དང་། གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསམ་
གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལས་གཡོ་བ་དང་བཞི་པའི་ལས་མི་གཡོ་བའི་དོན་མིན་པར། དང་
པོ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོན་གྱིས་གཡོ་ལ། བཞི་པ་དེ་ལྟར་མི་གཡོ་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་ཏེ། མདོར་ལས། ②སྦྱོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་བྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་
ཡིན། །ཞེས་པས་ངེས་པ་སྟེར་བྱུང་པོ། །

གཞན་ཡང་། བསམ་གཞུགས་མཐའ་དཔྱོད་དུ། རང་སའི་རྟེན་ལ་རང་སའི་དངོས་
གཞི་གསར་སྦྱེ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་དངོས་གཞི་ཡང་གསར་སྦྱེ་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མ་གཏོགས་ཉེར་བསྟོགས་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོ་སྤྱེ། ཆི། ཤོག་༥༤
② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོན་པ། ཀླ། ཤོག་༥༤

གཞན་ལ་ཟག་མེད་མེད་དེ། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཐོབ་པ་ལ་དངོས་གཞི་ཐོབ་དགོས། དེ་
རྗེས་ཟག་མེད་དོ་ཐོར་གྱུར་པའི་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་ལྔ་པ་བཞིན་དབྱེད།

བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དུ། རང་རྒྱུད་ལྔ་པ་གི་གང་ཟག་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འབྲུག་ རྒྱ་སྟོམས་
འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་གསུངས། དབྱེད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་
སྟོམས་འབྲུག་གི་དོ་ཐོར་གྱུར་པའི་བཞི་ཡོད། ཡང་ན་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་
ཡོད་ཟེར་ན་ཡང་ཆོག

རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་དོན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་གསར་དུ་སྟོམ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། གསེར་ཐེང་དུ། ཐེད་ལེན་ལ་དོན་
གསང་ལས་སྐྱེ་བའི་ས་པ་གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་
ངས་པར་དེའི་ས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འོག་ས་ནས་གོང་སར་སྐྱེ་བ་ལ་གོང་སའི་ཉོན་
མོངས་མངོན་དུ་རྒྱ་ཡོད་པས་རིགས་སུ་རྒྱག་ཀྱང་གོང་སའི་སྐྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་ཉོན་
མོངས་མངོན་གྱུར་ཡོད་པ་ཆོས་མངོན་པའི་སྐྱེ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་ཞིང་རིགས་པས་མི་ཐོབ་
པས་གོང་ས་ནས་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ལ་མི་འབྲིག་གོ། ཞེས་པ་རྣམས་དང་འབྲེལ་ནས་ས་དེ་དང་
དེའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་དེར་གསོས་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་
སྐྱོར་གཉིས་ས་མཚུངས་ཡིན་དགོས་མིན་དང་། གོང་སའི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ལ་འོག་སའི་
ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་དགོས་མིན་དང་། དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ལྟ་
བུ་ཉམས་ན་དེའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱང་ཉམས་དགོས་མིན། དགོས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ན་ཉེར་བསྟོགས་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་

རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་རྣམས་ཉམས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་བསམ་དགོས། ཡིག་ཆ་
མཁན་པོ་འགས་རང་སའི་རྟེན་ལ་རང་སའི་ཉེར་བསྟོགས་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་འོག་
སའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་གསུངས། དེ་ལ་ཡང་དབྱེད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་བཞག་གོ།

འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དོགས་པ་དབྱེད་པ།

ཡང་བསམ་གཏན་གསུགས་སྐྱེ་མཐའ་དབྱེད་གཉིས་ཀར། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྟོམས་འདུག་
གི་བསམ་གཏན་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་
འབྲས་བུ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་གསུགས་ཁམས་
པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
འཛོག་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་པས་དེ་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟོམས་འདུག་གི་
བསམ་གཏན་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་
འབྲས་བུ། བདག་འབྲས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ།

དེ་ལྟར་ན། དང་པོ་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་འབྲས་བུས་མ་བསྐྱུས་ཏེ། དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
མ་བདག་འབྲས་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་བ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུས་
ཀྱང་མ་བསྐྱུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྟོམས་འདུག་དང་རྒྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
གཉིས་ས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མཐུན་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་ས་མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྟོངས་འདུག་གི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟོངས་འདུག་བསྟོངས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས་དེ་གསུམ་གང་ཡིན། དང་པོ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟོངས་འདུག་གི་རྣམ་སྤྲོད་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ①གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་སོགས། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དང་པོ་གཏོགས། །ཞེས་བས་བྱུང་གོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་མིག་ཤེས། བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་མི་དགོས་ཟེར་ན། ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྤྲོད་འཕེན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་དོན་ལས། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་འབྱུང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། ། ཡང་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་མིག་ཤེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་པས་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་སྤྲོད་པ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མི་འཐད་དེ། གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན།

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། མཛོད་པ། ཀྲ། ཤོག ༥༦

བསམ་གཏན་དང་པོ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་མི་གཡོ་བའི་ལས་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་ས་གཞན་དུ་སྤྲིན་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཐུབ་པ་མེད་ན། མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན།

ཡང་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ། གྲེ་བ་གཞན་དུ་བསམ་
 གཏན་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟོངས་འདུག་བསྟོངས་སྟོངས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་
 ཡིན་ཟེར་ན། གློ་ཅི་གཏད་ས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་དགོ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མ་
 བཏོགས་གཞན་མེད་པས། དེ་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་མིག་ཤེས་ལ་མི་དགོ་བ་
 ཡང་ཡོད་པར་མཚུངས་པས། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་དང་རྒྱ་མཐུན་ཚུལ་
 གཏན་ནས་མེད་དོ། །

མིག་ཤེས་ལ་དགེ་མི་དགེ་གང་ཡང་མེད་ཟེར་ན། ཀུན་བདུས་ལས། ① འདོད་ཆགས་ནི་
འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ཏུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་
ཇི་ལྟ་བར་ཁོང་ཁྱོད་དང་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཚོགས་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། ། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཚོགས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བར་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་
ནོ། ། ཞེས་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་རྣམས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་ཏུག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་
ཡོད་པར་གསུངས་པས་མིག་ཤེས་ལ་དགེ་མི་དགེ་སྟེ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ནོ། །

གཞན་ཡང་། མིག་ཤེས་ལ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་གང་ཡང་མེད་ན། གུན་
བརྟུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱས་མ་ལས། ② ཡང་ན་མ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་རྒྱལ་ཞི་དགོ་བ་དང་།

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། རི། ལོག ༣༡༣

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟན་མ། སེམས་ཅམ། ཡི། འོག (༤༡)

མི་དག་བར་དམིགས་པ་སྟེ་འདི་ནི་གཏན་ཆེགས་གཉིས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ཀུན་གཞི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་དག་མི་དགར་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་ཆོགས་བྲག་ལ་
དག་སོགས་གསུམ་ཆ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །ཕྱི་མ་མིན་པ་
ནི་སྟོང་། །དེས་བསམ་གཏན་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་ཡང་རིགས་སྐྱེས།
རྣམ་བཤད་སྟོང་པའི་རྒྱན་ལས། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྟོམས་འདུག་གི་བསམ་
གཏན་སྟོམ་པའི་རྣམ་སྟོན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྟེ་ཆངས་རིས་ནས་འོག་མིན་
གྱི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་དང་། རྟོགས་དཀའི་
སྟངས་པ་ལས། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་མཆོན་ཉིད། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སྟོམས་འདུག་གི་བསམ་གཏན་
བསྟོམ་པའི་རྣམ་སྟོན། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གྱུར་པ། དེ་ཡང་ཆངས་རིས་ནས་འོག་མིན་
བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་
གཏན་ལ་སྤྲས་མཆོག་གཉིས་ཀས་རྣམ་སྟོན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་མ་གཏོགས་
བདག་འབྲས་བཞག་མི་འདུག་ཀྱང་། གསེར་མེད་ལས། དེས་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་གྱི་འཛིག་
ཉིན་དང་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་གྱི་ཆར་གྱུར་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་
འདུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་བདག་འབྲས་དང་རྣམ་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། བསམ་
གཟུགས་སྐྱེ་མཐའ་གཉིས་སུ། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྟོམས་འདུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་བསྟོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། བདག་པོའི་
འབྲས་བུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཁམས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་
དམིགས་པ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཞེས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་
གཏན་ལ་བདག་འབྲས་ཀྱང་འཛོག་འདུག་པས་དགོངས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད།

ཡང་བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དུ། ཁ་ཅིག་གིས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་

ན། རྣམ་སྒྲིག་གི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་མཐུག་གི་འབྲས་བུ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
དུ་གསལ་ཐོབ་ཀྱི་ཡིན་པ་དེས་ན། གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིག་གི་འཛིན་ཏེན་དང་བརྟན་གི་རྣམ་སྒྲིག་གི་
ཆར་གྱུར་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམས་འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་གི་
བདག་འབྲས་དང་རྣམ་སྒྲིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྲངས་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་འབྲས་ཏེ།
ཡུང་དེ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ན། རྣམ་སྒྲིག་གི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་མཐུག་གི་
འབྲས་བུ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་བྲངས་ན་འབྲེལ་མེད་པས་སོ། །དེས་ན། རྣམ་
སྒྲིག་གི་འབྲས་བུ་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་
ཡིན་ནི་སྟེ།

གཞན་ཡང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་གཞུགས་ཁམས་གང་ཟག་གི་སྐྱེས་
ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་དགོས་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསམ་གཏན་
ཀྱི་དངོས་གཞི་དེ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་པས་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྒྲིམས་
འབྲུག་གི་བསམ་གཏན་བསྒྲིམས་སྒྲིབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲི་དེ་ན། བསྒྲིམས་
སྒྲིབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲི་མི་ཅུས་ཏེ། སྐྱེས་སྒྲིབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐྱེས་སྒྲིབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཅིས་འགོག། །མ་ཟད་བསམ་
གཏན་དེ་དང་དེའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དོན་གང་འཛིན་ལ་ཡང་དཔྱད།

ཡང་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དག་བཅོམ་ཀྱིས་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་སྐྱབས་སུ།
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་བསམ་གཏན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིན་མིན་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དང་། དེ་རྣམས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་མིན་
རྣམས་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བསམ་གཏན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིན་
ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དག་བཅོམ་ཐོབ་ཁམས་ཀྱི་དང་པོའི་ཉེར་བསྒྲིགས་བརྒྱུད་ཀྱི་

ཉེར་བསྟོགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ན་ཉེར་བསྟོགས་སྤྱི་མ་བདུན་ལ་ཡང་ཟག་མེད་དང་མི་
སྟོགས་མེད་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་ནམས་འདུག་མིན། མ་ཟད་དེའི་རྒྱད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
དེ། གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་
ཆོས་ཅན། རྟོག་བཅས་དཔྱད་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། གསར་དུ་ཐོབ་པའི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། རྟོག་མེད་དཔྱད་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པའི་དངོས་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ལན་ཅི་འདེབས་དཔྱད།

ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེ་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ན། དེའི་
རྒྱད་ལ་འཛིན་སྐྱངས་མི་འདྲ་བའི་ནམ་ཤེས་བརྒྱད་དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་
ནམས་འདུག་མིན་སོགས་ཀྱང་དཔྱད།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཞི་རགས་ནམ་ཅན་ཡོད་ཀྱང་། དངོས་གཞི་ལ་
ཞི་རགས་ནམ་ཅན་མེད་པ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་ཟེར་ཡང་
འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཆོག་བརྟན་རྒྱ་
མེད་པར་མ་ཟད། ནམ་བཤད་སྟོང་རྒྱ་ལས། ཞི་རགས་ནམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་ཐོབ་ལ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དང་མཉམ་
གཞིག་ཐུན་གཅིག་ཏུ་རྒྱར་པའི་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་སྒྲིབ་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཞི་རགས་ནམ་
ཅན་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་དངོས་གཞི་ཡང་ཞི་རགས་ནམ་ཅན་ཡིན་པར་བསྐྱབས་འདུག་པ་
དང་། མ་ཟད་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྤྱི་དོན་དུ། ཡང་དངོས་གཞི་ལ་ཞི་རགས་ནམ་ཅན་མེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་འོག་ས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟེན་པ་འགོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤངས་ཟེན་པས་ནམ་གྲོལ་ལམ་

སྒྲོམ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་ཐག་སྤིང་གི་གཉེན་པོ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲོན་སོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་གཞི་དཔེ་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་། གསལ་སྤེང་དུ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གང་ནས་
ཀྱང་མ་བཤད་ལ། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐོབ་སྟེ། ས་གོང་འོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་བུ་ཞི་འོག་
ས་ལས་རྒྱལ་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། དངོས་གཞི་ཐག་བཅས་ནི་སྤོང་ལམ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། འོག་ས་ལས་ནི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་བེན་ལ་བཅུགས་པས་ཅིག་པ་ལས་འབྱུང་མི་
ལུས་པ་ལྟར། ཐག་བཅས་ཡིན་པས་རང་ས་དང་གོང་ས་ལས་རྒྱལ་བར་མི་ལུས་སོ། ། ཞེས་
གསུངས་ཀྱང་། རང་ས་དང་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་ཕྱིར་དུ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་སྒྲོམ་
པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པ་ནི་རང་ས་དང་གོང་ས་ལས་རྒྱལ་བར་མི་ལུས་སོ། ། ཞེས་རྒྱ་མཚན་
བཞོད་པ་ལས་ཤེས་ལུས་སོ། །

འབྲུག་པར། སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྟོང་། ཞེས་དང་། གསུམ་པོ་དག་
ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་དེ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རང་འགྲེལ་ལས། མི་དམིགས་པ་ནི་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པས་བསྐྱུས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། སྤྱིན་པ་དེ་ཉིད་གསུམ་དུ་
དམིགས་པ་ཡོད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་དོ། ཞེས་པའི་
སྐབས་སུ་བདེན་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་པར་ཕྱིན་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་པར་
ཕྱིན་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་པར་ཕྱིན་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྟོམས་འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡང་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་ཚུལ་
ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷག་
མཐོང་ཡང་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་ཚུལ་ཞིག་ཡོད།

སྐྱེར་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་དང་། ཟག་
མེད་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྟོད་སྐྱེར་བ་སྐྱང་ཡང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
སྟོམས་འཇུག་དང་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་
མཐའ་དཔྱད་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ལ་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་དོན་དུ། རང་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་
བྱེད་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའམ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅི་རིགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་
མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་མཚོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་བདག་འཛིན་པ་རགས་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་
སྟོམས་འཇུག་དེ་ལ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་བདག་མེད་པ་
རགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
སྟོམས་འཇུག་ཏུ་འཛོག་འདུག་གོ། །ད་རུང་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
སྟོམས་འཇུག་འཛོག་ཚུལ་ལ་དམིགས་པ་རྟེན་གྲོགས་བཅས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཛོག་ཚུལ་གཞན་
ཡང་ཡོད་དོ། །

མཚུངས་ལྡན་སྐྱོར་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱེད་པ་ལས། ① ཉོན་མོངས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྣམ་པ་དུག་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་། མ་རིག་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། ཞི། ཤོག་ ༡༤༡

པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྷ་བ་དང་། ཐེ་ཆོམ་མོ། ཉོན་མོངས་པ་གང་དང་ཉོན་མོངས་པ་གང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པར་བརྟེན་པར་བྱ་ཞེས། སྤྲུལ་པ། མ་རིག་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། ཐེ་ཆོམ་ནི་གང་དང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་པ་ནི་
པན་ཚུན་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཅུ་ཉོན་ཏུག་ངོས་འཛིན་དང་དེ་རྣམས་ཉོན་མོངས་གང་དང་
མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་སྐྱོར་གསུངས་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་། མ་རིག་པ་ཐམས་ཅད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དང་། ཐེ་ཆོམ་གང་དང་ཡང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་
པའི་རྒྱ་མཚན་གནད་གང་ལ་ཐུག་ཡོད་མེད་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་གཉིས་པན་ཚུན་
མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་དོན་གང་ཡིན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ལ། མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་
གཅིག་དང་། མ་འདྲེས་པ་ཡི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བརྟུས་དར་ལྗོངས་
ལས། མ་རིག་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་
དང་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་བྱེད་ཀྱི། ཞེས་མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། དེས་ན། མ་རིག་པ་དེ་རང་མ་ཡིན་པའི་ཅུ་
ཉོན་གཞན་ལྟ་བུ་གང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནམ་སྟེ།

གཉིས་པ་ནི། ཐེ་ཆོམ་ཅུ་ཉོན་གྱི་ནང་ནས་འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ཏེ།
ཐེ་ཆོམ་ལ་མཐར་གཉིས་འཛིན་ཡིན་དགོས་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་མཐར་གཅིག་འཛིན་ཡིན་
དགོས་པས་སོ། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལྷ་ལ་དེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་པར་གྱུར་ན་ལྷ་ལ་དེ་ལ་ནམ་ཡང་
ཆགས་པ་མི་རིགས་སོ། དེ་བཞིན་ཐེ་ཆོམ་དེ་ཁོང་ཁྱོད་དང་། མ་རིག་པ། ལྷ་བ། ང་རྒྱལ་
བཅས་གང་དང་ཡང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་ནི་མཐར་གཉིས་འཛིན་ཡིན་ལ་གཞན་
ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཁྱོད་དང་། མ་རིག་པ་ནི་སྐྱོངས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་ནི་ཁེངས་པ་དང་། ལྷ་

བས་ནི་རང་ཡུལ་མཐར་གཅིག་ཏུ་ལྷ་བས་ན་དེ་རྣམས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུག་གོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་གཉིས་ནི་འཛིན་སྦྲངས་འགལ་བ་ཡིན་ལ་འདོད་
ཆགས་ནི་དགའ་བའི་རྣམ་ཅན་དང་ཁོང་ཁྱོད་ནི་ཁྱོད་བའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པས། ཡུལ་དེ་ལ་དགའ་
བའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཁྱོད་བ་མི་རིགས་པས། དེས་ན། འཛིན་སྦྲངས་འགལ་བའི་སྒོ་
གཉིས་གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་འགོ་བ་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྦྲུམ་མོ་ད་དུང་དཔྱད།
ཡང་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་དེ་འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོད། ང་རྒྱལ། ལྷ་བ་རྣམས་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འགོ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འགོ་བའི་
རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བར་
ཡོད་པས་དེ་ཅུམ་གྱིས་ཐེ་ཆོམ་ཡང་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བར་ཡོད་དམ་སྦྲུམ་
ཡང་དཔྱད།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མ་རིག་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེ་
ཆོམ་ནི་གང་དང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མ་རིག་པ་རྩ་ཉོན་ཐམས་ཅད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་ན། ཐེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་དགོས་སམ་མི་དགོས། དང་པོ་ལྟར་
ན། ཐེ་ཆོམ་ནི་གང་དང་ཡང་མི་ལྡན་ཞེས་པ་དང་འགལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་
རྣམ་པ་བྱུག་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྷ་བ་
དང་། ཐེ་ཆོམ་མོ། །ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་དོགས།

གཞན་ཡང་། གུན་བདུས་ལས། ①འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཆོགས་བྱུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བར་ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་
མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་བཞི་དང་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། རི། ཤོག ༡༡༣

མཚུངས་པར་ལྟོན་ནོ། །གཞུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་
དང་མཚུངས་པར་ལྟོན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བུར་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་རྣམས་རྣམས་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་དང་མཚུངས་ལྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་
པར་གསུངས་པས་དེ་རྣམས་སྒྲིག་ལྟེན་དབང་ཤེས་ལ་མཚུངས་ལྟོན་འགྲོ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
དང་། ཡང་སྒྲོང་རྡོལ་སྒྲུ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ལམ་རིམ་ཤར་སྒྲོམ་དུ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ཡི་བཅུ་ཆེན་
དང་པོ་ལ་དབང་ཤེས་མེད་པར་ཐག་བཅད་པ་དང་བཅུ་ཆེན་གཉིས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་
ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དང་མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་སྤང་
བས་གང་འཐད་དབྱེད་པར་བྱ། གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པར་གཤམ་ཆེད། །

ཡང་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བར། ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་དང་། དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་
དགེ་བ། །མ་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་མེད། དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་དགེ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་
བརྟན་གྱི་སྤྲུལ་ཏུ་པའི་བཤད་པ་ལས། ① མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་མེད་པ་དང་གཉི་ལྷན་མེད་པ་
དང་མཚུངས་པར་ལྟོན་པ་ནི་དགེ་བའོ། །ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ལྷན་དང་མཚུངས་པར་
ལྟོན་པ་ནི་མི་དགེ་བའོ། །དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དགེ་བའང་མ་ཡིན་མི་དགེ་བའང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་སེམས་
བྱུང་མ་ཆགས་པ་སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྟོན་ལ་དགེ་བ་དང་། ཆགས་པ་
སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྟོན་ལ་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་རྣམས་གང་ཡང་མིན་པའི་
སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་ལྷུང་མ་བསྟན་དུ་གསུངས་པ་ཡང་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཉན་ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་
དགེ་བ་ཡིན་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་སོགས་གསུམ་པོ་གང་དང་ཡང་མཚུངས་ལྟོན་མིན་པ་
དང་། དཔྱུལ་བར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཡང་ཆགས་པ་སོགས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། ཤི་ཤོག ༩༠༩

གསུམ་པོ་གང་དང་ཡང་མཚུངས་ལྡན་མིན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ན།
མི་དགོ་བ་ཡིན་དགོས་ན། ཁམས་གོང་དུ་ཡང་མི་དགོ་བ་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་ནམས་འབྲུག་གོ།
ཁོ་ན་རེ། དེ་ནི་ཀུན་གཞི་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ཟེར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། ཉོན་
ཡིད་ཀྱང་མི་དགོ་བར་ཐལ་ཏེ། བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པ་
སུམ་ཅུ་པ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་བདུས་དར་ཤིག་ལས། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་སྒྲོ་ནས་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། དང་པོ་བཅུ། དེ་ནས་གཉིས། དེ་ནས་བརྒྱད་དུ་བྲས་ནས་
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཐ་དད་པ་སོ་སོ་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀུན་
དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་
འབྲུག་པས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པར་གཤམ་ཆེདོ། །

ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱང་པོ་ལྗེའི་འགྲེལ་པ་ལས། ① དེ་ལ་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ནམས་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གང་དག་སེམས་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པ་ནམས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་ནམ་པ་ལྡན་པ་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་ནམས་ཏེ། གནས་དང་དམིགས་པ་དང་། ནམ་པ་དང་། དུས་དང་རྩིས་མཚུངས་
པ་ནམས་གྱིས་སོ། །དབང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱིར་རོ། །དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པའི་བྱིར་
རོ། །དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ལ་འཛིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཞེས་མཚུངས་ལྡན་ལ་ནམ་པ་ལྡན་
མཚུངས་ཡིན་དགོས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་ནམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱུ་བ་ལས། ② ཅིའི་བྱིར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་
དག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། སྤྱིས་པ། རྩིས་མཚུངས་པ་དང་། ལུལ་མཚུངས་པ་དང་། དུས་མཚུངས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཅན། སྤྱི་ ཞོག ༤༩

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཅན། ཞེ། ཞོག ༡༩༡

བ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མཚུངས་ལྡན་བཞི་མ་གཏོགས་ལྔ་ར་
མ་གསུངས་པ་དང་། (གཞུང་ལག་ལེན་ཏུ་བསྐྱུ་བ་ལས། དེ་དག་གྲང་གནས་དང་། དམིགས་པ་དང་། དུས་དང་། རྒྱུ་
མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྣམ་པར་
མཚུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྲངས་པ་ནི་དབུས་མཐའི་ཤིག་ལས་གསུངས་པ་དང་ནོར་རྩ་མོ། ༡) དབུས་མཐའི་
ཤིག་ལེན་པ་ལྟར་འབྲངས་ནས་ཀྱན་བཏུས་དར་ཤིག་ལས་གྲང་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། སྒྲོ་བ་
དཔོན་སྒྲོ་བཏུན་གྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་འདི་དག་གནས་དང་། དམིགས་པ་དང་། དུས་
དང་། རྒྱུ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་
པར་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་མཚུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི།
ཞེས་མཚུངས་ལྡན་བཞི་མ་གཏོགས་རྣམ་པར་མཚུངས་པ་མ་གསུངས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཟེར་
ན། འགྲེལ་བཤེས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུ་ལ་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་དབུས་མཐའ་ལས། ①དེ་ལ་དོན་
མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་
སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པས་བྱམ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་
ན། བྱམ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་དོན་ཆང་ཡང་སེམས་བྱུང་གི་དོན་མི་ཆང་
བས་དེ་ཅམ་གྱིས་རྣམ་པར་མཚུངས་པར་འཛོགས་མི་བྱུང་བས་དེ་ལ་དགོངས་ཟེར་ཡང་གཞུང་
དོན་ལ་སོང་མིན་དཔྱད།

སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་བཏུན་གྱིས་མཚུངས་ལྡན་ལ་བཞི་མ་གཏོགས་རྣམ་པར་མཚུངས་པ་
མ་གསུངས་པའི་གཞུང་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤེས་②དུ་གསལ་
བས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

① བསྐྱུ་བའི་དབུས་མཐའ་ལས་སེམས་ཅམ་གྱི་ཤིག་ལས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤེས་ ༥༠༣
② བསྐྱུ་བའི་དབུས་མཐའ་ལས་སེམས་ཅམ་གྱི་ཤིག་ལས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤེས་ ༥༣༩

སྒྲིབ་མཚུངས་ལྡན་བཅི་ཚུལ་ལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་སྟེ། མངོན་གནས་གཉིས་པའི་རང་འབྲེལ་
 དུ། ①ནམ་པ་གང་དག་གིས་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞེ་ན། ནམ་པ་ལྗས། མཚུངས་པ་ནམ་པ་ལྗ་
 སོ་རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་དང་དུས་དང་རྫས་མཚུངས་པ་དག་གིས་མཚུངས་པར་
 ལྡན་ནོ། །ཞེས་མཚུངས་ལྡན་ནམ་པ་ལྗ་མཚུངས་པ་འད་པ་དང་། ཡང་ཀུན་བདུས་
 ལས། ②མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། ས་མཐུན་པའི་
 ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རྫས་མཐུན་པ། དམིགས་ནམ་གཉིས་མཐུན་པ། དུས་མཐུན་པ།
 ཁམས་དང་ས་མཐུན་པ་ལྗ་བགྲངས་འདུག་པས་སོ། །དེས་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་ནི་དང་
 སོའི་སྐབས་ཁམས་དང་ས་མཐུན་པ་མ་བགྲངས་ལ། གཉིས་པའི་སྐབས་རྟེན་མཚུངས་པ་མ་
 བགྲངས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་གཞན་ནམས་འདྲའོ། །

ཀུན་བདུས་དར་རྟེག་ལས་ཀྱང་། ཁམས་དང་ས་མཐུན་པ་ནི། མཐུན་པའི་ཞེས་ཏེ།
 གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཁམས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་
 དུ་གཟུགས་ཁམས་པའི་སེམས་བྱང་འབྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་སོའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་
 དུ་གཉིས་པའི་སེམས་བྱང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཁམས་དང་ས་གང་ཡིན་
 པ་སེམས་བྱང་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 སོགས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན། མངོན་པར་ཀུན་བདུས་དང་དེའི་དར་རྟེག་གཉིས་སུ། ས་མི་མཐུན་པ་
 གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་རྒྱ་མེད་པར་གསུངས་ན། དག་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། མདོན་པ། ཀྱ། ཤོག ༡༢༥

②བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། དེ། ཤོག ༡༡༣

འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་
བདེ་བ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། གཙོ་སེམས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱང་འཁོར་
ཚོར་བ་འོག་སས་བསྐྱུས་ན། གཙོ་སེམས་དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཁ་བྲལ་ནས་
ཁམས་གོང་འོག་སོ་སོ་ནས་འཛོག་པས་བྱངས་མ་ཐག་པའི་ཀུན་བཏུས་དང་འགལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མིག་
ཤེས་ནི་ཡོད་པས་དེ་འབྲེལ་མིག་ཤེས་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་གསུམ་པའི་
སས་བསྐྱུས་པས་མཚུངས་ལྡན་ལ་ཁམས་དང་ས་མཚུངས་མི་དགོས་སམ་སྟེན་དུ་དོགས།
ཡང་གསེར་བྱེད་ལས། དེ་ཡང་ཐོགས་མེད་སྒྱུ་མཆེད་གྱིས་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་ཉིད་
ལ་བཞེད་པའི་བྱེད་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མ་རིག་པ་ནི་ཉོན་ཡིད་གྱི་འཁོར་དང་
རྣམ་ཤེས་ཀུན་གཞི་ཡིན་ལ་ཉེན་དེའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ས་དེ་བ་ཡིན་དགོས་སོ། །ཞེས་
ཀུན་གཞི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་དེ། ཉོན་ཡིད་གྱི་འཁོར་དུ་
འགོ་རྒྱུ་ཡོད་པར་དང་། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སུ་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་
ན། ཀུན་གཞི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གོང་མར་སྒྲེ་བ་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་ཉོན་ཡིད་གང་རུང་དང་མཚུངས་
ལྡན་དུ་འགོ་བ་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན། དེ་རྣམས་ཁམས་དང་ས་མཚུངས་མིན་དབྱེད་པ་
མཛད་ཚུལ་ཞིག་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་གང་གི་འཁོར་ལ་
ཡང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོང་དོན་མེད་པར་སེམས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་དགོ་མི་དགོ་
གང་རུང་ལས་མ་འདས་ལ། དེ་གཉིས་ཉམས་ཏུ་ལུང་མ་བསྐྱུས་ཀྱི་རོ་བོར་གནས་པའི་བྱེད་
རོ། །དེས་ན། དབྱ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ཡིན་ཀྱང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་དུག་པ་ཡིད་གྱི་
རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་འཁོར་དུ་སེམས་སོ། །

གཞན་ཡང་། དོན་གསར་ལས། ① དེ་ལ་རྗེ་ལྟར་བྱིར་མི་འོང་བའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཆེ་རབས་གཞན་མ་འབྲིས་པས་གནས་གཙང་མ་ལྟ་ལ་འཕེན་ཅེན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱིར་མི་འོང་རྒྱུ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་བར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མི་གཡོ་བའི་ལས་དེ། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དེ་མཚུངས་ལྡན་འགྲོ་ཚུལ་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་རེ་རེ་བ་ཞིག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ན། མོད་བཞུལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་རེ་རེ་བ་ཞིག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་ན་ཡང་མོད་བཞུལ་གྱི་དངོས་གཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བའི་ཐལ་བ་འབྲུག་པས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་གང་ཡིན་དང་། ལས་གསར་བསགས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་དང་། འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་གསོག་མེད་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་བྱར་སྤང་ངོ་། །

སྐྱེས་པ།

དཀའ་དཀའ་གནད་ཀྱན་བསྐྱེས་པའི་ཅུང་ཅུང་ཆེག །
 མང་མང་ཐེ་ཆོམ་གཙོད་པའི་ཚུང་ཚུང་གཞུང་། །
 གསལ་གསལ་སྒོ་ལྡན་ཡང་ཡང་དགྲེས་བྱེད་འདི། །
 གཙང་གཙང་ལྷག་བསམ་འབྲུམ་འབྲུམ་ངང་ནས་འབྲུལ། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་སུ་བཅད་པའོ། །

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༩༣

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ་དང་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་ཞག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གོང་མའི་
སྟོམས་འཇུག་དེ་དའི་དོན་དང་། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་བཞི་རྣམས་
དམིགས་པའི་སྟོན་པ་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་
ཏེ། དམིགས་པ་སྣ་མ་ལ་སྟོན་དང་དེ་ལ་བཞུགས་ཏེ་བྱི་མ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་སྟེ། དཔེར་ན།
རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟོམས་འཇུག་དེས་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་སེམས་བྱི་
རོལ་ཏུ་གཡེང་བའི་སྟོན་དང་བཅས་པས་དེ་ལས་རྣམ་མཁའ་ཙམ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་
ལྟ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟོམས་འཇུག་དེས་རྣམ་མཁའ་ཙམ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་
སེམས་བྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བའི་སྟོན་དང་བཅས་པས་དེ་ལས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་
སེམས་ནང་དུ་ཆགས་པའི་སྟོན་དང་བཅས་པས་དེ་ལས་གཟུང་བྱ་རགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་
སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་དང་། མིང་ཅེའི་དངོས་གཞིས་གཟུང་བྱ་རགས་པ་ཅི་
ཡང་མེད་དོ་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་སྟོན་ལྟ་བའི་སྟོན་པ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་
འདུ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བའི་སྟོན་སྟོམས་བར་བྱེད་པའི་བྱིང་།

གཟུགས་མེད་དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱར་བའི་དུས་སུ་རང་གི་སྟོང་འོག་གས་པ་
དང་རགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་སོགས་རིམ་བཞིན་བཞིག་དགོས་ཀྱང་
སྦྱར་དེ་རྣམས་མེད་པར་བསྟོམ་ན་ལོག་ཤེས་སུ་བལ་ལོ་སྟམ་མོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་རྣམས་གསར་དུ་སྦྱབ་པ་ན་དམིགས་པ་དེ་རྣམས་ལས་རིམ་བཞིན་འོག་ས་ལས་འདའ་

དགོས་པར་མ་ཐད་ཐོབ་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྟོ་གཅིག་གིས་རིམ་བཞིན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཆེ་དམིགས་པའི་སྟོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་བཀག་ནས་
སྟོམས་པར་འཇུག་དགོས་པས་སོ། །

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་དུ་ཡན་
ལག་གི་རྣམ་གཞག་བཞག་ཏུ་མེད་དེ། ཀྱན་བརྟམ་དར་ཤིག་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས། བསམ་
གཏན་བཞིའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་
པའི་འཐད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཟུགས་མེད་རྣམས་ན་རི་སྐད་བཤད་པ་
ལྟར་གྱི་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མེད་དེ། བལ་ཆེར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་
མཐོང་དང་བྲལ་བ་ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་བྱིད། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཟུགས་མེད་
ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ་གཟུགས་ཡིད་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་
གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པས་སོ། །

དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། ①དེ་རི་སྐད་དུ་དངོས་གཞི་ལ་སྟོམས་པར་མི་འཇུག་པའི་བར་
དུ་ནི། དེ་རྣམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །སྟོམས་པར་འཇུག་ནས་ཀྱང་རྣམ་
མཁའ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་རང་གི་ས་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་
དོ། །ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆེ་ན་ནི་ས་འོག་མའི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་དམིགས་པར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོབ་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པ་མེད་པ་ནི་མངོན་རྒྱ་བ་དང་པར་བྱིན་སྟེ་མཐའ་སོགས་ཀྱིས་བྱུབ་པོ། །

① བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟར་མ། མེས་མཆོག་གི་ཤོག ༤༣༦

དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ།

ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་དང་ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་
དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ནམས་ཀྱིས། ཆོས་ཀྱན་ནམ་མཁའ་དང་ནམ་ཤེས་ལྟར་མཐའ་
ཡས་སོ་སྟམ་དུ་སྒྲིམ་ན། དེ་ནམས་སྒྲོ་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་འགྲོ་མིན་དང་། ལོག་ཤེས་དང་
ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་མེད། ལྷགས་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་གཉིས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་ནམ་དཔྱད་དགོས་ཏེ། གསེར་ཐང་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
པའི་ཐུགས་སྦྱང་བ་ལ་མི་སྲིད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་
པའི་སྟོན་ལམ་དུ་མ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དགག་པ་དེ་དག་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གོང་དུ་མི་སྲིད་པ་
དམ་བཅའ་བ་དང་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཐལ་བ་གཉིས་བཏང་བ་ལ། དགག་པ་དེ་དག་མི་
རིགས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་སྦྱང་གི་ལན་མི་སྤང་བས། ལོག་
ཤེས་དང་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་ནམ་སྟམ་ཡང་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། མི་སྐྱུག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་སྤྱལ་གཞིར་བྱས་པའི་བྲི་མ་མོ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་ཡིན་མིན་ཡང་དཔྱད་དགོས།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་སྟོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ལོག་ཤེས་མེད་ཀྱང་། དེ་ལ་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པ་དང་། དེས་ཡུལ་ཅི་ཡང་མི་འཛིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཐར་
ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྟོང་རྗེ་དེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྒྱུའི་བྲུད་པར་དང་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་བྲུད་པར་སོགས་ཀྱན་ནམ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

དོ། །ཞེས་སྟོང་རྗེ་ལ་འཛིན་སྐྱབས་ཡོད་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ན། སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཛིན་སྐྱབས་མེད་པར་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་བྱུང་བོ། །

ཡང་བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་ལས། སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ན། གཟུགས་ལུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་བྱུང་པར་གསུངས་པ་དང་། གསེར་མེད་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིས་སྤྱན་ལྔ་པོ་གང་རུང་གི་སེམས་རྟེན་བྱེད་པ་ཡོད་མེད་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐོབ་པ་ཉེར་གཞག་ཡོད་མེད། ཡོད་ན་ལུས་ཐོབ་པ་ཉེར་གཞག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེས་ལུས་ལ་དམིགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ན། ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ། དེས་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བསྟོམས་པའི་མཐུས་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཅན་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བའི་ས་བོན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་རེ་ཞིག་གཟུགས་མེད་དུ་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཟུགས་ཅན་སྒྲུང་མི་བྱས་ཏེ། ཞེས་གཟུགས་མེད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཟུགས་ཅན་གང་ཡང་མི་སྒྲུང་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་དཔྱད།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ་གཟུགས་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ། གཟུགས་ཡིད་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ཉན་སར། དེ་རི་སྤྱི་དུ་དངོས་གཞི་ལ་སྟོམས་པར་མི་འཇུག་པའི་བར་དུ་ནི། དེ་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །སྟོམས་པར་འཇུག་ནས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་རང་གི་ས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆེ་ན་ནི་ས་འོག་མའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། མཐོང་ལམ་ཀྱི་སེམས་རྟེན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། རྟོགས་དཀའི་སྒྲུང་བར། སེམས་རྟེན་ནི། ཉན་

མོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་སྒྲིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤེས་ཀྱི་
ཏེ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ནི་ལྷག་མཐོང་ཤིང་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་
སེམས་ཀྱིས་འདོད་ཁམས་ལ་མི་དམིགས་ལ། ཞེས་གསུངས་པས་དེ་དང་འགལ་མིན་དཔྱད།
ཡིག་ཆར། གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བདག་འབྲས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན། དེར་གཞུགས་
མེད་ཁང་མེད་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པལ་པོ་ཆེ་ལས། སེམས་ཅན་མི་ཁོས་པ་
ཐོབ་པ་ལས་རྣམས་པར་བསྐྱོག་པས་གཞུགས་མེད་པའི་ལྷན་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་མེད་ཁང་
དང་། ཞེས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་ལྷན་ལ་གཞུགས་མེད་ཁང་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བསམ་
གཏན་ཆེན་མོར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་པལ་པོ་ཆེ་སོགས་ལས་གཞུགས་མེད་པའི་ལྷན་
ཁང་པ་དང་། ལག་ན་མེ་ཉིག་ཐོགས་པར་བཤད་པ་ལ། ཐེག་བསྐྱུས་འབྲེལ་པ་དོན་གསང་
ལས། དེ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་ལྷན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱུས་པ་ལ་བཤད། ཅེས་བོད་ཀྱི་ཤིང་རྩ་བ་ཁ་ཅིག་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་བསྐྱུས་འབྲེལ་དཔེ་བསྐྱུར་མ་ནང་
བཞུགས་ཀྱི་དོན་གསང་དུ་ཆོག་དེ་འབྲེལ་མི་སྤང་དོ། །

ཀུན་བཏུས་དང་དེའི་དར་ཁྱེལ་གསེར་ཐང་སོགས་ལས། གཞུགས་མེད་དངོས་གཞི་
ལ་ཡན་ལག་མི་འབྲས་པ་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཉི་སྤང་ལས། ①ཡན་ལག་ལས་ཡང་དག་
པར་འདའ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཏང་སྒྲུབས་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་ནི་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་
ཡང་པན་ཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲུབས་དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཡོད་པས་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་མཐའ་
དཔྱད་དུ། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཡོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུ། པན་ཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་གཉིས་པའི་ཡན་

① བསྐྱུས་འབྲེལ་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ ཤོག ༤༥༤

ལག་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱང་ནང་པའི་ཚུན་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་མིན་པར་གསུངས་པས་ན།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་ལ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་
གི་རྣམ་གཞག་མེད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅེས་ཅི་ཡོད་ཟེར་དགོས་པར་འདྲོ། །

ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་བཤད་པ།

ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ནི། སྤྱིར་ཐོས་པ་དང་ཐོས་བྱུང་། བསམ་པ་
དང་བསམ་བྱུང་། སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོམ་བྱུང་རྣམས་ལ་བྱད་པར་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། རྟེན་མེད་
གསུམ་སོ་གང་རུང་གི་ཆོག་དོན་ཅི་རིགས་ཉན་ནས་སྒྲོར་བཟུང་བ་ཐོས་པ་དང་། དེ་རྣམས་
ལ་བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་མ་རྟེན་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཐོས་པ་ལས་སྤྱིས་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་
དང་། བྱང་རིགས་གང་རུང་གིས་ཐོས་དོན་ལ་ངེས་པ་རྟེན་བྱུང་སེམས་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་
གསུམ་པ་དང་། བྱང་རིགས་གང་རུང་གིས་ཐོས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་བཞི་
པ་དང་། ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆད་མས་བཅད་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབྱེད་འཛོག་
གང་རུང་གིས་སེམས་གཞན་དུ་མ་གཡེང་བར་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པ་དང་། ཐོས་
བསམ་གྱི་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆད་མས་བཅད་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབྱེད་འཛོག་གང་རུང་གིས་
སེམས་གཞན་དུ་མ་གཡེང་བར་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་བྱུག་པ་ཡིན་ནོ།
ཡང་གསེར་སྤེང་དུ། ཁམས་གོང་ན་བསམ་བྱུང་དང་གཟུགས་མེད་ན་ཐོས་བྱུང་མེད་པར་
གསུངས་པ་དང་། ཉོགས་སྣང་དུ། གཟུགས་ཁམས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་པ་སོ་སྤྱིའི་དབང་དུ་
བྱས་པར་གསུངས་པ་ཡང་མཛོན་པའི་ལུགས་ཡིན་སྟེ། ཐོས་བྱུང་གི་སྒྲོ་དང་ཐོས་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་མི་འདྲ། བསམ་བྱུང་གི་སྒྲོ་དང་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མི་འདྲ། སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྒྲོ་

དང་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མི་འདྲ་བར་མ་ཟད་ཐོས་བྱུང་གི་སྒྲོལ་ཡི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་
ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་མི་འཛོག་པ་དང་། སྒྲོམ་བྱུང་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་
རིགས་འབྱེད། །

དེས་ན་ཐོས་པ་ལ་ན་བས་ཐོས་པ་ཙམ་དང་སྒྲུར་མ་ཐོས་པ་སྒྲོབ་པའི་ཐོས་པ་གཉིས་
ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་མ་ནི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ནས་ས་བརྒྱད་
པའི་བར་རོ། །དེས་ན་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་སྒྲོལ་ཡོད་པར་ཤེས་
དགོས། བསམ་པ་ལ་ཡང་བསམ་པ་ཙམ་ནི་ས་བརྒྱུ་པའི་བར་དུ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོལ་འདོགས་མ་
ཆོད་པ་གཅོད་ཕྱིར་དུ་བསམ་པ་ནི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ནས་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དོ། །ས་བརྒྱད་
པ་བའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་བྱུང་གི་སྒྲོལ་ཡོད་དོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་སྒྲུར་མ་ཐོས་པ་ཐོས་
པར་བྱེད་པ་དང་སྒྲོལ་འདོགས་མ་ཆོད་པ་གསར་དུ་གཅོད་པ་མེད་དེ། དཔལ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཉ། དཔལ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། སྤྲུལ་མཆོན་པ་
ལ་ཕོག་པར་བྱེད་པར་གནས་པས་དུས་ཕྱིས་གང་དེའང་མི་སྒྲོབ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། སྒྲོ་བློས་
བརྟན་པ། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཕྱིས་
ཆོས་གང་ལ་ཡང་བསྐྱབས་པར་མི་བྱེད། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་ཕྱིས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་བསྐྱབས་པར་མི་བྱེད་ཞེས་པ་ནི་འབད་
ཅོལ་རགས་པ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོམ་བྱུང་ནི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སའི་བར་རོ། །

བྱེ་བྲག་སྤྲེལ་བའི་ལུགས་ལ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་བྱུང་
པར་ནི། ཐོས་བྱུང་གིས་མིང་ལ་དམིགས། བསམ་བྱུང་གིས་མིང་དོན་རེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་

དམིགས། སྒོམ་བྱང་གིས་དོན་ལ་དམིགས་པར་འདོད་དེ། མཛོད་གནས་ཐུག་པ་
ལས། ① ཐོས་སོགས་ལས་བྱང་སྒོ་ནམས་ནི། །མིང་དང་གཉིས་ཀ་དོན་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་
མིང་དང་ཞེས་པས་ཐོས་བྱང་བསྟན། གཉིས་ཀ་ཞེས་པས་བསམ་བྱང་བསྟན། དོན་ཡུལ་ཅན་
ཞེས་པས་སྒོམ་བྱང་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་དོགས་དབྱེད།

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་ཅུང་དབྱེད་ན། བར་སྤྱི་སྐབས་དང་པོ་ལས།
དེས་ན། དེ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཐོས་
སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཚུལ་བཞིན་དུ་གོ་བའི་ཡིད་དབྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་དེ། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་དང་། གོ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་གཅིག་དུ་བལ་སོགས་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱང་
གི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་རྒྱན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་
ཞི་གནས་ཡན་ཆད་སྒོམ་བྱང་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གསེར་སྤང་ལས།
འདིར་གསུང་རབ་ཉན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐོས་བྱང་། དེའི་དོན་རིགས་པས་
བརྟག་པ་ལས་ངེས་པར་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བསམ་བྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས།
དཔེར་ན། ཆེ་རབས་སྤྲ་མར་སྤྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཐོས་ཀྱང་ངེས་པ་མ་ཐོབ་པར། ཕྱིས་སྤྲ་ཆེ་
རབས་དུ་མར་དེའི་དོན་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སེམས་པའི་ཤེས་རབ་ཅིག་ཡོད་པས་དེ་ཐོས་
བྱང་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞུགས་མེད་ན་ཡང་ཐོས་བྱང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཕྱི་
མ་ལྟར་ན། གསུང་རབ་ཉན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་ད་དུང་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་

རབ་མེན་ན། རྩོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་གང་འཛོག་དཔྱིད།

དེ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ཆེ་རབས་སྤྲ་མ་ནས་ཐོས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཡང་ཡང་བསམ་
གྲང་སྟོ་འདོགས་མ་ཆོད་པར་ད་དུང་ནན་གྱིས་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་དེ། བསམ་བླུང་གི་ཤེས་
རབ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མི་
འཐད་དེ། རིགས་པས་བརྟག་པ་ལས་བླུང་བའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ལྷོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་མས་བཅད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་དབྱད་
འཛོག་གང་རུང་གིས་སེམས་གཞན་དུ་མ་གཡེང་བར་འབྲིས་པར་བྱེད་མ་ཐག་པའི་ཤེས་རབ་
དེ། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་སྒྲོམ་པ་ལས་མ་
བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་དཔྱོད། གཞན་ཡང་། བསམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་དེ་ཡང་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་པའི་ཤེས་རབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་བ་དེ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསམ་བ་དེ་དབྱད་
སྒྲོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྟག།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པའི་ཉིང་བསྟོགས་མཆན་ཉིད་
སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་དེ། ལྷོ་མ་རྒྱང་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མི་འཐད་དེ། ཐོས་
བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཞི་གནས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒོ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

བསམ་གཏན་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པའི་ཉིང་བསྐྱེགས་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་
 བ་ཡིད་བྱེད་དེ། རོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཁམས་གོང་ན་བསམ་བྱུང་
 མེད་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། གསེར་སྒྲིབ་ལས། འོན་ཀྱང་། མངོན་པའི་སྤྱི་སྒྲིབ་ལ། ཁམས་གོང་ན་
 སེམས་བར་རྩོམ་པའི་ཆེ་སེམས་ལོང་མེད་བར་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་འགོ་བས་གོང་མའི་ས་ལ་

བསམ་བྱུང་དང་། གཞུགས་མེད་ན་ཐོས་བྱུང་མེད་པར་བཤད་པས། ཞེས་དང་། དེའི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་དུ། སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་གཞུགས་ན་དཔྱད་པའི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནམས་ནི། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱི་ཡིན་ཏེ། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་མེད་པའི་གཏན་ཆེགས་ནི། གང་གི་ཆེ་དེ་དག་སེམས་པར་ཚུལ་བ་དེ་ཁོ་ནའི་ཆེ། དེ་དག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཅོ། ། ཞེས་གཞུགས་ཁམས་སུ་སྦྱེས་པའི་ཐ་མལ་བ་ནམས་ཀྱང་། བསམ་བྱུང་གི་སེམས་པ་ལ་ཚུལ་བ་བྱས་པ་ན་བསམ་བྱུང་ལ་པར་ལ་མཆེད་མི་ཉན་པར་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་ཁམས་གོང་དུ་བསམ་བྱུང་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྟོགས་དཀའ་ལྷན་བཤམ། འདི་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། གཞུགས་ཁམས་སུ་སེམས་ལོང་མེད་པར་སེམས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བས་བསམ་བྱུང་མེད་ལ། གཞུགས་མེད་ན་སྒྲུ་མེད་པས་ཐོས་བྱུང་མེད་དོ། ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། གཞུགས་ཁམས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་པས་སོ་སྦྱེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། ། ཞེས་གཞུགས་ཁམས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་པར་གསུངས་པ་སོ་སྦྱེའི་དབང་དུ་བྱས་གསུངས་པ་ཡང་དབྱེད་དགོས་ཏེ། གཞུགས་ཁམས་ལ་བསམ་བྱུང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན། དེའི་གང་ཟག་ལ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་རྒྱ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ན། གཞུགས་ཁམས་སོ་སྦྱེ་ལ་ཡང་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་རྒྱ་ཡོད་པར་མཚུངས་སོ་སྦྱེ།

བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྟེན་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འདི་ལྟར། བསྒྲུབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་

རབ་གང་ཡིན་པ་ནི། ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་མ་ཁྲབ་ཀྱི། མྱོང་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་འཛམས་པར་བྱེད་པའི་ནལ་འཁྱོར་མཛོན་སུམ་ཡང་ཡོད་ལ། ཤེས་རབ་
གཞན་གཉིས་ནི། ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་ཁྲབ་ཅིང་། འོན་ཀྱང་། ཚད་མ་དང་དེས་
བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། གང་
ཟག་གཞན་ཀྱི་ངག་ཐོས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱན་པ་སྐྱེས་པའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པས་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་ཉགས་ཡང་དག་ལ་
གཞན་དོན་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ། །བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། གང་ཟག་གཞན་
ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་མ་བཟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་བསམས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་རྟེན་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
དང་། དེས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་དེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་བསམ་བྱུང་
གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ནི་རང་དོན་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཅེས་
བྱའོ། །དེས་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མཐོང་བ་ལ་མ་བཟོས་
པར་གཞན་ཀྱི་ཆོག་ཐོས་པ་ཙམ་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལ་འདོད་པ་དག་ནི་གཞལ་བྱ་
རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཆོག་ཙམ་ཀྱིས་སྒྲུང་དོར་ཁོང་དུ་རྟེན་པར་འདོད་པ་
ཡིན་པས་ཡང་དག་ཤེས་པའི་དབྱ་བོ་མི་ཟད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ཆོས་
ཉན་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཐོས་པའི་དོན་དེ་ལ་དབྱེད་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡོད་དམ་
མེད། ཡོད་ན་དེ་ན་བསམ་བྱུང་ཡོད་པར་བྱུབ། མེད་ན་དེའི་ཆེ་གདམས་ངག་གི་དོན་ཐོས་
ཀྱང་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་གི་དབྱེ་བ་ཡང་འབྱེད་མི་ཤེས་པའི་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་ནོ། །

གཟུགས་མེད་ནའང་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ཡོད་པས་དེ་དག་གི་རྟེན་ལ་ཐོས་བྱུང་དང་

བསམ་བྱང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཐོས་བྱང་ལ་ཆེ་འདི་ལ་ཐོས་པ་ཞིག་དགོས་མིན་
དང་། གཟུགས་མེད་པས་སྤྱལ་པའི་ལུས་བཟུང་ནས་ཁམས་གཞན་དུ་ཆོས་ཉན་པ་ཡོད་པར་
གསུངས་པས། དེའི་ཆེ་ཐོས་བྱང་གི་སྒོ་སྒྲེ་བ་ཡོད་མེད་དང་། མ་ཟད་མདོ་མང་པོ་ཞིག་ལས།
འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དེ་དང་དེ་ཐོས་པའི་ཆེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་བདེན་པ་
མཐོང་ཞེས་ལན་མང་དུ་གསུངས་པས། སེམས་བསྐྱེད་དང་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོས་པ་
ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བསམ་སྒོམ་གཉིས་ཀ་དགོས་པས། གོང་མའི་ས་ལ་བསམ་བྱང་མེད་
པ་མི་འཐད་དམ་སྒྲུལ་ཡང་དཔྱད།

དེས་ན། འགའ་ཞིག་གི་གསུང་རྒྱན་ལ་ཐོས་བྱང་གི་སྒོ་དང་བསམ་བྱང་གི་སྒོ་དང་
སྒོམ་བྱང་གི་སྒོ་དང་དེ་དག་གི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་བྱུང་པར་འབྱེད་སྐབས། ཐོས་བྱང་གི་སྒོ་
ལ་དོན་དེ་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་ནས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ཞིག་དང་། ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ལ་དོན་དེ་
ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་བཞིན་པའི་སྐབས་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བསམ་བྱང་གི་སྒོ་དང་
བསམ་བྱང་གི་ཤེས་རབ། སྒོམ་བྱང་གི་སྒོ་དང་སྒོམ་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་
དང་། ཐོས་བྱང་གི་སྒོ་ཡི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་མི་འཛོག་
པ་བཞིན། གཞན་ལ་ཡང་འབྲེལ་ཐེར་ཡང་། གཞུང་གི་དགོངས་པ་དངོས་ལ་འགོ་མིན་དཔྱད།
ད་དུང་འདིའི་སྒོར་ལ་དབྱེད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་ཆོགས་མང་བ་སྤང་བྱིར་དེ་མི་བཞད་
དེ། དགོས་པ་རྒྱུང་ལ་ངལ་བ་ཆེ་བའི་བྱིར་རོ། །

སྤྲུལ་པ།

མང་མང་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་རྣམས། །

མང་མང་རྒྱ་བོད་མཁས་གཞུང་ལས་བརྟན་ཏེ། །

མང་མང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བྱངས་པ་འདི། །

མང་མང་སྒྲིག་གསལ་རྒྱུ་ལ་ཉེར་མཁོ་ཡིན། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་སྲུ་བཅད་པའོ། །

རིགས་ལམ་གྱི་བཟོད་ཚུལ་བཤད་པ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདོ་འདིས་ལྷག་མཐོང་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་
བསྟོན་ས་མེད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་མཐོང་ནས། རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་རྩ་
ལཱ་གིས་འདི་མདོ་སྡེ་ཨེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སྒྲིམ་ནས་རྒྱ་བས་རྒྱལ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། ཞེས་
པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

རྩ་ལཱ་གིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཞི་ལྷག་བསྟན་པའི་ཆོག་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལེན་པར་ཐལ། མདོ་
སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མདོ་
སྡེ་རྒྱལ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྩ་ལཱ་རང་གི་ལྟ་སྒྲིམ་སྟེང་གསུམ་གཏན་
ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་སྒྲིམ་སྟེང་གསུམ་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་གཞུང་མདོ་སྡེ་བརྒྱུད་ཅུ་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
མདོ་སྡེ་བརྒྱུད་ཅུའི་ལུང་འདྲེན་སྐྱབས་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཞེས་
བྲངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་བརྒྱུད་ཅུའི་ཁྲངས་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་དེའི་ནང་དུ།
དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས། གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་ཆགས་བྱང་པ་ནི།
ཞེས་སོགས་བྲངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ། ཁོ་ན་རེ། རྩ་ལཱ་གིས་མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་མདོ་སྡེ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་ཆོན་ཁས་ལེན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སངས་

རྒྱས་གྱི་བཀའ་མི་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མདོ་སྟེར་མི་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདི་མདོ་སྟེ་ཨེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སྒྲིས་ནས་རྒྱུ་བས་བྱིལ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདོ་འདིས་ལྷག་མཐོང་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བསྟོན་ས་མེད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་མཐོང་ནས། རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་རྩ་ཤར་གིས་འདི་མདོ་སྟེ་ཨེ་ཡིན་མི་ཤེས་ཞེས་སྒྲིས་ནས་རྒྱུ་བས་བྱིལ་ཞེས་བྲགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཞི་གནས་བསྐྱབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྦྱོད་ལམ་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་ ཆོགས་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྒོམ་རིམ་བར་མ་དང་ཐ་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟན་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་བདེ་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྦྱོད་ལམ་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྟན་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་བ་ཅི་ཞི་རྩེ་བཅུ་དྲུག་ནས་བར་སྒྲུང་མཛད་ཀྱི་སྦྱིལ་མོ་ཀྱང་ལྟ་བུ་སྦྱིལ་མོ་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའམ་ཡང་ན་སྦྱིལ་ཀྱང་བྱེད་པའང་བྱང་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱའོ། །མིག་ནི་ཉ་ཅང་མི་དབྱེ་ཉ་ཅང་ཡང་མི་ཐུམ་པར་སྒྲུབ་ཅི་མོར་གཏད་དོ། །ལུས་ནི་ཉ་ཅང་ཡང་རྒྱབ་ཏུ་མི་དབྱེ་ཉ་ཅང་ཡང་མཐུན་ཏུ་མི་དབྱེ་བར་བྱང་པོར་བསྐྱངས་ལ་བྱན་པ་ནང་དུ་བཞག་སྟེ་འདུག་པར་བྱའོ། །སྐག་པ་ནི་ཐད་ཀར་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །མགོ་ནི་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མ་གཡོ་བར་བཞག་སྟེ་སྒྲ་ནས་སྟེ་བར་བྱང་པོར་བཞག་གོ། །སོ་དང་མཚུ་ནི་རང་ལུགས་སུ་ཐ་མལ་པར་བཞག་གོ། །སྟེ་ནི་ཡ་སེའི་བྱང་དུ་གཞར་རོ། །དབུགས་ནི་བྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་སྒྲ་ཅན་དང་རམ་པ་དང་མོད་བག་ཅན་དུ་མི་བཏང་གི་ཅི་ནས་ཀྱང་པར་རྒྱ་རྒྱ་མི་ཆོད་པར་དལ་བུ་དལ་བུས་

འབད་པ་མེད་པར་འབྱུག་པ་དེ་ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱུད་པ་འདི་ཡོད་དེ།

འོ་ན། ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐྱབས་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་འདི་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོལ་ས་
བསྐྱབ་དགོས་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དགོས་པར་ཐལ། བྲག་པ་ཐད་ཀར་
བཞག་པ་དེ་སྐྱབས་འདིའི་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་བརྒྱད་དུ་བཟང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ལག་གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་འདི་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་བཟང་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། ལྷན་འཇམ་ཞིང་བདེ་བ་ལ་རྟེན་པ་སྐྱེལ་གྱང་
ངམ་ཕྱིད་སྐྱེལ། མིག་འབྱེད་འཇམ་རན་པར་སྒྲ་ཅེར་པའ། ལུས་བྲངས་པོར་བསྐྱངས། ལག་པ་
མཉམ་བཞག་མགོ་ཐད་ཀར་སྒྲ་ཅེ་དང་ལྟེ་བ་བྲངས་པོར་བྱས། སོ་དང་ཚུ་རང་བབས། ལྟེ་ཅེ་
རྟེན་ལ་རེག་པ། དབྱགས་དལ་བྱས་རྒྱ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདེ་ལམ་ལས་གྱང་། ལྷན་བདེ་བ་ལ་ལུས་བྲང་པོར་བསྐྱང་། རྟེན་པ་རྩོམ་སྐྱེལ་གྱང་
དང་། ལག་པ་གཉིས་མཉམ་བཞག་གི་བྲག་རྒྱ་དང་བཅས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ། ལུས་བྲངས་པོར་བསྐྱངས་པ་ཆོས་ཅན། ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་
ཡིན་པར་ཐལ། གོང་གི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་སོགས་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མདོ་ལྷགས་གང་གི་སྐྱབས་ཡིན་གྱང་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་
སྐྱབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཞི་གནས་
སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྒྲིད་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོམ་སྐྱེལ་བ་ལས། སྒྲིད་ལམ་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས། །གང་གི་དངོས་བྱུང་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། །སྐྱབ་པོ་བདེ་བའི་ལྷན་
འབྱུག་ནས། །མི་གཉིས་སྒྲ་ཅེར་གཏད་བྱས་ལ། །སྒྲ་ཞི་ལྟེ་བའི་ཆད་དུ་བཞག །ཐག་གོང་
བསྐྱམས་ལ་ལྟེ་རྟེན་སྐྱར། །སོ་དང་ཚུ་ཞི་བདེ་བར་བཞག །དབྱགས་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱ་སྒྲོད་ནས་
ནི། །ཅུང་ཐད་ཅུང་ཐད་ཚོལ་བལ་བས། །རྩི་ལྷར་བ་བཞིན་འབྱུང་རྒྱ་ནི། །སེམས་པའི་སྐྱེལ་

ཀྱང་ལེགས་གནས་པ། །དེ་ལྟར་སྒྲིང་ལམ་དང་ལྡན་པས། །ཡི་གེ་གཉིས་ནི་རྟག་ཏུ་
གནས། །ཞེས་རྣམ་སྒྲུང་གི་ཆོས་བདུན་མ་གཏོགས་ལུས་དངས་པོར་བསྐྱངས་པ་དེ་བགྱང་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞི་གནས་སྐྱབ་སྐྱབས་ལུས་ཀྱི་སྒྲིང་
ལམ་བདུན་ཅམ་གྱིས་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིང་ལམ་བརྒྱད་དེས་
པར་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྟན་བདེ་བ་ལ་འཁོད་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལྷ་དམར་ལམ་རིམ་ལས། ལུས་རྣམ་སྒྲུང་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་སྒྲིང་ལམ་
གྱིས་འཁོད་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མདོ་ཡི་སྐབས་སུ་ཞི་གནས་སྐྱབ་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་
ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ། ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་སྐབས་
སུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིང་ལམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་
རིམ་པ་ལ་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་པལ་ཆེ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་
བྱང་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱ་གར་
གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པ་མང་དུ་མཛད་དེ། ལྷ་སྐྱུ་དང་
ཐེག་ལེ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དམིགས་པ་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་པ་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་སྒྲིའི་ཁོག་རྣམས་ནི། སྒར་གྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་དེ་དག་ནས་བཤད་པ་དང་སྒྲགས་ནས་
བཤད་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དྲུག་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཟང་པོ་གསར་
དུ་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་ཟིན་པ་མི་ཉམས་པར་གནས་པ་དང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་
ཀྱི་གནད་བསྐྱེས་པ་སྟེ། བྱད་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང་འདོད་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་
བ་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་

བྱུང་ཆེས་དྲུག་པོ་དེ་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། དེ་ནམས་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཞི་གནས་ཐོབ་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་སྟོན་དུ་མ་བྱུང་པའི་ཡུལ་ན་གནས་དགོས་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་བ། ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་བའི་གནས་དུ་ཞི་གནས་བསྐྱབ་
 དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་
 ལ་གྲོགས་བཟང་བ་དང་ལྡན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་གྲོགས་མེད་གཅིག་ལྟར་
 གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསེ་རུ་ལྟ་བུར་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་བཙུན་
 འཇམ་དཔའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་སྒྲ་མ་ལ་ཐོག་མར་གདམས་པ་ལས། བསེ་རུ་ལྟ་བུར་གནས་
 པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་ངེ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་གྲོགས་མེད་
 གཅིག་ལྟར་གནས་དགོས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ངེས་པར་དུ་གྲོགས་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་གྲོགས་བཟང་པོ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་གྲོགས་་
 ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་ལྟ་བ་མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་རིམ་བར་མ་
 ལས། ① གྲོགས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བ་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་གྲོགས་བཟང་བ་
 དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་གྲོགས་མེད་གཅིག་ཤུར་གནས་མི་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་གྲོགས་མེད་ན་ནི་གནས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤིང་རྩ་ལ་
འཁོར་ལོ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་ན་རྩ་དང་ལྗན་ཡང་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤིང་རྩ་ལ་འཁོར་ལོ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད་ན་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱབ་
པ་ལོ་ལ་གྲོགས་མེད་ན་ནི་གནས་མི་འགྲུབ་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་སྐྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔུང་བཟངས་ཀྱིས་ཁྱས་པའི་རྒྱད་ལས། བམ་ཡང་འཁོར་ལོ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྩ་ནི། །རྩ་དང་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཀེ་ལོག་ ༡༣༩

ལྷན་ཡང་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྐྱབ་པ་པོ་ནི་གྲོགས་མེད་ན། །ལུས་ཅན་དངོས་
བྱུང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལམ་རིམ་ཅན་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས། ལས་
དང་པོ་པ་གྲོགས་མེད་གཅིག་ཤུར་སྡོད་པ་སྟོན་ཆེ་བས་གྲོགས་གསུམ་ལས་མི་ཉུང་བ་
དང་། ཆོས་མཐུན་བྱུང་ན་གྲོགས་མང་ཡང་ལེགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་རྣམས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ཞི་
གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་འཕྲོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་རྣམས་བསྐྱུས་ན་དུག་
ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འདིར་དུག་བཤད་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གནད་
བསྐྱུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག་ནི། ཞེས་པ་ནས།
རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གནད་བསྐྱུས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་དུག་པོ་དེ་ནི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་འཕྲོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྒྱ་
མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུ་འཕྲོ་བོ་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
དེའི་འབྲས་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
དེའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་དེའི་འཁོར་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། འོངས་སྐྱུའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཉན་རང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་དེའི་འཁོར་
ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དུག་པོ་དེ་ནི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞི་
གནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་དེ་རྣམས་ལས་མ་སྐྱེས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་དེ་རྣམས་ལས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
རྣམས་མེད་པར་ཡང་ཞི་གནས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་སྟེ། དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་ན་དེ་

ལས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས་དེ་མེད་པར་
ཡང་འབྱུང་བ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་ན་དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པས་བྱབ་པར་ཐལ། ལྷང་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ་
ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་
སད་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ་དེ་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བྱུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཉགས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གྲོགས་སྟོབས་རྒྱ་སྟོབས་ཅ་བའི་སྟོབས། །ཞེས་བས་
བྲུབ། གཞན་ཡང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་དམ་པ་བར་མ་ཆད་
པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པ་དང་། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
དང་ལྡན་པ། ཡིད་དམ་གྱི་ལྷའི་གནང་བ་ཐོབ་པ་གསུམ་པོ་དེ་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་རྒྱ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་མ་ཆང་བར་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱིས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀྱན་ཆགས་
མཛད། །ཅེས་པ་ནས། རང་དང་རྗེས་མཐུན་རྣམ་བཤད་བྲས། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ཆོན་
གཅིག་དང་། དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྒྲུང་བྲས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་། དེ་
ལྟས་ཤིན་ཏུ་རྟོག་དཀའ་བ། །ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་པོ་བཅས་དོན་ཆོན་གསུམ་གྱིས་དམ་
པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་
བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ལས། དོན་ཆོན་བར་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་
བཅོས་རྩམ་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཞི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གས་རྒྱ་ཉམས་སོང་ན་ལོ་སྟོང་ཐལ་ལ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཞི་གནས་མི་འགྲུབ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་སྒྲུབ་ནས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་དང་དེའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྒྱ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་གོང་དང་འདྲ་བས་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ལ་གོ་དགོས་གསུངས་པ་ཡང་སྤང་བས་དཔྱད།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གང་དག་དེུ་དང་ཤིང་བྱ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

འོ་ན། དེུ་དང་ཤིང་སོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་ཏེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་དམིགས་ཏེན་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་བཏེན་ནས་ཞི་གནས་སྟོན་མེད་སྟེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་བཏེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་ཏེན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངེས་བཟུང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཟུགས་སྒྱུ་དོན་ལས། སྒྱུར་ཞི་གནས་ཅམ་ནི་དེུ་དང་ཤིང་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཏེན་ནས་དམིགས་པས་འགྲུབ་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་རིམ་དང་པོ་ལས། ①དེའི་དམིགས་པ་ལ་ནི་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྟོན་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་ཏེན་ཡིན་མི་དགོས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་ནས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་བ་ཡོད་ན་ཡང་ཁྱོད་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་ལུལ་དེ་ལ་སྐྱབ་བསྐྱེད་ཅན་

① བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀེ་ཤོག ༡༩

གྱི་སེམས་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དགོས་པར་ཐལ། འགྲོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རྟེ། འགྲོ་ལ་སྦྱང་རྩི་གྲུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེའུ་དང་ཤིང་སོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་འཛོག་པ་དེ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིན་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་ཀྱི་དོན་མ་ཆང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ན་དད་པ་དང་དགའ་སྟོ་སྟེ་སྟོ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའུ་དང་ཤིང་སོགས་ལ་དད་པ་དང་དགའ་སྟོ་འཕེལ་ཚུལ་ཞིག་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་ཞི་གནས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡན་ལག་མ་ཆང་བའི་བྱིར། འབྲས་སྟེ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཆང་ན་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར་རྟེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། ① ཞི་གནས་ཡན་ལག་རྣམ་ཉམས་པས། །རབ་རྟུ་འབད་དེ་བསྒྲོམས་བྱས་ཀྱང་། །ལོ་ནི་སྟོང་ཕྱག་དག་གིས་ཀྱང་། །ཉིང་འཛིན་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྤྱིར་དེའུ་དང་ཤིང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་ལས་དང་སོ་བ་ལ་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། དེའུ་དང་ཤིང་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྟེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྦྱབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྦྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྦྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པའི་བྱིར། འབྲས་སྟེ། ཞི་གནས་སྦྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པ་ཅན་དང་ལྡན་པའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་བསྦྱབ་དགོས་པའི་བྱིར་རྟེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་བྱིར་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཞི་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། ཁྱི་ ཞོག ༡༩༥༥

གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པ་ཅན་དང་
ལྡན་པའི་དམིགས་ཏེན་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་
དམིགས་ཏེན་བྱུང་པ་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་ཏེན་ཡུལ་པལ་པ་
ལ་དམིགས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་ཚོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་ཏེན་པལ་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བ་ལང་གི་རྩ་ལ་དམིགས་ཏེན་
བྱས་ན་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལམ་རིམ་རྣམས་ཁོ་ལ་ལག་བཅངས་
ལས། སྟོན་རྒྱ་གར་ནས་གཅིག་གིས་སེམས་གནས་དམིགས་ཏེན་གཞན་ལ་མ་འགྲུབ་པར་
བ་ལང་གི་རྩ་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ཉེ་བསྐྱབས་པས་འགྲུབ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གང་
གོམས་པ་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ཀྱང་འགྲུབ། ཅས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བ་ལང་གི་རྩ་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པ་མེད་པར་
ཐལ། དེའུ་དང་ཤིང་བྱ་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཏེན་བྱས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་
ནང་སྡེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ལམ་རིམ་རྣམས་ཁོ་ལ་ལག་བཅངས་ལས། ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་དེའུ་དང་ཤིང་བྱ་ལ་དམིགས་
པ་དང་བོན་གྱིས་ཨ་ལ་དམིགས་ཉེ་ཞི་གནས་སྐྱབ་པ་རྣམས་དམིགས་ཏེན་དེ་དང་དེ་ཡིད་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལས་མིག་གིས་བལྟས་ཉེ་སྐྱབ་པ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའུ་དང་ཤིང་བྱ་སོགས་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་དམིགས་ཏེན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་སྐབས་འདིར་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་གཟུགས་མདུན་དུ་བཞག་ནས་

མིག་གིས་ཏྲ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་བཀག་པའི་རིགས་པས་དེ་ཡང་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ཁེགས་པས་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཁེགས་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཤུགས་ཀྱིས་
ཁེགས་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། རྟེན་ཅན་རྟེན་ཤིང་བྱ་ཞེས་སོགས་
སྒྲོམ་ཆེན་པ་མཐའ་དག་གི་དག་ལས་རྒྱུ་ལྟར་གྲགས་པ་ཀུན་ཤུགས་ཀྱིས་ཁེགས་འགྲོ་
བས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟེན་དང་ཤིང་བྱ་སོགས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་རྟེན་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་
གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཡིན་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ངེས་པར་དུ་གསེར་བཙོ་མའི་
མདོག་ཅན་ཞིག་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐྱ་གཟུགས་གསེར་བཙོ་མའི་མདོག་ཅན་གྱི་མཛེས་པ་ཞིག་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུའི་སྐྱ་ལུས་
ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་གྱི་ལྟ་མཛེས་པ་སྟེ། །དམིགས་པ་དེ་ལ་གང་གིས་སེམས་
འདུག་པ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་མཉམ་བཞག་ཅེས་བྲ། །ཞེས་དང་། སྒྲོམ་རིམ་མཐའ་
མ་སོགས་སུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལས་དང་པོ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་
པའི་སྐྱ་གཟུགས་ལ་ཡིད་གཏད་ན། སེར་པོ་ལ་ཡིད་གཏད་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན།
འོ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ལ་ཡིད་གཏད་ན་སེར་པོ་ལ་ཡིད་
གཏད་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐྱ་
གཟུགས་སྒྲོམ་ན་སྐྱ་གཟུགས་སེར་པོ་སྒྲོམ་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཡིན་ན་སེར་པོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སེར་པོ་སོགས་ཀྱི་ངེས་བཟུང་ཆད་ཅན་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཁ་དོག་མི་འབྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཁ་དོག་
ཆད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁ་དོག་ནི་ཆད་མེད་
པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྟོན་མེད་དེ། ལུང་དེའི་དོན་སྦྱར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆད་མེད་ཅེས་པའི་དོན་མ་གཏོགས་སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར་བ་མིན་ཟེར་ན།

འོ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པའི་ཁ་དོག་ཡིན་ན་སེར་པོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་
གཞིར་བྱས་ནས་སྐྱ་མདོག་དམར་པོ་ཅན་ཞིག་སྦྱལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པ་
ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་གཞིར་བྱས་ནས་མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་སྦྱལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་གཞིར་བྱས་ནས་བདུད་དུ་སྦྱལ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག
རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ལང་གཤེགས་ལས། ལ་ལ་བདུད་ཀྱི་ཆ་
བྱད་དང་། ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སོང་།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་གཞིར་བྱས་ནས་བདུད་དུ་སྦྱལ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྦྱལ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྦྱལ་བ་
ལ་དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་གཞིར་
བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལ་སྦྱལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ང་སངས་
རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཡིན་གསུངས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མདོ་ལས། ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་
སུ་གྱུར་རྟོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤྲུ་ཐུབ་པས་སྦྱལ་གཞིར་བྱས་

ནས་ཆངས་པ་དང་བདུད་སོགས་སྐྱལ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྐྱལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱལ་བ་བཅུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྐྱེད་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
སྐྱལ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཅུར་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བར་
སྐྱལ་བ་དང་། བརྒྱ་བྱེན་དུ་སྐྱལ་བ་དང་། ཆངས་པར་སྐྱལ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་སུ་སྐྱལ་བ་
དང་། རང་སངས་རྒྱས་སུ་སྐྱལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་
སུ་སྐྱལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་སྐྱལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣང་པོར་སྐྱལ་བ་
དང་། འཁོར་ཆེན་པོར་སྐྱལ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་།
གངས་མེད་ཞིང་དུ་སྐྱལ་བས་རྣམ་ཐོབ་བ། །ཞེས་གསུངས་པས་ན་དཔྱད།

ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དྲུངས་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱད་པར་དུ་སེམས་མི་རྟོག་པ་རིག་པའི་གསལ་ཆའི་རར་
ཡོད་མེད་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་ཡིན་གྱི། ཞི་ལྷག་གི་བྱད་པར་དུ་
གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱད་ན།

འོ་ན། ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལ་གྱིང་བས་ཟེན་ན། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་རར་མེད་པས་བྱབ་
པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྱིང་བ་སྤ་མོས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་རར་ཡོད་པར་ཐལ། གསལ་ཆའི་རར་ཆུང་
འབྲིང་ཅམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་གསལ་ཆའི་རར་ཆུང་ཅམ་མ་
གཏོགས་ཤོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་གསལ་ཆའི་རར་ཆུང་ཅམ་ཤོར་

བ་ན་བྱིང་བ་ཚུང་དུས་ཟིན་པ་དང་། ངར་མེད་དྲངས་ཆ་ཙམ་གྱི་སྐབས་བྱིང་བ་འབྲིང་
དང་། དྲངས་ཆ་ཡང་མེད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་བ་ཆེན་པོས་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
པཎ་ཆེན་ལྷོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ལྷོ་བཟང་བཞད་པའི་སྤྱོད་དབྱངས་ལས། ཉིང་འཛིན་གཡོ་མེད་
བསྐྱེད་པའི་ཆེ། །ཅུང་ཟད་དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་ན། །བྱིང་བ་སྤྱོད་མོས་ཟིན་པ་ཡིན། །ངར་
མེད་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ན། །བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་སྤྱོད་པའི་ཡིན། །དྲངས་བའང་མེད་ན་བྱིང་བ་
ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱིང་བ་ཚུང་དུས་ཟིན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཅུང་ཟད་
ཤོར་བ་ན་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། གསལ་ཆའི་ངར་ཅུང་ཟད་ཤོར་བ་ཙམ་གྱིས་
གསལ་ཆའི་ངར་མེད་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲེལ་ཉིང་དེ་འཛིན་
ཆོས་ཙན། བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་ཟིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ངར་མེད་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཉགས་ཁས། ཁྱབ་པ། ངར་མེད་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ན། །བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་སྤྱོད་པའི་
ཡིན། །ཞེས་པས་གྲུབ།

གཞན་ཡང་། བྱིང་བ་སྤྱོད་མོས་ཟིན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པར་
ཐལ། དེ་ལ་གསལ་ཆ་དང་དྲངས་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་དེའི་
སྐབས་སུ་དྲངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཀྱང་། དམིགས་ཉེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་
དམ་སྤྱིང་བ་དེ་ལྟོད་དུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེ། པཎ་ཆེན་ལྷོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་བདེ་ལམ་
ལས། དྲངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་ཉེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྱིང་བ་དེ་
ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི་བྱིང་བ་སྤྱོད་མོ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་།
བྱིང་བ་སྤྱོད་མོས་ཟིན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པར་ཐལ། བྱིང་བ་སྤྱོད་མོས་
པའི་སེམས་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་བ་སྤྱོད་མོས་ཟིན་པའི་སེམས་

དང་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་དེ་ལ་གསལ་
ཆའི་ངར་ཡོད་པ་དེ། ཞི་གནས་རྒྱུ་པ་ལ་མིན་པར་བྱིང་བ་སྤྲོ་མོས་ཟེན་པའི་སེམས་དང་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་སྤྱོད་པའི་ཉི་མའི་ལྷ་བྲིད་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ལས།
རིག་པ་ངར་ཐོན་པའི་གསལ་ཆ་ཡོད་པ་ནི། ཞི་གནས་རྒྱུ་པ་མཆོན་ཉིད་པ་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ་ཅི་
སྒྲོས། བྱིང་བ་སྤྲོ་མོ་ཡང་ཆོད་པའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་ལ། ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་པར་དུ་སེམས་མི་རྟོག་པ་རིག་པའི་གསལ་
ཆའི་ངར་ཡོད་མེད་ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་བྱིང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱིང་ཡིན་གསུངས་པ་ནི། སྤྱིར་ཉིང་
དེ་འཛིན་ཙམ་མིན་པར་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་ཉིད་ལས། ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་འང་བྱིང་བ་
སངས་པ་ངེས་པར་དགོས་ལ། བྱིང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཀྱི་
དྲངས་ཆ་ངེས་པར་འོང་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཞི་གནས་ཀྱི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆ་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁས་ལེན་དེའི་བྱིར། འདོད་
ན། སྤྱིད་ཅིའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསལ་ཆ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྣོམས་འཐུག་གི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྣོམས་འཐུག་
ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པས་བྲལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་
ཆེ་བ་མེད་པས་བྲལ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསལ་ཆའི་ངར་ཆེ་བ་ཡང་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པ་
གང་ཞིག་ འདིའི་འགའ་ཞིག་ཞེས་པ་འདི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྣོམས་འཐུག་འགའ་ཞིག་ལ་
གསལ་ཆའི་ངར་མེད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་ལ་དེ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་མིན་པར་སྣོམས་འཐུག་གི་

ནང་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ་དེ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལུང་དེས་གསལ་ཆའི་ངར་ཆེ་བ་ཡང་ཞེས་གསུངས་པས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་ཀྱང་ཆེན་པོ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན།
གཞུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་གཏན་ནས་ལོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རགས་པ་རྣམས་ལོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསལ་ཆ་ཡོད་པའི་སྟོ་
དེ་ལ་སྟོ་རགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་བྱུང་རྗེའི་ཞེ་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས།
འོན་ཀྱང་། ཞེ་གནས་ཡིན་ན་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པའི་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་
མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་འགའ་ཞིག་ལ་གསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསལ་བའི་སྟོ་ནི་རགས་
པའི་སེམས་ཡིན་ལ། དེའི་བསམ་གཏན་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་སེམས་བྱུང་རགས་པ་རྣམས་ལོག་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། འདི་ལྟར་སེམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གསལ་ཆའི་
ངར་དང་ལྡན་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་མི་རྟོག་པའི་གནས་ཆ་དང་ལྡན་
པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

གསལ་ཆའི་ངར་དེ་འཛིན་སྐྱངས་དམ་པོ་ཡིན་མིན་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། འཛིན་སྐྱངས་གྱི་མ་ཆ་དགོས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་
པར་ཐལ། སྟོ་དེའི་འཛིན་སྐྱངས་དམ་པོ་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོ་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་ཟེར་
རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོ་དེ་ལ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་རྣམ་པར་གསལ་པོར་ཤར་བ་ཅམ་
གྱིས་སྟོ་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་ཟེར་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོ་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་
ངར་ཡོད་པ་ལ་སྟོ་དེ་ལ་འཛིན་སྐྱངས་ཤུགས་ཅན་དང་དེ་ཡང་རྒྱན་མ་ཆད་པ་གཉིས་ཀ་

འཆོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློ་དེ་ལ་འཛིན་སྐྱངས་ཤུགས་ཅན་རྒྱན་མ་ཆད་པ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཞེ་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། དེ་ཡང་གསལ་བ་ནི།
དམིགས་པ་དེའི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་ཤར་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། སློའི་འཛིན་
སྐྱངས་དེ་ཉིད་གསལ་པོར་ཤུགས་ཅན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་རྒྱན་ཆགས་སུའམ་བྱེད་ཆགས་སུ་
འབྲུག་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སློ་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་སྐྱངས་
ཤུགས་ངག་པོ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སློ་དེ་ལ་གསལ་
ཆའི་ངར་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་སྐྱངས་ཤུགས་ངག་པོ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡུལ་ལ་དབྱུང་བར་མི་བྱེད་པར་གཡོ་མེད་དུ་བཞག་པའི་སློ་དེ་ལ་
ཡང་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སློང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱངས་ཀྱིས་
སྦྲེས་པ་ཙམ་ན། དེའི་ངང་ལ་དབྱུང་བ་མི་བྱེད་པར་གཡོ་མེད་དུ་བཞག་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་ཀྱང་སློང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེའི་ཤུགས་ཡལ་
བར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སློ་དེ་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་
པ་དང་སློང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་སློང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་
ཤུགས་མ་ཡལ་བར་འདོད་པ་གཉིས་གཅིག་དུ་འབྲུལ་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཁས་གྲུབ་
སྤྱོད་པའི་ཉི་མའི་ལྷ་ཁྱིམ་སྤྱོད་པའི་སློན་མེ་ལས། དེ་ཡང་སློང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱངས་
ཀྱིས་སྦྲེས་པ་ཙམ་ན། དེའི་ངང་ལ་དབྱུང་བ་མི་བྱེད་པར་གཡོ་མེད་དུ་བཞག་པས་རིག་པ་
ངར་དང་ལྡན་པའི་དང་སིང་ངེ་བ་ལ་རྟོག་པ་རིགས་མི་མཐུན་གང་ཡང་མི་འཕྲོ་བར་ཡུན་རིང་
རྒྱང་ཅི་རིགས་སུ་གནས་པ་བྱུང་བ་ན་རིག་པའི་ངར་དང་ལྡན་པའི་གསལ་ཆ་ཡོད་པ་དང་སློང་
ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་སློང་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཤུགས་མ་ཡལ་

བར་འཁྲུལ་བའི་ལོར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་བའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་དཔྱོད།

གཞན་ཡང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་བྱིང་མོད་གང་གིས་མ་ཟིན་ཀྱང་གསལ་ཆའི་ངར་
ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཐུབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་གྱི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་ཆ་མེད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་
ལ་དྲངས་ཆ་མེད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དྲངས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་གནས་
བདུན་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་སེམས་གནས་བདུན་པ་ཡང་ཐོབ་པ་ཙམ་
གྱིས་མི་ཆོག་པར་སེམས་གནས་བདུན་པའི་སྤྱིར་ཙམ་ལ་མ་གཏོགས་དྲངས་ཆ་མི་འོང་བའི་
སྤྱིར་ཉེ། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། ཡིད་ཤིན་ཏུ་དྲངས་ལ་མི་རྟོག་པ།
དཔེར་ན། ཤེལ་གྱི་སྟོད་དུ་ཆུ་དྲངས་མ་སྐྱག་པ་ཉི་མས་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུ། བདེ་བ་དང་དྲངས་པ་
ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་སེམས་ཞེས་བཤད་པ། སེམས་དགྲའི་བདུན་པར་ནམ་པར་ཞི་བའི་
སྤྱིར་ནས་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་བའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་དཔྱོད།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོང་བ་ན་འཛིན་སྐྱངས་དམ་པོ་མེད་པ་ཉར་དེ་
འཛོག་པ་ལ་སེམས་དྲངས་བའི་གསལ་ཆ་འོང་ཡང་། དེས་ཤེས་ཀྱི་ངར་ཐོན་པའི་གསལ་ཆ་
མི་ཐོན་པས་དྲན་པ་སྟོབས་ཅན་སྤྱིར་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོང་བ་ན་འཛིན་སྐྱངས་དམ་པོ་མེད་པ་ཉར་དེ་འཛོག་པའི་སྟོ་ལ་དྲངས་
པའི་གསལ་ཆ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེན་བྱིང་
བ་ཆེན་པོ་སྤྱིར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེན་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱིང་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་
པོར་གྱུར་ཟིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྟོག་སྤྱིར་མ་པོར་ནས་དམིགས་
རྟོག་གཞན་ལ་མ་འཕྲོ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷང་སྟེ། ཉར་དེ་འཛོག་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་

པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཨ་གྲུ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ལམ་རིམ་བརྟུང་བཀོལ་ལས། ཉད་དེ་འཛོག་པ་ནི།
དམིགས་ཏེན་ཐོར་ནས་སེམས་མ་འཕྲོ་བར་འཛོག་པ་སྟེ་བྱིང་བའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམིགས་ཏེན་སྒྲུ་མ་ཐོར་ནས་དམིགས་ཏེན་གཞན་ལ་མ་འཕྲོ་བའི་ཤེས་
པ་དེ་བྱིང་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིང་བ་གང་ཞིག་གཞན་བྱིང་བ་རྒྱུང་འབྱིང་ལ་དེ་འདྲ་
མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་བ་རྒྱུང་འབྱིང་ལ་ངེས་པར་དུ་དམིགས་ཏེན་ཞིག་དགོས་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། འཛིན་སྒྲུངས་ཞན་དུ་སོང་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞིག་ལ་
ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྒྲུངས་དམ་པོ་མེད་པར་ཉད་དེ་
འཛོག་པའི་སྒྲོ་ལ་སེམས་དྲངས་པའི་གསལ་ཆ་མེད་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་དྲངས་ཆ་དང་ཡུལ་
ཅན་གྱི་དྲངས་ཆ་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། དེ་མེད་པར་ཐལ། བྱིང་བ་རགས་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲོ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲུ་དབྱངས་ལས། དྲངས་བའང་མེད་ན་བྱིང་བ་ཆེ། །ཞེས་
དང་། ལམ་རིམ་བརྟུང་བཀོལ་ལས། དར་དང་དྲངས་ཆ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་རགས་
པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྒྲུངས་དམ་པོ་མེད་པར་ཉད་དེ་འཛོག་པའི་སྒྲོ་ལ་
སེམས་དྲངས་པའི་གསལ་ཆ་མེད་པར་ཐལ། དེས་དམིགས་ཏེན་ཐོར་ཟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྟགས། ལམ་རིམ་བརྟུང་བཀོལ་གྱི་ལུང་གིས་གྲུབ། ཁྱབ་སྟེ། དམིགས་ཏེན་ཐོར་ན་དྲངས་པའི་
གསལ་ཆ་མེད་པར་མ་ཟད། དམིགས་ཏེན་མ་ཐོར་ན་ཡང་བྲན་པ་ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་བའི་ཆེ་
དྲངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་མེད་པར་འགྱུར་འགྲོ་བའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། བཤ་ཆེན་
སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་བདེ་ལམ་ལས། སེམས་དམིགས་ཏེན་ལས་གཞན་དུ་མི་འཕྲོ་ཡང་
དྲངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་མེད་པར་བྲན་པ་ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་བ་ན་བྱིང་བ་རགས་པ་དང་།

ཁོ་ན་རེ། ལྷངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པས་བྱིང་བ་ལ་ལྷངས་ཆ་
ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆ་མེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་གསལ་ཆ་ཡོད་
ན་ལྷངས་ཆ་ཡོད་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་ལྷངས་ཆ་ཡོད་ན་གསལ་
ཆ་ཡོད་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷངས་ཆ་དེ་གསལ་ཆ་འེ་ནང་དུ་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བདེ་བ་བསྐྱེད་ནས་གསུམ་དུ་བྱེད་ལ། གཞན་དག་
ལྷངས་པ་ཡང་བསྐྱེད་ནས་བཞིར་བྱེད་ཀྱང་ལྷངས་པ་ནི་བྱད་པར་དང་པོར་འདུས་པས་བྱུར་དུ་
སྒྲོམ་མི་དགོས་ལ། ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་
པའི་བྱིར། མ་ཐད་མཁས་བྱུང་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། གསལ་བའི་ངར་ཐོན་པ་
ལས་ལྷག་པའི་ལྷངས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལྷངས་ཆ་དེ་གསལ་ཆ་འེ་ནང་དུ་མི་འདུ་བར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་
ལྷངས་ཆ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་གསལ་ཆ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ལུས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གསལ་
ཆ་ཡོད་པ་ལ་ངས་པར་དུ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ངར་ཆ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འཛིན་
སྐྱངས་ཀྱི་ངར་ཆ་མེད་པའི་ལྷངས་ཆ་ཙམ་ལ་རེ་བར་བྱ་ན་ཞི་གནས་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ངར་དང་ལྷན་པའི་གསལ་ཆ་མེད་པའི་ལྷངས་ཆ་
ཙམ་ལ་རེ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་དཔྱོད།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་བྱད་པར་གཉིས་
དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། མི་རྟོག་པའི་གནས་ཆ་དང་ལྷན་པའོ། །ཞེས་པའི་
བར་གྱི་དོན། ལྷངས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན།
ལྷངས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བྱད་པར་དེ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་སམ་
མི་དགོས། དང་པོ་ལྟར་ན། སེམས་གནས་དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན།

ཁྱད་པར་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་བར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། ལས་དང་པོ་བས་འདི་མ་འགྲུབ་བར་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གོང་མ་གང་ཡང་འགྲུབ་པ་
མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གསལ་ཆའི་རར་དང་ལྡན་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་
ཅུས་ཏེ། དེ་བྱིང་བ་དང་བཅས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གནས་སྐབས་དེ་ལ་བྱིང་བ་ཆེས་མང་
བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ན་བྱིང་ཚོད་གཉིས་ཀ་ཆེས་མང་བའི་བྱིར། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་ནི་སེམས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བ་གཉིས་བྱི་
མ་ཆེས་རིང་ལ། ཞེས་དང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། སེམས་གནས་འདི་གཉིས་
ལ་བྱིང་ཚོད་ཆེས་མང་ཞིང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉུང་དུ་ལས་མི་འོང་བས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་གནས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བྱིང་བ་མེད་པའི་བྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡུན་མུང་བས་
བྱིང་བ་སྐྱེ་ལོང་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱིང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅུང་ཙམ་
རྒྱུ་སྐྱོང་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཆན་གྱིས་སེམས་གནས་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་བ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་ཚོད་གཉིས་ཀས་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལྔ་པོ་དེའི་
སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལྔ་པོ་དེའི་
སྐབས་བྱིང་ཚོད་གྱིས་བར་དུ་གཙོད་པ་དམིགས་གྱིས་བསལ་ནས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནས་སེམས་ལྗེའི་སྐབས་སུ་ནི་བྱིང་ཚོད་གྱིས་
བར་དུ་བཅད་ནས་ཐུན་རིང་པོ་སྐྱོང་མི་ཅུས་པས་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་
དང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་
ལྔ་པོ་འདི་ལ་བྱིང་ཚོད་གྱིས་བར་གཙོད་པས་ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་གི་སྐབས་སུ་ཆད་ཅིང་

འདྲུག་པའི་དུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལ་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་
བསམ་ལ་བས་སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་
གཙོད་མི་རུས་ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་ཀྱིས་བར་དུ་
གཙོད་མི་རུས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རུས་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་
འཛིན་ཤེས་མ་བསྟེན་ན་བྱིང་ཚོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་དེས་པར་དུ་འཛིན་
ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་
ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས་པ་དང་། དགྲུ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་སྤེལ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཁས་གྲུབ་མེད་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་
དང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་
བསྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་རུས་ཟེར་ན་ཡང་
མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་དུས་གསར་དུ་བྱིང་ཚོད་རྒྱུན་ཆད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་རྒྱུན་ཆད་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལམ་
རིམ་རྣམས་གོ་ལ་ལག་བཅངས་ལས། དེ་ཡང་བྱིང་ཚོད་རྒྱུན་ཆད་པ་ནི་སེམས་གནས་བརྒྱད་
པའི་བར་དུ་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་དེས་མི་གཞོད་དེ། དེའི་དོན་
སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་རྒྱུན་ཆད་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་དེ་ཐོབ་མ་
ཐག་རྒྱུན་ཆད་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

འོ་ན། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཚོད་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐབས་སུ་འཛིན་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་གྱི་ཚུལ་བ་བསྟེན་མི་
དགོས་པར་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་
གྱི་ཚུལ་བ་བསྟེན་མི་དགོས་པས་འདྲུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་བསྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་
རིམ་རྣམས་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས། དེའི་ཆེ་བྱིང་ཆོད་ཞི་ནས་ཀྱང་། ད་དྲུང་འབྱུང་མི་འབྱུང་
ཏུགས་ནས། གཉེན་པོའི་འབད་ཚུལ་བསྟེན་པ་སེམས་གནས་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་
ཉེས་པ་ཡིན་པས། ཤེས་བཞིན་གྱི་ཚུལ་བ་མི་བསྟེན་པར་སྟོང་པས་ཆོག་པས་འདྲུ་བྱེད་བཏང་
སྟོམས་བསྟེན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་འདྲུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་བསྟེན་མི་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་འདྲུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་བསྟེན་པའི་
སྐབས་སུ་མ་བབས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་མ་ཞི་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་
མཐར་མ་གཏོགས་བྱིང་ཆོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས།
སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་མཐར་བྱིང་བ་དང་ཆོད་པ་གང་རུང་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་
སེམས་མཉམ་པའི་དུས་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་རིམ་རྣམས་གྲོལ་ལག་
བཅངས་ལས་ཀྱང་། སྟོན་གྱི་དམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་སྟོང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་
སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་མཐར་སེམས་བྱིང་ཆོད་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཤེས་བཞིན་གྱི་ཚུལ་བ་སྟོང་པ་ལ་གསུངས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་པར་ཐལ། དམིགས་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱིང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དམིགས་ཉེན་ཐོར་བའི་བྱིང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་ཉེན་སྲ་མ་ཐོར་ནས་ཕྱི་

མ་གང་ལ་ཡང་མ་འཇུག་པའི་བྱིང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོང་བ་ན་
འཛིན་སྐྱངས་དམ་པོ་མེད་པར་ཉད་དེ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
དམིགས་ཏེན་སྒྲ་མ་བོར་ནས་གཞན་གང་ལ་ཡང་མ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཨ་ཏུ་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་ལམ་རིམ་བརྒྱུ་ལས། ཉད་དེ་འཛིན་པ་ནི། དམིགས་ཏེན་བོར་ནས་
སེམས་མ་འཛོལ་བར་འཛིན་པ་སྟེ་བྱིང་བའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་འབྲའི་བྱིང་བ་ལ་དམིགས་པ་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱིང་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པས་སྐྱབ་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པས་སྐྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་ཡོད་པས་སྐྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཁས་
ལེན་ན་ཐ་སྙད་ལ་ཚོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་མེད་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས།
བོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་པ་དག་དམིགས་ཏེན་གཏན་མེད་ལ་དམིགས་མེད་དུ་འཛིན་པ་འཛིན་
སྒྲོམ་ཞེས་སྒྲ་བ་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་ཚོངས་པས་ཉེས་ཏེ། འདི་
འབྲ་ཞོར་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བསམ་
སྟམ་པའི་སྒྲོ་ལ་ཡང་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བསམ་སྟམ་
པ་ལ་ཡང་སྒྲོ་དུ་རང་སེམས་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་མི་འཛོལ་སྟམ་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་ཆེ་ན་དམིགས་པ་སེམས་ཅམ་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་
དམིགས་པ་སེམས་ཅམ་ལ་ཡང་མ་དམིགས་ན། ཁྱོད་བ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། དམིགས་ཡུལ་མེད་པར་འཛིན་པར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། རང་གི་སེམས་འདི་

ཅི་ནས་ཀྱང་ཡུལ་གང་ལའང་མི་འཕྲོ་བ་དེ་ལྟར་བཟུང་ངོ་སྟུང་བ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་སེམས་
འཛིན་དགོས་པས། དམིགས་པ་སེམས་ཅམ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་གང་དུའང་མི་
འཕྲོ་བར་འཛིན་པ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པས། དམིགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་རང་གི་སྤྱོད་པ་
དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དང་
ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་ཟེར་ན། ཡོད་པར་ཐལ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དངོས་སོ་ད་ལྟའི་
དུས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྟོང་དང་། མི་ལམ་ཀྱི་རྟ་རྟ་མཚན་ཉིད་པར་འཛིན་པའི་སྟོང་རྣམས་
ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་བསྐྱུས་ལས། འདས་སོགས་དེ་བཞེན་མི་ལམ་
དང་། །གཟུགས་བརྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་ཡང་། །དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །དེ་ལ་
དམིགས་པ་རུང་བྱིར་ངོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ལ་སོང་།

བླ་མེས་བཞེན་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

དབུ་མ་སྟོང་སོར། ཡིད་ཀྱི་སྤྱང་སོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་སོ་ལ། །བླ་
པའི་ཐག་པས་ངེས་བཅིངས་ནས། །ཤེས་རབ་ལྷགས་ཀྱས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ།
སེམས་ཀྱི་སྤྱང་སོ་འདུལ་བ་ལ་བླ་པ་ཁོ་ན་ཐག་པ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་འདུག་ན།

འོ་ན། བླ་པ་ཆོས་ཅན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གསར་དུ་སྦྱབ་པའི་སྐབས་སུ་བྱོད་ཁོ་ན་ཐག་
པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་ཐལ། ལུང་སྒྲ་མ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
སྐབས་སུ་བླ་པ་དང་ཤེས་བཞེན་གཉིས་ཀ་ཐག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
སྟོམ་རིམ་བར་མ་ལས། ①དེ་ནས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞི་བར་བྱས་ནས་བླ་པ་དང་ཤེས་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། དབུ་མ། ཀེ་ཤོག ༡༣༥

བཞིན་གྱི་ཐག་པས་ཡིད་གྱི་སྒྲུང་པོ་ཆེ་དམིགས་པའི་སྟོང་པོ་དེ་ཉིད་ལ་གདགས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། དེའི་སྐབས་སུ་བླ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀ་
ཐག་པ་དང་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཤེས་བཞིན་ལྷགས་ཀྱང་དང་ཆོས་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། ཉགས། ཤེས་རབ་ལྷགས་ཀྱས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་པས་གྲུབ།

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བཞིན་ཡང་བརྒྱད་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པས་
 ཐག་པ་དང་ཚོས་མཚུངས་ཟེར་ན། འོ་ན། རྩ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་དམིགས་པ་ལ་
 གཏོད་པའི་ཆེ་ན། དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་དམིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་ན་ཡིན་
 མཉམ་དང་། མིན་ན་མིན་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩ་བ་དམིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་
 གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཤེས་བཞིན་ལ་ཡང་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩ་བས་
 དམིགས་པ་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་ཀྱང་། རྩ་བཤེས་གཉིས་ཀ་དམིགས་
 པ་ལ་གཏོད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྩལ་པ་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་གཏོང་བྱེད་དང་ཤེས་བཞིན་བརྒྱད་
ནས་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་བརྒྱད་ནས་གཏོང་བྱེད་ཡིན་ན།
དམིགས་པ་ལ་གཏོང་བྱེད་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩལ་
པས་བྱིང་ཚོད་འགོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བརྒྱད་ནས་འགོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་
བཞིན་གྱིས་བྱིང་ཚོད་གཉིས་ཀ་འགོག་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་
ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་བ་དང་ཚོད་པ་དངོས་སམ་བྱིང་ཚོད་དུ་འགྱུར་བ་ཤེས་
བཞིན་གྱིས་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་མོ་ལྟེན་པའི་ཐུག་ཤིང་གཉིས་ལ་བྱེད་ལས་སོ་སོ་ནས་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐུག་པའི་བྱེད་ལས་དང་ཐུག་ཤིང་གི་བྱེད་ལས་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐུག་པས་བྱིང་ཆོད་སོགས་སྤྱང་བར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་བྱིང་ཆོད་འབྱུང་མིན་རྟོགས་པར་བྱེད་མི་ཐུབ། ཐུག་ཤིང་གིས་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་སྤྱང་བར་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐུག་པས་བྱིང་ཆོད་ནམས་སྤྱང་བར་བྱེད། ཐུག་ཤིང་གིས་བྱིང་ཆོད་འབྱུང་མིན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱུ་བ་ལས། ① ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྗེས་སུ་བསྤྱང་བ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ནི་ཐུག་པ་དང་ཐུག་ཤིང་གི་འདི་ལྟར་ཐུག་པས་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་གྱུར་བ་བསྤྱང་བར་བྱེད་ལ། ཐུག་ཤིང་གིས་ནི་བྱུང་བར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་འབྱུང་མིན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱ་ར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དེ། སྐབས་འདིའི་ཐུག་ཤིང་གི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་འདོད་ན། ཐུག་ཤིང་གི་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་ནམས་འབྱུང་མིན་བྱ་ར་བྱེད་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་འདོད་ན། ཐུག་ཤིང་གི་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་ནམས་འབྱུང་མིན་རྟོགས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ཐུག་ཤིང་གི་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་ཆོད་འབྱུང་ན་ཡང་རྟོགས་པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ངེས་པར་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ངེས་པར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སེམས་གནས་དུག་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཐུག་ཤིང་གི་སྟོབས་རྫོགས་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་ཐུག་ཤིང་གི་ཞིག་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་འདི་ནས་འདིའི་བར་ལ་བྱིང་ཆོད་མེད་པའི་སྐྱོམ་སྐྱོན་མེད་བྱུང་ངོ་ཞེས་ཐག་བཅད་ཀྱང་སྟེང་།

① བསྐྱུ་བ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱུར་མ། སེམས་ཅན་ ཞི། ཤོག ༤༣༠

དུ་མི་འགོ་སྟེ། བྱིང་ཆོད་བྱུང་ཡང་ངེས་པར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིང་ཏེ། ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་མ་
སྐྱེས་པའི་བྱིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ནི་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་མ་རྩོགས་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱིང་
ཆོད་འབྱུང་མིན་མི་རྩོགས་པའི་དོན་མིན་པར་སྒྱུར་བར་རྩོགས་མི་རྒྱས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན།
འོ་ན། སེམས་གནས་དང་པོ་ལྗེའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད་ན་ཡང་། བྱིང་ཆོད་
འབྱུང་མིན་སྒྱུར་བར་རྩོགས་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིང་། འདོད་ན། དེ་རྒྱས་པར་
ཐལ། བྱིང་ཆོད་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་རྩོགས་པའི་བྱིང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤེས་བཞིན་གྱི་
སྟོབས་མ་རྩོགས་གྱི་གོང་དུ་བྱིང་ཆོད་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་རྩོགས། དེའི་སྟོབས་རྩོགས་རྗེས་སུ་སྐྱེ་
ལ་ཉེ་བ་ནས་རྩོགས་པའི་བྱིང་པར་ཡོད་པའི་བྱིང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྐྱོམ་རིམ་བར་
མཐའ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སེམས་བྱིང་ངམ་བྱིང་དུ་དོགས་པར་མཐོང་ན། ཞེས་པ་
དང་། སེམས་ཆོད་པའམ་ཆོད་དོགས་པར་མཐོང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས། དེའི་སྟོབས་
རྩོགས་མ་རྩོགས་སྐབས་ལ་རིམ་བཞིན་འཛིན་དགོས་པའི་བྱིང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤེས་
བཞིན་གྱི་སྟོབས་རྩོགས་པའི་སྐབས་སུ། བྱིང་ཆོད་སྐྱེ་བྱེད་པ་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་
རྩོགས་པའི་བྱིང་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན། འདིས་ནི་བྱིང་ཆོད་སྐྱེ་བྱེད་པ་
ནས་རིག་པའི་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

གཞན་ཡང་། སེམས་གནས་དང་པོ་ལྗེའི་སྐབས་སུ། ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད་ན་
ཡང་བྱིང་ཆོད་མ་རྩོགས་པའི་དུས་ཤིག་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིང་། འདོད་ན། དེ་
འབྲེལ་ཤེས་བཞིན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བྱིང་ཆོད་མ་རྩོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིང་།
འདོད་ན། རྩོགས་པར་ཐལ། ཤེས་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིང་། བྱིང་སྟེ། དབུས་མཐའི་འབྲེལ་
བཤད་ལས། ① ཤེས་བཞིན་ནི་དོན་པ་མ་བརྗེད་པར་གྱུར་ན་བྱིང་དང་ཆོད་པ་རྩོགས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། བྱི་ལོག་ ༥༠༡

པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། བློ་ཤེས་ཀྱི་བར་གནས་པ་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། བློ་ཤེས་ཀྱི་བར་གནས་ན་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། བློ་ཤེས་མ་
ཐག་པའི་ལུང་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། བློ་ཤེས་དང་ལྡན་ན་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བློ་ཤེས་ཡ་བྲལ་བའི་དུས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་བའི་དུས་མེད་པར་ཐལ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐབས་སྐབས་སུ་འཛིན་སྐབས་དམ་པོ་མེད་པར་ཉེད་དེ་
འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་བྱིང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོང་གི་ལུང་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒོམ་ཡིན་པའི་བྱིར། །བྱིང་བྱེ། བྱིང་བ་དང་སྒོམ་
ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་བ་སྐྱེ་རྒྱུ་གང་དང་ཡང་སྒོམ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་
མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་བ་དང་སྒོམ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་མ་ཐད་བྱིང་བ་སྒོམ་ཀྱི་
རྣམས་རྒྱུ་ལ་ཡང་འགོ་རྒྱུ་མེད་པའི་བྱིར་ཉེ། གྲུང་ཐང་གི་སྐབས་བཞི་པའི་སྒོམ་འབྲེལ་ལས།
བྱིང་སྐྱེ་དེ་དམིགས་ཉེན་སྒོང་ཉིད་ལྟ་བུ་བསྒོམ་པའི་སྒོའི་རྣམས་རྒྱུ་ཙམ་ཡང་མིན་ཉེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྒོམ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཉིང་
དེ་འཛིན་དང་བྱིང་བའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་བྱེ་
དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་བྱེ་དགའ་བས་བོད་སྐྱེ་མ་རྣམས་བྱིང་བ་
ལ་སྒོམ་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེ། ལམ་རིམ་རྣམས་ཁོ་ལ་ལག་བཅངས་ལས་ཀྱང་། དེས་
ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་མོ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་པ་འདྲ་བྱིར་ཉིང་
དེ་འཛིན་དང་དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་དབྱེ་དགའ་ཞིང་། བྱིང་བ་སྐྱེ་མོ་བསགས་པ་ལའང་སྐྱ་
བྱུག་གི་རྒྱུང་རྒྱུ་བ་ཆད་ཅིང་ཉིན་ཞག་གི་བར་དུ་སེམས་བརྟན་པ་ཡོད་པས་ན་བོད་སྐྱེ་མ་
འགས་དེ་ལ་འབྲེལ་ནས་སྒོད་རབ་ལ་སྒོམ་རབ་ཅེས་སོགས་བསྐྱགས་བཞེད་བྱེད་པ་སྒོམ་ཀྱི་

གནད་མ་མཐུན་པ་རེད། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་དུ་འབྱུང་ན། འབྲས་བུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་
གྱི་རྒྱ་ཚུལ་དུ་ཡང་མི་འགྲོ་ཞིང་། ཆེ་འདིར་ཡང་བརྟེན་ངས་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་མི་གསལ་
དུ་འགྲོ་བས་དུད་འགྲོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ལས་མ་བྱུང་བར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གྱིང་བའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་
སྒྲོམ་སྐབས་གྱིང་བ་ཞོར་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་ཆེ་གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། དེའི་ཆེ་གནས་ཆ་སྒྱུར་ཡང་གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་རྒྱང་རིང་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས། གནས་ཆ་སྒྱུར་ཡང་གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་རྒྱང་རིང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོམ་མེད་
དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་ཀྱང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་
ཡང་དག་གི་གཞི་མཐུན་མེད་ཀྱང་། གྱིང་བ་དང་སྒྲོམ་ཅུང་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་ཡང་དག་གི་གཞི་མཐུན་འདོད་ན། མན་ངག་ཚུང་དུས་ཆེ་མ་སྒྲོ་
བས་ནོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཞི་ལྷག་གི་དཀའ་གནད་ལས། དེས་ན། གྱིང་
བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་པ་ལ་འདོད། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོམ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད། སྒྲོ་ལ་རིགས་མི་འབྲ་བ་གཅིག་
ཏུ་འདོད། ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲུབ་ལུགས་སྒྲོམ་མེད་ལ་ཞི་གནས་མི་སྒྲེ་བར་འདོད་པ་སོགས་ཡམས་
དང་འབྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱང་བསྐྱངས་ཏེ། མན་ངག་ཚུང་
དུས་ཆེ་མ་སྒྲོ་བས་ནོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གྱིང་བ་དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་དང་སྒྲོམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཛིན་སྐྱབས་ཅུང་ཟད་སྟོང་དུ་སོང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ། དེ་འབྲེལ་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གྱིང་བ་སྤྱོད་གང་ཞིག་སྒྲོམ་གྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་དྲུངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་ཉེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྱིང་བ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་གྱིང་བ་སྤྱོད་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། བཤ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་བདེ་ལམ་ལས། དྲུངས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་ཉེན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྤྱིང་བ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་ནི་གྱིང་བ་སྤྱོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་སྒྲོམ་སྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྒྲོམ་ཡིན་ན་སྒྲོམ་སྒྱུ་མེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྱུ་མེད་ཡིན་མི་དགོས་པ་གང་ཞིག་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་གྱིང་བ་ཁེགས་པ་ན། རྒྱུང་རིམ་ནས་ཁེགས་སམ་ཆེ་རིམ་ནས་ཁེགས་པ་དག་ལས་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྒྲོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་སྒྲོས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་སྒྲོང་བའི་ཆེ་རྒྱུང་རིམ་ནས་སྒྲོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཆེ་རིམ་ནས་སྒྲོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཙོ་སྒྲག་མཁན་གྱིས་གོས་འཁྱུད་པའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་གཉིས་པ་ལྟར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་གྱིང་བ་བཀག་པ་ན་རྒྱུང་རིམ་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱོད་པའི་འགོག་སྒྲ་ཞིང་། རགས་པ་འགོག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྱིང་བ་སྤྱོད་སྒྲོན་

ལ་ཁེགས་དེ་ནས་བྱིང་བ་རགས་པ་ཁེགས་དགོས་པའི་བྱིང་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དེའི་བྱིང་བྱིང་བ་སྤྲོ་མོ་ཡང་མི་ཁེགས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་ཅན་ཁོ་ན་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
པའི་ཡང་སྒྲུས་རྒྱས་པ་ཞིག་བཏོན་དགོས་པའི་བྱིང་།

ཁོ་ན་རེ། བྱིང་བ་སྤྲོ་རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲོ་མོ་འགོག་སྒྲ་ཞིང་རགས་པ་འགོག་
དཀའ་བ་ལམ་རིམ་གྱི་ལུང་གི་སྒྲུས་ཟེན་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ན། རྒྱུ་བ་སྤྲོ་རགས་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱུ་བ་སྤྲོ་མོ་འགོག་སྒྲ་ཞིང་། རགས་པ་འགོག་དཀའ་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིང་། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་བ་རགས་པ་འགོག་སྒྲ་ལ་སྤྲོ་མོ་འགོག་དཀའ་
བའི་བྱིང་། དེར་ཐལ། རྒྱུ་བ་དང་གཡེང་བ་རྣམས་ཐོག་མར་རགས་པ་བཀག་དེ་རྗེས་སྤྲོ་མོ་
འགོག་དགོས་པའི་བྱིང་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བྱིང་རྒྱུ་བ་ལ་ཡང་པལ་
ཆེ་བ་ལ་ཐོག་མར་རྒྱུ་བ་དང་རྣམ་པར་གཡེང་བས་བར་དུ་གཅོད་པས། དེ་གཅོད་པ་ལ་
འབད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་འབད་པས་རྒྱུ་བ་དང་གཡེང་བ་རགས་པ་ཞིག་ལོག་པ་ན། གནས་
ཆ་ཅུང་ཟད་རྙེད་པར་འགྱུར་ཞིང་དེའི་ཆེ་ནི་བྱིང་བས་ཐོན་བྱ་བ་ལ་འབད་རོ། །རིག་པ་ལ་
ལྷགས་བཏོན་ནས་བྱིང་ཐོན་བྱས་པ་ན། སྤྲོ་མོ་ལང་རྒྱུ་བ་སྤྲོ་མོ་ལས་སྤྲོ་བ་ཞིག་གིས་གནས་པ་
ལ་བར་དུ་གཅོད་པར་འགྱུར་བས། དེ་གཅོད་པ་ལ་འབད་ཅིང་དེ་ལོག་པ་ན་གནས་ཆ་ཆེ་རུ་
འགོ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་། འདིའི་བྱིང་ཐོན་ནི། བྱིང་བ་སྤྲོ་བས་འོང་སྒྲུལ་ནས་བག་ཐོན་
ཏེ་དོགས་ཐོན་བྱེད་པ་ལ་གོ་དགོས། རྒྱུ་བ་ཐོན་ཡང་དེ་དང་འབྲལ། །

གཞན་ཡང་། བྱིང་རྒྱུ་བ་སྤྲོ་རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲོ་མོ་འགོག་དཀའ་བར་ཐལ།
བྱིང་རྒྱུ་བ་སྤྲོ་རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲོ་མོ་འོས་འཛིན་དཀའ། རགས་པ་འོས་འཛིན་སྒྲ་
བའི་བྱིང་ཏེ། རྒྱུ་བ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། བྱིང་རྒྱུ་བ་ཀུན་པོ་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱིང་རྒྱུ་བ་མོ་འོང་འོས་ཟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་། མ་ཟད་འཇམ་དཔལ་

ཞལ་ལུང་ལས། སེམས་གནས་དགའི་ཉིང་འཛིན་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་དུས། འིན་སྐྱེས་མེད་
པར་དོགས་ན་འིན་སྐྱེས་སྤྱོད་མེད་སྐྱེས་པ་ཆུང་བས་རིག་དཀའ་ཡང་། ཞེས་འིན་སྐྱེས་སྤྱོད་
རགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱོད་མེད་འཛིན་དཀའ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེས་པར་བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་སྤོང་དགོས་པར་ཐལ།
དེ་བཙུགས་མཁན་གྱིས་གོས་འབྱུང་པ་དང་དཔེ་དོན་སྐྱེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁོང་
ཁྱོས་དགེ་ཅུ་བཙུགས་དུས་སུ་ཡང་ཁོང་ཁྱོ་ཆུང་དུས་དགེ་ཅུ་ཆེན་པོ་བཙུགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་
ཆེན་པོས་དགེ་ཅུ་ཆུང་དུ་བཙུགས་པ་ཡིན་པ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་
ཐལ། ཁོང་ཁྱོ་ཆུང་དུས་དགེ་ཅུ་ཆུང་དུ་བཙུགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོས་དགེ་ཅུ་ཆེན་པོ་བཙུགས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁོང་ཁྱོ་ཆུང་དུ་ཞིག་གིས་དགེ་ཅུ་ཡང་ཆུང་དུ་ཞིག་མ་
གཏོགས་བཙུགས་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁོང་ཁྱོ་ཆུང་དུ་སྐྱེ་བ་དང་ཆེན་པོ་སྐྱེ་
བ་གཉིས་དགེ་ཅུ་བཙུགས་པ་ལ་སྤྱི་མཐོང་ཆབས་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཟོད་པས་ཁོང་ཁྱོ་འཛིན་པའི་ཆེ་བཟོད་པ་ཆུང་དུས་ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོ་
འཛིན་པ་དང་། བཟོད་པ་ཆེན་པོས་ཁོང་ཁྱོ་ཆུང་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བཟོད་པ་ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པ་ཆུང་དུ་སྟོབས་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོ་ལ་ངས་པར་དུ་བཟོད་
པ་ཆེན་པོ་དང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་ཆུང་དུ་ཅུ་གིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
ནས་དཔྱེད།

གཞན་ཡང་། བདེན་འཛིན་སྐྱོར་དགའ་པོ་དེ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུ་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་
ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་རིམ་ཅན་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུ་ལ་ནམ་ཞེས་
རིགས་ཇུས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་ཇས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མདོ་ལས། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྒྱན་རེ་རེ་བཞི་
ནའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམིགས་རྣམ་རིགས་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་དགུ་
གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་མེད་པར་ཐལ། དམིགས་རྣམས་རིགས་མཐུན་པའི་
ཤེས་པ་དུག་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
སྐྱེས་ན་རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་ཇས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེས་ནས་སྐྱལ་མགོའི་
གདེངས་ཀ་ལྟར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཙོ་སེམས་དང་འཁོར་ཀྱན་
འགོ་ལྔ་རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་ཇས་ཐ་དད་ཡིན་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་རྟོག་པ་རིགས་
མཐུན་ཇས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེས་ནས་སྐྱལ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ལྟར་འགྱུར་བའི་
སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གཙོ་འཁོར་གྱི་རྟོག་པ་ཇས་ཐ་དད་དུ་མ་
དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་ན། མདོ་སྐྱུ་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་ངམ་མི་རུང་། མི་རུང་ན། གཙོ་
པོ་རྟོག་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འདུག་ལ། འཁོར་རྟོག་པ་ཇས་ཐ་དད་དུ་མ་འདུག་གོ་སྐྱུ་དུ་གང་
ལས་ངེས། དམིགས་རུང་ཡིན་ན་སྐྱེ་ཅམ་ལ་མ་འཆེལ་བར་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ། རྟོག་པ་ཇས་
ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་སྐྱལ་མགོའི་གདེང་ཀ་ལྟར་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་བསམ་ན་
དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདེན་འཛིན་སྒྲོར་དགུ་པོ་དེ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་རིམ་ཅན་དུ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་
རྣམས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་རྣམས་ཉེར་རྒྱ་ཉེར་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་པོ་དེ་ཉེར་རྒྱ་ཉེར་
འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་
པོ་དེ་ཆེན་པོས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བཞི་

པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་དེ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཚུང་འབྲིང་གཉིས་
 ཀྱི་ཉིང་ལེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བཞི་པ་བ་དེས་ས་ལྷ་པ་ཐོབ་དུས་
 བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། བདེན་འཛིན་
 ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་སྤངས་པ་ལ་དེའི་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སྐྱེས་པ་དེ་དང་དེ་སྤངས་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་
 ཀྱི་རྒྱུན་སྤྱི་མ་མེད་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་བདག་
 འཛིན་ཀྱི་རྒྱུན་སྤྱི་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ས་ལྷ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འབྲིང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
 རང་གི་ཉིང་ལེན་བདེན་འཛིན་སྤྱི་མ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བཞི་
 པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་དེ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ས་བཞི་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་དུས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་དེ་འབྲིང་གི་ངོ་བོར་
 འགོ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་
 འབྲིང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་
 ལྷན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འབྲིང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འབྲིང་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་
 ལྷན་སྐྱེས་ཚུང་དུ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཚུང་དུ་
 རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་
 རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ས་
 བརྒྱུད་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་བརྒྱུད་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་

འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་ལ་བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེས་བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བདེན་འཛིན་སྒྲོར་དགུ་པོ་དེ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུ་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་
མེད་དང་བྱམ་བ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལ་སྒྲོར་དགུར་ཕྱེ་སྐབས་དམིགས་ཆམ་
གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཕྱེ་དགོས་མིན་ཆམས་དཔྱད།

ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཉེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

དབུས་མཐའ་ལས། ① ཉེས་པ་ལྔ་སྤང་འདུ་ཤེས་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་
དབྱད་ན། གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་གཉིས་
རེ་རེ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་པར་ཐལ། དབུས་མཐའི་ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། མ་ཡིན་པ་ཐལ། དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིང་དེ་
འཛིན་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒྲོན་
མེད་དུ་གནས་པའི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བྱིང་ཚོད་མེད་པའི་
སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་ཚོད་མེད་པའི་
སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། བྱིང་ཚོད་ཞི་བའི་སྐབས་སུ། གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། བྱིང་ཚོད་ཞི་བའི་སྐབས་སུ། གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུར་མི་བྱེད་པར་སེམས་ཆམ་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། བྱི་ ལོག ༢༠༡

དུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དབུས་མཐའ་ལས། ① ཞི་ཆེ་རྣལ་དུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་དུ་གནས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཀྱང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཟེར་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་དུ་གནས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་ལ་འབྲས་བྱ་ཤེན་སྦྱངས་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཅན་སྒྲིམ་ནས་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཉེ། ལམ་སྐྱོན་ལས། ② ཞི་གནས་ཡན་ལག་རྣམ་ཉམས་པས། །རབ་རྩ་འབད་དེ་བསྒྲུམས་བྱས་ཀྱང་། །ལོ་ན་སྟོང་ཕྲག་དག་གིས་ཀྱང་། །ཉིང་འཛིན་འབྲུབ་པར་མི་འབྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་བ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་ཡིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དབུས་མཐའ་ལས། ③ འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །དེ་དག་ཉེས་པ་ལྷ་འདོད་དོ། །ཞེས་པས་གཞོད་དོ། །སྤེམ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། བེ། ཤོག ༥༠༩

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། དབུ་མ། བེ། ཤོག ༡༦༥༥

③ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། བེ། ཤོག ༥༠༩

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉིང་འཛིན་གང་ཡང་རུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཉིང་འཛིན་གྱི་
ཡོན་ཏན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་གང་ཡང་རུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིག་ལ་ཉིང་འཛིན་གྱི་
སྒྲིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་
འདུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྒྲིག་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་སྒྲིག་ཡོན་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་
སྒྲིག་ཡོན་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིག་ཡོན་མི་འགལ་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤང་སྤང་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཐལ་བ་རྣམས་འཕེན།

གཞན་ཡང་། བརྗེད་ངས་དེ་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྒྲིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཉིས་པ་ལྟ་བོ་གང་
རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཉིང་འཛིན་ལ་གོགས་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་ཉིང་འཛིན་སྒྲིག་པ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་པ་གང་ཞིག་གནས་པ་
ལ་གོགས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཉིང་འཛིན་སྒྲིག་པ་ལ་གོགས་བྱེད་མཁན་ཡིན་
ན། ལེ་ལོ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་ལེ་ལོ་འགོག་པ་གནད་དུ་ཆེད། །དེ་ལ་ལུས་དང་སེམས་དགའ་
བདེས་རྒྱས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ཐོབ་ན་ཉིན་ཆེན་ཀུན་ཏུ་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་
འབྱུང་བས་ལེ་ལོ་སྦྱོག་གོ། །ཞེས་ལེ་ལོ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉིང་འཛིན་གྱི་ཉིས་པ་ལ་བྱིང་གློད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ལྟར་
གངས་ངེས་པར་ཐལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་གློད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ལྟར་
ལ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཉིས་པ་དུག་ཏུ་ཡང་སྒྲིམ་རིམ་རྣམས་ནས་གསུངས་སོ། །ཞེས་
དང་། དབུས་མཐའ་ལས། ① ཉིས་པ་ལྟ་སྤང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཙམ། བློ་གྲོགས་ ༢༠༡

འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་གཞོད་སེམས་རྣམས་ཀྱང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
ཉེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་ཉེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་ནི་གཉིས་
ཀའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་ལེ་ལོ་འགོག་པ་གནད་དུ་ཆེད། །དེ་ལ་
ལུས་དང་སེམས་དགའ་བདེས་རྒྱས་པའི་ཤིན་དུ་སྦྱངས་པ་ཐོབ་ན་ཉིན་ཆེན་ཀུན་དུ་དགོ་བ་
ལ་སྦྱར་བ་ལ་སྦྱོ་དུབ་མི་འབྱུང་བས་ལེ་ལོ་སྡོག་གོ། །དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཤིན་སྦྱངས་བསྐྱེད་པའི་
རྒྱ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཙོན་འགྲུབ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཙོམ་རུས་པ་དགོས་སོ། །དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་བྲག་པོ་རྒྱུན་ལྡན་པ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུར་ནི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་དགོས་པས་ཐོག་མར་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པའི་དད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །འདི་དག་
གི་གོ་རིམ་ནི་ཉམས་སྲུ་སྦྱངས་ནས་བལྟས་ན་ཆེས་ཤིན་དུ་གསལ་བར་ངེས་པས་གནད་དམ་
པར་བཟུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་ན།

སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱབ་པ་ལ་ཐོག་མར་ལེ་ལོ་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་དེ་སྡོག་དགོས། དེ་སྡོག་པ་ལ་སྦྱོན་དུ་ཤིན་སྦྱངས་བསྐྱེད་དགོས་དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་
བསྐྱོམ་དགོས། དེ་ལ་བཙོན་འགྲུབ་བསྟན་དགོས་དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་
པ་སྦྱོ་དགོས། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་བརྟན་པོ་དགོས་པ་རྣམས་གོ་
རིམ་གནད་ཆེ་བར་གསུངས་པས། འོ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་གོ་རིམ་དེ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལེ་ལོ་སྡོག་པ་ལ་སྦྱོན་དུ་ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤིན་སྦྱངས་མ་ཐོབ་གོང་ནས་ལེ་ལོ་སྡོག་

དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འིན་སྦྱངས་མ་ཐོབ་གོང་ནས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་རྫོགས་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་
སྟོབས་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་གནས་དགའི་ནང་
གི་རྗེས་མ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་གནས་གཉིས་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་
པ་དང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་གཉིས་འགྲུབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལེ་ལོ་ལྟོག་པ་ལ་སྟོན་དུ་འིན་སྦྱངས་ཐོབ་དགོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འིན་སྦྱངས་ཇི་ཅམ་སྤྱ་ཡང་སེམས་གནས་དགའ་པའི་རྗེས་སུ་མ་གཏོགས་ཐོབ་མི་སྟབ་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལུས་སེམས་འིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་དགའ་བདེ་སྦྱེས་པ་
ན་ཏིང་འཛིན་དེ་ནི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ལེ་ལོ་འགོག་པ་ལ་སྟོན་དུ་འིན་སྦྱངས་ཐོབ་མི་དགོས་ཟེར་ན། དེ་དགོས་པར་
ཐལ། འིན་སྦྱངས་ཐོབ་ནས་ལེ་ལོ་འཛོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འིན་སྦྱངས་བཞིས་
ལེ་ལོ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དབལ་ཞལ་ལུང་ལས། བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་
པའི་འབྲས་བུ་འིན་སྦྱངས་བཞིས་ནི་ལེ་ལོ་འཛོམས་པར་བྱེད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། ཏིང་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་
དད་པ་གཉིས་ལ་སྦྱེ་བའི་གོ་རིམ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤར་གྱི་ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེད་པར་
ཐལ། འདུན་པ་དང་དད་པ་གཉིས་ལ་སྦྱེ་བའི་གོ་རིམ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། འདུན་པ་སྦྱེ་བའི་དུས་སུ་དད་པ་སྦྱེས་ཟེན་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཏིང་འཛིན་
ཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ཏིང་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དད་པ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དེར་

ཐལ། འདོད་པ་དང་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལུ་ལྟའི་སྐྱམ་ཅུ་པའི་འབྲེལ་བ་གད་ལས། ①དང་
བ་གང་ཡིན་པ་དང་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་དད་པ་ནི་རྣམ་པར་གསུམ་
དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་མེད་ཟེར་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་
འདུན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ཡོད་
པར་ཐལ། སྟོན་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡིད་འཕྲོགས་པའི་དད་པ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དེ་དད་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཙུན་འགྲུས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཙུམ་རུས་པ་ནི་
གནས་པ་བོ་ཡིན་ལ་དེ་གང་ལ་གནས་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལས་བྱུང་
ཞིང་གནས། འདུན་པ་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་འཕྲོགས་པའི་དད་པ་
ལས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་པ་དང་དད་པ་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་
མི་འབྲ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་བྱེད་ལས་མི་འབྲ་བའི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་གཅིག་གིས་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། འདུན་པས་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད། དད་པས་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
ཀུན་བརྟུས་ལས། ②འདུན་པ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ། དེ་དང་དེ་ལྡན་པར་བྱེད་
འདོད་པ་ཉིད་དེ། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་དང་། དད་པ་གང་ཞེ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། ཉི། ཤོག ༤༤

② བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན། དེ། ཤོག ༡༣༦

ན། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་རྒྱས་པ་ནམས་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་པ་དང་འདོད་པ་སྟེ། འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་དད་པ་མ་ཡིན་འདོད་ཆགས་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། འདོད་པ་ཆོས་
 ཅན། རྫོ་དོན་མཐུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་
 ལུས་ཏེ། རྟོགས་བྱུང་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟོགས་བྱུང་དོན་
 གཉེར་གྱི་འདོད་པ་འདོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རྟོགས་བྱུང་དོན་ཉེར་གྱི་འདུན་པ་འདུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རང་གི་
 དོན་ཏུ་གཉེར་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་འདུན་
 པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་སྤངས་པོ་ལྡེའི་རབ་ཏུ་བཞད་པ་ལས། ①འདུན་པ་
 གང་ཞེ་ན། བསམ་པའི་དངོས་པ་ལ་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དང་
འདོད་ཆགས་གཉིས་ལ་འཛིན་སྟངས་དང་བྱེད་ལས་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་བྱིར་
མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་བྱེད་ལས་ལ་ཡང་བྱེད་
པར་ཡོད་པའི་བྱིར་། དང་པོ་མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་བྱིར་
མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་རང་གི་དམིགས་ལྷལ་དེ་ལ་མི་ཆགས་ཤིང་འདོད་ཆགས་
དེ་རང་གི་དམིགས་ལྷལ་དེ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སློབ་
དཔོན་སའི་རྩ་ལག་གིས་མཛད་པའི་སྤང་སྟོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས། ②སྤྲུམ་པ། འདོད་པ་ནི་
འདོད་པའི་དངོས་སོ་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་སྤྲེད་པ་ཡང་འདོད་པའི་དངོས་སོ་ལ་

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། ཞི་ཞོག་ ༣༩

②བསྐྱེད་ལྗེ་དཔེ་བསྐྱེད་མ། སེམས་ཅམ། སི། རོག་ ༡༤༣

འདོད་པ་ཡིན་པས་སྲིད་པ་དང་དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད། སྐྱུས་པ། སྲིད་པ་ནི་འདོད་པའི་
དངོས་པོ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། འདོད་པ་ནི་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་ཏུ་
ཞེན་པ་མེད་ཀྱི། སློན་པ་ཅམ་དུ་བྱུང་པས་ན་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པས་
བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ལ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་
སའི་རྩ་ལག་གིས་མཛད་པའི་ཕུང་པོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས། ①དེའི་ལས་ནི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་
རྟེན་བྱེད་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཡོད་ན་བཙུན་འགྲུས་རྩམ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་
སློབ་རྟེན་གྱི་སུམ་རྩ་བའི་བཤད་པ་ལས། ②དེ་ལ་འདུན་པ་ནི་བསམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདོད་
པ་སྟེ། མ་བསམ་པ་ལ་འདུན་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །བཟླ་བ་དང་མཉན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བསམ་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་བསམ་པ་འོ། །དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པར་སློན་པ་ནི་འདུན་པ་སྟེ། དེ་ནི་
བཙུན་འགྲུས་རྩམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
ཕུང་པོ་ལྗེའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་འདོད་པ་དང་འདོད་
ཆགས་ལ་འཛིན་སྐྱངས་མི་འདྲ་བ་དང་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསལ།

ཁོ་ན་རེ། འདོད་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་འཛིན་སྐྱངས་དང་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་
པར་མེད་པར་ཐལ། འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་ལ་འཛིན་སྐྱངས་དང་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་
བའི་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་ལ་འཛིན་སྐྱངས་
ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བ་ཡོད་

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། སྤེལ་ཤོག ༡༤༣

②བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅམ། ཤེལ་ཤོག ༩༡༠

པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་འགོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བརྒྱད་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་
གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་འགོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྤང་ལས། ①འདི་དག་ནི་དངོས་པོ་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཉི་སྤང་གི་ཆོག་ཟིན་ལྟར་དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཚུངས་
ལྡན་དུ་འགོ་ན་རྗེས་མཚུངས་ཉམས་པའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་སྤང་ལས། འདུན་པ་
དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཁས་ལེན་ན་གཉིས་ཀ་སྤིང་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་
གཉིས་སེམས་བྱུང་རྗེས་ཡོད་ཡིན་ལ། རྗེས་ཡོད་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་སྤིང་པས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་མཚུངས་
ལྡན་དུ་འགོ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སེམས་བྱུང་འདྲིན་སྤངས་རིགས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུན་པ་ལ་ཡུལ་ངེས་ལྡེའི་ནང་ཆོན་གྱི་འདུན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་རྩ་
ཉོན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་འདོད་ཆགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལས། དོན་
གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་ཞེན་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་ནི་ཡུལ་ངེས་དང་། འདོད་པ་ལ་ཆགས་
པའི་སྤིང་པ་ནི་རྩ་ཉོན་གྱི་འདོད་ཆགས་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་སེམས་བྱུང་རིགས་ཐ་དད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལེགས་བཤད་གསེར་སྤང་དུ། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བརྒྱད་བཤད་སྐབས་
སུ་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགོ་བར་གསུངས་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན།

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ལ། ཞེས་ཕྱིན། ཀ ཤོག ༡༩༣

སྐབས་འདིའི་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་འདོད་པ་དེ་ཡུལ་ངེས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་འདིའི་འདོད་པ་དེ་ཡུལ་
 ངེས་ལྡན་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེད་པར་ཐལ། ཡུལ་ངེས་ལྡན་
 རང་དུ་འདོད་ཆགས་དངོས་སུ་འབྲེན་བྱེད་ཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་འདོད་
 པ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དངོས་སུ་འབྲེན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།
 འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་འདོད་ཆགས་མེད་པས་དེའི་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་འདུན་པ་མེད་པར་
 ལྟོན་པ་ཡིན་ཉེ། ཞེས་དང་། གསེར་སྒྲུང་ལས། ཡང་ན་དངོས་འབྲས་འདོད་ཆགས་མེད་པས་
 དེའི་དངོས་རྒྱ་འདུན་པ་མེད་པར་ལྟོན་པ་སྟེ། དངོས་རྒྱ་ཡོད་ན་དངོས་འབྲས་མི་སྐྱེ་བ་མི་སྤྲོད་
 པས་སོ། །འདོད་ཆགས་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་འདུན་པ་ནི་དེའི་རྒྱ་ཡིན་
 པས་འདུན་པ་མེད་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱང་ལྡོག་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྐབས་འདིའི་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དངོས་སུ་འབྲེན་བྱེད་ཅིག་མེད་
 པར་ཐལ། དེ་ཡུལ་ངེས་ལྡན་ཆོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གསེར་སྒྲུང་ལས། དེས་
 རྒྱ་ཡིད་ངེས་ཀྱི་འདུན་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདུན་པ་ལ་འདོད་
 ཆགས་དངོས་སུ་འབྲེན་བྱེད་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདུན་པས་འདོད་ཆགས་དངོས་སུ་འབྲེན་
 མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་ཆགས་དེ་ངེས་པར་དུ་ཆོར་བས་འབྲེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ཆོར་བའི་རྒྱན་གྱིས་སྤོང་བ་འབྲེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྤྲོད་འཇུག་ལས། ཆོར་
 བའི་རྒྱན་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན། །ཆོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཆོར་བས་སྤོང་བ་ངེས་པར་དུ་འབྲེན་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་མི་འབྲེན་བར་ཐལ། སྤོང་བ་
 འབྲེན་པ་སོ་ཆོར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོར་བ་སྤོང་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་

ཐལ། མེད་པའི་རྒྱལ་ཚོར་བ་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེད་པའི་རྒྱལ་ངེས་པར་དུ་
ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱི་
རྒྱལ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལས། དེ་ལ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་བྱུང་བར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྤང་
གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱལ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་སྟོན་
པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དཔྱད།

བྱིང་ཚོད་ཕྱ་རགས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལས།

འངས་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། དམིགས་པ་བྲན་པས་མ་བརྗེད་པའི་ཕྱ་ནས་ཤེས་
བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱས་པས་དམིགས་པའི་གསལ་ཆ་དང་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ངར་ཆའི་ཤུགས་
དམ་སྤྱིང་སྤྱིང་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ཞན་དུ་སོང་བ་མཐོང་ཆེ་བྱིང་བ་བྱུང་སྟུང་སྟེ་བཀག་གསལ་
ངར་ཉད་ཀྱི་ཤོར་ནས་དྲངས་ཆ་ཙམ་ལས་མི་འདུག་ན་བྱིང་བ་རགས་པ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད།
ཅས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱད་ན།

འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་པའི་ཆེ་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ངར་ཆ་
ཞན་དུ་སོང་ན། བྱིང་བ་ཕྱ་མོས་ཟེན་པས་བྱིང་བར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲེ་
ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཆོས་ཅན། བྱིང་བ་ཕྱ་མོས་ཟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བྱིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་
འཛིན་པའི་འཛིན་སྤངས་སྟོན་ནས་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའང་དམ་པར་མི་འཛིན་པ་

ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་སྒྲུབ། བྱིང་བ་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱིང་བ་ནི།
སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་འཛིན་སྐྱབས་སྟོན་ནས་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའམ་དམ་པ་
མི་འཛིན་པ་ཡིན་པས། ཞེས་པས་གྲུབ་པོ། །

ཁོ་ན་རེ། དེ་འབྲེལ་ཉིང་འཛིན་དེ་བྱིང་བ་དང་ཉིང་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཟེར་ན།
འོ་ན། དེ་འབྲེལ་ཉིང་འཛིན་དེ་བྱིང་བ་དང་ཉིང་འཛིན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉིང་
འཛིན་དང་བྱིང་བ་གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་འཛིན་ལ་དགོ་བ་ཡིན་
དགོས། བྱིང་བ་ལ་ཉེ་ཉོན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་
ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དེའི་ནང་ཆོན་གཡེང་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཉི།
ཀུན་བརྟུས་ལས། ①ནང་གི་གཡེང་བ་གང་ཞེན། དགོ་བ་ལ་ཞུགས་པ་བྱིང་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱིང་བ་ཉེ་ཉོན་གྱི་རྣམ་གཡེང་སྐབས་སུ་བཤད་ཀྱང་ཉེ་ཉོན་ཡིན་མི་དགོས་
ཉི། དེ་ལ་དགོ་བ་ཡང་ཡོད་པས་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཟུགས་པ་ལ་ཡང་དགོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
བྱིང་བ་ལ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟུགས་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་གཉི་ཐུག་གི་
ཆར་གཏོགས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་ཟུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱིང་བར་གཅིག་ཉིང་འཛིན་
ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་གཙོ་བོར་བར་དུ་གཙོད་པ་ཞིག་དང་། ལུས་སེམས་གང་རུང་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ལྷི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་འབྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། རྟགས་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ལས། ཟུགས་པ་གང་ཞེན། ཞེས་པ་ནས། བྱིང་བར་འགྲོ་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གྲུབ།

གཞན་ཡང་། བྱིང་བ་པ་མོ་དེ་ཉིང་འཛིན་དང་བྱིང་བའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱིང་བ་འབྲིང་ཡང་ཉིང་འཛིན་དང་བྱིང་བའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་རི། ཤོག ༡༣༣

བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱིར་བ་འབྲིང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་དམིགས་ལ་ཅེ་གཅིག་པ་ཡིན་
བར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་སྟེ། ཀུན་བདུས་ལས། ① ཉིང་དེ་འཛིན་གང་ཞེ་
ན། བརྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ། ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་
རྟོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་བར་ཐལ། སེམས་
གཞན་དུ་གཡེང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ནང་གི་གཡེང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
བྱིར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་སྟེ། ཀུན་བདུས་ལས། ནང་གི་གཡེང་བ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་
བྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སོང་།

གཞན་ཡང་། བྱིར་བ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ན། རྟོག་པ་དང་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དགོས་བར་ཐལ། དེགས་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མེད་
བར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉིང་དེ་འཛིན་འགག་དགོས་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གནས་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་
ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱིར་བ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་
བྱེད་དང་རྟོག་པ་དེ་གནས་ཆ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།
དེ་ལྟ་བུའི་གསལ་ཆའི་ངར་ཐོན་པ་ལ་ནི་བྱིར་བས་བར་དུ་གཅོད་ལ། ཅེ་གཅིག་པའི་མི་རྟོག་
པ་ལ་ནི་རྟོག་པས་བར་དུ་གཅོད་པས་བྱིར་རྟོག་གཉིས་ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམ་དག་འབྱུང་པའི་
གོགས་གྱི་གཙོ་བོར་འོང་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་ཡིན་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྟོག་པ་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། རྟོག་
པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་འགག་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། བྱིར་བ་དེ་
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། བྱིར་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པ་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅན་ རེ། ཤོག་༡༤

ཅམ་སྤྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆ་མེད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱུད་པ་རང་
རྒྱུད་ལ་སྤྱིས་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་མ་འགག་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འབྲ་ཞིག་རྒྱུད་པ་སྤྱ་རགས་གང་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུད་པ་སྤྱ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་པ་གང་
ཞིག་ རྒྱུད་པ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་མེད་
པར་ཐལ། རྒྱུད་པ་སྤྱ་མོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱིས་པའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་འགགས་ཟེར་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་དམིགས་རྟེན་ལས་གཞན་དུ་གཡོ་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་དམིགས་རྟེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་
འཕྲོ་བའི་སྐབས་རྒྱུད་པ་སྤྱ་མོ་སྤྱོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེ་ལམ་ལས། སེམས་
དམིགས་རྟེན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་མི་གནས་པར་ཅུང་ཟད་འཕྲོ་བ་ནི་རྒྱུད་པ་སྤྱ་མོ་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བདེ་ལམ་གྱི་ལུང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུད་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་
 ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་ཤོར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྒྱུད་པ་རང་རྒྱུད་
 ལ་སྐྱེས་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་གནས་ཆ་མ་ཤོར་བ་ཞིག་ཡིད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 རྒྱུད་པ་སྤྱོད་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཉིང་རེ་འཛིན་འགག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱོང་བའི་སྐྱབས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་
 པའི་ཆེ་རྒྱུད་པ་སྤྱོད་པ་ལོན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་
 བའི་རྣམ་པར་འཆར་ལ་ཁད་ཡིན་པས་རྒྱུད་པ་སྤྱོད་པ་ལོན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། འདོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་འཆར་ལ་ཁད་
 ལུང་བ་ན་རྒྱུད་པ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་ལུང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོང་བའི་ཆེ་
འདོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་ཅམ་གྱིས་ཁོད་པ་ཕྱ་མོ་སྐྱེ་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ན་ཁོད་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ན་ཁོད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཅམ་གྱིས་ཁོད་
པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་
པའི་སྐྱབས་སུ་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་
མཁྱེན་རྣམས་གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཅམ་གྱིས་དེ་རྣམས་
སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་པ་དང་རྒྱན་མཐའ་བ་རྣམས་ཀྱི་
རྒྱུ་ལ་རིམ་བཞིན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་མཁྱེན་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་རིམ་བཞིན་སྐྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དང་རྒྱན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོང་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་
འཆར་ལ་ཉེ་སྐྱབས་ཁོད་པ་ཕྱ་མོ་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཁོད་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཁོད་པ་སྐྱེ་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་ཆེ་ན་ཁོད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུ་སྟེ། དེའི་ཁོད་པ་སྐྱེ་ལ་ཉེ་
བ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དང་སྐྱེ་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཁོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་འཇུག་པ་ལས། སྐྱེ་བཞིན་པ་ནི་སྐྱེ་ལ་སྟོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །ཞེས་པས་གྲུབ།
ཁོ་ན་རེ། དེའི་ཆེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཁོད་པ་ཕྱ་མོ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱང་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཁོད་
པ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། ཁོད་པ་ཕྱ་མོ་ལ་ཁོད་པས་མ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱིང་བ་ཕྱ་
མོ་ལ་ཡང་བྱིང་བས་མ་འབྲུབ་པར་ཐལ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བདེན་

འཛིན་པ་མོ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་མ་ཁྲབ་པ་སོགས་རིགས་འགྲེལ། ཁོ་ན་རེ། ཉིང་རེ་འཛིན་
 སྐྱོང་བའི་ཆེ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་ན་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོས་ཟེན་པ་
 ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཆེ་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་ཡོད་མི་དགོས་ཟེར་ན། འོ་ན། དེའི་ཆེ་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོས་ཟེན་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཟེན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་སྐྱེ་ལ་ཉེ་བ་མ་
 གཏོགས་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་རང་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་སྐྱེ་ལ་ཉེ་བའི་
 སྐབས་སུ་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོས་ཟེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་ཁྲབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་མཐའི་
 པར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱོང་བའི་གདངས་ཟེན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱོང་བའི་ཆེ་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོས་ཟེན་ན་ཡང་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་
 མོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་རང་རྒྱུད་
 ལ་སྐྱེས་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཛོད་དུ་གྱུར་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་དང་ཆོད་པ་རྒྱལ་པ་གཉིས་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་ཁྲད་པར་མེད་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱོང་བའི་ཆེ་ཆོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཛོད་
 གྱུར་པ་ན་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་མོ་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་
 འཐད་དེ། དེའི་ཆེ་ཆོད་པ་རྒྱལ་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འཇམ་དབལ་
 ཞལ་ལུང་ལས། འདོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་ན་ཆོད་པ་སྐྱོང་བ་
 མོ་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་ཆོད་པ་རྒྱལ་པ་རྟོགས་ནས། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེས་པ།

བཙོན་འགྲུས་སྟེན་དང་ལེ་ལོ་ངང་གིས་འགོག།

བྱིང་བ་སྐྱོངས་དང་ཉིང་འཛིན་གསལ་ཆ་འོང་། །

མྱོད་པ་སྒོང་དང་ཉིང་འཛིན་གནས་ཆ་འཕེལ།
བན་ཤེས་སྒྲིན་དང་ཉིང་འཛིན་སྒྲིན་མེད་འབྱུང།
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

དབྱུང་སྒོམ་དང་འཛིན་སྒོམ་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལམ་རིམ་བཞི་པ་ཞིག་ནི་དབྱུང་སྒོམ་ཡིན་ལ། རིམ་བཞི་པ་ཞིག་
ནི་འཛིན་སྒོམ་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བཤེས་གཉིན་ལ་དད་པ་བསྒོམ་པ་དང་དལ་
འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་རྟོག་དཀའ་བ་དང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་ལས་འབྲས་དང་འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དབྱུང་སྒོམ་དགོས་སོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ལ་དབྱུང་ན།

འོ་ན། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་ལ་དབྱུང་སྒོམ་དགོས་པར་
ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་བཞི་སྒོམ་པ་ལ་ཡང་དབྱུང་སྒོམ་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྒོམ་པ་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འཛིན་ཆོགས་ཐམས་
ཅད་ལས་སེམས་སྒྲིབ་པར་འདོད་ཅིང་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། བདེན་པ་
སྤྱད་པ་སྤེལ་དང་བདེན་པ་ཀྱན་འབྱུང་དང་བདེན་པ་འགོག་པ་དང་བདེན་པ་ལམ་ལ་སེམས་
ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་འདི་རྣམས་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་
དབྱུང་སྒོམ་བྱེད་པ་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་ཞི་གནས་ཀྱིས་འཛིན་སྒོམ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀའི་
དམིགས་པར་འགྲོ་བས། ཞི་གནས་ཁོ་ནའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ནི་ཞི་གནས་

གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པར་རུང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཞི་གནས་གྲུབ་ཟིན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་
བྱེད་པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
བདེན་མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། བདག་མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལྟར་དང་པོ་བདག་མེད་པའི་དོན་གོ་བ་བཅའ་ནས་དེའི་དོན་ལ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་ན་ནི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་
མི་སྲིད་ལ། མི་དཔྱོད་པར་འཛོག་སྒྲོམ་བྱེད་ན་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱང་། ཞི་
གནས་ཀྱི་སྐྱོང་ཚུལ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱོང་ཚུལ་མེད་པས་བྱིས་ནས་ལྷག་
མཐོང་བཅའ་དགོས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་ཞི་
གནས་གསར་དུ་སྒྲོམ་པའི་སློ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་ཡོད་པར་མི་འགལ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྒྲོམ་པའི་སློ་ལ་ངེས་པར་དུ་འཛོག་སྒྲོམ་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། དབུད་སྒྲོམ་གྱིས་ཞི་གནས་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་
ལ་འཛོག་སྒྲོམ་དང་། ལྷག་མཐོང་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་དགོས་པ་པའི་བྱིར་ཏེ།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཁས་གྲུབ་ཆོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་
བསྐྱབ་པ་ན་འཛོག་སྒྲོམ་མི་རྟོག་པར་འཛོག་པ་ཁོ་ན་དང་། ལྷག་མཐོང་དང་པོར་བསྐྱབ་པ་ན་
སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དབུད་དེ་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་སྐད་བ་
ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ལམ་ལ་འཛོགས་སྒྲོམ་དགོས་པར་ཐལ། དབྱང་
སྒྲོམ་གྱིས་ངེ་ཙམ་བསྒྲོམ་ཀྱང་ཞི་གནས་འགྲུབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་སྐྱབ་པ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲོལ་དབྱང་སྒྲོམ་ངེ་ཙམ་བྱས་ཀྱང་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་འགྲུབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་དབྱང་སྒྲོམ་གྱིས་ཞི་གནས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། འཛོགས་སྒྲོམ་གྱིས་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱང་
ལྷག་མཐོང་མི་འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་འཛོགས་སྒྲོམ་ལ་
ལྷག་མཐོང་སྐྱོང་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱོད་པར་
བྱེད་ན་ནི་སྒྲོན་དུ་ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་གྲུབ་མི་སྲིད་ལ། མི་
དཔྱོད་པར་འཛོགས་སྒྲོམ་བྱེད་ན་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐྱོང་
ཚུལ་མ་གཏོགས་ལྷག་མཐོང་གི་སྐྱོང་ཚུལ་མེད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོམ་ལ་འཛོགས་སྒྲོམ་དགོས་ཟེར་ན། ཞི་
གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་ལམ་ལ་འཛོགས་སྒྲོམ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་དབྱང་སྒྲོམ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་མ་འགྲུབ་པར་དུ་སྒྲོམ་ཐམས་ཅད་དབྱང་སྒྲོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ཞི་གནས་མ་འགྲུབ་པའི་གོང་གི་སྒྲོམ་ལ་དབྱང་སྒྲོམ་དང་། ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་
ནས་སྒྲོམ་ཐམས་ཅད་འཛོགས་སྒྲོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས།
དེས་ན་ཞི་གནས་ལ་ཐུག་པའི་བར་གྱི་སྒྲོམ་རྣམས་དབྱང་སྒྲོམ་དང་། ཞི་གནས་འགྲུབ་ནས་
དམིགས་པ་གཅིག་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་འཛོགས་སྒྲོམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞི་དང་བདེན་མེད་བདག་མེད་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དབྱང་འཛོགས་
གཉིས་ཀའི་སྒྲོམ་ཡོད་པས་ངེས་པར་དུ་དབྱང་སྒྲོམ་ཡིན་མི་དགོས་ཟེར་ན། འོ་ན། འཆི་བ་མི་
རྟག་པ་དང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་དབྱང་འཛོགས་གཉིས་ཀའི་སྒྲོམ་ཡོད་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་ལ་
དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
ངེས་པར་དུ་དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཞེས་གཉེན་ལ་
དད་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དབུད་སྒྲོམ་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དབུད་འཛོག་གི་སྒྲོམ་གཉིས་མི་
འགལ་བའི་སྒྲོན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དབུད་འཛོག་
གི་སྒྲོམ་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞི་
གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེ་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་མ་འགྲུབ་བར་དུ་
འཛོམ་སྒྲོམ་ཉིད་བྱས་ནས་ཞི་གནས་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་
མ་གྲུབ་བར་དུ་དེ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོམ་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཉིད་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཁོ་ཤོ་ཅག་གྱང་
འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཞེས་གཉེན་ལ་དད་པ་སྒྲོམ་པ་དང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་མེད་པར་ཐལ། གོང་དུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་
ལུང་བྱངས་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་སྒྲོམ་པའི་ལྷག་མཐོང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པའི་ལྷག་མཐོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་
པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་
ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མེད་ཀྱང་། མི་རྟག་པ་དང་མི་སྐྱལ་པ་ལ་དམིགས་པའི་

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྐབས་དང་
པོའི་སྤྱི་དོན་ལས། དེ་འདྲའི་ཆོག་ལས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་རྒྱུད་
ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རིགས་མ་ལུས་པར་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པའི་རྒྱས་པ་ཡང་ཡོད། མི་རྟག་པ་དང་མི་སྤྱུག་པ་ལ་དམིགས་
པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ལྷོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་
གི་ལྷག་མཐོང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ལ་དབྱུང་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་
སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ལ་དབྱུང་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་
འཛོག་པའི་སྒྲོ་ལ་དབྱུང་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྗེའི་གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་ཚུང་
ཉིར་གཅིག་ལས། ལུགས་འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་ཆེ། དབྱུང་སྒྲོམ་
འཛོག་པའི་ཞར་ལ་ངེས་པའི་ལྷ་བ་འཛིན་སྤངས་ལ་མ་འཛོག་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་སྒྲོམ་ལ་དབྱུང་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་
ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་
ལ་དབྱུང་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་
དགོས་པ་གོང་དུ་ཡང་ཡང་བསྐྱབས་ཟེན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ལྷོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། བདག་མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་དགྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྒྲོ་སྒྲོང་ཉི་མའི་འོད་
ཟེར་ལས། ཞི་གནས་གྱི་ཆོག་ལས་དང་ལྡན་པའི་ངང་ནས་དམིགས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་ལ་

སེམས་གཏོད་པའི་ཆེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛོལ་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པ་དེ་ལ་བྱིང་ཁྱོད་ཀྱིས་
བར་དུ་གཙུག་པས། བྱིང་ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བློ་བཟང་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱིང་ཁྱོད་
སྤྱོད་འཛོལ་ཐོན་ནས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འགོ་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱབས་པས་སེམས་གནས་
སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་དང་དེ་ལ་སེམས་འཛོལ་གོ། རྒྱུན་དུ་འཛོལ་གོ། རྒྱུན་ཏེ་འཛོལ་གོ་ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་སྒྲོམ་པ་དང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པ་བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ལ་དབུད་སྒྲོམ་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་སྒྲོམ་པ་ལ་སྒྲོའི་འགྱུར་བ་
ཤུགས་བྲག་འདོན་དགོས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། འཛོལ་སྒྲོམ་གཏན་ནས་མེད་པར་ཐལ།
གང་སྒྲོམ་གྱང་སྒྲོའི་འགྱུར་བ་ཤུགས་བྲག་འདོན་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། གང་ལ་མི་
དགོས། གནས་ཆ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རིགས་ལ་མི་དགོས་ཟེར་ན། འོ་ན། རྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་
སྒྲོ་ལ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་ཆེ་གནས་ཆ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་སྒྲོམ་པ་དང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ལ་
དབུད་སྒྲོམ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་དབུད་སྒྲོམ་དང་འཛོལ་སྒྲོམ་གཉིས་རེ་ཡོད་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་དང་འཛོལ་སྒྲོམ་
གཉིས་རེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་ཐོས་གསུམ་སྒྲོམ་གསུམ་
དཀའ་གནད་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ལས། དབུད་སྒྲོམ་དང་འཛོལ་སྒྲོམ་ཀྱི་བྱང་པར་སྤར་ལྟར་
ཡིན་ན། འཆི་བ་རྟག་པ་སྒྲོམ་པ་ཙམ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་དང་འཛོལ་སྒྲོམ་གཉིས་ཀ་འོང་ངམ་མི་
འོང་ཞེ་ན། འོང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་
དེ་ལ་དབུད་འཛོལ་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་ཐལ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་
བབས་པའི་དོན་དེ་ལ་དབྱེད་ཅིང་ཡང་ཡང་འབྲིས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་དེ་དབུད་སྒྲོམ་དང་། དེ་

འདྲ་མི་དཔྱད་པར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲིག་པའི་འཛིག་སྒྲིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིར་ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱད་ཅིང་འབྲིས་པར་བྱེད་པ་ལ་དཔྱད་སྒྲིག་དང་། དེ་ལྟར་མི་དཔྱད་པར་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིག་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་གསུམ་སྒྲིག་གསུམ་དཀའ་གནས་ལེགས་བཤད་སྟངས་ལས། ཐོས་བསམ་གྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱད་ཅིང་འབྲིས་པར་བྱེད་པ་ལ་དཔྱད་སྒྲིག་དང་། དེ་ལྟར་མི་དཔྱད་པར་ཡིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིག་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་པའི་དཔྱད་སྒྲིག་དང་འཛིག་སྒྲིག་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་ཐལ། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་རིགས་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་ཅིང་སེམས་པའི་ཆེ་དཔྱད་སྒྲིག་དང་། དཔྱད་མཐར་དེས་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིག་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་དེ་ཉིད་ལས། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པ་ཅན་བྱེད་ཅིང་སེམས་པའི་ཆེ་དཔྱད་སྒྲིག་གཅི་ཆེ་ཡང་། དཔྱད་མཐར་དེས་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ལ་འཛིག་སྒྲིག་གཅི་ཆེ་སྟེ། ལྷ་མ་དང་དགོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་ལ་དད་པ་དང་ངན་སོང་དང་འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱུལ་སེམས་པ་དང་བྱམས་སྟངས་རྟེན་རྒྱུ་ལྟེ་སེམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྷ་སྐྱ་སྒྲིག་པ་ལྷ་བྱ་ལའང་ཚུལ་དེ་གཉིས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲིག་པའི་འཛིག་སྒྲིག་གིས་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒྲིག་པའི་འཛིག་སྒྲིག་དེ་ཆོས་ཅན། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་

སེམས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ལ་དེ་ལྟར་
སེམས་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སེམས་པའི་སྒྲོ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འདྲོད་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འདྲོད་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་དེ་མངོན་སུམ་ལ་མི་རུང་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་
ལྟེན་ཆེན་ལས། འདྲོད་སྒྲོམ་པ་མངོན་སུམ་ལ་མི་རུང་བས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དབུད་པ་
དེ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ལ་དབུད་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན།
སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དབྱེད་པར་ཐལ། དེ་དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། པར་བྱིན་སྤྱི་དོན་ལས། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་མཆོན་ན།
དེའི་ཆོག་གས་པ་ན་ཡོད་པའི་བླ་བས་སྒྲོང་ཉིད་མི་བརྟེན་པར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་
བར་ཆད་མེད་དེ་དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། མི་འཐད་པར་
ཐལ། དེས་སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཡང་ཡང་དུ་དབྱེད་པར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱི་
དུ་བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་བྱེད་སྒྲོམ་པའི་འཕེན་པ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་དངོས་
གཞིའི་སྐབས་སུ་དབུད་པ་མང་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡིག་ཚུང་ཉིར་གཅིག་ལས། བཞི་
པའི་གནད་ནི། བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ལ་འབད་སྒྲོམ་པའི་འཕེན་པ་བྲག་པོ་གཏོང་
བ་མ་གཏོགས་པའི་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱིང་ཁྲོད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་མ་
སོང་རྟོག་པ་དང་། རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབུད་པ་མང་དུ་མི་བྱེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྒྲོང་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་མི་བྱེད་ན་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆང་པའི་བྱིར།

མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་
པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། པར་བྱེད་སྒྲིག་དོན་ལས། པར་ཆད་
མེད་ལས་དེ་དབྱེད་སྒྲིག་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱུ་དབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གནས་ལུགས་
ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པར་བྱེད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དབྱེད་པ་བྱེད་ཀྱང་དབྱེད་པ་མང་དུ་མི་བྱེད་པས་སྒྲིག་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན།
དེས་སྒྲིང་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་དང་མི་དབྱེད་པའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབྱེད་པར་མི་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་མ་ཆད་པའི་ཐལ་བ་དང་། དབྱེད་པ་
མི་བྱེད་པའི་སྐབས་མེད་ན་དབྱེད་པར་མང་དུ་བྱེད་པའི་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། འཛིག་སྒྲིམ་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་དང་། དབྱེད་སྒྲིམ་
ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲིམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིག་སྒྲིམ་གྱི་རིགས་ཡིན་ན་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་པས་
བྱུང་བ་དང་། དབྱེད་སྒྲིམ་གྱི་རིགས་ཡིན་ན་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲིམ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་གནས་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཆོས་ཅན། ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་
སྒྲིམ་གྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་པ་ལྟ་མཚུངས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཞི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྒྲིམ་མོ། །

གཞན་ཡང་། ལྷག་མཐོང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ཆོས་ཅན། ལྷག་

མཐོང་གི་སྒྲོམ་ཡིན་པར་ཐལ། དབུད་སྒྲོམ་གྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་
ནམ་པ་ལྟ་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མཐོང་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་མཐོང་གི་
སྒྲོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་སྟུང་ལོ། །དེས་ན། ཞི་གནས་དང་ཞི་
གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་བྱུང་པར་དང་ལྷག་མཐོང་དང་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོམ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་། ཞི་གནས་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པ་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་དབུད་སྒྲོམ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཞི་གནས་འཛོག་སྒྲོམ་དང་ལྷག་མཐོང་དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་པ་ཆོད་ལྡན་
གྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་གནས་ལ་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མཐོང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཞི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཉེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛོག་སྒྲོམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྷག་མཐོང་དེ་དབུད་སྒྲོམ་གང་ཞིག དེ་
གཉིས་མཚུངས་ལྡན་ནམ་པ་ལྟ་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། པར་ཕྱིན་སྐབས་དང་
པོའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། སྐྱེས་བྱ་རྒྱུ་དེ་སྐྱབས་འགོ་དང་མཚུངས་བྱ་གྲུབ་པའི་གཙོ་མེས་
ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དང་པོ་དེ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དང་པོ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེས་བྱ་
རྒྱུ་དེ་སྐྱབས་འགོ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འཁོར་གསུམ་བྱེད། མ་གྲུབ་ན།
དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་ནམ་པ་ལྟ་མཚུངས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཅ་བར་
འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་དང་སྒྱུར་ནས་དཔྱོད།

གཞན་ཡང་། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཛོག་སྒྲོམ་ཞིག་ཡོད་ན་འཛོག་སྒྲོམ་ཡིན་
པས་བྱུང་པ་དང་། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབུད་སྒྲོམ་ཞིག་ཡོད་ན། དབུད་སྒྲོམ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མཐོང་ཡིན་ན་དབྱེད་སྒྲིམ་འཛིག་
སྒྲིམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དབྱེད་སྒྲིམ་འཛིག་སྒྲིམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དབྱེད་སྒྲིམ་འཛིག་སྒྲིམ་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དབྱེད་སྒྲིམ་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དགོས་པར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་དབྱེད་པ་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབལ་མང་ཁྲིས་ལན་ལས། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་
བསྒྲིམ་དུས་དང་། བདེ་ལྷོང་སྦྱར་ནས་བསྒྲིམ་དུས་དབྱེད་པ་མི་དགོས་པ་རྗེའི་ཡིག་རྒྱུད་ཉིད་
གཅིག་དང་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲིམ་སོགས་སུ་གསལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་དེ་དབྱེད་འཛིག་གི་སྒྲིམ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ན། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་གནས་ཆ་གཙོ་བོར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་། འཛིན་
སྤངས་ལུགས་ཆེན་པོ་གཙོ་བོར་སྦྱོང་བར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཉིང་དེ་འཛིན་
དེའི་གནས་ཆ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་དང་། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་
གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱིང་ཚོད་གཉིས་ཀ་རེ་རེ་ནས་
ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་གནས་ཆ་དང་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་གསལ་ཆ་གཉིས་ཀ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་དེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསལ་
ཆའི་ངར་ཐོན་པ་ལ་བྱིང་བས་བར་དུ་གཙོད་ལ། ཅེ་གཅིག་པའི་མི་རྟོག་པ་ལ་ནི་ཚོད་པས་
བར་དུ་གཙོད་པས། ཞེས་རེ་རེ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེར་ན་དཔྱད།

འདོད་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་མིན་སྐབས་ཀྱི་ རིགས་ལམ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ཚེ་གཅིག་པ་ལ་ཤིན་སྤངས་མེད་ལ་ཤིན་སྤངས་
མ་ཐོབ་ན་ཞི་གནས་མི་འགྲུབ་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར།
ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱུང་ན།

འོ་ན། འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་པ་ལ་ཤིན་སྤངས་མེད་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་བྱིར། འདོད་
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཤིན་སྤངས་ཀྱིས་ཟིན་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཤིན་སྤངས་
ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པ་དང་
མ་ཟིན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་འདི་ཐོབ་པ་ལ་ཤིན་
ཏུ་སྤངས་པ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལྷང་དེའི་དོན་འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་
བས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དོན་མིན་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་པ་ལ་ཤིན་སྤངས་
ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟིན་པས་བྱིར་ཐལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ལ་ལྷུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགོ་བ་ལ་ཐོག་མར་ལྷུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཐོབ། དེ་
ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་

ལས། དེ་གོམས་པ་ལས་འདྲེ་མི་བྱེད། །དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་
ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལུང་དེས་མི་གཞོད་དེ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཞེས་པ་དེ་སྔ་བྱིའི་
མཆོམས་སྦྱར་མེན་པར་དུས་མཉམ་མཆོམས་སྦྱར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་གདངས་ནས་ཉལ་ལྟ་
བྱའོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཞི་གནས་
ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་འབྲའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཞི་གནས་
དངོས་གནས་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཞི་གནས་རྗེས་
མཐུན་པ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། སྐབས་འདི་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་
ལ་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་
ཟེན་པ་དང་མ་ཟེན་པའི་ཆ་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པས་
ཁྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་སྦྱོན་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་སྦྱོན་མེད་ཡིན་ན་
ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཉིང་རེ་འཛིན་སྦྱོན་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བསམ་གཏུགས་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ཁ་ཅིག་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞི་གནས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་རེ་

འཛིན་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་
ཟིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་ནས་ཞི་གནས་རྗེས་སུ་ཐོབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞི་གནས་ཐོབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་དེ་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་སྟོབས་བྱུག་དང་ཡིད་བྱེད་བཞི་སེམས་གནས་དགུའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་
ཤིན་མུངས་ཐོབ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞི་གནས་འབྲེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་བདུད་ཅི་
སྟོང་པོ་ལས། སྟོབས་བྱུག་ཡིད་བྱེད་བཞི་དང་སེམས་གནས་དགུས། །ལུས་སེམས་ཤིན་
མུངས་བདེ་བས་ཉར་བྲངས་པའི། །རྣམ་དག་ཞི་གནས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབ་པར་བྱ། །དེ་ལྟར་
རུས་པར་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་
ཟིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་ན་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་
ཀྱིས་ཟིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཐབས་
ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་
པར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོ་དེ་ཐབས་
ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ། གཞན་ཡང་། འཇམ་དབལ་
ཞལ་ལུང་དུ་ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལུས་སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་པར་
ཅན་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་ཀྱང་། ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་ན་ཤིན་མུངས་
ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱིས་ཟིན་མི་དགོས་པར་གོ་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཟུགས་སྤྱོད་ལས། ཕྱི་མ་དེ་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཅམ་ཀྱིས་

ཟེན་ཡང་བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་མ་ཟེན་བས་དེ་ཞི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་བར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་
དགུ་བ་ཐོབ་པ་དང་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་དགུ་བ་
ཐོག་མར་ཐོབ་པ་དང་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་
དགུ་བ་ཐོབ་པ་དང་ཤིན་སྤངས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཤིན་སྤངས་སྤྲོ་མོ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཤིན་སྤངས་སྤྲོ་མོ་ཐོབ་ཀྱང་ངོས་འཛིན་དགའ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
ལྟར་ངོས་འཛིན་དགའ་བ་དེ་ངོ་མོ་སྤྲོ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འཇམ་དབལ་ཞལ་ལྷང་
ལས། སེམས་གནས་དགུའི་ཉིང་འཛིན་ཐོག་མར་སྤྲེས་པའི་དུས་ཤིན་སྤངས་མེད་པར་དོགས་
ན། ཤིན་སྤངས་སྤྲོ་མོ་སྤྲེས་པ་ཆུང་བས་རིག་དགའ་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་གཉིས་ལ་གོ་རིམ་
ངེས་པར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོག་མར་སྤྲེས་པའི་རྗེས་སུ་དགའ་བདེ་
རགས་པ་ཞིག་སྤྲེས། རགས་པ་དེས་སེམས་གཡོ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་གཡོ་བ་དེ་ལོག་ནས།
བརྟག་སྒྲིབ་བ་གྲིབ་མ་ལྟར་སྤྲེས་པའི་མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་མཐུན་པའི་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་
བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་སྤྲེས་པ་དེའི་ཆེ་ན། ཞི་གནས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཉེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྤངས་ཐོག་མར་སྤྲེས་པའི་ཆེ་ན་ཆུང་གི་
མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྤྲེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལ་ཡང་དགའ་བདེའི་
ཉམས་ཆེས་སུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་སྤངས་ཐོག་མར་སྤྲེས་
པའི་འབྲུགས་དེ་རིམ་གྱིས་ཆུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་སྤངས་ཐད་ནས་འགྲོ་བ་མིན་གྱི།

རགས་པ་དེས་སེམས་ཏ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གིབ་མ་ལྟར་སྤང་བའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་
པ་མི་གཡོ་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་
ཡང་ལོག་ནས། དེ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་ཤིང་དགའ་བ་ཆེན་པོས་
བསྐྱོད་པའི་མ་ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་།

ཡང་དྲགས་པོ་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་གྲགས་པའི་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་རྣམ་
བཤད་བྱིས་ལས་ལས། ལུས་ཤིན་སྤངས་ཐོག་མར་སྤྱེས་པའི་རྗེས་སུ་དགའ་བདེ་རགས་
བས་སེམས་གཡོ་བ་ཞིག་འོང་བས། ཞེས་པ་ནས། འདི་ཐོག་མར་ནམ་སྤྱེས་པ་ནས་མཉམ་
པར་གཞག་པའི་སས་བསྐྱས་པའི་ཡིད་བྱེད་ཚུང་དུ་ཐོབ་པར་འཛོག་པས། ཞེས་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་པར་འཛོག་པར་ཤིན་སྤངས་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་
ཞེས་པའི་སྒྲོ་ཅི་གཏད་པའི་ཤིན་སྤངས་དེ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཤིན་སྤངས་འདི་ཡིན་
ཀྱིས། ལུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་ཐོག་མར་སྤྱེས་པའི་དགའ་བ་དེ་ཡེར་ཡེར་པོ་ཅམ་ལ་བརྒྱང་
དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་འདོད་སེམས་ཅི་གཅིག་པ་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་
བདེ་བས་ཟིན་པ་ཡོད་པའི་ལུང་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །

ཁོ་ན་རེ། འདོད་སེམས་ཅི་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་
པ་ཡོད་པས། གོང་གི་ལུང་རྣམས་སྤྱོད་ཟིན་ལྟར་ཁས་ལེན་ཆོག་ཟེར་ན། འདོད་སེམས་ཅི་
གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཤིན་
སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟིན་པས་བྲལ་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་
བས་ཟིན་པ་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་ཐོར་སོང་བ་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། སེམས་གནས་དགུ་པོ་ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་སྤངས་མ་ཐོབ་ན་ཞི་གནས་མི་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དགུ་པ་འདི་ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་སྤངས་མ་ཐོབ་

ན་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ད་དུང་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་ཡང་མི་འཛིག་ན་ལྟག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལྟ་
ཅི་སྒྲོལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་སེམས་གནས་དགུ་པོ་ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྤངས་མ་ཐོབ་ན་ཞི་གནས་
མི་ཐོབ་གསུངས་པའི་ཆོག་གི་རྒྱས་པས། སེམས་གནས་དགུ་པོ་ཐོབ་ནས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཐོབ་
ན་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་
གསུམ་མ་བྲས་པའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་འདིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་དངོས་སུ་གདམས་པའི་འཁུགས་ལ། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་
བྲས་རྗེས་སུ་འདིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སང་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་བས་
མ་བྱ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་ཉི་མ་ཤར་རྗེས་སུ་བས་བྱ་བ་མ་བསྟན་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལྟས་ཀྱིས་ཆོན་པོ་ཉིན་བར་བས་མི་བྱ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་མཆན་མོར་བྱ་བ་མ་
བསྟན་པའི་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན།

ཁོ་ན་རེ། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་
པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟེན་པས་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ནས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པ་ན་དེ་དུས་
ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པར་འཛིག་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དེ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟེན་གྱི་བར་དུ་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཉེ། མདོ་སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཙོན་ལྡན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་སེམས་
ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་ན། ཇི་སྟེད་དུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་
དང་། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་བགྱི།

བྱམས་པ། ཞི་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་། མཚུངས་
པར་ལྷན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་
འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་ཤིན་སྐྱངས་ཐོབ་པ་
དང་དམིགས་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ནམ་ཆོགས་པ་ན། དེ་དུས་ཞི་གནས་གསར་
དུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲོམ་རིམ་བར་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་གོམས་པར་བྱས་པ་
དེའི་ལུས་དང་སེམས་གང་གི་ཆེ་ཤིན་ཏུ་སྐྱངས་པར་གྱུར་པ་དང་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་
དམིགས་པ་ལ་སེམས་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་དེའི་ཞི་གནས་གྲུབ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱངས་པའི་དགའ་བདེ་སྐྱེས་པ་ན་
ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཞི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། ཞི་གནས་དངོས་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་
ལྟར་། ཤིན་སྐྱངས་སྐྱེས་པ་ནས་བཞག་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། གློ་སྦྱང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས།
དེ་ནས་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བྱིང་ཐོན་ཁྱོད་ཐོན་གྱི་ཅོ་ལ་བ་གློད་ནས་གོམས་པས་ལུས་དང་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱངས་པ་ཐོབ་པའི་ཆོ། ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
བྱིར། ཟེར་ན་དཔྱོད།

ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་ལས། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
གཞག་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྐྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ཞི་

གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། རང་གི་ཉིན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་
སོར་དབྱུང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ། ལྷག་
མཐོང་གི་མཆན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ལ།

འོ་ན། ཞི་གནས་ཡིན་ན། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དམ་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་
པར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་གནས་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་དམ་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་
པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་དམ་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་
གྱིས་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་
བསྟོགས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་དམ་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
དེའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་ཡིན་ན། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཡིན་པས་
བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་དག་ལ་ནི་ཉིང་བསྟོགས་བརྒྱད། །དག་པ་བདེ་མིན་སྟུག་
བསྐྱལ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་གྲེ་བླ་གསུམ་བའི་ལུགས་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། རང་ལུགས་
ལ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་ལུགས་ལ་ཡང་། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ལ་
བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྟུས་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དེ་
བསྟུས་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དངོས་གཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་ཡང་། ཉེར་བསྟོགས་དང་

མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཆོར་བ་སེམ་བའི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་དགའ་བདེ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འབྱུང་
ཡང་བསམས་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྐྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་
དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་ལ་དགོངས་པས་སྒྲིན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་
གྱི་ཉིང་བསྐྱོགས་ལ་ཁྱོད་གྱི་འཁོར་དུ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་བྱེད་
གྱི་འཁོར་དུ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
སྐབས་བདེ་བ་ཚུང་དུས་ལུས་ཡོངས་སུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་།
①སྒྲིར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ན་ནི། ལན་འགའ་ལན་འགའ་ནི་བདེ་བ་
ཚུང་དུའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྲབ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དཔྱོད།

ཁ་ཅིག་ཉིང་བསྐྱོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བདེ་བ་མེད་པ་རང་ལུགས་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཉིང་བསྐྱོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཉིང་བསྐྱོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཆོར་
བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་བསྐྱོགས་ཡིད་བྱེད་དུག་གི་ནང་ནས་རབ་ཏུ་དབེན་
བ་དང་དགའ་བ་སྤྱད་པ་དང་སྒྲིར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་གསུམ་པོ་རེ་རེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཉན་སར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་། ②དེ་ལ་
རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དགའ་བ་སྤྱད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བ་

① བསྐྱོན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ་ འོག ༩༡༥

② བསྐྱོན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རྒྱ་ འོག ༩༡༥

དེའི་ཆེ་ནི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བས་ལུས་ཡོངས་སུ་ཆེས་པར་བྱེད་
དོ། །སྦྱར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ནི། ལན་འགའ་ལན་འགའ་ནི་བདེ་བ་
ཚུང་དུའི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་བར་བྱེད་དོ། །ལན་འགའ་ལན་འགའ་ནི་བདེ་བའི་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་
མང་པོ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བཏང་སྟོམས་
གྱིས་བྱུང་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྐབས་འདིར་ཁས་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གསེར་བྱེད་ལས། འདི་ལས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་སུ་བཤད་པ་ནི་
འདིར་མི་བཟུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་བདུས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་བཟུང་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བདུས་ལུགས་ལ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱན་ཞུགས་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉན་
ཐོས་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་བར་ཆད་མེད་ལས་དེ་སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱུང་བར་
ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཟག་མེད་བདེན་པའི་རྣམ་པར་ཅན་གྱི་ཞི་ལྷག་བྱུང་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་སྟོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་
ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་ཆོར་བ་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཞི་
ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་དང་འདི་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་
བསྟོགས་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་གཞིའི་བདེ་བ་ཅུང་དོན་དུ་གཉེར་ལ། བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་
ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྟོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་དེ་གཉིས་མི་འདྲ་བ་མཐོང་
འབྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་དང་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་གཉིས་ལ་

ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཆོར་བ་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་མ་ཟད་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉིར་བསྡོགས་རྣམས་ཀྱང་ཆོར་བ་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཞི་ལྷག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སོང་།

ཁོ་ན་རེ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉིར་བསྡོགས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་ཀྱང་། བདེ་བ་དེ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཤེས་པ་ཡང་མིན་པས་སྦྱོན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་འདྲའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རིམ་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་ལས། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་ཐོ། །ལུས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་དངོས་ནི། ལུས་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་སོང་བའི་རེག་བྱ་བྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས། འདིར་དེ་མིན་གྱི། ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེ། སྤང་གྱི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་བདེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟོག་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། ཀྲ། ཤོག ༥༦

དཔྱིད་དགའ་བདེ་སོགས་སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
མི་རྣམས་ཏེ། མཛོད་ལས། ①སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་བྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་བསྟོགས་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དགའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་
ནས་སྤེད་ཅིང་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བྱེད་དྲུག་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བཟུས་ལས། ① བསམ་གཏན་དང་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཤེས་མེད་འདྲུ་ཤེས་མེད་མིན་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱི་
བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱོད་ལས་
ཀྱང་། ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ལ་བཏང་
སྟོམས་ཀྱིས་བྲལ་བེད་ན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དགའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་
བསྟོགས་དགའ་བ་སྤྱད་པ་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེར་བསྟོགས་གི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་གིས་མ་བྱུང་བར་ཐལ།
བསམ་གཏན་གི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གི་ཡན་ལག་གྲང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ།

① བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ལ། སེམས་ཅལ། རི། ལོག ༡༣༩

བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱད་ལས། ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་བསྐྱོགས་ལ་དགའ་བདེ་
ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་མེད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་བསྐྱོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཆོར་བ་ཡིན་ན། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཛོད་ལས། ①དེ་
དག་ལ་ནི་ཉིང་བསྐྱོགས་བརྒྱད། །དག་པ་བདེ་མིན་སྒྲུག་བསྐྱེད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྒྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ནས་དཔྱད།

གཞན་ཡང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་དང་དགྲ་པ་གཉིས་བྱིང་ཁྱོད་ལ་སོགས་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱིས་བར་གཅོད་མི་རྒྱས་པར་འབྲེལ་ཡང་། ཞེས་པའི་
དོན་ལ་དབྱེད་ན།

འོ་ན། སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་དང་དགྲ་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བྱིང་ཁྱོད་
སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱད་
པ་དང་དགྲ་པའི་སྐབས་མ་ཟད་ཞི་གནས་ཐོབ་ན་ཡང་ད་དུང་བྱིང་ཁྱོད་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་
འགས་ན་ཁྱོད་པ་དང་། འཛིན་སྟོམ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཏུ་ཅང་བཞག་འགས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྒྲུག་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བདག་མེད་པའི་ལྟ་བུའི་ཏུ་ཅང་དབྱེད་འགས་ན་ཁྱོད་
པ་སྐྱེས་ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པས་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པར་བྲངས་པའི་ངེས་པ་དེ་ཉིད་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཞིང་ཏུ་ཅང་མི་དབྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་འཛིན་སྟོམ་བྱས་པ་ན་ཏུ་ཅང་བཞག་
འགས་པས་ཆོས་སོར་འབྱེད་པར་མི་སྟོམ་ཞིང་པར་སྟོས་པ་ན་འཕྲོ་མི་ཉན་པར་ཉིལ་ཉིལ་འགོ་
ན། ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་བས་ཞི་སྒྲུག་ཆ་མ་སྟོམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བཞག་འགས་ན་ཁྱུ་
པའམ་བྱིང་བ་དང་རྒྱགས་པ་འཕྲེན་པས་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཉེ། དཔེར་ན་དབྱེད་འགས་ནས་

① བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། ཀྲ། ཤོག ༥༦

ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེན་དེའི་མཐར་ཐོད་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲིང་།

གཞན་ཡང་། ཞི་གནས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བྱིང་རྟོན་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
 ཐལ། སེམས་གནས་དགུ་པ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བྱིང་རྟོན་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་དགུ་པ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་སྐབས་སུ་བྱིང་རྟོན་སོགས་ཀྱིས་
 ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཙོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་གནས་བརྒྱུད་པ་དང་དགུ་
 པ་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱིང་རྟོན་སོགས་ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཙོད་མི་རུས་
 པར་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲུག་པའི་སྐབས་བྲན་ཤེས་བཞིན་བར་མ་ཆད་དུ་
 བསྟེན་དགོས་ལ། དགུ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་བྲད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལམ་
 རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་དང་དགུ་པ་གཉིས་བྱིང་རྟོན་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་
 རྟོགས་ཀྱིས་བར་གཙོད་མི་རུས་པར་འབྲུག་པར་འདི་ལ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བར་མ་ཆད་
 དུ་བསྟེན་དགོས་པས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའམ་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་
 འོ། །ཞེས་ཞི་གནས་མ་ཟད་སེམས་གནས་དགུ་པའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་བྱིང་རྟོན་ཀྱིས་བར་དུ་
 གཙོད་མི་རུས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དབྱུང་དགོས།

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་ཉིགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྐབས་སུ་
དམིགས་པ་ལ་ཏ་ཅང་དབྱེད་བྲགས་ན་མོད་པ་སྐྱེ་བ་དང་། འཛིག་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཏ་ཅང་
བཞག་བྲགས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་དཔྱོད་པ་མང་པོ་བྱེད་པ་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་བྱིང་མོད་གྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་
མང་དུ་དབྱེད་ན་མི་འགྲིག་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོན་དུ་འཕེན་པ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་
དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སེམས་བྱིང་མོད་གྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་དབྱེད་ན་མི་འགྲིག་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོན་དུ་འཕེན་པ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སེམས་བྱིང་

ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་དང་། ཉགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིག་
ཚུང་ཉེར་གཅིག་ལས། བཞི་པའི་གནད་ནི། བྱིང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ལ་འབད་སྟམ་
པའི་འཕེན་པ་བྲག་པོ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས་པའི་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་
བྱིང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་ཉོག་པ་དང་། ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱུད་པ་མང་དུ་མི་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཁོ་ན་རེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་ལ་གནས་སྐབས་བྱིང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་
དང་ཉགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་མི་རིགས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་ལ་གནས་
སྐབས་བྱིང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་མ་སོང་དཔྱོད་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་ལ་གནས་པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་དཔྱོད་པར་མི་བྱེད་པས་བྱུང་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་ལ་
གནས་པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་དཔྱོད་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་བྱེད་
པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ན་ཡང་བྲན་ཤེས་རྣལ་མ་བསྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མ་བསྟེན་
ན་བྱིང་ཚོད་ཀྱིས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ལ་མ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་བྲན་པ་
དང་ཤེས་བཞིན་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟེན་དགོས་པས། ཞེས་པས་བྱུང་བོ། །

སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་བྱིང་ཚོད་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་བར་དུ་མི་གཅོད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ལ་བྱིང་ཚོད་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་བར་དུ་གཅོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
ལ་བྱིང་ཚོད་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་མི་གཅོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་གི་
སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་
ལས། སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ལ་བྱིང་ཚོད་བར་དུ་མི་གཅོད་པ་ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་གི་

གསུམ་པ་སྐབས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་དུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ནམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་
ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་དབྱད་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲན་ཏུས་པའི་མཆམས་དེ་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་
མཆོན་ཉིད་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་བྱང་འབྲེལ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་ཙམ་ཞིག་
ནི་ཆོགས་ལམ་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་འབྲེལ་ཐོག་མར་སྦྱིས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་བྱོད་སྦྱི་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་
པའི་དོན་ལ་དབྱད་ན།

དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་
འབྲེལ་ཐོག་མར་སྦྱིས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་བྱོད་སྦྱི་བ་ཡིན་གསུངས་པ་དེ། སྦྱིར་བྱང་སེམས་
ཆོགས་ལམ་པ་དང་རིགས་ངེས་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་
གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་ཐོག་མར་སྦྱིས་པ་ན་སྦྱོར་
ལམ་བྱོད་སྦྱི་བ་དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱིར་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་
ལ་ནི་དེ་ལྟར་དུས་མི་མཉམ། རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དུས་
མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། པར་ཕྱིན་སྦྱི་དོན་ལ་སོང་།

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་
ཡིན་ན། དེ་ལྟར་དུས་མཉམ་པས་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་
སོང་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པས་དེ་ལྟར་དུས་མི་མཉམ་སྟེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་དུས་
མཉམ་པའི་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རིགས་
ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་

བ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲུབ་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པས་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 རིགས་ངེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་
 གནས་ཐོབ་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་གནས་དང་པོ་སྐྱབ་དུས་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་
 དམིགས་པའི་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་གསར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་དགུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོགས་ཉི་མའི་
 འོད་ཟེར་ལས། དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་གམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་
 བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་ངང་ནས་དམིགས་ཡུལ་བདག་མེད་པ་
 ལ་སེམས་གཏོད་པའི་ཆེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསལ་ཞིང་མི་རྟོག་པ་དེ་ལ་བྱིང་ཁྱོད་ཀྱིས་
 བར་དུ་གཙུག་པས། བྱིང་ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱིང་ཁྱོད་མ་
 མོའང་ངོས་ཟེན་ནས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱངས་པས་སེམས་གནས་སྐྱེ་
 བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་དང་དེ་ལ་སེམས་འཛིན་གྱི། རྒྱན་དུ་འཛིན་གྱི། ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་དགུ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་
 གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱས་པ།

སེམས་ཀྱི་ཞིང་སར་ཏིང་འཛིན་ཆར་ཆེན་གྱི། །

བརྒྱན་བྲལ་ཆེས་གྱོང་བདག་དང་བདག་ལྟ་བུས། །

སྟོང་ནས་ཏིང་འཛིན་སྒྲོམ་སྐྱབ་བྱེད་འདོད་ཀྱང་། །

ལེ་ལོའི་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་ཚུལ་འདིར་སྟོ། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་པའོ། །

སྒྲུབ་པ་འདུག་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལམ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྐྱོགས་མཆན་ཉིང་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཆོས་ཅན།
ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བའི་
ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་རྣམས་ལ་རགས་པ་དང་། ས་གོང་མ་རྣམས་ཞི་བའི་བའི་མཆན་
ཉིང་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
ཁམས་འོག་མ་ལ་རགས་པ་དང་གོང་མ་ལ་ཞི་བ་མི་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཁམས་གོང་
མ་ལ་ཞི་བ་མི་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་སྒྲོ་ལོག་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཁམས་གོང་མ་ཞི་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འཁོར་བའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་མེ་འབར་བའི་རླབས་ལྟར་
མཐོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སར་ཕྱིན་སྤྱོད་ལས། འཁོར་བ་མཐའ་དག་མེ་འབར་བའི་རླབས་
ལྟར་མཐོང་སྟེ་སྤྱག་ཀུན་ཉི་ལར་ཞི་བའི་ཐར་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ཤུགས་དག་སྦྱེས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྐྱོགས་མཆན་ཉིང་སོ་སོར་རིག་པའི་
ཡིད་བྱེད་དེས་ཁམས་གོང་འོག་ལ་ཞི་རགས་སུ་མི་ལྟ་བུར་ཐལ། དེས་ཁམས་འོག་མ་ལ་
རགས་པར་ལྟ་ན་གོང་མ་ལ་ཞི་བར་ལྟ་བུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་གཅིག་གིས་ཁམས་
གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཞི་རགས་སུ་ལྟ་བུ་མི་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་
གཅིག་གིས་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་མི་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་
དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྦྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་དང་སྒྲུ་ཉན་པ་
སོགས་བྱ་བ་མང་པོ་བྱེད་མི་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པ་

གཅིག་ལ་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་ལས་འདི་ལྟ་བུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་མང་པོ་བྱེད་མི་ཐུབ་པར་ཐལ། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་
ཇི་དེས་སེམས་ཅན་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྒྲིང་དུ་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྣོ་ཐུ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྣོ་ཐུ་གཅིག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་འཛིན་སྒྲངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་པས་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
དབུ་མའི་སྐྱེ་དོན་ལས། ཁ་ཅིག་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་ཇི་དེས་རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་
པའི་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་འཛིན་སྒྲངས་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་
བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཅན་ཀྱི་སྣོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་དེ། སྣོ་ཐུ་གཅིག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་རྒྱད་ཀྱི་སྣོ་གཅིག་གི་འཛིན་སྒྲངས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་
ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་མཆོན་ན་སེམས་ཅན་རྒྱད་ཀྱི་སྣོ་
གཅིག་གི་འཛིན་སྒྲངས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ལུགས་ལ། ཐེག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་ཡིད་གཅིག་གི་འཁོར་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་སོགས་བཞི་པོ་
དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་གཞི་རྩ་བ་ལས། ཉོན་
མོངས་ཅན་དུ་འཛིན་བྱེད་པའི། །གང་ཟག་འཛིན་པ་ལོག་གྱུར་གྱང་། །དེའི་རིགས་ཅན་ཡོད་
ཕྱིར་དང་། །ཆོས་འཛིན་སྐྱེད་རྒྱས་མ་ལོག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་འདོད་སྲེད་མངོན་གྱུར་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བལ་བྱེད་
 གྱིས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་རིགས་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱིད་ཀྱི་ལུང་
 དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 ཉེར་བསྟོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོ་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། གསེར་སྤེང་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་འདི་
 འདོད་པ་ཡིན་ཀྱི་གོང་མའི་སར་མི་གཏོགས་ཏེ། ཞེས་དང་། བསམ་གཟུགས་ཟིན་བྲིས་ལས་
 གྲུང་དེ་མཐུན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་འདོད་པའི་སའི་ཉེས་དམིགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན།
དེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་ཐལ། རྩོས་
བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། ཁྲབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་འདོད་པའི་སས་
བསྐྱས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་བྱུང་ཡིན་ན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་
པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོང་མའི་སེམས་ལ་བསམ་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གོང་མའི་ས་ལ་བསམ་བྱུང་དང་གཟུགས་མེད་ན་རྩོས་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁམས་
གོང་ན་སེམས་ལོང་མེད་པར་སྒྲོམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་མངོན་པའི་
སྤྱི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྱིང་ལས། འོན་ཀྱང་། མངོན་པའི་སྤྱི་སྐད་ལ་ཁམས་གོང་
ན་སེམས་པར་རྒྱུ་པའི་ཆེ་སེམས་ལོང་མེད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འགྲོ་བས་གོང་མའི་ས་ལ་

བསམ་བློ་དང་གཟུགས་མེད་ན་ཐོས་བློ་མེད་པར་བཤད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 ཁོ་ན་རེ། ཁམས་གོང་མའི་ས་ན་བསམ་བློ་མེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་
 ཁམས་ན་བསམ་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་
 བསམ་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་ཀྱང་
 སོ་སྐྱའི་རྟེན་ལ་མེད་པའི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁམས་གོང་དུ་བསམ་བློ་མེད་
 གསུངས་པ་དེ་སོ་སྐྱའི་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྟོགས་དཀའི་སྒྲུབ་པ་ལས། མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་ས་བའི་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་རྣམས་ལ་རགས་པ་དང་། ས་གོང་མ་
 རྣམས་ཞི་བའི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་འདྲེས་པའི་རང་
 བཞིན་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསྐྱོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི།
 གཟུགས་ཁམས་སྐྱ་སེམས་འོང་མེད་པར་སེམས་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བས་
 བསམ་བློ་མེད་ལ། གཟུགས་མེད་ན་སྐྱ་མེད་པས་ཐོས་བློ་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་ཀྱང་།
 གཟུགས་ཁམས་ན་བསམ་བློ་མེད་པ་སོ་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 ཁོ་ན་རེ། ཁམས་གོང་དུ་བསམ་བློ་མེད་པ་སོ་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། ཁམས་གོང་གི་སོ་སྐྱའི་རྒྱད་ལ་ཡང་བསམ་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་
 ལ་བསམ་བློ་གི་ཤེས་རབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བསམ་
 བློ་གི་ཤེས་རབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་
 བས་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔགས་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དེས་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་བཞོད་ནས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་
 སྟེ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བསམ་བློ་གི་ཤེས་
 རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བསམ་

བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གོང་གི་མ་ཁྲབ་མཆོམས་ལ་མ་གྲབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རེས་འགའ་ཐོས་བྱུང་དང་རེས་
འགའ་བསམ་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་མཆོན་དེའི་དབང་གིས་དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་
མར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས། ཞི་བའི་མཆོན་ཉིད་
དུ་སོ་སོར་དཔྱོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མར་དཔྱོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི། ཞེས་
དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། མཆོན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་ནི་རེས་འགའ་ཐོས་པ་དང་
རེས་འགའ་བསམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་དང་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར། མ་ཁྲབ་ན། ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་ལྟར་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་བསམ་བྱུང་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་བའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་ལས། ཁ་ཅིག་ཉེར་བསྟོགས་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་
པ་ཡིད་བྱེད་དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་
བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་རེས་འགའ་ཐོས་པ་དང་རེས་འགའ་བསམ་པ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེར་མ་
ཐད་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་
ཐོས་བསམ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་རགས་པ་དང་དེ་
ལ་བཞུགས་ཏེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཞི་བར་ལྟ་བའི་ཐོས་བསམ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱོད་ལས། མཆོན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་བར་

ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་རགས། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཞི་བར་བསྟ་
བའི་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཡིད་བྱེད་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་རི་ཉེར་བསྟོགས་མཚན་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་
ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་མེད་ཟེར། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རེས་འགའ་ཐོས་བྱུང་དང་རེས་འགའ་
བསམ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རེས་འགའ་ཐོས་བྱུང་དང་རེས་འགའ་བསམ་བྱུང་ཡིན་
ན་ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐོས་བསམ་འདྲེས་མ་དེ་ལ་ཐོས་
བསམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་དེ་ལ་
ལས་དཀར་ནག་གཉིས་ཀ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕེན་བྱེད་དགོ་བས་
འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་མི་དགོ་བས་རྫོགས་པའི་ལས་དེ་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་སྒྲིག་
འདྲེས་མའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་སྒྲིག་གཉིས་འདྲེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཞི་ལྷག་གཉིས་འདྲེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཞི་ལྷག་
འདྲེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་འདྲེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས།
① དེ་ལ་རྩི་ཙམ་གྱིས་ན་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་འདྲེས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཞི་ལྷག་འདྲེས་མ་ཡོད་ན་དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་
དགའ་སྤྱོད་འདྲེས་མ་ཡིན་མེད་སོགས་རིགས་འབྱེད། །

ཁོ་ན་རེ། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན།
ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བདེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བདེ་བས་ཟིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བདེ་བས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཙམ། རྩི་ ཤོག ༣༤༤

དེར་ཐལ། དེ་ཞིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་ཞི་
གནས་དེ་ཞིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཞི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས་ཞིན་སྤངས་ཀྱི་
བདེ་བ་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་
ཀྱི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཞི་གནས་
ཡིན་པས་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་མ་བཟང་འདོད་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ་ཡང་ཞི་གནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་སེམས་ལ་ཞི་གནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་མར་འོང་མཐའ་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་
སྟེལ་སྐྱབས་མཆམས་འཛིན་ཀྱི་འདོད་སེམས་དེ། ཞི་གནས་དང་འདོད་སེམས་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོགས་དཀའ་སྤང་བ་ལས། དེས་ན། རང་ལྷགས་ནི་འདོད་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་གྱུར་པའོ། །འོ་ན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་སུ་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། མཉམ་བཞག་མིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་ཐོབ་
ཡིན་ཀྱི་མཉམ་བཞག་མིན་ཞེས་པ་མིན་ཀྱི། སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་
པ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་ལ་མཉམ་བཞག་མིན་པའི་ས་པར་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་མིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་བསམ་གཟུགས་མཐའ་དཔྱོད་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དང་མཉམ་
གཞག་ཐུན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་སྟུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་
དེ། ཞི་རགས་རྣམས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིང་
བསྟོགས་སྟུར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་དེ། ཞི་རགས་རྣམས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཞི་རགས་གཉིས་ཀའི་རྣམས་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་

ཡིན་པར་ཐལ། རགས་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་ལ་རགས་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱི་
 ནང་ཆོན་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་རགས་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་ཅན་དང་། དེའི་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་ལ་ཞི་བ་ཁོ་ནའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་ཅན་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་ཅན་དགོས་པ་
 དང་། ཉན་སར། དང་པོར་རགས་པ་དང་དེ་ནས་ཞི་བར་སྒྲོལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མཛོད་ལས། ①གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་
 གྱིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་སས་བསྐྱུས་གྱི་དབང་ཤེས་མེད་པར་བསྟན་པ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་སྒྲ་མ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དབང་ཤེས་ལ་
 རྟོག་དཔྱོད་གྱི་ས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
 དབང་ཤེས་ཡིན་ན་རྟོག་དཔྱོད་གྱི་ས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་ན། བསམ་གཏན་
 གསུམ་པ་བའི་རྒྱུད་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་
 དཔྱོད་གྱི་ས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀུན་བདུས་
 ལས། ②འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་དུག་དང་མཚུངས་
 པར་ལྡན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བུར་ཁོང་ཁྱོད་པ་དང་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་
 གྱི་ཁམས་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། མ་ཁྱབ་ན། མཛོད་ལས། ③རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པ་ནི། །རྣམ་པར་ཤེས་

① བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོད་པ། ཀྱུ་ ཤོག ༥༤
 ② བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། སེམས་ཅོམ། དེ། ཤོག ༡༡༣
 ③ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། མཛོད་པ། ཀྱུ་ ཤོག ༤

པའི་ཁམས་ལྔ་ཡིན། །ཞེས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་རྟོག་
དཔྱད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་བྲུབ་པ་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
མིག་ཤེས་དེ་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་ཟེར་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསམ་གཏན་གསུམ་
པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་འདོད་ཆགས་དེ་གསུམ་པའི་སས་
བསྐྱུས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྲུབ་ན། བྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་
པའི་བྱིར། བྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ན། ཁམས་དང་ས་
མཐུན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ①མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་མཚུངས་པར་
ལྡན་པ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། ས་མཐུན་པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི། མི་མཐུན་
པའི་ཁམས་དང་ས་པ་གཉིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་
ས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྲུབ་ན། པར་བྱིན་སྤྱོད་ལས། དབང་
ཤེས་རྣམས་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་ས་པ་གང་ཞིག་ བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རྟོག་དཔྱད་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་དཔྱད་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་དཔྱད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་
ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ངག་གི་བརྗོད་པ་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཀུན་རྟུ་འཆོལ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཀུན་བརྟུས་ལས། ②རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྟུ་

①བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རེ། ཤོག ༡༩
②བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། སེམས་ཅན། རེ། ཤོག ༡༩

འཆོལ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཚིང་བའོ། །དཔྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་
བའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཞིབ་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རྟོག་དཔྱོད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་
བྲལ་བར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ལ་དཔྱོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་དཔྱོད་པའི་རྩ་འབྲུལ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་
ཀྱི་དཔྱོད་པའི་རྩ་འབྲུལ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ན་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་
ནང་ནས་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་གཞན་སོ་དྲུག་སོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།
མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ①གཉིས་པ་ན་ནི་རྟོག་མ་གཏོགས། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་ནི་
ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་པ་སྐྱུ་ཅུ་ཅ་དྲུག་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། དེ་ན་རྟོག་པ་མེད་པའི་
བྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མཛོད་ལས། ②སྦྱོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་བྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་
མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་བསམ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་སྦྱོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བ་བསྟན་པར་ཐལ།
ལུང་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱོན་བརྒྱད་ལས་མ་གྲོལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་སྦྱོན་བརྒྱད་སོ་གང་རུང་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དགའ་བདེ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་
པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཐག་བཅས་ཀྱི་

①བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། གྲ། ཤོག ༥༡༥

②བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། གྲ། ཤོག ༥༦

བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་འཁོར་དུ་ཐག་བཅས་
གྱི་ཚེར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་
འཁོར་དུ་ཐག་བཅས་གྱི་ཚེར་བ་བདེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་འཁོར་གྱི་ཐག་བཅས་
གྱི་ཚེར་བ་བདེ་བ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྲིད་པ་ལྷགས་ཆེར་རྒྱས་ཏེ་དེའི་དབང་གིས་སྦྱོམས་
འབྲུག་དེ་སྲིད་པའི་ངོ་མོར་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་
གཞི་དག་པ་བ་དེ་སྲིད་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་ག་ལ་སྲིད་པས་ཉོན་མོངས་པར་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་སྲིད་པས་ཉོན་མོངས་པར་
བྱེད་ཚུལ་མེད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་
བཞི་པར་མ་ཟད་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་སྲིད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསུམ་
པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པའི་གཉེན་པོ་གསུངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་གྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་རྣམ་ཐར་
དང་པོ་གཉིས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་གསུམ་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་
ཐར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ①རྣམ་པ་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྤྲུག་
བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མཛོད་ལས། ②སྒྲོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་

① བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། གྲ། ཤོག ༥༩

② བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མཛོན་པ། གྲ། ཤོག ༥༦

བ་ཡིན། །ཞེས་བ་འདི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་
ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དེ་སྒྲིན་བརྒྱད་པོ་ལས་གྲོལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གྲོལ་བར་ཐལ། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་ཡང་དེ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགའ་བདེ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བདེ་བ་དེ་སྤྱིར་ཆོར་བ་བདེ་བར་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཞིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགའ་བདེ་གཉིས་སྤྱི་བའི་བདེ་
བ་དེ་ཞིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ① ཞིན་ཏུ་སྤངས་བ་བདེ་བ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱེ་སྤྱོད་ལུགས་ལ། དགའ་བདེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་
བདེ་བ་དེ་ཞིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བར་འདོད་པས་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྒྲིན་བརྒྱད་ཀྱིས་དག་མ་
དག་དཔྱོད།

ཁོ་ན་རེ། མཛོད་ལས། ② བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། །མི་སྒྲོགས་མེད་ན་
དགའ་མ་གཏོགས། །གཉིས་པ་ན་ནི་རྟོག་མ་གཏོགས། །གཉིས་ན་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་
པ། །བསམ་གཏན་བར་ནའང་གཟུགས་མེད་པ། །གསུམ་ནའང་དེ་དང་ཚུལ་ཡན་ལག །བྱང་
ཚུབ་དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བླ་བ་ཉེར་
གཞག་སོགས་བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་ཀྱི་ནང་ནས་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་བར་ཐལ།
ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བླ་བ་ཉེར་གཞག་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལུས་བླ་བ་ཉེར་གཞག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉེར་བསྐྱུས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་

① བསྐྱུས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། མཛོད་པ། གྲུ་ ཤོག ༥༥

② བསྐྱུས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། མཛོད་པ། གྲུ་ ཤོག ༥༥

ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི་མེད། དེའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཡོད་ཟེར་ན། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མ་གཏོགས་ཉེར་བསྟོགས་གཞན་ལ་ཡང་ཟག་མེད་ཡོད་པར་
ཐལ་ལོ། །

དངོས་གཞི་ལ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་
དངོས་གཞིས་ལུས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིས་འོག་སའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འོག་སའི་
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོང་ཡུལ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མངོན་ལས། ①གཟུགས་མེད་དངོས་གཞི་དག་རྣམས་ཀྱི། སྟོང་ཡུལ་
ཟག་བཅས་འོག་མ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་མེད་ཟེར་ན། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དག་དང་དེའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། དེའི་འཆོ་བ་རྣམས་
དང་། དགའ་བ་ཡང་དག་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དག་མ་གཏོགས་པ་གཞན་སུམ་ཅུ་ཅ་
གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མངོན་རང་འགྲེལ་ལས། ②གཟུགས་མེད་པ་དག་
ན་ནི་ཡང་དག་པའི་དག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཆོ་བ་རྣམས་དང་། དགའ་བ་དང་། རྟོག་
པ་དག་མ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། ཆོར་བ་ལ་ལྷར་སྤེལ་བའི་བདེ་བ་སྤྱད་པ་སྤྲུལ། ཡིད་
བདེ་ཡིད་མི་བདེ་རྣམས་འགལ་ཡང་། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་མི་འགལ། ཆོར་བ་

① བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། གྲུ་ ཤོག ༥༦

② བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། མངོན་པ། གྲུ་ ཤོག ༥༦

སྤྱག་བསྐྱལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ལ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མས་ཁྱབ་པའི་སྤྱིར།
ཞེས་པའི་དོན་ལ་དབྱུང་ན།

འོ་ན། ཚེར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་མི་འགལ་བར་ཐལ། ལྷང་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན།
ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ན། ཚེར་བ་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན།
ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། སྤྱིར་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་དང་དེ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་གཉིས་དོན་
གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་
བའི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དབྱ་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཆོས་ཅན།
དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
ཡིད་ཤེས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་ཚེར་བ་བདེ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་དོན་དུ།
དབང་ཤེས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་ཚེར་བ་བདེ་བ། དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚེར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོའི་
མཆན་ཉིད། དབང་ཤེས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ། དེ་ལ་ལྷར་སྤྱེ་བའི་ཚེར་བ་སྤྱག་
བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། ཡིད་ཤེས་སྤྱུ་གྱུར་པ་སྤྱར་ནས་སྤྱི་མ་གཉིས་འཛོགས་ལུགས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་མཐའ་སོགས་སུ། བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འབྲུག་ལ་བཞིར་
འཛོགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་རགས་པ་དེ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་
བ་ཡིད་མི་བདེ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ། ཚེར་བ་ཡིད་བདེ། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་བཞི་
ཡོད་པས་དེ་བཞི་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱལ་བྱེད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྙོམས་འབྲུག་
སོགས་བཞི་རིམ་པར་བཞིན་འཛོགས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལ་དབྱུང་ན།

འོ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ལ་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་རིམ་བཞིན་འཛོག་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་དང་། སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དཀའ་སྒྲུའི་བྱང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་སྤྱེ་ལ། དེ་ལས་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་ཅུང་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དཀའ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེའི་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་ལུལ་དེ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་ལུལ་ལ་ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱུ་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚེར་བ་རགས་པ་ཡིད་མི་བདེ་དང་། སྤྱ་བ་
ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། བདེ་བའི་ཚེར་བ་རགས་པ་ཡིད་བདེ་བ་
དང་། སྤྱ་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རིམ་པས་བསམ་
གཏན་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེའི་ཆགས་བྲལ་བྱེད་ལུལ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
དབང་པོ་མི་འཛོག་ཟེར་ན། དེ་འཛོག་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དང་། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་
ཟག་དེ་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བྱེད་དང་། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆགས་པ་

དང་བྲལ་བྱེད་དང་། གསུམ་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དང་། བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་ལས། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་བཞི་པོ་དེ་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་རགས་པ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དང་། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དང་། གསུམ་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་དང་། བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཉེར་བསྟོགས་བཞི་པོ་དེས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དེས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟེར་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དེས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དེས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་དེས་འབྱུང་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དེས་སྤྱུག་བསྐྱེད་

གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་
པ་དེས་འགྱུར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དེས་
སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ཟེར་ན། འོ་ན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་
ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ན། ཟག་བཅས་གྱི་ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱེད་མི་དགོས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་བཅས་གྱི་ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་ཆགས་བྱལ་
བྱས་ན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ན། སྤྱད་
བསྐྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཡང་ཆགས་བྱལ་བྱས་པའི་སྒྲུའི་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་པའི་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་ནམ་
མཁའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བཏང་
སྒྲུམས་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་པ་གང་ཞིག དེ་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། པར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་ལས། དེ་ནམས་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཆོར་བ་བཏང་སྒྲུམས་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་སངས་འཕགས་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་མེད་པར་ཐལ། ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དེ་ཡན་ལག་བཞི་ལྡན་མ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ། །

ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་རང་ས་
དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་ས་དང་འོག་ས་གོང་ས་གསུམ་གའི་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་
པ་ལས་མཇུག་ཏུ་རང་ས་འོག་ས་གོང་ས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། འཆི་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཆི་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་ས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འཆི་འཕོ་
བའི་ཆེ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་དག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ས་ཐམས་ཅད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་
སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐོར་ལ་དོགས་འཆར་མང་ཡང་མངས་པས་འཛིགས་ནས་
རེ་ཞིག་བཞག་གོ། །

སྐྱས་པ།

ཐོས་པར་བྱེད་དུས་བཙོན་འགྲུས་མེད་པས་ང་ནི་ལེ་ལོས་གཞན་དབང་ཡིན། །
བསམ་པར་བྱེད་དུས་ནམ་དཔྱིད་མེད་པས་ང་ནི་གཞན་གྱི་གཡམ་རྒྱུག་ཡིན། །
སྒྲིམ་པར་བྱེད་དུས་ཤེས་བཞིན་མེད་པས་ང་ནི་བྱིང་རྒྱོད་བྱན་གཡོག་ཡིན། །
མདོར་ན་ཐོས་སོགས་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་རང་ལ་འགལ་སྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་།

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

མཐུག་ཚུམ་དགེ་བ་བསྡུ་བ།

མ་དེག་བག་ཆགས་དབང་གིས་གཉིད་ལོག་ཅིང་། །
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བའི་མི་ལམ་ངང་། །
དགེ་སྤྲིག་སྤང་བླང་ནམ་གཞག་མ་ཤེས་ནས། །
མི་ཆེ་སྟོང་ཟད་སོང་བའི་ཚུལ་འདིར་སྟེ། །

འོན་ཀྱང་ཆེ་ཡི་ལྷག་མ་ཅུང་ཅམ་འདིར། །
སེམས་གནས་དགུ་ལ་སྟོབས་དྲུག་ཡིད་བྱེད་བཞི། །
དེམ་བཞིན་ཆང་ནས་བྱིང་ཁློད་ཆོགས་བཅོམ་སྟེ། །
དེང་མིན་ཅེ་གཅིག་ཞི་ལྷག་སྤྱར་ཐོབ་ཤོག། །

བདག་ནི་གཞུང་འདི་ཉིད་ལ་འཐུག་པའི་ཆོ། །
ཀུན་སྟོང་བྲི་མ་ཅན་གྱིས་མ་བསྐྱད་པས། །
དགེ་ཙ་རྩ་ཆེན་བསྡུ་རྩུ་མེད་ན་ཡང་། །
སྤྲིག་པ་ཆབས་ཆེན་འགྲོད་པས་བཤགས་མི་དགོས། །

དེ་བྱིར་འདིར་འབད་དགེ་ཆོགས་ཅི་འཆིས་པས། །
འཇམ་མགོན་བསྟན་པ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ་འདི། །
ཐུབ་བསྟན་མཁའ་ལ་རྟ་བདུན་གྱིས་བྲངས་ཏེ། །

མ་རིག་ཐུན་པ་སེལ་བའི་རྒྱ་ཁྱབ་སྤྱོད། །
བདག་ཀྱང་ཆེ་རབས་སྤེང་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །
མ་རྣམས་གཅེས་འཛིན་ཡོན་ཏན་གཞིར་ཤེས་ཏེ། །
རང་ཉིད་གཅེས་འཛིན་རྒྱུད་པའི་ཚུལ་རྟོགས་ནས། །
བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་སྤྱར་སྦྱར་ཤོག། །

སྒྲོམ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ས་གཞི་ཡངས་པོ་ལ། །
རྒྱ་ཆེན་ཐོས་སོགས་ས་བོན་ཆེར་བཏབ་ནས། །
བུམས་དང་སྦྱང་རྗེའི་ཚུ་ཡིས་བརྒྱན་བྱས་ཏེ། །
ཅ་བ་བྱང་སེམས་སྤྱོད་པོ་སྤྱར་འབྱུངས་ཤོག། །

བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་རབ་རྒྱས་ཆོ། །
ཕྱིན་དུག་བསྐྱབ་བཞི་འཕགས་ལོར་བདུན་སོགས་ཀྱི། །
ཡལ་འདབ་ལོ་མའི་ཆོགས་རྣམས་ཡོངས་རྫོགས་ཏེ། །
སྤྱོད་བཞི་འབྲས་བྱ་སྤྱར་དུ་སྦྱིན་པར་ཤོག། །

མཁའ་ནས་ཉི་མཱ་ས་ལ་མ་སྤྱང་ཞིང་། །
རི་དབང་ཚུ་གཏེར་སྦྱང་གཡོགས་མ་གྲོལ་བར། །
དེ་སྤིད་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྐྱན་པ་འདི། །
ལུས་ཅན་པན་བདེའི་གསོས་སུ་གནས་སྤྱར་ཅིག། །

ཅེས་པ་འདི་ནི་བྱི་ལོ་༡༠༡༥ལོའི་བོད་ཟླ་༧པའི་ཚེས་༡༣ཀྱི་ལ་བ་ལྷ་ལས་བབ་པའི་དུས་བབང་
ཉིན་སེར་སྤང་དགོ་བཤེས་བྱུང་བསྟན་ཉི་མས་རང་ཡུལ་སྟོང་སྟོར་དགོན་གསང་ཆེན་མི་
འགྲུང་དོ་ཇེ་སྤྱིང་དུ་མཐུག་ཇོགས་པར་སྐྱར་བའོ། །

དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་དང་ལུང་འདེན་ཁག

འཇམ་དཔལ་ཅ་བའི་རྒྱད།

རྒྱད་དོ་ཇེ་སྤྱིང་བ།

མདོ་སྤེ་དགོངས་འགྲེལ།

ཟླ་བ་སྟོན་མའི་མདོ།

མདོ་སྤེ་རྒྱན།

དབྱུས་མཐུལ།

སྟོང་འཐུག་ཆེན་མོ།

བསྐྱབ་བདུས།

ཉི་ལྷང་།

དབྱུ་མ་སྟོང་པོ།

སྒྲིམ་རིམ་བར་མཐའ་གསུམ།
པར་ཕྱིན་བསྐྱུས་བ།
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས།
ཉན་ཐོས་གྱི་ས།
ཐེག་བསྐྱུས།
མངོན་པ་ཀྱན་བརྟུས།
མངོན་པ་མངོད།
མངོན་པ་མངོད་གྱི་རང་འགྲེལ།
སའི་དངོས་གཞི།
ནལ་འབྱོར་སྒྱུད་པའི་ས་ནམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱུ་བ།
ཤར་ཕྱིན་མན་ངག།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ།
དབྱུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད།
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལེན།
ལམ་སྒྲོན།
དོན་གསང་།
བེའུ་བུམ་སྒྲོན་པའི་ཙ་འགྲེལ།

རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན།

སྒྲགས་རིམ་ཆེན་མོ།

ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།

ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ།

ཞུ་ལན་སྒྲན་མཆོག་བདུད་རྩི་འབྲེང་བ།

བསམ་གཟུགས་ཟིན་གྱིས།

ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀར་གནས།

དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར།

གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་རྒྱུང་ཉེར་གཅིག་

ལེགས་བཤད་གསེར་སྒྲིང་།

རྣམ་བཤད་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན།

རྣམ་ངེས་ཤིག་ཆེན།

ཀུན་བདུས་དར་ཤིག།

དོན་བདུན་རྩི་འབྲེང་བ།

ལྟ་ཁྲིད་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བྱ་ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས་ཟིན་གྱིས་སུ་བཏབ་པ།

ཉོགས་དཀའི་སྒྲུང་བ།

སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་ཐུན་སེལ།

སྒོ་སྤྱང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་།

ལམ་རིམ་བདེ་ལམ།

ཞུ་དམར་ལམ་རིམ།

ལམ་རིམ་གསེར་ཁྱུན་མ།

མཛོད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད།

མཛོད་འགྲེལ་མཛོན་པའི་རྒྱ།

རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་།

བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན།

བསམ་གཟུགས་མཐའ་དབྱེད།

སྤྱི་བྱ་གསུམ་དང་བསྐྱབ་བ་གསུམ་དང་ཐོས་གསུམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་དཀའ་གནས་ལེགས་བཤད་སྤྱི་པོ།

བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ།

འབྲུལ་དེབ་སྤྲིག་པ་པོ། སེར་སྤྱད་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས།

༡༩༩༩_༡༡_༡༠